

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 156

**İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya
Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin
Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
(2/2266) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2266 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Katılma Yazısı7
- Genel Gerekçesi7
- Madde Gerekçeleri9

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu18

• Muhalefet Şerhleri.....29

• Teklif Metni.....162

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....163

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>Ertuğrul Kocacık</i>	<i>Mesut Bozatlı</i>
İzmir	Sakarya	Gaziantep
<i>Mehmet Uğur Gökgöz</i>	<i>Tahir Akyürek</i>	<i>Büşra Paker</i>
Isparta	Konya	İstanbul
<i>Nazım Maviş</i>	<i>Mehmet Demir</i>	<i>İsmail Çağlar Bayırcı</i>
Sinop	Kütahya	Kütahya
<i>Osman Mesten</i>	<i>Mehmet Baykan</i>	<i>Halit Yerebakan</i>
Bursa	Konya	İstanbul
<i>Kayhan Türkmenoğlu</i>	<i>Nilgün Ök</i>	<i>Süleyman Karaman</i>
Van	Denizli	Erzincan
<i>Meryem Göka</i>	<i>Tuğba Işık Ercan</i>	<i>İbrahim Yurdunuseven</i>
Konya	İstanbul	Afyonkarahisar
<i>Ümmügülşen Öztürk</i>	<i>Mustafa Yavuz</i>	<i>Mehmet Ali Cevheri</i>
İstanbul	Bursa	Şanlıurfa
<i>Hasan Arslan</i>	<i>Meliha Akyol</i>	<i>Ömer Oruç Bilal Debgici</i>
Afyonkarahisar	Yalova	Kahramanmaraş
<i>Orhan Kırçalı</i>	<i>Muhammet Müfit Aydın</i>	<i>Sami Çakır</i>
Samsun	Bursa	Kocaeli
<i>Süleyman Özgün</i>	<i>Selman Özboyacı</i>	<i>Muammer Avcı</i>
Nevşehir	Konya	Zonguldak
<i>Ahmet Çolakoğlu</i>	<i>Yusuf Ziya Aldatmaz</i>	<i>Lütfiye Selva Çam</i>
Zonguldak	Bartın	Ankara
<i>Çiğdem Koncagül</i>	<i>Adem Korkmaz</i>	<i>İbrahim Ethem Taş</i>
Tekirdağ	Burdur	Antalya
<i>Sadettin Hülal</i>	<i>Ercan Öztürk</i>	<i>Emre Çalışkan</i>
Kocaeli	Düzce	Nevşehir
<i>Faruk Kılıç</i>	<i>Fehmi Alpay Özalan</i>	<i>Azmi İkinci</i>
Mardin	İzmir	İstanbul
<i>Ali Şahin</i>	<i>Cemil Yaman</i>	<i>Yahya Çelik</i>
Gaziantep	Kocaeli	İstanbul
<i>Yusuf Ahlatcı</i>	<i>Mustafa Arslan</i>	<i>Ali Özkaya</i>
Çorum	Tokat	Afyonkarahisar
<i>Veysel Tipioğlu</i>	<i>Sayın Bayar Özsoy</i>	<i>Rukiye Toy</i>
Kocaeli	Kayseri	Sivas
<i>Seda Sarıbaş</i>	<i>Şengül Karşı</i>	<i>Hüseyin Özhan</i>
Aydın	İstanbul	Adıyaman

<i>Mervan Gül</i>	<i>İsmail Erdem</i>	<i>Şamil Ayrım</i>
Siirt	İstanbul	İstanbul
<i>Ali İnci</i>	<i>Orhan Ateş</i>	<i>Rümeysa Kadak</i>
Sakarya	Bayburt	İstanbul
<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i>	<i>Nazım Elmas</i>
Ankara	Elâzığ	Giresun
<i>Yıldız Konal Süslü</i>	<i>Mehmet Ali Çelebi</i>	<i>Feyzi Berdibek</i>
İstanbul	İzmir	Bingöl
<i>Hüseyin Altınsoy</i>	<i>Seydi Gülsoy</i>	<i>Fatma Öncü</i>
Aksaray	Osmaniye	Erzurum
<i>Kaan Koç</i>	<i>Nilhan Ayan</i>	<i>Necmettin Erkan</i>
Ardahan	İstanbul	Kırşehir
<i>Erol Keleş</i>	<i>Arslan Tatar</i>	<i>İshak Şan</i>
Elâzığ	Şırnak	Adıyaman
<i>Ferhat Nasıroğlu</i>	<i>Cantürk Alagöz</i>	<i>Zeki Korkutata</i>
Batman	Iğdır	Bingöl
<i>Çiğdem Erdoğan</i>	<i>Mustafa Oğuz</i>	<i>Saffet Bozkurt</i>
Sakarya	Burdur	Zonguldak
<i>Şahin Tin</i>	<i>Abdürrahim Dusak</i>	<i>Ali Taylan Öztaylan</i>
Denizli	Şanlıurfa	Balıkesir
<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>Refik Özen</i>	<i>Mustafa Canbey</i>
Bursa	Bursa	Balıkesir
<i>İsmail Ok</i>	<i>Süleyman Şahan</i>	<i>Cüneyt Yüksel</i>
Balıkesir	Yozgat	İstanbul
<i>Adem Yıldırım</i>	<i>Resul Kurt</i>	<i>Osman Sağlam</i>
İstanbul	Adıyaman	Karaman
<i>Abdurrahim Fırat</i>	<i>Cevahir Asuman Yazmacı</i>	<i>İbrahim Eyyüpoğlu</i>
Erzurum	Şanlıurfa	Şanlıurfa
<i>Mehmet Faruk Pınarbaşı</i>	<i>Abdullah Doğru</i>	<i>Ahmet Zenbilci</i>
Şanlıurfa	Adana	Adana
<i>Mestan Özcan</i>	<i>Lütfi Bayraktar</i>	<i>Ayhan Salman</i>
Tekirdağ	Sakarya	Bursa
<i>Murat Kaya</i>	<i>Murat Cahid Cıngı</i>	<i>Harun Mertoğlu</i>
Sakarya	Kayseri	Rize
<i>Ömer Özmen</i>	<i>Suna Kepolu Ataman</i>	<i>Mustafa Köse</i>
Aydın	Diyarbakır	Antalya
<i>Kemal Çelik</i>	<i>Mustafa Hakan Özer</i>	<i>İsmail Güneş</i>
Antalya	Konya	Uşak

<i>Ahmet Büyükgümüş</i>	<i>Hüseyin Yayman</i>	<i>Ersan Aksu</i>
Yalova	Hatay	Samsun
<i>Mustafa Alkayış</i>	<i>Mehmet Sait Yaz</i>	<i>Kadem Mete</i>
Adıyaman	Diyarbakır	Muğla
<i>Fatma Serap Ekmekci</i>	<i>Selami Altınok</i>	<i>Emine Yavuz Gözgeç</i>
Kastamonu	Erzurum	Bursa
<i>Emel Gözükkara Durmaz</i>	<i>Ahmet Fethan Baykoç</i>	<i>Bülent Tüfenkci</i>
Bursa	Ankara	Malatya
<i>Seda Gören Bölük</i>	<i>Ayşe Böhürler</i>	<i>Murat Baybatur</i>
İstanbul	Kayseri	Manisa
<i>Adem Yeşildal</i>	<i>Kemal Karahan</i>	<i>Tuba Köksal</i>
Hatay	Hatay	Kahramanmaraş
<i>Ejder Açıkkapı</i>	<i>Mehmet Emin Öz</i>	<i>Serkan Bayram</i>
Elâzığ	Erzurum	İstanbul
<i>Havva Sibel Söylemez</i>		<i>Derya Ayaydın</i>
Mersin		İstanbul

KATILMA YAZISI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 05/07/2024 tarihinde sunulan 2/2266 Esas Numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi' ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

09/07/2024

Sena Nur Çelik Kanat

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2266)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Malî disiplini güçlendirmek, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını sağlamak amacıyla uygulamaya konulan maliye politikası çerçevesinde kamuda tasarrufların artırılması ve bu bağlamda harcama kontrolü önem arz etmektedir.

Kamu kaynaklarının azami tasarruf prensipleri doğrultusunda kullanılmasını sağlamak ve tüm kamu kurum ve kuruluşlarında uygulanmak üzere alınacak tasarruf tedbirlerine ilişkin 2024/7 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 17/5/2024 tarihli ve 32549 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Genelge'de bu tedbirlerin uygulanmasının hassasiyetle takip edileceği, denetleneceği ve raporlanacağı belirtilmiştir. Bu tedbirlere ilave olarak, kamu harcamalarında etkinlik ve verimlilik artışı ile verimsiz harcamaların tasfiyesi önem arz etmektedir.

Teklif ile;

- 2918 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan taşıtların bir an evvel ekonomiye kazandırılması için Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca tasfiyesinin sağlanması,

- Tasarruf tedbirlerine aykırı hareket edenlere ilgili mevzuatına göre yaptırım uygulanması,

- Bakanlıklar ve diğer merkezî idare kuruluşlarınca il özel idareleri aracılığıyla gerçekleştirilen yatırımlar karşılığı kaynak transferlerinin hakediş raporlarına göre yapılması,

- Genel aydınlatma giderleri için mahalli idarelerin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılan kesinti oranlarında düzenleme yapılması,

- Özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin her statüdeki kurum ve kuruluşun yönetim ve denetim organlarında görev alan her statüdeki kamu görevlilerine (belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve il genel meclisi üyeleri dâhil) kurum içi ve kurum dışı ayrımı yapılmaksızın bu görevlerden sadece biri için ödeme yapılması ve yapılacak ödemelere üst sınır getirilmesi,

amaçlanmaktadır.

Ayrıca Teklifte:

- Enerji sektöründe piyasa koşullarındaki değişiklikler ve yeni teknolojiler dikkate alınmak suretiyle ilgili mevzuatın daha etkin ve verimli uygulanabilmesi amacıyla bazı kanunlarda değişiklik yapılması öngörülmekte olup bunun yanı sıra Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen bazı hükümlerin karar gerekçeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesine,

- Petrol Piyasası Kanununda değişiklik yapılarak akaryakıt istasyonu dışında, kendi araçlarına kendi ihtiyaçları için belirli şartlar altında akaryakıt ikmali yapabilecek yerlerin sınırlandırılması suretiyle kamu ve can güvenliği de dikkate alınarak mali usulsüzlük fiilleri ile daha etkin bir şekilde mücadele edilmesine,

- 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununda, Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin doğal gaz ithalatından kaynaklanan her türlü vergi, fon ve paylar ile idari para cezaları, bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizlerinden oluşan borçlarının, Hazine den görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık mahsup edilmesine,

- 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna özel tertip senet ihracına ve 7034 sayılı Kanunla kurulan Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Japonya Hükümeti ve/veya Japonya ülke kuruluşlarından kendi adına yılı yatırım programında yer almaksızın sağlayacağı dış finansmana Hazine geri ödeme garantisi verilebilmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanına yetki verilmesine,

yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Bunun yanı sıra Teklifte,

- Avukatların 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında yükümlü sayılmasına ilişkin hükmün Anayasa Mahkemesinin iptal kararı nedeniyle, karar gerekçesinin dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi ve Mali Suçları Araştırma Kurulu tarafından verilen idari para cezalarına ilişkin ihtilafların görüleceği mahkemenin, sulh ceza yerine idari yargı olarak belirlenmesi,

- 6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun ile Hazine ve Maliye Bakanlığına tevdi edilen yetkilerin Strateji ve Bütçe Başkanlığına devredilmesi ve bu çerçevede atıfların düzeltilmesi,

- Yerel yönetimlere uygun faizli ve uzun vadeli finansman desteğini ve likidite döngüsünü kendi öz kaynaklarıyla sağlamakta olan İller Bankasının finansman süreçlerinin düzenli devam edebilmesi için sermaye tavanının artırılması,

- Deprem bölgesinde nüfusu azalan belediyeler için 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca nüfus esas alınarak genel bütçeden yapılacak pay dağılımında 2023 yılı nüfusu esas alınarak deprem sebebi ile nüfusu azalan belediyelerin genel bütçeden alacakları payın azalmasını engellemeye yönelik düzenleme yapılması,

- Araç dışından şarj edilebilen hibrit elektrikli araçlardan maddede öngörülen şartları taşıyanların ÖTV oranlarında değişiklik yapılarak teşvik edilmesi,

- Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile yatırımcılar arasında imzalanan ve yatırım teşviklerine ilişkin hükümler içeren yatırım sözleşmelerinin, yatırım teşvik belgelerine istinaden uygulananlara benzer şekilde damga vergisinden istisna tutulması,

öngörülmektedir.

Diğer taraftan Teklif ile bazı kanunlarda Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hükümler yeniden düzenlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 563 üncü maddesi Türk Standartları Enstitüsünün gelirlerini düzenlemekte olup söz konusu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde Enstitünün gelirleri arasında sayılan “Genel bütçeden yapılacak Hazine yardımları”na ilişkin hüküm, Anayasa Mahkemesinin 25/1/2023 tarihli ve E.:2020/48, K.:2023/11 sayılı Kararı ile münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken hususlardan olduğu gerekçesiyle iptal edilmiştir.

Bu kapsamda madde ile, Mahkemenin iptal gerekçesi dikkate alınarak ilgili hükmün 132 sayılı Kanuna derç edilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde 2- Madde ile 2918 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan taşıt ve iş makineleri ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına devredilen bu neviden taşıt ve iş makinelerinin idareler adına bütüncül ve hızlı bir şekilde satışının belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde gerçekleştirilmesi amacıyla Özelleştirme İdaresi Başkanlığına yetki verilmesi öngörülmektedir. Bu şekilde yapılan satışların bedellerinden, satış masrafları düşülerek kalan tutar ilgisine göre genel bütçeye veya ilgili kamu kurum ve kuruluşu bütçesine gelir kaydedilmek üzere aktarılması düzenlenmektedir.

Madde 3- Yatırımlarda Devlet yardımları hakkında kararlar kapsamında ülkemize doğrudan yatırım yapan yatırımcılar adına yatırım teşvik belgesi düzenlenmesi öncesinde ilgili kurum ile yatırımcılar arasında yatırım proje (yatırım) sözleşmesi düzenlenebilmektedir. Bu husus dikkate alınarak, 17/10/2016 tarihli ve 2016/9495 sayılı Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Kararın ek 1 nci maddesi hükmünde olduğu gibi Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile yatırımcılar arasında imzalanan ve yatırım teşviklerine ilişkin hükümler içeren yatırım sözleşmelerinin, yatırım teşvik belgelerine istinaden uygulananlara benzer şekilde damga vergisinden istisna tutulması amaçlanmaktadır.

Madde 4- 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununun ek 207 nci maddesi E.: 2022/81, K.: 2023/153 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararıyla iptal edilmiştir. Madde ile Anayasa Mahkemesi Kararında belirtilen iptal gerekçesine uygun olarak düzenleme yapılmaktadır.

Madde 5- Ülkemiz enerji alanında net ithalatçı bir ülke olup doğal gaz gibi birincil enerji kaynaklarının fiyatları tamamen uluslararası piyasalarda belirlenmektedir. Uluslararası piyasalarda belirlenen bu fiyatlar ise yurt içinde satılan doğal gazın satış fiyatları için önemli bir maliyet unsuru olabilmektedir.

Doğal gazın yurt içi satış fiyatları alım maliyetlerinin yanı sıra piyasa koşulları, hava/mevsim şartları, tüketim talepleri, ülkenin ekonomik şartları, piyasa fiyat istikrarı ile hizmeti veren kamu işletmelerinin giderleri de dikkate alınarak mümkün olan en makul seviyede belirlenmektedir. Son dönemlerde maliyetlerde dışsal ve dönemsel nedenlerden kaynaklı yaşanan artışlar doğal gaz fiyatlarına kısmi olarak yansıtılmıştır. Maliyetlerdeki söz konusu artışların tamamı Devlet politikası olarak vatandaşa yansıtılmamış, bir kısmı Devlet tarafından üstlenilmiştir. Ancak vatandaşa yansıtılmamak adına Devlet tarafından üstlenilen bu maliyetler BOTAŞ’ın nakit yönetimini zorlaştırmaktadır.

Madde ile Şirketin nakit yönetiminin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesini teminen doğal gaz ithalatından kaynaklanan Şirketin ödenmemiş her türlü vergi, fon ve paylar ile idari para cezaları, bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizlerinden oluşan borçlarının Hazineden görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık mahsup edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 6- Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 tarihli ve E.: 2021/14, K.: 2023/173 sayılı Kararı ile 7257 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 10 uncu maddesiyle 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (m) bendinde yer alan “...ithalat yoluyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımları,” ibaresinin “...yapılacak her türlü doğal gaz alımları,” şeklinde değiştirilmesinin Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline, kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararında, BOTAŞ’ın enerji ihtiyacının temininde doğal gaz enerjisinin diğer mallara göre daha kısıtlı depolanma imkânına sahip olduğu hususu ve doğal gaz piyasasının kendine özgü şartları gözetilerek hızlı hareket etme ve acil kararlar alma zorunluluğu nedeniyle her türlü doğal gaz alımlarına ilişkin ihalelerin süratle yapılması amacıyla farklı usullerin benimsenmesinin anlaşılabilir bir durum olduğu belirtilmekle birlikte; kuralda söz konusu mal ve hizmetler 4734 sayılı Kanundan istisna tutulmakla birlikte buna ilişkin herhangi başka bir usul de düzenlenmediği, BOTAŞ’ın söz konusu mal ve hizmet alımlarında hangi usul ve esaslar çerçevesinde ihale yapacağı, mal ve hizmet alımlarında hangi kanuni hükümlere bağlı olacağının belirli olmadığı ve bu durumda da istisna getirilen alana ilişkin ihalelerde saydamlık, hesap verilebilirlik, fırsat eşitliği ve öngörülebilirlik ilkelerinin güvenceye alınmadığı gerekçesine yer verilmiştir.

Doğal gaz arz güvenliğinin sağlanması amacıyla doğal gaz alımları gerçekleştiren Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin (BOTAŞ) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri kapsamında ihaleye çıkmak suretiyle doğal gaz tedarik etmesi uluslararası doğal gaz piyasasının yapısı gereği mümkün olmadığından; tüm ülke enerji piyasasında doğal gaz kaynaklı yaşanması muhtemel kesinti ve kısıntıların bertaraf edilebilmesi, sistem ve arz güvenliğinin sağlanması hedeflerinin gerçekleşmesi için BOTAŞ tarafından yapılacak doğal gaz alımlarının 4734 sayılı Kanun dışında tutulmasını teminen maddenin yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca Anayasa Mahkemesinin gerekçesini karşılamak üzere Teklifin 7 nci maddesiyle 4734 sayılı Kanunun ek 11 inci maddesine fıkra eklenmektedir.

Madde 7- Madde ile Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 tarihli ve E.: 2021/14 , K.: 2023/173 sayılı Kararı doğrultusunda 4734 sayılı Kanunun ek 11 inci maddesine fıkra eklenerek BOTAŞ tarafından yapılacak doğal gaz alımlarına ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanınca belirlenmesi, istisna getirilen alana ilişkin alımlarda gizlilik, güvenilirlik, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması ilkelerinin güvenceye alınmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 8- Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 tarihli ve E.: 2021/14, K.: 2023/173 sayılı Kararı ile 7257 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine eklenen; “...ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile...” ibaresinin Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline, kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararında; kuralda söz konusu mal ve hizmetler anılan Kanundan istisna tutulmakla birlikte buna ilişkin herhangi başka bir usul düzenlenmediği, BOTAŞ ile BOTAŞ ve TPAO’nun bağlı ortaklıklarının söz konusu mal ve hizmet alımlarında hangi usul ve esaslar çerçevesinde ihale yapacağı, mal ve hizmet alımlarında hangi kanuni hükümlere bağlı olacağının belirli olmadığı ve bu durumda da istisna getirilen alana ilişkin ihalelerde saydamlık, hesap verilebilirlik, fırsat eşitliği ve öngörülebilirlik ilkelerinin güvenceye alınmadığı gerekçesine yer verilmiştir.

Madde ile enerji arz güvenliğinin temini hususunda önemli ve kritik görevler üstlenen, petrol ve doğal gaz arama, sondaj, üretim, taşıma, depolama ve gazlaştırma faaliyetlerini ve bu faaliyetlerine yönelik yatırımlarını süratle gerçekleştirme zorunluluğu bulunan BOTAS'ın; Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına (TPAO) sağlanan istisnalardan bağlı ortaklıklarını da kapsayacak şekilde yararlanabilmesi maksadı ile Anayasa Mahkemesinin iptal kararı ve gerekçesi dikkate alınarak maddenin yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 9- Madde ile 30/6/2016 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti arasında imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyetinde Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kurulmasına Dair Anlaşmanın 2 nci maddesinde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla, 7034 sayılı Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kuruluşu Hakkında Kanunla kurulan Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Japonya Hükümeti ve/veya Japonya ülke kuruluşlarından kendi adına yılı yatırım programında yer almaksızın sağlayacağı dış finansmana Hazine geri ödeme garantisi verilebilmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanına yetki verilmesi düzenlenmektedir.

Ayrıca madde uyarınca verilen Hazine geri ödeme garantileri kapsamında doğacak Hazine alacakları hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanması öngörülmektedir.

Madde 10- 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna eklenmesi öngörülen geçici 41 inci madde ile kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

4749 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca çıkarılacak Devlet iç borçlanma senetlerinin çeşitlerine, satış yöntemlerine, faiz koşullarına, vadelerine, basım ve ödemelerine ilişkin her türlü esasları ve bunlara ilişkin diğer şartları belirlemeye, özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin ikrazen ihraç edilmesi durumunda düzenlenecek ikraz anlaşmasının vade, faiz ve diğer şartlarını belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

Diğer taraftan, 7489 sayılı 2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında “1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde 3’üne kadar ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilir.” hükmü yer almaktadır.

Bu doğrultuda, madde ile 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna kamu bankalarının sermayelerinin güçlendirilmesi amacıyla 2024 mali yılı içerisinde ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etme hususunda Hazine ve Maliye Bakanına yetki verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 11- Madde ile 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listede değişiklik yapılarak, sadece araç dışından şarj edilebilen (plug-in) hibrit elektrikli araçlardan birleştirilmiş kilometre başına karbondioksit emisyonu 25 gramın altında ve birleştirilmiş elektrikli motor menzili 70 kilometre ve üzerinde olanlardan, motor silindir hacmi 1800 cm³’ü geçmeyenlerin motor silindir hacmi ve matrah eşiklerine göre ÖTV oranlarının ayrıca belirlenmesi sağlanmaktadır.

Madde 12- 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 9 uncu maddesinin mevcut yedinci fıkrası ile araçlara yapılacak ikmalin, yine bu fıkra tanımlanmış yerler haricinde, akaryakıt istasyonunda yapılması zorunlu tutulmuştur. Mevcut metinde “fabrika, şantiye, nakliye filosu ve benzeri” ifadesine yer verilerek bu istisnanın kapsamının oldukça geniş tutulduğu görülmektedir. Bu kapsamda aslında akaryakıt istasyonundan yakıt almaya uygun kamyon, otobüs, minibüs gibi birçok taşıta yönelik olarak

meskûn mahallerde veya kamyon ve otobüs garajlarında yanıcı ve parlayıcı özellik taşıyan akaryakıtın depolandığı görülmektedir. Bu durumun kamunun can ve mal güvenliği açısından olumsuz durumlar oluşturma ihtimali bulunmaktadır. Ayrıca bu tür otobüs ve tır garajlarında kendi kullanımı için alınan akaryakıtın lisans alınmaksızın ve fatura düzenlenmeksizin üçüncü taraflara satıldığına yönelik tespitler bulunmaktadır. Bu kapsamda maddede yapılan değişiklik; maddenin amacına uygun olarak sadece trafiğe çıkması zahmetli veya sınırlandırılmış olan iş makineleri, yüksek istiap haddine sahip kamyon ve benzeri, fabrika, şantiye ve ocaklarda çalışan araçlar ile kamu kurum ve kuruluşlarının araçlarına istasyon dışı ikmal hakkı verilmesi yönünde bir düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca söz konusu fıkraya eklenen hüküm ile istasyon dışında gerçekleştirilen teslimlerde, akaryakıtın alıcı deposuna taşınması veya taşıtırılmasının bayilik lisansına sahip satıcı tarafından gerçekleştirileceği öngörülmektedir. Bu düzenleme ile bu tür ikmallerdeki belirsizliğin ortadan kaldırılması yoluyla kullanıcıların korunması hedeflenmekte ayrıca olası mali usulsüzlüklerin de önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 13- Ekonomik istikrarın korunması, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması, mali disiplinin sağlanması kapsamında tasarruf tedbirlerine tabi kamu kurum ve kuruluşlarının tasarruf tedbirlerine uyumunun sağlanması amaçlanmaktadır.

Maddede yer alan denetim işe; tasarruf tedbirleri kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarının harcamalarının tasarruf tedbirlerine uygunluğunun izlenmesi ve incelenmesine yönelik olup, durum tespitinin yapılmasını kapsamaktadır. Yapılacak denetimler, izleme sonuçları dikkate alınarak risk esaslı analize dayalı inceleme faaliyeti şeklinde gerçekleştirilecektir.

Maddede, Hazine ve Maliye Bakanlığı veya idarelerince yapılacak izleme ve denetim sonucunda tasarruf tedbirlerine aykırı iş ve işlemlerde bulunduğu tespit edilenlere disiplin cezasının verilmesi ve yapılan iş ve işlemlerin sonuçlarının Cumhurbaşkanlığına bildirilmesi öngörülmektedir.

Madde 14- Madde ile Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının, il özel idareleri aracılığıyla yapacağı yatırımlarına ilişkin kaynak transferlerinin avans ödemeleri hariç ilgili işe ait hakediş raporlarına istinaden yapılması ve bu kapsamdaki diğer hususlar düzenlenmektedir.

Madde 15- Madde ile bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının, il özel idareleri aracılığıyla yapacağı yatırımlarına ilişkin kaynak transferlerinin avans ödemeleri hariç ilgili işe ait hakediş raporlarına istinaden yapılması amacıyla halihazırda daha önce il özel idarelerine aktarılan kaynakların iadesi ve bütçeleştirilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Madde 16- Madde ile Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı birimlerde görev yapan gelir uzmanları ve gelir uzman yardımcılarının görev ve sorumluluklarının kanunda düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 17- Madde ile Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatının Defterdarlık adı altında mevcut fonksiyonları ile yeniden teşkilatlandırılması ve Hazine ve Maliye Bakanlığı taşra teşkilatında görevli birimlerin Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Defterdarı bağlı çalıştırılması yönünde yapılan teşkilat düzenlemeleri kapsamında 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun atıflar maddesinde gerekli düzenleme yapılmaktadır.

Madde 18- Madde ile Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatında yer alan vergi dairesi başkanı unvanı defterdar olarak değiştirildiğinden vergi dairesi başkanlarının mevcut özlük haklarının devam ettirilmesi amacıyla 5345 sayılı Kanunda düzenleme yapılmaktadır.

Madde 19- Madde ile Hazine ve Maliye Bakanlığının taşra teşkilatında sunulan muhasebat ve muhakemat hizmetlerinin Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı Defterdarlıklar aracılığı ile sunulmasına yönelik düzenlemeler kapsamında kaldırılan “Defterdar Yardımcısı” kadrolarında çalışan personelin Gelir İdaresi Başkanlığının taşra teşkilatında yer alan kadrolara atanması amaçlanmaktadır.

Madde 20- 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine 7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanunla eklenen ve serbest avukatların yükümlüler arasında sayıldığı ibare, Anayasa Mahkemesinin 18/1/2024 tarihli ve E.: 2021/28, K.: 2024/11 sayılı Kararı ile iptal edilmiş bulunmaktadır. İptal kararının yürürlüğe girmesi için bir süre tayin edilmediği için iptal kararı yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Avukatların taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması, birleştirilmesi ile bunların idaresi, devredilmesi ve tasfiyesi, banka, menkul kıymet ve her türlü hesaplarda yer alan varlıkların idaresi gibi işlerle ilgili olarak önleyici tedbirler bakımından yükümlü sayılmaları, serbest avukatların, mevzuat tarafından öngörülen şekilde kimlik tespiti yapmaları, aklama ya da terörizmin finansmanı ile ilgili şüpheli bir durumla karşılaşmaları durumunda ise bu durumu MASAK’a bildirmeleri anlamına gelmektedir.

Avukatların taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması gibi işlerle sınırlı olarak MASAK yükümlülerinde sayılmaları, suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanının önlenmesi bakımından büyük bir öneme sahip olduğu gibi üyesi bulunduğumuz Mali Eylem Görev Gücü’nün (FATF) 22 no’lu Tavsiyesi bakımından bir gereklilik arz etmektedir.

Bazıları FATF üyesi de olan pek çok gelişmiş ülkede (Belçika, Rusya, İspanya, Japonya, Kanada vb.) serbest avukatlar, finansal istihbarat birimlerinin yükümlüsü olarak kabul edilmektedir. Örneğin Belçika hukukuna göre avukatlar; gayrimenkul veya ticari teşebbüslerin alımı/satımı, müşterilere ait fonların, menkul kıymetlerin veya diğer varlıkların yönetimi, banka veya tasarruf hesaplarının veya portföylerinin açılması veya yönetimi, şirketlerin kurulması gibi işlemlerde yükümlü kabul edilmektedir. Keza İtalya hukukuna göre avukatlar, müvekkilleri adına veya hesabına, mali işlemleri veya gayrimenkul niteliğindeki herhangi bir işlemi yürüttüklerinde ya da kanunda sayılan bazı işlemlerin hazırlanmasında veya uygulanmasında müvekkillerine yardımcı olduklarında yükümlülüklerle uygun davranmalıdır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de avukatların finansal istihbarat birimlerinin yükümlüsü olmaları konusunda olumlu bir yaklaşım sergilemiştir. Mahkeme Michaud/Fransa Davasında (Başvuru no: 12323/11) verdiği kararında;

- Avukatların meslek sırrının hem avukat ve müvekkili, hem de adaletin iyi işlemesi için büyük bir öneme sahip olduğunu, ancak meslek sırrının dokunulmaz olmadığını,

- Devletler için, yasadışı faaliyetlerden elde edilen ve özellikle uyuşturucu ticareti veya uluslararası terörizm alanındaki suç faaliyetlerinin finanse edilmesine hizmet edebilecek paraların aklamasıyla mücadelenin, meslek sırrı kadar önem teşkil ettiğini,

- Fransız hukukuna göre avukatların sadece iki durumda (ilk olarak mesleki faaliyetleri çerçevesinde müvekkilleri adına ve onların hesabına mali veya gayrimenkul işlemi gerçekleştirdiklerinde, ikinci olarak yine mesleki faaliyetleri çerçevesinde bazı belli işlemlerin *-ticari fon ya da gayrimenkul alım satımı; müşteriye ait para, tahvil ve diğer aktiflerin yönetimi; banka, tasarruf ya da tahvil hesabı açılması veya sigorta sözleşmesi düzenlenmesi; şirketlerin oluşturulması, yönetimi veya idaresi; vakıf ve benzer yapıların oluşturulması, yönetimi veya idaresi-* hazırlanması veya gerçekleştirilmesiyle ilgili olarak müvekkillerine yardım ettiklerinde) şüpheli işlem bildirimini yükümlülüğüne tabi olduklarını,

- Dolayısıyla şüpheli finansal istihbarat birimine bildirme yükümlülüğünün avukatlara verilen savunma görevinden uzak olan ve bu yükümlülüğüne tabi olan diğer meslek üyelerinin faaliyetlerine benzeyen faaliyetleri ilgilendirdiğini, şüpheli bildirme yükümlülüğünün, daha önce de belirtildiği gibi avukatların meslek sırrının temelini oluşturan, savunma görevinin özüne dokunmadığını,

- Bu meşru amaç ve bu amacın demokratik bir toplumdaki özel önemi göz önünde bulundurulduğunda, Fransa'da yürürlüğe konulduğu kadarıyla şüpheyi bildirme yükümlülüğünün avukatların meslek sırrına orantısız bir müdahale teşkil etmediğini, karara bağlamıştır.

Yapılan düzenleme ile bir taraftan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yukarıda bahsedilen kararındaki ilkeler doğrultusunda Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirtilen eleştirilerin karşılanması ve serbest avukatlar için belirli güvencelerin sağlanması amaçlanmakta, diğer taraftan Ülkemizin Mali Eylem Görev Gücü'nün Tavsiye Kararlarına tam uyumlu hale gelmesini sağlamak üzere serbest avukatlar, yükümlülüklerinin sınırı daha net bir biçimde çizilerek ve madde metninde sayılan işlemlerle (taşınmaz alım satımı vb.) sınırlı olarak 5549 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde sayılan yükümlüler arasına eklenmektedir.

Bu kapsamda öncelikle avukatların, sadece madde metninde sayılan işlerle (taşınmaz alım satımı, sınırlı aynı hak kurulması ve kaldırılması, şirket, vakıf ve dernek kurulması vb.) sınırlı olarak MASAK yükümlüsü oldukları açıkça düzenlenerek, savunma hakkı kapsamında icra edilen görevlerin ve edinilen bilgilerin (meslek sırrı olarak), MASAK yükümlülüğü kapsamında olmadığı vurgulanmaktadır.

Ayrıca 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkrası ile alternatif uyumsuzluk çözüm yolları kapsamında yürütülen mesleki faaliyetler sırasında edinilen bilgiler ile müvekkilin savunma hakkı ile hukuki dinlenilme hakkı kapsamındaki durumların bu yükümlülük kapsamında olmadığı açıkça hüküm altına alınmaktadır. Son olarak 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesi kapsamında yalnızca avukatların yapabileceği işlerle ilgili olarak 1136 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi hükümlerinin saklı kaldığı belirtilmek suretiyle, yalnızca avukatlar tarafından yapılan işler nedeniyle öğrenilen bilgilerin ve yapılan işlerin bu yükümlülük kapsamında olmadığı hüküm altına alınmaktadır. Bu sayede, avukatların, avukat olarak savunma hakkı bakımından yaptıkları görevler ile bu görevler sırasında edinilen mesleki sırların MASAK yükümlülüğü kapsamında olmadığı vurgulanarak ve Anayasa Mahkemesinin Kararındaki iptal gerekçeleri dikkate alınarak serbest avukatlar için belirli güvencelerin sağlanması hedeflenmektedir.

Madde 21- 5549 sayılı Kanun kapsamında Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) tarafından düzenlenen idari para cezalarına 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 27 nci maddesi gereğince sulh ceza mahkemesine; sulh ceza mahkemesi kararlarına karşı da yine sulh ceza hakimliğine itiraz edilmektedir.

MASAK tarafından idari para cezası uygulanan fiiller, idare hukuku kapsamında uzmanlık gerektiren, karmaşık ve teknik konulardır. Ayrıca mevcut durumda, itiraz yolunun kısıtlı, temyiz yolunun kapalı olması nedeniyle davalar yüksek yargı denetiminden geçmemektedir. Kabahatler için ceza uygulananlar genellikle gerçek kişiler olmasına karşılık MASAK tarafından hakkında ceza uygulanan yükümlüler çoğunlukla bankalar, aracı kurumlar ve yetkili müesseseler gibi finansal kuruluşlardır. Bunun yanı sıra 5549 sayılı Kanun kapsamında uygulanan idari para cezalarının tutar ve üst sınırları diğer idari para cezalarına kıyasla oldukça yüksektir.

Bu kapsamda madde ile Sermaye Piyasası Kurulu, Rekabet Kurumu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu gibi düzenleyici ve denetleyici kurumlar tarafından uygulanan cezalarda olduğu gibi, MASAK tarafından düzenlenen idari para cezaları için 5326 sayılı Kanunda öngörülen sulh ceza mahkemesine başvuru yolu yerine, idari yargı yoluna başvuru yönteminin uygulanabilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Madde 22- Madde ile deprem bölgesinde nüfusu azalan belediyeler için 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca nüfus esas alınarak genel bütçeden yapılacak pay dağılımında 2023 yılı nüfusu esas alınarak deprem sebebi ile nüfusu azalan belediyelerin genel bütçeden alacakları payın azalmasını engellemeye yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 23- 23/10/2010 tarihinde 6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun yürürlüğe girmiş, Devlet Desteklerini İzleme ve Denetleme Kurulu kurulmuş ve sekretarya hizmetlerini yürütme görevi mülga Hazine Müsteşarlığı bünyesinde kurulan Devlet Destekleri Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş sürecinde 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Devlet Desteklerini İzleme ve Denetleme Kurulu ve Devlet Destekleri Genel Müdürlüğü ilga edilerek Hazine ve Maliye Bakanlığı Devlet Desteklerini İzleme ve Denetleme Kurulunun sekretarya faaliyetlerini yürütme görevi sona erdirilmiştir. 2/8/2018 tarihli ve 30497 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2018/3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile 6015 sayılı Kanunda düzenlenen Kurula ilişkin görevlerin Ekonomi Politikaları Kurulu tarafından yerine getirileceği hükmüne bağlanmıştır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde 7/8/2019 tarihinde yapılan değişiklikle Ekonomik Programlar ve Araştırmalar Genel Müdürlüğü kurulmuş ve anılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 226/A maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentleri ile Hazine ve Maliye Bakanlığına “devlet desteklerinin ilke ve esaslarının belirlenmesi amacıyla politika önerileri oluşturmak, devlet desteği uygulamalarının etkinlik ve verimliliğini ölçmek amacıyla etki değerlendirmesinin yapılmasına ilişkin ilke ve esasları belirlemek, kamu kurum ve kuruluşları tarafından hazırlanan etki değerlendirmesine ilişkin raporları izlemek” görevleri tevdi edilmiştir.

Ayrıca 9/6/2022 tarihli ve 31861 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 102 sayılı Devlet Yardımlarının Uygulanması, Koordinasyonu, İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Strateji ve Bütçe Başkanlığı devlet yardımları konusunda çatı yapı haline gelmiş; Hazine ve Maliye Bakanlığının 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 226/A maddesindeki yetkileri sona erdirilmiş ve “6015 sayılı Kanun kapsamında Cumhurbaşkanı tarafından verilen görevleri yürütmek” görevi Hazine ve Maliye Bakanlığına tevdi edilmiştir.

Bu çerçevede 102 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile devlet yardımları alanında Strateji ve Bütçe Başkanlığı yetkili merci haline getirildiğinden madde ile, 6015 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde mülga Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakana yapılan atfın Strateji ve Bütçe Başkanına yapılması ve aynı maddeye Strateji ve Bütçe Başkanlığı ibaresi eklenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 24- 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Devlet Desteklerini İzleme ve Denetleme Kurulu ve Devlet Destekleri Genel Müdürlüğü ilga edilerek Hazine ve Maliye Bakanlığının Devlet Desteklerini İzleme ve Denetleme Kurulunun sekretarya faaliyetlerini yürütmeye yönelik görevi sona erdirilmiş; 102 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle ise devlet yardımları alanında Strateji ve Bütçe Başkanlığı yetkili merci haline getirilmiştir. Bu kapsamda, Kanunun 13 üncü ve 14 üncü maddelerinde yer alan Bakan ibareleri Başkan olarak değiştirilmektedir.

Madde 25- 6015 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi, Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde kurulmuş bulunan Devlet Destekleri Bilgi Sistemine yasal dayanak oluşturmaktadır. Ayrıca 102 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle Strateji ve Bütçe Başkanlığı devlet yardımları konusunda çatı yapı haline gelmiş; Hazine ve Maliye Bakanlığının 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 226/A maddesinde düzenlenen “devlet desteklerinin ilke ve esaslarının belirlenmesi amacıyla politika

önerileri oluşturmak, devlet desteği uygulamalarının etkinlik ve verimliliğini ölçmek amacıyla etki değerlendirmesinin yapılmasına ilişkin ilke ve esasları belirlemek, kamu kurum ve kuruluşları tarafından hazırlanan etki değerlendirmesine ilişkin raporları izlemek, değerlendirmek ve bunları gerekli mercilere sunmak” şeklindeki görev ve yetkileri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde ile devlet yardımları konusundaki tüm çalışmaların tek çatı altında yürütülmesi, kamu kaynaklarının daha etkin ve verimli şekilde kullanılması ve destek uygulamalarının koordinasyonu, izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik çalışmaların yeknesaklığının sağlanması açısından 6015 sayılı Kanun uyarınca kurulmuş olan Devlet Destekleri Bilgi Sistemine ilişkin yetkilerin Strateji ve Bütçe Başkanlığına verilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, ülkemizde uygulanan devlet yardımların etkin bir şekilde izlenmesi ve etkilerinin değerlendirilebilmesi için yardımla ilgili verilerin belirli kurallar dahilinde toplanabilmesi, paylaşılabilmesi ve Strateji ve Bütçe Başkanlığınca işletilen Devlet Yardımları İzleme Sistemine aktarabilmesi gerekmektedir.

Madde ile yukarıda belirtilen çerçevede yardımların etkilerinin değerlendirilmesi imkânı sağlanarak, kamu kaynaklarının verimli kullanılması temin edilebilecektir.

Madde 26- Madde ile 6015 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde kurulmuş bulunan Devlet Destekleri Bilgi Sisteminin Strateji ve Bütçe Başkanlığına devrine ilişkin olarak Bakanlık ve Başkanlık arasında altı aylık süre içerisinde protokol yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 27- Madde ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 77 nci maddesi kapsamında faaliyetlerini kalkınma ve yatırım bankası olarak sürdüren İller Bankası A.Ş., yerel yönetimlere uygun faizli ve uzun vadeli finansman desteğini ve likidite döngüsünü kendi öz kaynaklarıyla sağlamakta ve hâlihazırda kanuni sermaye tavanına ulaşmış olup bu desteğin ve finansman süreçlerinin düzenli devam edebilmesi amacıyla sermaye tavanının artırılması amaçlanmaktadır.

Madde 28- Madde ile genel aydınlatma kapsamında belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılacak kesinti oranlarına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Bu kapsamda büyükşehir belediyelerinin sınırları içinde 2014 yılından bu yana %20 olarak uygulanan %10’luk kanuni oran %30, diğer belediyeler ve mücavir alanlarında 2014 yılından bu yana %10 olarak uygulanan %5’lik kanuni oran %15 ve bu sınırlar dışında ilgili il özel idarelerinde 2014 yılından bu yana % 20 olarak uygulanan %10’luk kanuni oran %30 olarak belirlenmektedir.

Öngörülen düzenlemeyle; genel aydınlatmanın toplam maliyetinin merkezi idare ile mahalli idareler arasındaki paylaşımı daha dengeli hale getirilerek uygulamada otokontrolün sağlanmasına daha fazla katkı sunulması ve bu kapsamda genel aydınlatmanın kamuya olan toplam maliyetinin daha kontrol edilebilir düzeylerde dengelenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 29- 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 178 inci maddesi ile 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen ek 32 nci maddenin dördüncü fıkrasında yardımcılık dönemi dahil Vergi Müfettişi olarak en az on yıl çalışan, yeterli sonrası dönemde en az üç yıl performans değerlendirmesine tabi tutulan ve yapılan performans değerlendirmesinde başarılı olanların, Vergi Başmüfettişi kadrolarına atanmaları öngörülmekteyken anılan maddede 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Kanunun 51 inci maddesiyle yapılan değişiklikle yardımcılık dönemi dahil Vergi Müfettişi olarak en az on yıl çalışan ve Vergi Müfettişliğine atanma

tarihi sonrasında en az altı yıl performans değerlendirmesinde başarılı olanların, Vergi Başmüfettişi kadrolarına atanmaları hüküm altına alınmış, söz konusu düzenlemeden önce Vergi Başmüfettişliğine atanma şartlarını sağlayabilecek nitelikte olanlar için bir geçiş hükmü öngörülmemiştir. Madde ile söz konusu personelin geçmişe yönelik mali ve özlük açısından hak doğurmadan mağduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 30- Madde ile özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin her statüdeki kurum ve kuruluşlara ait yönetim kurulu, denetim kurulu ve benzeri organlarda görev alan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile işçiler dâhil kapsama giren kurum ve kuruluşlarda istihdam edilen her statüdeki personele ve belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve il genel meclisi üyelerine, kurum içi ve kurum dışı ayrımı yapılmaksızın bu görevlerden sadece biri için ödeme yapılması, madde kapsamındaki görevlere bağlı ödeme tutarlarının ilgililerin asli görevli oldukları kurumların hesabına yatırılması ve ilgililere ödemelerin kurumlarınca yapılması, bu kapsamda yapılacak ödemelere mevzuatında en yüksek Devlet memuru için öngörülen ödemeler toplamının altı aylık net ortalaması esas alınarak üst sınır getirilmesi, üst sınırı aşan ödemeler ile ücret ödenmeyen diğer görevlere bağlı ücretlerin ilgilinin asli görevli olduğu kurum bütçesine gelir kaydedilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 31- Yürürlük maddesidir.

Madde 32- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

15/7/2024

Esas No: 2/2266

Karar No: 9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2266 esas numaralı, “*Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*”, Komisyonumuzun 10/7/2024 tarihli 34’üncü birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul KOCACIK ile 132 Milletvekili tarafından 5/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/2266 esas numaralı; “*Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*” Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 10/7/2024 tarihinde yaptığı 34’üncü birleşiminde 2/2266 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahipleri İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul KOCACIK ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB), Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Kişisel Verileri Koruma Kurumu (KVKK), Kamu İhale Kurumu (KİK), Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB), Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, İller Bankası Anonim Şirketi, Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAŞ), Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO), Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD), Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED), Otomotiv Distribütörleri ve Mobilite Derneği (ODMD), Motorlu Araç Satıcıları Federasyonu (MASFED), Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası (PÜİS), Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası (TABGİS), Petrol Sanayi ve Emobilite Derneği (PETDER), Büro-İş Sendikası ve Yeterliye Tabi Gelir Uzmanları Derneği temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuz tarafından 34’üncü birleşimde tamamlanan 2/2266 esas numaralı Kanun Teklifinin görüşmeleri toplam 14 saat 22 dakika sürmüş ve görüşmelerde 526 sayfa tam tutanak tutulmuştur.¹

2. 2/2266 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

2/2266 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklifte;

- TSE’nin genel bütçeden alacağı hazine yardımlarına ilişkin hükmün Anayasa Mahkemesinin iptal kararı göz önünde bulundurularak 132 sayılı Kanuna derç edilmesine,

- Karayolları Trafik Kanununda tanımı yapılan taşıtların ve iş makinelerinin bir an evvel ekonomiye kazandırılması için ilgili kamu idareleri adına Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca tasfiyesinin sağlanmasına,

- Kamu kaynaklarının azami tasarruf prensipleri doğrultusunda kullanılmasını sağlamak ve tüm kamu kurum ve kuruluşlarında uygulanmak üzere alınacak tasarruf tedbirlerine aykırı hareket edenlere ilgili mevzuatına göre yaptırım uygulanmasına, kamu kurum ve kuruluşlarının harcamalarının tasarruf tedbirlerine uygunluğunun izlenmesi ve incelenmesine, yapılacak denetimler ile izleme sonuçları dikkate alınarak risk esaslı analize dayalı inceleme faaliyeti gerçekleştirilmesine,

¹ Plan ve Bütçe Komisyonunun 10/7/2024 tarihli 34’üncü birleşiminin tutanaklarına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir:

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari_goruntule?pTutanakId=3288

- Bakanlıklar ve diğer merkezî idare kuruluşlarınca il özel idareleri aracılığıyla gerçekleştirilen yatırımlar karşılığı yapılan kaynak transferlerinin hakediş raporlarına göre yapılmasına,

- Genel aydınlatma giderleri için mahalli idarelerin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılan kesinti oranlarında değişiklik yapılmasına,

- Özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin her statüdeki kurum ve kuruluşun yönetim ve denetim organlarında görev alan kamu görevlilerine (belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve il genel meclisi üyeleri dâhil) kurum içi ve kurum dışı ayrımı yapılmaksızın bu görevlerden sadece biri için ödeme yapılmasına ve yapılacak ödemelere üst sınır getirilmesine,

- Enerji sektöründe piyasa koşullarındaki değişiklikler ve yeni teknolojiler dikkate alınmak suretiyle ilgili mevzuatın daha etkin ve verimli uygulanabilmesi amacıyla bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına, ayrıca Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen bazı hükümlerin ilgili karar gerekçeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesine,

- Petrol Piyasası Kanununda değişiklik yapılarak akaryakıt istasyonu dışında, kendi araçlarına kendi ihtiyaçları için belirli şartlar altında akaryakıt ikmali yapabilecek yerlerin sınırlandırılması suretiyle kamu ve can güvenliği de dikkate alınarak mali usulsüzlük fiilleri ile daha etkin bir şekilde mücadele edilmesine,

- BOTAŞ'ın doğal gaz ithalatından kaynaklanan her türlü vergi, fon ve paylar ile idari para cezaları, bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizlerinden oluşan borçlarının, Hazineden görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık mahsup edilmesine,

- Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda yapılan düzenleme ile Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna özel tertip senet ihracı imkânı sağlanmasına,

- 7034 sayılı Kanunla kurulan Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Japonya Hükümeti ve/veya Japonya ülke kuruluşlarından kendi adına yılı yatırım programında yer almaksızın sağlayacağı dış finansmana Hazine geri ödeme garantisi verilebilmesine ilişkin olarak Hazine ve Maliye Bakanına yetki verilmesine,

- Avukatların, Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında yükümlü sayılmasına ilişkin hükmün Anayasa Mahkemesinin iptal kararı nedeniyle, karar gerekçesi dikkate alınarak yeniden düzenlenmesine ve Mali Suçları Araştırma Kurulu tarafından verilen idari para cezalarına ilişkin ihtilafların görüleceği mahkemenin, sulh ceza mahkemeleri yerine idari yargı olarak belirlenmesine,

- Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun ile Hazine ve Maliye Bakanlığına tevdi edilen yetkilerin Strateji ve Bütçe Başkanlığına devredilmesine ve bu çerçevede mevzuatta yapılan atıfların düzeltilmesine,

- Yerel yönetimlere kendi öz kaynaklarıyla uygun faizli ve uzun vadeli finansman desteği ve likidite sağlamakta olan İller Bankasının finansman imkanının düzenli devam edebilmesi için sermaye tavanının artırılmasına,

- Deprem bölgesinde nüfusu azalan belediyelere yönelik olarak, İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca nüfus dağılımı esas alınarak genel bütçeden yapılacak pay aktarımında, 2023 yılı Ocak ayı nüfus dağılımlarının esas alınması sağlanarak bu belediyelerin genel bütçeden alacakları payın azalmasının önüne geçilmesine,

- Araç dışından şarj edilebilen (Plug-in) hibrit elektrikli araçlardan öngörülen şartları taşıyanların ÖTV oranlarında indirim yapılarak teşvik edilmesine,

- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile yabancı yatırımcılar arasında imzalanan ve yatırım teşviklerine ilişkin hükümler içeren yatırım sözleşmelerinin, yatırım teşvik belgelerine istinaden uygulananlara benzer şekilde damga vergisinden istisna tutulmasına,

- Diğer bazı kanunların Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hükümlerinin iptal gerekçeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesine,

yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- Çok sayıda kanun ve kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapılmasını öngören kanun tekliflerinin kanun yapım sürecinde maddelerin derinlemesine incelenmesine olanak sağlamadığı, Teklifin maddelerinin ihtiva ettiği konular itibarıyla bir arada görüşülemeyecek ölçüde farklılıklar taşıdığı, Teklifin kamuoyuna “Tasarruf Tedbirleri” başlığıyla takdim edilmesine karşın Teklifte tasarruf tedbirlerine ilişkin birkaç madde dışında daha farklı konularda bütçeye yük getiren ve AYM’nin iptal kararlarının yerine getirilmesine yönelik düzenlemelerin yer aldığı,

- Tasarruf tedbirlerine üst yöneticiler tarafından yeterince riayet edilmediğinin değerlendirildiği, mali disiplindeki aksaklıkların bütçe açığının artmasında etkili olduğu, tasarruf tedbirlerinin idarelerin tüm kademelerinde uygulanmasının teşvik edilmesi ve izlenmesi gerektiği,

- Kaynakların etkin ve verimli kullanımının sağlanmasına yönelik düzenlemelerin yapılmasının yerinde olacağının değerlendirildiği, enflasyonla mücadele kapsamında düzenleme yapılması beklenen konuların tasarruf ve vergi olduğu, ancak Teklifte vergi adaletinin sağlanmasına ilişkin herhangi bir düzenlemenin bulunmadığı, kamu özel işbirliği ile yapılan yatırımların geri ödemelerinde döviz kaynaklı yaşanan artışların bütçe üzerine ciddi bir mali yük getirdiği, geri ödeme kurunun sabitlenmesinin tasarruf çabalarına katkı sağlayacağına düşünüldüğü, kur korumalı mevduatın merkezi yönetim bütçesine oluşturduğu mali yükün azaltılması için bu uygulamanın kademeli olarak kaldırılmasının yerinde olacağı, kurumlar arası ödenek aktarmalarında sağlanan esnekliklerin mali disiplinsizliğe sebep olduğu ve ödenek üstü harcamaların engellenmesinin mali disiplini güçlendireceği, kamu ihale sistemine ilişkin kapsamlı bir düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu, istisna ve muafiyetlerin kapsadığı alanın daraltılmasının kamunun tasarruf etmesine katkı sağlayacağına değerlendirildiği,

- Kamu taşıt ve iş makinelerinin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı aracılığıyla satışının yapılabilmesine ilişkin düzenlemelerin olumlu değerlendirildiği, ancak bu durumda kaç taşıt ve iş makinesinin bulunduğu, kapsama ekonomik ömrünü tamamlamış araçların dahil olup olmadığı ve kamunun buradan ne kadar gelir elde edeceğine ilişkin hususların da açıklanmasının gerekli olduğu,

- BOTAŞ’ın kamu borçlarına karşılık Hazine den alacaklarının mahsuplaşması hususunun bütçenin gayrisafilik ilkesine aykırı olduğu, böyle bir mahsuplaşmanın kesin hesapta görülemeyeceği ve dolayısıyla TBMM’nin bütçe hakkının ihlali anlamına geleceği, Hazine ve Maliye Bakanlığının BOTAŞ’a yaklaşık 230 milyar TL borcunun olduğu, BOTAŞ’ın ise Bakanlığa faizler ve feriler dahil 181 milyar TL vergi borcunun olduğu, bu borçların zamanında ödenmesinin faiz vb. ilave maliyetleri ortadan kaldırması açısından yerinde olacağının değerlendirildiği,

- Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi’nin bir uluslararası anlaşmayla kurulmuş olsa da bir devlet üniversitesi olduğu, bir devlet üniversitesinin yurt dışından finansman ve kaynak alabilmesine imkân sağlanmasının diğer devlet üniversiteleri için emsal teşkil edebileceği, ayrıca bu kapsamda Hazine garantilerinin artmasının devletin borç yükünü artıracığı,

- Kamu bankalarına bilhassa 2020-2024 döneminde kamu kaynaklarından yapılan aktarımların geçmiş yıllara göre çok arttığının gözlemlendiği, ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etme yetkisinin Hazine ve Maliye Bakanına verilmesinin de bu kapsamda değerlendirildiği, Teklifte verilmek istenen yetkinin Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 12’nci maddesinde yer alan başlangıç ödeneklerinin yüzde üçüne kadar ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilmesine ilişkin sınıra tabi olup olmadığının açıklığa kavuşturulması gerektiği,

- Dışarıdan şarj edilebilir hibrit olan ve belirlenen diğer koşulları sağlayan elektrikli araçlara yapılan ÖTV indiriminin söz konusu araçları üreten şirketler için piyasa avantajı sağlayabileceği, bu durumun TOGG’un satış rakamlarına ve piyasadaki konumuna zarar verebileceği, düzenlemenin kapsamına bakıldığında kamuoyunda belirli bir şirket için düzenleme yapıldığı algısının oluştuğu ve bu durumun hukuk sistemimiz için olumsuz olduğu,

- Gelir İdaresi Başkanlığının yeniden yapılandırılması kapsamında bir kariyer meslek olan ve özel sınavla mesleğe alınan gelir uzmanlarının ve gelir uzman yardımcılarının sorumlu olarak çalışacakları yöneticilerin belirlenmesinde uygulamada sorun oluşturulmaması için sicil amirleri olan müdürlere karşı sorumlu olmalarının yerinde olacağının değerlendirildiği,

- Avukatlık mesleğinin temel prensiplerinden birinin müvekkiliyle olan mahremiyeti muhafaza etmek olduğu, Teklifte avukatlara getirilmesi amaçlanan şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünün avukatlara MASAK’a müvekkili hakkında bilgi verme zorunluluğu getirdiği, bu durumun avukatlık mesleğinin mahiyetiyle uyumlu olmadığı,

- 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen depremlerden etkilenen illerdeki yerel yönetimlerin genel bütçe vergi gelirlerinden alacakları payların 2023 yılı Ocak ayı nüfusuna göre belirlenmesinin olumlu ve bölgenin mağdur olmasını engelleyecek bir düzenleme olduğu, buna ilaveten kapsamdaki yerel yönetimlerin paylarının bir defaya mahsus olarak yüzde 30 artırılmasının bölgenin kalkınmasına ve depremin yaralarının sarılmasına fayda sağlayacak bir uygulama olacağı,

- Devlet desteklerinin tek çatı altında toplanmasının olumlu değerlendirildiği, ancak Strateji ve Bütçe Başkanlığının operasyonel bir kurum olmadığı ve taşra teşkilatının bulunmadığı, bu durumun devlet desteklerine ilişkin süreçlerin yönetiminde aksaklıklara sebebiyet verebileceği,

- Genel aydınlatma kapsamında belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılacak kesinti oranların artırılmasının ölçülülük ve orantılılık bakımından anayasaya aykırılık teşkil edebileceğinin değerlendirildiği, İller Bankası A.Ş.’nin yerel yönetimlere uygun faizle kredi verebilmesi için sermaye tavanının artırılmasına ilişkin düzenlemenin olumlu karşılandığı, ancak aynı Teklifte genel aydınlatma giderlerinde yerel yönetimlerin payının artırılmasının birbiriyle çeliştiği, genel aydınlatma giderlerine ilişkin öngörülen mezkur düzenlemenin yerel yönetimler üzerinde oluşturacağı mali yükün özellikle belediyeler tarafından sunulan kamu hizmetlerinin aksamasına neden olabileceği,

- Teklifte özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin her statüdeki kurum ve kuruluşların kurul, komisyon, heyet vb. organlarında üye olarak görev yapan kamu görevlilerinin yalnızca bir yerden ücret alabileceklerine ilişkin düzenlemede alınacak ücretlere üst sınır getirilmesinin olumlu karşılandığı, bu hususta daha önce çeşitli düzenlemeler yapılmasına rağmen uygulama noktasında çeşitli sorunların olduğu, ancak bu sınırlamaların kamu görevlisi olmayanlar için de uygulanacak şekilde genişletilmesinin yerinde olacağı, düzenlemede yer alan kamu görevlisi kavramının da açık bir şekilde çerçevesinin belirlenmesinin hükmün uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesine katkı sağlayacağı,

şeklinde görüş, eleştiri ve öneriler dile getirilmiştir.

Teklifin ilk imza sahipleri İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul KOCACIK ile ilgili kamu idarelerinin temsilcileri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Rusya-Ukrayna Savaşı ve pandemi gibi etkilere enflasyonun küresel anlamda tüm dünya ülkelerini etkilediği, ülkemizde bunlara ilaveten 11 ili etkileyen ve büyük yıkıma neden olan 6 Şubat depremlerinin etkileriyle birlikte enflasyonun belirgin olarak arttığı, enflasyonun etkilerinin en aza indirilmesi amacıyla gerek maliye gerek para politikası ile ortaya konulan çabaların bir sonucu olan orta vadeli programın istenilen sonuçları vermeye başladığı, bu bağlamda Cumhurbaşkanı tarafından Tasarruf Tedbirleri Genelgesinin de yayımlandığı, söz konusu genelge doğrultusunda kanunla düzenlenmesi gereken hususların Teklifte yer aldığı,

- Tasarruf tedbirlerinden istenilen sonucun elde edilmesi bakımında kamu personeli disiplin hukukunun doğrudan kanunda vurgulanmasının kurumların ve bu kurumlarda çalışan kamu görevlilerinin tedbirlere uyması hususunda olumlu katkı sağlayacağını değerlendirildiği,

- TSE'nin gelirlerinin yüzde 80'inin Hazineden yüzde 20'sinin ise öz kaynaklarından oluştuğu, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile genel bütçeden alınacak hazine yardımı düzenlemesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi nedeniyle iptal kararının gerekçesi dikkate alınarak söz konusu hükmün kanunla düzenlenmesinin öngörüldüğü, Teklifte yer alan düzenlemeyle TSE'ye hazine yardımı yapılabilmesine imkân sağlanmak istenildiği,

- Kamu taşıt ve iş makinelerinin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı aracılığıyla satışının Kurumun niteliği itibarıyla süreci şeffaf, etkin ve hızlı yönetmesine imkân sağlayacağını öngörüldüğü, ekonomik ömrünü tamamlamış araçların da madde kapsamında yer aldığı, satışa konu araçların yanında mevcut araçların da tasarruf perspektifinde gözden geçirilerek yeniden değerlendirileceği,

- BOTAŞ'ın vergi borçlarına karşılık Hazineden alacaklarının mahsuplaşmasını sağlayan hükme benzer bir düzenlemenin kamu iktisadi teşebbüslerinin bütçeden alacakları ve borçları arasındaki mahsuplaşmayı düzenleyen 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 36'ncı maddesinin yedinci fıkrasında da yer aldığı, söz konusu fıkra kapsamında kamu iktisadi teşebbüslerine ödeyecekleri temettü tutarlarını ödenmemiş sermayelerine veya görevlendirme alacaklarına karşılık mahsup edilebilme imkânının sağlandığı ve mahsup işleminin bütçenin gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin yapılabileceğinin düzenlendiği, BOTAŞ'ın görevlendirme alacaklarına karşılık vergi borcunun mahsup edilmesinde de 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede yer alan usulün uygulandığı, BOTAŞ'ın finansman sorununun ana sebebinin enerji fiyatlarını dengede tutmak için yapılan yüksek oranlı sübvansiyonlar olduğu,

- Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin, Türkiye ve Japonya Hükümetleri arasında ikili anlaşmayla kurulan özel statülü ve Yükseköğretim Kuruluna bağlı olmayan bir Devlet üniversitesi olduğu, Japonya hükümetinin üniversitenin kuruluşunda hibe desteğinde bulunduğu, Japonya'nın uzun vadeli ve düşük faizli kredi sağlamaya ilişkin bir kredi sisteminin olduğu, Üniversitenin bundan yararlanabilmesi için Hazine ve Maliye Bakanlığının kredilerin geri ödenmesi hususunda garantör olmasının Japonya'nın bu konudaki yasal düzenlemelerinin zorunlu bir sonucu olduğu,

- İkrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etme yetkisinin Hazine ve Maliye Bakanına verilmesinin bu Teklifte ortaya çıkan bir uygulama olmadığı, 2019 yılına kadar bu yetkinin Teklifte yer alan düzenlemeye benzer şekilde 4749 sayılı Kanuna eklenen geçici maddelerle verilirken 2019 yılı itibarıyla Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer aldığı, ancak bu duruma Sayıştay bulgularında eleştiriye konu edildiği ve usule uygunluğun tesis edilebilmesi için Kanunla düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulduğu, Bakana verilen yetkinin ihtiyaten verildiği ve bu yetkinin Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda düzenlenen yüzde 3'lük sınıra tabi olduğu,

- Dışarıdan şarj edilebilir hibrit elektrikli araçlara getirilmesi öngörülen vergi indiriminin Türkiye'nin sıfır karbon emisyonu hedefleri çerçevesinde yabancı yatırımcılar için potansiyel yatırım ortamı haline gelmesine katkı sağlayacağı, ayrıca yapılan vergi indirimine rağmen TOGG'un vergi oranının piyasanın diğer aktörlerine göre daha avantajlı olduğu, uzun vadede vergi indirimleri sayesinde elektrikli ve hibrit araç piyasasının büyümesi ile TOGG'un da iç piyasanın önde gelen aktörü olarak avantaj sağlayacağını değerlendirildiği,

- Teklifte, Devlet destekleriyle ilgili 6015 sayılı Kanunda daha önce Hazine ve Maliye Bakanlığında olan koordinasyon rolünün Strateji ve Bütçe Başkanlığına devredilmesinin öngörüldüğü, bu değişikliğin başlıca amacının 2022 yılında Devlet yardımlarıyla ilgili 102 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle izleme, değerlendirme ve koordinasyon rolünün Strateji ve Bütçe Başkanlığına verilmesi ve uygulamada koordinasyonun tek bir kurum tarafından yapılmasının sağlanarak etkinliğin artırılması olduğu,

- Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Yönelik Mali Eylem Görev Gücünün (FATF) diğer ülkeler gibi Türkiye'ye de belli yükümlülükler getirdiği, Teklifte avukatlara aslında avukat olmasa dahi yapabilecekleri taşınmaz alım satımına aracılık edilmesi ya da sürecin idaresi ile aynı hakların korunması, kaldırılması işlemlerine ilişkin tapuda temsil edilmesi, şirket, vakıf veya dernek kurulması, bunların hesaplarının, menkullerinin ve varlıklarının yönetilmesi gibi tümüyle finansal işlemler için şüpheli işlemlerde bildirim yükümlülüğü getirildiği, bu yükümlülüğün Avrupa Birliği direktiflerinde de yer aldığı,

- Genel aydınlatma giderlerine ilişkin düzenlemeyle devletin gelir elde etmesinin amaçlanmadığı, aksine yerel yönetimleri tasarrufa teşvik etmek olduğu, aydınlatma giderlerinde yerel yönetimlerin payının artırılması ile tasarrufun artacağını değerlendirildiği,

- Özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin her statüdeki kurum ve kuruluşların kurul, komisyon, heyet vb. organlarında üye olarak görev yapan kamu görevlilerinin yalnızca bir yerden ücret alabileceklerine ilişkin düzenlemede alınacak ücretlere üst sınır getirilmesinin amaçlandığı, Teklifte yapılan düzenlemenin tüm kamu görevlilerini kapsadığı,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin maddelerinin görüşmelerine geçilmesinin oylanmasından önce, Teklif metninde yer alan 5'inci ve 10'uncu maddelerin Anayasa'nın 87 ve 161'inci maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca iki önerge verilmiş, işleme alınan önergeler oylamaya sunulmuş ve kabul edilmemiştir.

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1

Teklifin çerçeve 1'inci maddesi; madde ile 132 sayılı Kanunun 11'inci maddesinin birinci fıkrasına eklenmesi öngörülen bentte yer alan "Hazine yardımları," ifadesinin bendin devamında yer alan hükümle uyumun sağlanması amacıyla "Hazine yardımlarından," şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 2

Teklifin çerçeve 2’nci maddesi; 237 sayılı Kanuna eklenen madde kapsamındaki satış işlemlerinde hangi ihale usullerinin kullanılabileceğinin açıklığa kavuşturulması amacıyla, madde ile 237 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen ek 2’nci maddenin birinci fıkrasında yer alan “ve belirlenen esas ve usuller kapsamında” ibaresinden sonra gelmek üzere “açık ihale ve/veya e-ihale yöntemiyle” ibaresinin eklenmesini teminen önerge ile kabul edilmiştir.

Madde 3

Teklifin çerçeve 3’üncü maddesi; aynen kabul edilmiştir.

Madde 4

Teklifin çerçeve 4’üncü maddesi; 2809 sayılı kanunun ek 207’nci maddesine eklenmesi öngörülen (1) sayılı listede yer alan Ondokuz Mayıs Üniversitesine ilişkin kadro cetvelinin “Öğretim Görevlisi” satırlarında yer alan adetlerin 5’ten 10’a ve toplam satırının 50’den 60’a çıkarılması ve listeye Ankara Sosyal Bilimler, Kafkas, Kayseri, Recep Tayyip Erdoğan, Sakarya, Samsun, Tarsus, Tokat Gaziosmanpaşa ve Yalova Üniversitelerine ait ihdas edilen kadroları gösterir cetvellerin eklenmesini teminen önerge ile kabul edilmiştir.

Madde 5, 6 ve 7

Teklifin çerçeve 5’inci, 6’ncı ve 7’nci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 8

Teklifin çerçeve 8’inci maddesi; maddenin içeriğinde herhangi bir değişikliğe gidilmeksizin kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla çerçeve hükmün “4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile” ibaresi “ve BOTAŞ’ın ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile” şeklinde, “yapılacak” ibaresi “yapacakları” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.” şeklinde değiştirilmesi ve işlenecek hükmünde yer alan Kamu İhale Kanununun geçici 4’üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesinin madde metninden çıkarılmasını temin eden önerge ile kabul edilmiştir.

Madde 9

Teklifin çerçeve 9’uncu maddesi; aynen kabul edilmiştir.

Madde 10

Teklifin çerçeve 10’uncu maddesi; madde ile 4749 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen geçici 41’inci maddede yer alan “6741 sayılı Kanun kapsamında kurulan” ibaresinin kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla madde metninden çıkarılarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 11

Teklifin çerçeve 11’inci maddesi; madde ile eklenmesi öngörülen hükmün uygulamada kullanılan terminolojiye uygun hale getirilmesi amacıyla, Özel Tüketim Vergisi Kanununa eklenmesi öngörülen satırda yer alan “birleştirilmiş” ibaresinin “ağırlıklı birleşik” ve “birleştirilmiş sadece elektrik” ibaresinin “eşdeğer elektrik enerjisiyle katedilebilir” şeklinde değiştirilmesini teminen önerge ile kabul edilmiştir.

Madde 12,13,14,15,16 ve 17

Teklifin çerçeve 12, 13, 14, 15, 16 ve 17’nci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 18,19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 ve 27

Teklifin çerçeve 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 ve 27’nci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 28

Teklifin çerçeve 28’inci maddesi; kabul edilen önerge doğrultusunda Teklif metninden çıkarılmıştır.

Madde 29

Teklifin çerçeve 29’uncu maddesi; madde ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenmesi öngörülen geçici 46’ncı maddenin birinci fıkrasında sehven yer alan “7/1/2019” tarihini “7/12/2019” olarak değiştiren önerge ile 28’inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 30

Teklifin çerçeve 30’uncu maddesi; 29’uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 31

Teklifin yürürlüğe ilişkin 31’inci maddesi; önergelerle yapılan değişiklikler sonucunda değişen madde numaraları doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması suretiyle 30’uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 32

Teklifin yürütmeye ilişkin 32’nci maddesi; 31’inci madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerinin kabul edilmesinin ardından Teklifin tümü oylanmış ve kabul edilmiştir.

Ayrıca; Komisyondan alınan yetki çerçevesinde Teklif metni; kanun dili ve tekniği, anlatıma açıklık kazandırılması ile kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

5. GENEL KURULDA TEMSİL

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Adıyaman Milletvekili Resul KURT,
 - Aksaray Milletvekili Hüseyin ALTINSOY,
 - Ankara Milletvekili Orhan YEGİN,
 - Bursa Milletvekili Ahmet KILIÇ,
 - Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
 - Elâzığ Milletvekili Ejder AÇIKKAPI,
 - İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
 - Kayseri Milletvekili Mustafa Baki ERSOY,
 - Kırşehir Milletvekili Necmettin ERKAN,
 - Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR,
 - Konya Milletvekili Orhan ERDEM,
 - Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI,
 - Osmaniye Milletvekili Seydi GÜLSOY,
 - Sakarya Milletvekili Ertuğrul KOCACIK,
 - Samsun Milletvekili Ersan AKSU,
 - Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ
- özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan <i>Mehmet Muş</i> Samsun	Başkanvekili <i>İsmail Faruk Aksu</i> İstanbul	Sözcü <i>Orhan Erdem</i> Konya (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Kâtip <i>Nilgün Ök</i> Denizli (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Resul Kurt</i> Adıyaman (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Heval Bozdağ</i> Ağrı (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Hüseyin Altınsoy</i> Aksaray (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Orhan Yegin</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Cavit Arı</i> Antalya (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Hakkı Saruhan Oluç</i> Antalya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mustafa Erdem</i> Antalya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ahmet Kılıç</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye <i>Ejder Açıkkapı</i> Elâzığ (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Selim Temurci</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Rahmi Aşkın Türeli</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Ümit Özlale</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Cevdet Akay</i> Karabük (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Mustafa Baki Ersoy</i> Kayseri (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Necmettin Erkan</i> Kırşehir (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Sami Çakır</i> Kocaeli (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Veli Ağbaba</i> Malatya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ahmet Vehbi Bakırlioğlu</i> Manisa (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Seydi Gülsoy</i> Osmaniye (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Tahsin Ocaklı</i> Rize (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ertuğrul Kocacık</i> Sakarya (Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye	Üye	Üye
<i>Erhan Usta</i>	<i>Ersan Aksu</i>	<i>İsmail Güneş</i>
Samsun	Samsun	Uşak
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
	Üye	
	<i>Gülcan Kaçmaz Sayyigit</i>	
	Van	
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

2/2266 esas numaralı **“Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”**ne Cumhuriyet Halk Partisi Plan ve Bütçe Komisyonu Üyeleri olarak karşı olmamızın nedenleri aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

I. USUL AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen 2/2266 esas numaralı **“Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi”** genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde hazırlanan, birbiri ile ilişkisiz 16 Kanun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamenin birçok maddesinde değişiklik veya ekleme yapan (yürütme ve yürürlük dahil) 31¹ maddeden oluşan bir torba kanun teklifidir.

Söz konusu kanun teklif metninin hem hazırlanma ve tedvininin hem de TBMM’de yasalaştırılma sürecinin usul yönünden önemli zaafları bulunmaktadır.

Cumhuriyet Türkiye’sine Osmanlı’dan aktarılan en önemli kurumların başında Meclis gelmektedir. Millî mücadeleyi yöneten bu meclisin hafızasında parlamento hukukumuzun kurucu metinleri olan 1877 tarihli Heyeti Ayan Nizamname-i Dahilisi, 1927 tarihli TBMM Dahili Nizamnamesi ve halen meri olan 1973 tarihli TBMM İçtüzüğü bulunmaktadır. Ayrıca, yazılı hukuk kaynakları dışında Meclis teamülleri parlamentonun çalışmalarında başvurduğu diğer çok önemli bir kaynağı oluşturmaktadır.

¹ Komisyona sunulduğunda 32 maddeden oluşan ve 17 Kanun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapan teklifin 28. maddesinde yer alan ve sokak aydınlatması giderlerinin karşılanmasında yerel yönetimlerin payının artırılmasını öngören düzenleme ısrarlı talebimiz üzerine görüşmeler sırasında verilen önergeler ile teklif metninden çıkartıldığından madde sayısı 31’e düşmüştür.

Bununla birlikte, 2002'den günümüze Meclisin çoğunluğunu oluşturan AKP iktidarı parlamento hukukunun en temel kurum ve kurallarını ihlal ederek ve aşındırarak bu alandaki tarihsel birikimi ortadan kaldırmaktadır.

Konu bu çerçevede ele alındığında;

1.1 Söz Konusu Kanun Teklifi Torba Kanun Formatında Hazırlanmıştır

AKP iktidarı döneminde kanun yapma usul ve yöntemlerinin etkin ve verimli olmayan bir çerçevede oluşturulduğu ve uygulandığı görülmektedir. Nitekim kamuoyunda 'torba kanun' olarak adlandırılan ve istisnai hallerde kullanılmasının uygun olduğu düşünülen bazı kanunlarda ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanun tekliflerinin son dönemlerde adeta hâkim norm haline geldiği gözlenmektedir. Bu kapsamda, birbiriyle hiç ilgisi ve ilişkisi olmayan konular söz konusu 'torba kanun' yöntemi kullanılarak yasalaştırılmaya çalışılmaktadır.

Bununla birlikte, bu tür kanun hazırlama ve yapma teknikleri, hem torba kanunda ele alınan konuların ilgili ana mevzuatıyla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmakta, hem de uygulama aşamasında öngörülemeyen sonuçların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bunun sonucunda, bazen aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmakta ve bu kapsamda düzenlemelerden doğudan veya dolaylı olarak etkilenen vatandaşlar mağdur olmaktadır.

Öte yandan, torba kanun tekliflerinin TBMM Genel Kurulunda 'Temel Kanun' olarak görüşülmesi de ciddi sakıncalar içermektedir. TBMM İçtüzüğü'nün temel kanunları düzenleyen 91. maddesi "düzenlediği alan yönünden bütünlüğünün ve maddeler arasındaki bağlantıların korunması zorunluluğunun bulunması" hükmünü taşımaktadır. Bu çerçevede, konu yönünden birbiriyle hiç ilişkisi olmayan konuların Meclis Genel Kurulunda maddeler üzerinde gerekli tartışmalar yapılmadan hızlı bir biçimde temel kanun olarak görüşülmesi TBMM İçtüzüğü'ne aykırıdır.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde de birbiri ile ilintisiz konulardaki kanunlarda ve kanun hükmünde kararnamelerde yapılan düzenlemeleri görmekteyiz. Bu çerçevede, konu bütünlüğü ve iç tutarlılığı olmayan torba kanun düzenlemesi ile Meclis çalışmalarında komisyon düzleminde ihtisaslaşma anlamsızlaşmakta gerek milletvekillerinin gerekse komisyonların kapasitesinin çok gerisinde bir kanun yapım süreci ortaya çıkmakta ve bu durum parlamento çalışmalarının niteliğini zayıflatmaktadır.

1.2 Kanun Teklifi Tali Komisyonunda Görüşülmemiştir

İzmir Milletvekili Yaşar Akpınar ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekili tarafından hazırlanan kanun teklifi 05.07.2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu'na, tali komisyon olarak da Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna sevk edilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinin 10.07.2024 günü saat 10.00'da Plan ve Bütçe Komisyonu'nun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı'nın yine 05.07.2024 tarih ve Z-13922241-130.02-1454864sayılı yazıları ile Komisyon üyelerine bildirilmiştir.

31² maddelik kanun teklifi Plan ve Bütçe Komisyonu'nun 30.05.2024 günü saat 10.00' da başlayan birleşiminde 14,5 saatlik bir çalışma süreci sonunda kabul edilmiştir.

Bununla birlikte, söz konusu kanun teklifinin tali komisyon olarak görevlendirilen Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'nda görüşülmediği öğrenilmiştir.

Parlamentolarda ihtisaslaşma yasama kalitesi açısından çok önemlidir. Bu konuda İltüzükte ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir İltüzükte tali komisyonların çalışmadığı bir durum söz konusu değildir. Bu konu İltüzüğün 23, 34 ve 37. maddelerinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Nitekim TBMM İltüzüğünün 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, İltüzüğün 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda

² Komisyona sunulduğunda 32 maddeden oluşan ve 17 Kanun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapan teklifin 28. maddesinde yer alan ve sokak aydınlatması giderlerinin karşılanmasında yerel yönetimlerin payının artırılmasını öngören düzenleme ısrarlı talebimiz üzerine görüşmeler sırasında verilen önergeler ile teklif metninden çıkartıldığından madde sayısı 31'e düşmüştür.

görüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. İhtüzüğün 34'üncü maddesinin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir.

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık alanları göz önüne alınmaktadır. Bu çerçevede, özel uzmanlık alanı ve değerlendirme ve tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonu'nun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonu'nda karara bağlanması hem İhtüzüğe uygun olacak hem de yasama faaliyetinin daha sağlıklı yürütülmesini sağlayacaktır. Böylelikle de yasama kalitesi güçlenecektir.

Ancak bu kanun teklifi ile bu perspektiften yoksun olduğu görülmektedir. Bu durum parlamento hukukunu zayıflatmakta ve etkin iş bölümünü ortadan kaldırmaktadır. Bu yaklaşım doğru bir yaklaşım olmayıp, parlamento hukukunda ana komisyon-tali komisyon ilişkisini tartışmalı hale getirmektedir.

Kod yasalarda gerçekleştirilmeyen, **TBMM'nde ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle ve sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilen torba yasalarla getirilen hükümlerle bütüncül olmayan yasa yapma alışkanlığı** ilave problemlere neden olmakta, kod yasalardaki bazı hükümlerin sık sık değişimine sebebiyet vermektedir.

Uygulamada yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul'da ise, müzakere süreci işletilememekte; iktidar partisi milletvekillerinin oyu yasama çalışmaları sırasında belirleyici olmaktadır.

Konuya bu çerçevede bakıldığında ihtisaslaşmadan yararlanmak suretiyle komisyonların görece teknik çalışmaları yürütebilmesine imkan sağlanması büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde tali Komisyonun kendi görev alanındaki sorumluluğu yerine getirmekten kaçınması ciddi sakıncalar içermektedir.

1.3 Etki Analizi Raporu Ciddi Eksiklikler İçermektedir

Kanun teklifinin komisyonda görüşülmesi sırasında teklifin bütünü ile ilgili olarak sunulan Etki Analiz Raporunun yetersiz olduğu ve bazı bilgi ve mali yük hesaplamalarını içermediği anlaşılmıştır.

Nitekim teklifin 2. maddesinde yer alan kamu kuruluşlarında yer alan taşıtlarının satışından elde edilebilecek gelir veya söz konusu kapsama giren taşıt sayısı varlığı konusunda herhangi bir veri sunumunda bulunulmamıştır.

Teklifin 10. maddesinde yer alan düzenleme nedeniyle ne kadar ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edileceği konusunda bir belirlemeye yer verilmemiştir.

Teklifin 11. maddesinde bazı elektrikli araçlar için getirilen ÖTV indiriminin gelecekte ne kadar vergi kaybına neden olacağı konusunda da bir hesaplama Etki Analizi Tablolarında yer almamaktadır.

Teklifin 29. maddesinde yapılan bazı kamu görevlilerine ikinci maaş ödemesi ile ilgili olarak yıllık toplam ödeme yükü konusunda da bir hesaplama Etki Analizi Tablolarında yer almamaktadır.

5018 sayılı Kanunun 14. maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanılması yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

II. CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNİN MEVCUT UYGULAMASI TBMM'Yİ NİTELİKLİ YASA YAPMA HAK VE YÜKÜMLÜLÜĞÜNDEN ALIKOYMAKTADIR.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişiklikler ve “atanmış bakan” müessesesi kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilemekte, bu durum ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.’ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM’yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa'nın "Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi" başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.'nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda 6 yıldan beri yaşanan problemler güncelliğini korumaktadır.

Temmuz 2018 ortalarından bu yana 161³ adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişikliklerinin, "atanmış bakan" müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

"İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması", Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır.

2018 seçimlerinden sonra geçen 6 yıllık süreç sonunda yasama sürecinde, kanun tekliflerinin, erkler ayrılığı ilkesine aykırı olarak yürütme tarafından TBMM'de en fazla üyeye sahip bulunan parti grubu üyeleri aracılığıyla "torba yasa" biçimiyle muvazaalı bir biçimde parlamentoya sunulduğu, kanun tekliflerinin komisyonlarda ve genel kurulda görüşülmesi aşamasında tam bir belirsizlik ve kargaşa yaşandığı, kanun teklifini hazırlayıp (!) komisyona sunan milletvekili veya milletvekillerinin teklif metnine hakim olamadıkları, teklif metninde yer alan hükümlerin komisyonlara anlatım ve sunumunda çoğu kez güç duruma düştükleri, konuya ilişkin olarak bürokrasiden ve yürütmenin diğer kademelerinden kendilerine sağlıklı bir bilgi akımının sağlanamadığı müşahade edilmektedir.

24 Haziran 2018 seçiminden sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen tekliflerin neredeyse tümü torba yasa teklifi niteliğinde bulunmaktadır.

Diğer taraftan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak anılan sistem yasama-yürütme ilişkisi tarzına da uygun düşmemektedir. Yasama sürecinde tekliflerin yürütme tarafından çoğunluk partisi milletvekilleri aracılığıyla veriliyor olmasına rağmen, bu tekliflerde yer alan bazı düzenlemelerin kendi içerisinde ve daha yeni sayılacak Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile de çeliştiği açıktır.

³ 120,121,122,124,125,126,127,128,129,130,131,132,133,134,135,136, 137,18,139,140,141,142,143,145,146 sayılı Kararnameler Deprem gerekçe gösterilerek çıkarılan OHAL Kararnameleridir

9 Temmuz 2018’de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin 6 yıllık uygulaması, “tek adam yönetiminin” sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, “Cumhurbaşkanı’nın yürütme ile özdeşleşmiş olması”, nedeniyle yürütme “tek kişi” yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM’de Cumhurbaşkanı’nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir. Bu tutum yasa tekliflerinin yasalaşma sürecini de olumsuz yönde etkilemektedir.

6771 sayılı Kanun ile Anayasa’da yapılan değişiklikle bütçe kanunu dışında bütün yasa önerilerini hazırlama yetkisi, TBMM’ üyelerine aittir. Ne var ki, şu ana kadar ki uygulama, değinilen anayasal düzenlemeye rağmen, TBMM’nin yasama yetkisini özerk bir biçimde kullanmadığını teyit etmiş bulunmaktadır. Öncelikle, genellikle TBMM’de birinci parti konumunda olan AK Partili vekillerin imzasını taşıyan yasa önerileri, aslında Saray ve/veya bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta; bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul’da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu belirleyici olmaktadır.

Çoğunluk dayatması nedeniyle müzakere sürecinin işletilemediği TBMM’de oylanan kanunların çoğunluğu, Anayasa’ya aykırı bir biçimde hazırlanan “torba yasa” tarzına göre çıkarılmaktadır. Bunun sonucunda da yasanın ulaşılabilirlik, anlaşılabilirlik ve öngörülebilirlik özellikleri zedelenmekte veya ortadan kalkmaktadır.

Özet olarak, yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM’yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

Burada bahsedilmesi gereken önemli bir husus; bütün demokratik ülkelerde temel kuralın, parlamentoların yasama yetkisi konusunda ortaksız olduğu, yasama yetkisinin sadece parlamentolar tarafından kullanıldığıdır.

Yeni sistemde bir nevi Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri⁴ vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanmaktadır.

⁴ Kanun teklifinin komisyonda görüşüldüğü 10.07.2024 tarihine kadar Cumhurbaşkanı tarafından 25’i OHAL Kararnamesi olmak üzere toplam 161 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarılmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile düzenlenemeyecek hususlarda dahi yetki aşımına gidilerek Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri yürürlüğe konulduğu görülmektedir. Bunların çoğunluğu Anayasa Mahkemesi tarafından başvurularımız üzerine bilahare iptal edilmektedir.

Kanun teklifi metninde yer alan 1, ve 4. maddelerdeki bir takım düzenlemeler, Anayasa'nın 104. maddesinde Cumhurbaşkanı'nın görev ve yetkilerini düzenleyen maddeye göre Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile düzenlenemeyecek konuların, geçmişte çıkarılan muhtelif Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmesi ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararları ile ilgilidir.

Kanun teklifinde yer alan 1. maddedeki hüküm; 58 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 18 inci maddesi ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 563. maddesinde Türk Standartları Enstitüsü'nün gelir kalemlerine Hazine yardımlarını da ekleyen düzenlemenin Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'nın 104/17'nci maddesine aykırı bulunarak iptali⁵ üzerine bu gelirlerle ilgili ibarenin TSE'nin Kuruluş Kanunu olan 132 sayılı Kanuna derç edilmesi ile ilgilidir.

Yine kanun teklifinin 4. maddesinde de yer alan bazı üniversitelere akademik kadro tahsisi ile ilgili düzenleme; bu tür kadro ihdaslarının 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekleme yapılarak gerçekleştirilmesinin Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'nın 104/17'nci maddesine aykırı bulunarak iptali⁶ üzerine bu düzenlemenin kanunla yapılması zorunluluğu ile ilgilidir

2018 yılı Temmuz ayından itibaren 6 yıl geçmesine karşın TBMM'nin yasa yapma işlevinde gözlemlenen aksaklıkların çözümü konusunda henüz bir mesafe alınamamıştır.

İzmir Milletvekili Yaşar Akpınar ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 132 milletvekili tarafından hazırlanan 2/2266 esas numaralı **"Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"**nin T.B.M.M.'ne sunulması ve Plan ve Bütçe komisyonunda görüşmesi sırasında gözlemlenen tablo da maalesef yukarıdaki tespitlerimizi bir kez daha doğrular niteliktedir.

⁵ Anayasa Mahkemesinin 25.01.2023 tarih ve 2020/48 E., 2023/11 K. sayılı Kararı

⁶ Anayasa Mahkemesinin 13.09.2023 tarih ve 2020/81 E., 2023/153 K. sayılı Kararı

Bu durum Ak Parti iktidarının 28. Yasama Döneminde de bu tutumunu ısrarla sürdüreceğini ortaya koymaktadır.

III. KANUN TEKLİFİNİN ANAYASAYA UYGUNLUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Anayasa'ya Aykırılık Savlarımız Değerlendirilmemiştir

1.1. Kanun Teklifinin Bütün Olarak Anayasa'ya Uygunluk Açısından Değerlendirilmesi Yapılmamıştır

Kanun Teklifinin tümünün Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde İçtüzük madde 38 uyarınca Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır. Komisyon, muhalefet şerhinin devamında açıklanacağı üzere, birden çok Anayasaya aykırı madde barındıran teklifin görüşmelerinde İçtüzük kapsamında üzerine düşen yükümlülüğü tam anlamıyla yerine getirmemiştir.

TBMM İçtüzüğünün 38'nci maddesi "*Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.*" hükmünü taşımaktadır.

İçtüzüğün 38. maddesinin ilk fıkrasının komisyon için öngördüğü inceleme yükümlülüğü, teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden ele alınması gereken bir önkoşul olarak düzenlenmiştir. İçtüzüğe göre, bu ön sorun çözülmeden komisyon görüşmelere başlayamaz. Bu yükümlülük, komisyona ait münhasır bir yetki olup, komisyon dışından kişi ve uzmanlar bu yetkiyi kullanamazlar. Komisyon, teklif metnini, Anayasa'nın sözüne ve özüne uygunluk açısından inceledikten sonra devam veya ret kararını verir. Bu ise, teklif maddelerini görüşmeden önce bir ön karar şeklinde verilmelidir. Önkoşul ve ön karar, komisyon için çifte yükümlülük ve gerekliliktir.

Komisyonun bir diğer yükümlülüğü ise, inceleme alanına ilişkindir: Anayasa'ya uygunluk hem sözü hem de özü açısından yapılmalıdır. Özellikle öze uygunluk, anayasal yorum yöntemlerini beraberinde getirir. Gerekçe, sadece ret hali için değil, uygunluk durumu için de yazılması ölçüsünde, anılan yükümlülük ve gereklilik anlam ifade eder. Komisyondaki mevcut uygulama ise, tam tersi yöndedir: Komisyonlar,

İçtüzük md.38’de öngörülen ve dört aşamadan oluşan yükümlülüğü yerine getirmek bir yana, Anayasa’ya uygunluk, gündem maddesi yapılmadan teklif metni bütünü ve madde görüşmelerine geçmiş bulunmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonu, bu gerekliliği yerine getirmeden yasayı, değerlendirmeye başlamış ve tartışmalar, esas itibariyle maddelere ilişkin olarak yapılmıştır. Hatırlatmak gerekir ki, Anayasa’nın üstünlüğünü düzenleyen Anayasa’nın madde 11/2’deki “Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz” kuralı, İçtüzük madde 38 gereklerine saygı gösterilmesi ölçüsünde anlam ifade etmektedir. Bu nedenle, Anayasa’ya uygunluk incelemesi bakımından İçtüzük madde 38’in gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

1.2. Torba Kanun uygulamasının Anayasaya uygunluğunun da sorgulanması gerekmektedir

Söz konusu 31⁷ maddeden oluşan mini torba kanun teklifi ile 16 ayrı Kanun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılmaktadır.

2017 Anayasa değişikliği ile kurulan ve siyasal-anayasal tarihimize yabancı olan tek kişi yönetimi, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri (CBK) yoluyla bir tür “paralel yasama”ya dönüşmüştür. Bu bağlamda, yürürlükte bulunan çok sayıdaki Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine ilişkin Anayasa Mahkemesinin denetimindeki belirgin yavaşlık, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesini askıya almak anlamına gelmektedir.

Aslen, sistematik şekilde Anayasa’ya aykırı hükümler içeren Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ve Cumhurbaşkanlığı dayatması ile kabul edilen antidemokratik yasalar üzerindeki Anayasa Mahkemesi’nin denetimi, hukuk devletinin olmazsa olmaz koşuludur.

OHAL düzenlemelerini denetlemekten kaçınan Anayasa Mahkemesinin artan iş yükünün de etkisiyle çok gecikmeli olarak verdiği kararlar içinde, özgürlükler lehine olanların sayısı sınırlı kalmaktadır. Anayasa Mahkemesi buna rağmen, son yıllarda, özellikle yürütme çevrelerinin hedefi haline gelmiştir.

⁷ Komisyona sunulduğunda 32 maddeden oluşan teklifin 28. maddesinde yer alan ve sokak aydınlatması giderlerinin karşılanmasında belediyelerin payının artırılmasını öngören düzenleme ısrarlı talebimiz üzerine görüşmeler sırasında verilen önergeler ile teklif metninden çıkartıldığından madde sayısı 31’e düşmüştür.

Torba yasa uygulaması, yasama yetkisinin asli ve genel olma özelliğine aykırı olduğu gibi, yasaların ulaşılabilir, öngörülebilir ve anlaşılabilir olma özelliklerini de zedelemektedir.

2017 Anayasa değişikliği ile yasama inisiyatifi TBMM tekelinde bir yetki olarak öngörüldüğünden, milletvekilleri bu yetkiyi bizzat kullanmak durumunda bulunmaktadır.

Kuşkusuz, bakanlıklar ve kamu kuruluşlarının, öneri metninin ham malzemesini oluşturacak olan ihtiyaçları milletvekillerine ve TBMM'ye iletmeleri yerinde ve yararlıdır. Ancak, tekliflerin TBMM dışında yazılması veya yürütmenin yönlendirmesi doğrultusunda kaleme alınması, yasama inisiyatifinin münhasır yetki olma özelliği ile bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 2017 Anayasa değişikliği ile öngörülen Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri de bizatihi Anayasaya aykırılıklar ötesinde torba yasa uygulamasını yerindesiz kılmaktadır.

Dahası, torba yasa esasen Anayasa Mahkemesi'nin de denetimini çok zorlaştırdığı için, bu yönüyle de Anayasa'ya aykırılık sorunu öne çıkmaktadır.

Anayasa'nın 7. maddesine göre; *“Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez”*

Anayasa'nın 11. maddesine göre ise *“Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.*

“Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.”

Bu saptama, bu Kanun Teklifi için de geçerlidir.

Ne var ki, normatif düzenleme yapma faaliyeti, genellikle özensiz olduğu gibi, çoğu Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri vasıtasıyla tamamen TBMM dışında cereyan etmektedir.

Kanun teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere başlarken, 17 ayrı Kanunda ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmakta olan 32⁸ maddeden oluşan torba

⁸ Komisyona sunulduğunda 32 maddeden oluşan ve 17 Kanun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapan teklifin 28. maddesinde yer alan ve sokak aydınlatması giderlerinin karşılanmasında belediyelerin payının artırılmasını öngören düzenleme ısrarlı talebimiz üzerine görüşmeler sırasında verilen önergeler ile teklif metninden çıkartıldığından madde sayısı 31'e düşmüştür.

kanun teklifi”nin bu haliyle Anayasaya aykırı olduğu yönündeki değerdendirmemiz kabul görmemiştir.

Ayrıca teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce ve maddelerin görüşülmesi sırasında; **kanun teklifinin 5. ve 10. maddelerinin** Anayasa’ya aykırı olduğu görüşü ileri sürülmüş, ancak bu itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

1.3. Kanun Teklifinin Maddelerinin Anayasa’ya Aykırılığı

1.3.1. Kanun Teklifinin 5. Maddesi

Kanun teklifinin 5. maddesi ile bütçe tekniğine aykırı olarak BOTAŞ’ın görevlendirmeler nedeniyle bütçeden olan alacakları ile yaptığı ithalattan gibi kaynaklanan KDV ve Gümrük Vergisi borçları, idari para cezası, gecikme zamları gibi borçları birbirinden mahsup edilmektedir.

Maddenin görüşmeleri sırasında söz konusu mahsuplaşma işleminin daha önce 2021 Aralık ve 2022 Aralık aylarında yapılan kanuni düzenlemeler ile uygulamaya konulmuş olduğu ifade edilmiştir.

Bilindiği üzere Anayasa’nın 87. maddesi; Bütçe ve Kesin Hesap Kanun Tekliflerinin görüşülmesini ve kabul edilmesini T.B.M.M.’nin görevleri arasında saymaktadır.

Buna ilaveten, Anayasamızda Bütçenin TBMM’ye sevki, görüşülmesi ve yasalaşması ile ilgili özel düzenlemeler yer almaktadır. Söz konusu düzenlemeler Anayasanın bütçe ve kesin hesapla ilgili 161. maddesinde yer almaktadır.

Anayasamızda yer alan hükme göre sadece Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve Kesin Hesap Kanun Teklifi bizzat Cumhurbaşkanınca verilmekte, diğer kanun teklifleri ise yasama organı üyelerince TBMM’ye sunulmaktadır.

Diğer taraftan, ilgili yıl bütçe kanununda yer alan miktarların TBMM üyesi milletvekillerince başka bir kanuna ek geçici madde eklenmesi suretiyle verilen kanun teklifi ile değiştirilmesi Anayasa’nın 161. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Kanun teklifindeki düzenleme 2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer alan bütçe büyüklüklerini etkileyecek bir nitelik taşımaktadır. Ayrıca bütçeleme ilkelerinden olan gayrisafilik ilkesine de aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim 5018 sayılı

Kanun'un 13'üncü maddesi "Tüm gelir ve giderler gayrisafi olarak bütçede gösterilir." hükmünü taşımaktadır. Buna göre, gelirlerin ve giderlerin ayrı ayrı muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Böyle bir mahsuplaşma yapıldığı zaman gelirler ve giderler ayrı ayrı kesin hesapta izlenemeyecektir. Bu, Parlamentonun bütçe hakkının elinden alınmasıdır.

Söz konusu düzenleme ile ilgili olarak tartışılması gereken ikinci bir husus, Anayasa'nın 161. Maddesinde maddesinde yer alan "Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur." şeklindeki düzenleme ile bu değişiklik teklifinin bütçeye ilave bir mali külfet getirme ihtimali olduğundan bahisle kaynak gösterilmek şartıyla "bir ek bütçe teklifi" ile yasalaştırılması gereğidir. Bu duruma ilişkin bir düzenleme 5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Mali Kontrol Kanununun "Merkezi Yönetim Bütçesinin görüşülmesi" başlıklı 19. maddesinde yer almaktadır.

"...Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülme-yen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir."

Yukarıdaki açıklamalar sonucunda kanun teklifinin 5. maddesinde yer alan düzenlemenin bizzat Cumhurbaşkanınca TBMM'ye sevk olunacak "ek bütçe" teklifi ile yapılmasının zorunlu olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca teklif metninde herhangi bir tutara yer verilmemiştir. Bu sınırı belli olmayan bir yetkidir. Bu durum ayrıca Anayasa'nın 2. ve 7. maddeleri açısından da tartışmalıdır.

Bu çerçevede, kanun teklifi metninde yer alan düzenleme Anayasa'nın 161. maddesi ile "bütçe hakkını" düzenleyen 87. Maddesi hükümlerine aykırı bulunmaktadır.

1.3.2. Kanun Teklifinin 10. Maddesi

Teklifin 10. maddesiyle; Kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Bu doğrultuda, madde ile 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna kamu bankalarının sermayelerinin güçlendirilmesi amacıyla 2024

mali yılı içerisinde ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etme hususunda Hazine ve Maliye Bakanına yetki verilmektedir.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesi uyarınca; malî yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenmektedir.

7489 sayılı 2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasıyla da “1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde 3'üne kadar ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebileceği” hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu düzenleme gereği 2024 yılında ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi miktarı 332.671.110.000 TL.dir. Kanun teklifindeki düzenleme ile yine bütçe kanununda öngörülen rakam dolaylı olarak artırılmaktadır.

Kanun teklifindeki düzenleme 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna geçici madde eklenmesi suretiyle yapılmaktadır.

Ancak bu madde dolaylı olarak 2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer alan 12. maddenin ikinci fıkrasında değişiklik yapmaktadır.

İlgili yıl bütçe kanununda yer alan bir hükümde bulunan bir oranın TBMM üyesi milletvekillerince başka bir kanuna ek geçici madde eklenmesi suretiyle verilen kanun teklifi ile değiştirilmesi Anayasa'nın 161. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Söz konusu düzenleme ile ilgili olarak tartışılması gereken ikinci bir husus, Anayasa'nın 161. Maddesinde maddesinde yer alan “Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.” şeklindeki düzenleme ile bu değişiklik teklifinin bütçeye ilave bir mali külfet getirme ihtimali olduğundan bahisle kaynak gösterilmek şartıyla “bir ek bütçe teklifi” ile yasalaştırılması gereğidir. Bu duruma ilişkin bir düzenleme 5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Mali Kontrol Kanununun “Merkezi Yönetim Bütçesinin görüşülmesi” başlıklı 19. maddesinde yer almaktadır.

“...Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.”

Yukarıdaki açıklamalar sonucunda kanun teklifinin 10. maddesinde yer alan düzenlemenin bizzat Cumhurbaşkanınca TBMM'ye sevk olunacak “ek bütçe” teklifi ile yapılmasının zorunlu olduğu düşünülmektedir.

Kanun teklifi metninde yer alan düzenleme Anayasa'nın 161. maddesi ile “bütçe hakkını” düzenleyen 87. Maddesi hükümlerine aykırı bulunmaktadır.

Özet olarak, ilgili Kanun Teklifi metninin 5 ve 10. maddelerinde yer alan söz konusu düzenlemelerin Anayasa'nın 87 ve 161 maddelerine aykırılığı açıkça ortadayken Plan ve Bütçe Komisyonu'nda Grubumuzca vermiş olduğumuz Anayasa'ya aykırılık önergemizin kabul edilmemiş olması anlaşılamamıştır.

IV. KANUN TEKLİFİNİN YASAMA TEKNİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

2018 yılından bu yana uygulanan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmaktadır.

Bu alışkanlığın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28. Dönemin 2.Yasama döneminde de ısrarla sürdürüldüğü anlaşılmaktadır. Söz konusu kanun teklifi Plan ve Bütçe Komisyonu'nun faaliyette bulunduğu sürelerde görüştüğü altıncı torba kanun teklifidir.

İzmir Milletvekili Yaşar Akpınar ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 132 milletvekili tarafından verilen 2/2266 esas numaralı **“Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”** genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde birbiri ile ilişkisiz 16 ayrı kanunun birçok maddesinde değişiklik veya ekleme yapan (yürütme ve yürürlük dahil) 31 maddeden oluşan torba kanun teklifidir.

Söz konusu kanun teklifinin ilgili kamu kuruluşlarının, meslek odalarının, sektör temsilcilerinin geniş ölçüde görüşüne başvurulmadan acele ile hazırlandığı

anlaşılmaktadır. Bu durum teklifin komisyondaki görüşmeleri sırasında yapılan açıklamalardan öğrenilmiştir.

İzmir Milletvekili Yaşar Akpınar ve Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık ile 132 milletvekili tarafından hazırlanan kanun teklifi 05.07.2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu'na tali komisyon olarak da Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna sevk edilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinin 10.07.2024 günü saat 10.00'da Plan ve Bütçe Komisyonu'nun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı'nın yine 05.07.2024 tarih ve Z-13922241-130.02-1454864sayılı yazıları ile Komisyon üyelerine bildirilmiştir.

31⁹ maddelik kanun teklifi Plan ve Bütçe Komisyonu'nun 30.05.2024 günü saat 10.00' da başlayan birleşiminde yaklaşık 12 saatlik bir çalışma süreci sonunda kabul edilmiştir.

Bununla birlikte, söz konusu kanun teklifinin tali komisyon olarak görevlendirilen Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görüşülmediği öğrenilmiştir.

Geçmiş dönemlerde de kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenecek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır. Hatta bu düzenlemelerden bazıları bilahare Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'ya aykırı bulunularak iptal edilmektedir.

Nitekim teklif metninde 6 madde¹⁰ (1, 4, 6, 7, 8 ve 20. Maddeler) Cumhuriyet Halk Partisi'nin bazı kanunlar ve Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile ilgili olarak çeşitli

⁹ Komisyona sunulduğunda 32 maddeden oluşan ve 17 Kanun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapan teklifin 28. maddesinde yer alan ve sokak aydınlatması giderlerinin karşılanmasında yerel yönetimlerin payının artırılmasını öngören düzenleme ısrarlı talebimiz üzerine görüşmeler sırasında verilen önergeler ile teklif metninden çıkartıldığından madde sayısı 31'e düşmüştür.

¹⁰ 1 ve 4. maddeler yetki aşımı ile çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile ilgilidir.

tarihlerde Anayasa Mahkemesine yapmış bulunduğu iptal istemlerinin sonuçları ile ilgilidir. Ancak kanun metninde yer alan bazı yeni düzenlemelerin de Anayasa'ya tam uygunluk açısından durumları tartışmalıdır.

Anayasa Mahkemesi kararları gereği kanun teklifi metninde yer alan 6 madde; bir taraftan geçmiş dönemlerde çıkarılan torba yasalar ve yetki aşımı ile yürürlüğe konulan Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile ilgili olması; diğer taraftan da Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin sonucunda ilgili ihtisas komisyonlarında tartışılmadan acele ile hazırlanmış torba yasalar yöntemiyle yasa yapma alışkanlığının zaafalarını ortaya koyması açısından isabetli bir örnek oluşturmaktadır.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bazı sektörlerde iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan torba kanun yöntemiyle yasalaştırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılamamasına ve tartışılmamasına sebebiyet verilmektedir.

Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanamamaktadır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olunmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi sırasında özenli bir şekilde hazırlanması gereken mali yük tablosunun, bazı bilgi ve mali yük hesaplamalarını içermediği anlaşılmıştır.

Nitekim teklifin 2. maddesinde yer alan kamu kuruluşlarında yer alan taşıtlarının satışından elde edilebilecek gelir veya söz konusu kapsama giren taşıt sayısı varlığı konusunda herhangi bir veri sunumunda bulunulmamıştır.

Teklifin 10. maddesinde yer alan düzenleme nedeniyle ne kadar ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edileceği konusunda bir belirlemeye yer verilmemiştir.

Teklifin 11. maddesinde bazı elektrikli araçlar için getirilen ÖTV indiriminin gelecekte ne kadar vergi kaybına neden olacağı konusunda da bir hesaplama Etki Analizi Tablolarında yer almamaktadır.

Teklifin 30. maddesinde yapılan bazı kamu görevlilerine ikinci maaş ödemesi ile ilgili olarak yıllık toplam ödeme yükü konusunda da bir hesaplama Etki Analizi Tablolarında yer almamaktadır.

5018 sayılı Kanunun 14. maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanılması yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Erkler ayrılığı ilkesini zedeleyen TBMM'nin denge ve denetleme mekanizmasını tamamen ortadan kaldıran Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan yeni durumda; kanun tekliflerinin bizzat milletvekilleri tarafından hazırlanmış olduğu varsayımıyla kanun teklifleri ve etki analizleri ile ilgili mekanizmanın nasıl kurulacağı, etki analizi için gereken sayısal verilerin yürütme organından ne tür bir yöntemle edinilip komisyon üyelerine sunulacağı konusunda belirsizlikler mevcut bulunmaktadır. Bu sorunun ivedilikle ele alınarak çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren torba kanun tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

31¹¹ maddeden oluşan söz konusu torba kanun teklifinin;

¹¹Komisyonla sunulduğunda 32 maddeden oluşan ve 17 Kanun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapan teklifin 28. maddesinde yer alan ve sokak aydınlatması giderlerinin karşılanmasında belediyelerin payının

-4 ve 9. maddelerinin Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Komisyonunda,

-5, 6, 7, 8, 12 maddelerinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda,

-14 ve 15 ve 27. maddelerinin İçişleri Komisyonunda

ayrıca esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İçtüzüğü'nün 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, yine İçtüzüğü'nün 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de İçtüzükle uygun olacaktır.

Söz konusu 31 maddeden oluşan torba kanun teklifi toplam 16 ayrı Kanunda ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmaktadır. Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

artırılmasını öngören düzenleme ısrarlı talebimiz üzerine görüşmeler sırasında verilen önergeler ile teklif metninden çıkartıldığından madde sayısı 31'e düşmüştür.

**“2/2266 esas numaralı “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde
Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”**

Teklif Maddesi	Kanun / KHK No.	Düzenleme Yaptığı Kanun / KHK
1	1	18/11/1960 tarihli ve 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ’un 11 inci maddesinin birinci fıkrasına bent eklenmesi
2	2	5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanunu ’na ek madde eklenmesi
3	3	1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu ’na ekli (2) sayılı tablonun “IV. Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar” başlıklı bölümünün (43) numaralı fıkrasına ibare eklenmesi
4	4	28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ’nun ek 207 nci maddesinin değiştirilmesi ve bu maddeye bağlı ekli (1) sayılı liste eklenmesi
5	5	18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ’na geçici madde eklenmesi
6	6	4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ’nun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (m) bendinin değiştirilmesi
7		4734 sayılı Kanunun ek 11 inci maddesine fıkra eklenmesi
8		4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesinde ibare değiştirilmesi ve maddeye fıkra eklenmesi
9	7	28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ’a ek madde eklenmesi
10		4749 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi
11	8	6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu ’na ekli (II) sayılı listeye alt satırlar eklenmesi
12	9	4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ’nun 9 uncu maddesinin yedinci fıkrasının değiştirilmesi
13	10	10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ’na ek madde eklenmesi

14	11	22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde ibare değiştirilmesi ve fıkraya ibare eklenmesi
15		5302 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi
16	12	5/5/2005 tarihli ve 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 29 uncu maddesine fıkra eklenmesi
17		5345 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinde ibare değiştirilmesi
18		5345 sayılı Kanunun mülga ek 1 inci maddesinin başlığıyla birlikte yeniden düzenlenmesi
19		5345 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi
20	13	11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine ibare eklenmesi
21		5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere fıkra eklenmesi
22	14	2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'a geçici madde eklenmesi
23	15	13/10/2010 tarihli ve 6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun'un 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin değiştirilmesi ve fıkraya bent eklenmesi
24		6015 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının dördüncü cümlesindeki ibarenin değiştirilmesi ve 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan ibarenin değiştirilmesi
25		6015 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarının değiştirilmesi ve maddeye fıkra eklenmesi
26		6015 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi
27	16	26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında ibare değiştirilmesi
28	1	27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye geçici madde eklenmesi
29	2	4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler

		ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 12 nci maddesinin değiştirilmesi
30	Yürürlük maddesi.	
31	Yürütme maddesi.	

31¹² maddeden (yürürlük ve yürütme dahil) oluşan söz konusu torba kanun teklifinin, 1 maddesi Türk Standartları Enstitüsünü, 1 maddesi tasfiye edilecek taşıtlar açısından tüm kamu idare, kurum ve kuruluşlarını ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığını, 1 maddesi bazı üniversiteleri, 4 maddesi BOTAŞ'ı 1 maddesi Türkiye Varlık Fonunu, 1 maddesi Enerji Piyasası Denetleme ve Düzenleme Kurumunu, 1 maddesi 5018 sayılı Kanuna tabi kamu kurum ve kuruluşları, 2 maddesi İl Özel İdarelerini, 1 maddesi İller Bankası Anonim Şirketini, 4 maddesi Strateji ve Bütçe Başkanlığını, 4 maddesi Gelir İdaresi Başkanlığını, 2 maddesi Mali Suçları Araştırma Kurulunu, 1 maddesi 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerindeki Belediyeleri, 1 maddesi Hazine ve Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulunda görev yapan bir kısım Vergi Müfettişini, kanun teklif metnindeki 1 madde içeriği itibarıyla kamu kesiminde görevli olan aynı zamanda ikinci görev üstlenen tüm kamu personelini ilgilendiren önemli düzenlemeler içermektedir.

31 maddelik torba Kanun Teklifinde;

-Türk Standartları Enstitüsünün (TSE) gelirlerine “genel bütçeden yapılacak Hazine yardımları” ibaresinin yasa maddesi ile eklenmesi,

-Kamu taşıtlarının ve iş makinelerinin Özelleştirme İdaresi Başkanlığının belirleyeceği usul esaslar çerçevesinde ihalesi ve satışının yapılması,

-Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile yatırımcılar arasında imzalanan ve yatırım teşviklerine ilişkin hükümler içeren yatırım sözleşmelerinin damga vergisinden istisna tutulması,

-Bazı üniversitelere yasa ile kadro ihdaslarının yapılması,

-BOTAŞ'ın 'ın doğal gaz ithalatından kaynaklanan ithalde KDV ve gümrük vergisi borçlarının, hazineden olan görevlendirme bedeli alacaklarına mahsup edilmesi,

¹²Komisyonu sunulduğunda 10 maddeden oluşan teklife görüşmeler sırasında verilen önergelerle ile 2 madde düzenlenmesi eklenmiş, böylece madde sayısı 12'ye ulaşmıştır.

-BOTAŞ'ın doğal gaz alımlarından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'ndan istisna edilmesi, BOTAŞ tarafından yapılacak doğal gaz alımlarına ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanınca belirlenmesi,

-BOTAŞ ile bağlı ortaklıkların doğal gaz arama, sondaj, üretim, taşıma, depolama ve gazlaştırma faaliyetleri ile ilgili olarak yapacakları mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde BOTAŞ tarafından çıkarılacak yönetmelik hükümlerinin uygulanması,

- Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin, Japonya hükümeti ve/veya Japonya ülke kuruluşlarından sağlayacağı dış finansmana hazine geri ödeme garantisi verilmesi,

-Kamu bankalarının sermayelerinin güçlendirilmesi amacıyla Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna, ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç etme hususunda Hazine ve Maliye Bakanına yetki verilmesi,

-Araç dışından şarj edilebilen (plug-in) hibrit (hem içten yanmalı motorlu hem de elektrikli olan) araçlar için belli koşullarda ÖTV indirimi getirilmesi,

-Akaryakıt istasyonu dışında gerçekleştirilecek akaryakıt teslimleri” için iki yeni kural getirilmesi,

-Tasarruf tedbirlerine aykırı iş ve işlemlerde bulunduğu tespit edilenlere disiplin cezası verilmesi,

-Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının, il özel idareleri aracılığıyla yapacağı yatırımlarına ilişkin ödeneklerin aktarılmasında ilgili işe ait hakkeş raporlarına istinaden kaynak transferi yapılması,

-Gelir uzmanları ve uzman yardımcılarının görev ve sorumlulukları kanunla düzenlenmesi,

-161 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Gelir İdaresi taşra teşkilatında yapılan yeni düzenlemeler ile ilgili olarak kanun metninde yapılması gerekli atıf ve diğer düzenlemelerin yapılması,

-Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında avukatların “yükümlü” sayılmalarına ilişkin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hüküm yeniden düzenlenmesi,

-MASAK tarafından düzenlenen idari para cezaları için Kabahatler Kanunu'nda öngörülen sulh ceza mahkemesine başvuru yolu yerine, idari yargı yoluna başvurulmasının sağlanması,

-İl Özel İdarelerine ve Belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden pay verilmesinde deprem bölgesinde nüfusu azalan belediyeler bakımından 2023 yılı nüfusunun esas alınması,

-Devlet desteklerinin izlenmesi ve denetlenmesi alanında Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın çatı yapı haline getirilmesi,

-İller Bankası'nın (İLBANK) ın 45 milyar TL olan sermayesinin 300 milyara kadar artırılabilmesinin sağlanması,

-8/7/2018 tarihi ile 7/1/2019 tarihleri arasında vergi müfettişi olarak çalışanların vergi başmüfettişliğine atanmaları hususunda performans değerlendirmesi uygulaması konusunda değişiklik yapılması,

-Kamu görevlileri için görevleri haricinde özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin kurum ve kuruluşların yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyeliğinde ve komisyon, heyet, komite ile benzeri organlarda görev alanlara, sadece bir görev için ödeme yapılması ve bu ödemenin üst sınırının tutarının 98 bin TL.'yi aşmaması

gibi birbirinden farklı yaklaşık 22 konuda, toplam 16 ayrı kanunda ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede ayrıntılı değişikliklerin de yer aldığı düzenlemeler bulunmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonunun kendi ihtisas alanı ile ilgili olmayan konularda da bazı kanunlarda değişiklik veya ekleme yaparak mevcut sistemi değiştiren söz konusu diğer maddelerin tali ihtisas komisyonlarında değerlendirme yapılmadan hatta en azından Plan Bütçe Komisyonu bünyesinde oluşturulan bir alt komisyonda ayrıntılı bir şekilde görüşmeye tabi tutulmadan acele ile yasalaştırılma gayretini uygun bulmuyoruz.

Birbiriyle ilgili bulunmayan toplam 16 ayrı Kanunda ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapan 31 madde içeren söz konusu teklif, aynı zamanda kapsamlı bir torba yasa teklifi hüviyetindedir.

Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve "yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Çok sayıda Kanunda ve Kanun Hükmünde Kararnamede aynı anda torba yasa mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın

değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temeline dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.

Torba yasalar içeriklerinin ilk bakışta ve kolayca anlaşılabilmesi, meclis komisyonlarında ve genel kurulda yapılan İttüdüğe aykırı eklemelerle metinlerinin her aşamada kalabalıklaşması ve bu eklemelerin yarattığı karmaşanın da Anayasa Mahkemesinin şekil denetimi kapsamı dışında kalması gibi nedenlerle hukuk tekniği açısından eleştirilmekte, TBMM'nin yasama etkinliğinde önemli bir sınırlama ve anayasal denetimsizlik hali yarattıkları savunulmaktadır.

Bu torba kanun teklifi de birbirinden farklı Komisyonların görev alanına giren hükümleri içermektedir. Öte yandan, bu kanun teklifinin komisyona apar topar getirilmesi, hazırlanışı ve birbiriyle ilgisiz yapıların bir araya getirilmiş olması gayriciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İktidarın torba yasa teklifi hususundaki ısrarı ve aceleciliğinin nedeni tarafımızca anlaşılabilir. Konu ve kapsam itibarıyla birbiriyle ilgisi bulunmayan bazı kanunların mevcut hükümlerde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan söz konusu maddelerin adına "torba yasa" adı verilen bir yöntemle acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz.

Meri mevzuatta yapılacak değişikliklerin bir torba yasa mantığıyla değil, sorunların ve yapılan düzenlemelerin tüm ayrıntısıyla değerlendirildiği, konu ile ilgili tüm ihtisas komisyonlarının devrede olduğu bir yasama çalışmasının gerekliliğine inanıyoruz.

Ayrıca bu yasama döneminde de daha önceki yasama dönemlerinde diğer torba yasa görüşmelerinde gerçekleştiği üzere, torba yasaların Meclis İttüdüğü'nün 91'nci maddesine aykırı bir biçimde "temel yasa" olarak genel kurul gündemine getirilerek görüşülmesinin yukarıda özetlenen sakıncaları daha da artıracığı kanaatindeyiz.

16 kod kanunu ve 2 Kanun Hükmünde Kararnameyi ilgilendiren 31 maddelik torba kanun teklifinin ayrıca temel kanun hüviyetinde görüşülmesini de millî mücadeleyi yöneten bu meclisin hafızasında oluşan parlamento hukukumuzda da uygun görmemekteyiz.

TBMM İctüzüğü'nün temel kanunları düzenleyen 91. maddesi “düzenlediği alan yönünden bütünlüğünün ve maddeler arasındaki bağlantıların korunması zorunluluğunun bulunması” hükmünü taşımaktadır. Bu çerçevede, konu yönünden birbiriyle hiç ilişkisi olmayan konuların Meclis Genel Kurulunda maddeler üzerinde gerekli tartışmalar yapılmadan hızlı bir biçimde temel kanun olarak görüşülmesi TBMM İctüzüğü'ne aykırıdır.

-Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili İctüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

-Teklif Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas konusu ile ilgisi bulunmayan bazı kanunlarda yapılan değişiklikleri ihtiva ettiği halde ilgili tali komisyonların görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili tüm meslek kuruluşlarının ve sektör temsilcilerinin görüşleri alınmamış veya alınan görüşler Komisyon üyelerinin tamamına dağıtılmamıştır. Görüşlerini belirten sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine itibar edilmemiştir.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamış veya alınan görüşler görüşmelerden önce Komisyon üyelerinin tamamına dağıtılmamıştır.

-Yapılan etki analizi çalışması tarafımızca yetersiz bulunmuştur.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

V. KANUN TEKLİFİNİN GENEL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Ekonomik krizin derinleştiği, yoksullaştırıcı büyüme politikaları sonucunda bölüşüm problemlerinin ve ciddi bir yoksullaşma sürecinin yaşandığı, TÜİK verilerinin eğilip büküldüğü, devlet kapasitesinde ciddi bir erozyonun olduğu, sansür ve baskıcı yöntemlerden medet umulan bir dönemde TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda aceleyle görüşülen 2/2266 esas numaralı **“Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”** genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde birbiri ile ilişkisiz 16 ayrı kanunun ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamenin birçok maddesinde değişiklik veya ekleme yapan (yürütme ve yürürlük dahil) 31 maddeden oluşan torba kanun teklifidir.

Teklif metninin genel gerekçesinde;

“Malî disiplini güçlendirmek, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını sağlamak amacıyla uygulamaya konulan maliye politikası çerçevesinde kamuda tasarrufların artırılması ve bu bağlamda harcama kontrolü önem arz ettiği, kamu kaynaklarının azami tasarruf prensipleri doğrultusunda kullanılmasını sağlamak ve tüm kamu kurum ve kuruluşlarında uygulanmak üzere alınacak tasarruf tedbirlerine ilişkin 2024/7 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesinin 17/5/2024 tarihli ve 32549 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdiği belirtilerek, söz konusu Genelge’de bu tedbirlerin uygulanmasının hassasiyetle takip edileceği, denetleneceği ve raporlanacağı belirtiltiği ifade edilerek, b tedbirlere ilave olarak, kamu harcamalarında etkinlik ve verimlilik artışı ile verimsiz harcamaların tasfiyesinin önem arz ettiği, teklif 2918 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan taşıtların bir an evvel ekonomiye kazandırılması için Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca tasfiyesinin sağlanması, Tasarruf tedbirlerine aykırı hareket edenlere ilgili mevzuatına göre yaptırım uygulanması, Bakanlıklar ve diğer merkezî idare kuruluşlarınca il özel idareleri aracılığıyla gerçekleştirilen yatırımlar karşılığı kaynak transferlerinin hakediş raporlarına göre yapılması, Genel aydınlatma giderleri için mahalli idarelerin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılan kesinti oranlarında düzenleme yapılması, Özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin her statüdeki kurum ve kuruluşun yönetim ve

denetim organlarında görev alan her statüdeki kamu görevlilerine (belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve il genel meclisi üyeleri dâhil) kurum içi ve kurum dışı ayırımı yapılmaksızın bu görevlerden sadece biri için ödeme yapılması ve yapılacak ödemelere üst sınır getirilmesinin amaçlandığı” ifade olunmuştur.

Kamuoyunda Tasarruf Tedbirleri ile ilgili olarak düzenlendiği söylene bile, Kamuoyuna Tasarruf Tedbirleri ile ilgili olduğu söylenilmesine karşın sadece 3 maddesi (2, 13 ve 29. maddeler) tasarruf tedbirleri ile ilgilidir. 14 ve 15. maddeler dolaylı olarak tasarruf tedbirleri ile ilişkilendirilebilir.

Kanun teklifinde yer alan (6 madde AYM tarafından iptal edilen geçmişte yapılan bazı düzenlemelerle ilgilidir.(1, 4, 6,7,8,20,) maddeler

17, 18 ve 19. maddeler 01.092024 tarihinde yürürlüğe girecek olan 161 sayılı Hazine ve Maliye Bakanlığı Teşkilat yapısında değişiklik yapan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile ilgilidir.

Kanun teklifinin 23, 24, 25, 26. maddeleri ile Devlet desteklerinin denetlenmesinde Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkanlığı (SBB) çatı kuruluş haline getirilmektedir.

Kanun teklifinin 5. maddesi ile bütçe tekniğine aykırı olarak BOTAŞ'ın görevlendirmeler nedeniyle bütçeden olan alacakları ile yaptığı ithalattan kaynaklanan KDV ve Gümrük Vergisi borçları üçüncü defa bir birinden mahsup edilmektedir.(181.3 Milyar TL.lik bir tutar öngörülmektedir.) Ancak teklif metninde herhangi bir tutara yer verilmemiştir. Bu sınırı belli olmayan bir yetkidir.

Kanun teklifinin 10. maddesi ile Kamu Bankalarının sermaye artırımında kullanılabilmesi için Hazine'nin Türkiye Varlık Fonu Anonim Şirketi İstikrar Denge Alt Fonuna ikrazen iç borçlanma kâğıdı vermesine izin verilmektedir.

Bu yasa teklifindeki düzenlemeler tam anlamıyla tasarruf seferberliği ile ilgili olmayıp bu konuda AKP iktidarının isteksizliğini umursamazlığını ortaya koyan sınırlı tedbirlerdir.

Bu yasa teklifinde başta işsizlik, yoksulluk, bölüşüm şoku ve enflasyon olmak üzere Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu ekonomik ve sosyal sorunların temelden çözümüne yönelik herhangi bir öneri bulunmamaktadır.

Tasarruf ve Verimlilik Paketi (I)

Konu Mayıs 2024 tarihinde çıkarılan Tasarruf ve Verimlilik Paketi açısından değerlendirildiğinde kanun teklifinde yer alan düzenlemelerin son derece yetersiz olduğu açıktır. Ekonomi yönetimi açısından kamunun tasarruf yapması elbette önemlidir. Bununla birlikte algı yönetimiyle işi götürmeye çalışan, yapıyormuş gibi yapan bir siyasi iktidarla karşı karşıyayız.

Öte yandan, bu tasarruf paketi daha önceki senelerde çıkarılan tasarruf paketlerinin hemen hemen benzeridir. Bununla birlikte, AKP iktidarı döneminde değişik zamanlarda yürürlüğe konulan tasarruf paketleri büyük ölçüde uygulanmamıştır.

Diğer taraftan, tasarruf paketinde vergilerle ilgili hiçbir düzenleme yoktur. Vergi adaleti konusu bugün Türkiye'nin en can alıcı konusudur. Bugün ülkede yaşanan, milyonlarca insanın canını yakan, milyonlarca insanı yoksullaştıran bir süreç yaşanırken, bu konuda 22 yıllık AKP iktidarında atılmış ciddi hiçbir adım yoktur. Bu torba yasada dolaysız vergilerin payını azaltan, vergi harcamalarını etkinlik açısından gözden geçirip indiren hiçbir düzenlemeye yer verilmemiş olması büyük bir eksiklikler.

2023 yılında bütçe açığı 1 trilyon 375 milyar lira olurken vergi harcamaları yani istisna, muafiyet ve indirimler nedeniyle vazgeçilen vergilerin toplam tutarı 1 trilyon 477 milyar lira olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılında da bütçe açığı 2,6 trilyon lira olarak öngörülürken, vergi harcamasının 2,2 trilyon lira olması beklenmektedir, ki önceki yıllara bakıldığında bu rakamın daha yüksek seviyelerde gerçekleşmesi olasıdır.

Tasarruf paketinde kamu-özel iş birliği modeline ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Bugün bütçede ciddi bir kara delik oluşturan köprü, otoyol, havaalanı, şehir hastaneleri için döviz cinsinden yapılan ödemeler, yatırımlara verilen geçiş garantileri, uçuş garantileri, hasta yatış garantileri çok yüksek tutarlara ulaşmaktadır. Nitekim 2024 yılı için kamu-özel iş birliği modeliyle yaptırılan projeler için bütçeden ayrılan tutar 162,4 milyar liradır. 2024-2026 döneminde bu tutar 673,6 milyar lira olarak öngörülmüş olup döviz kurlarında ciddi bir artış olduğunda bu tutarın çok daha yüksek seviyelerde gerçekleşeceği açıktır.

Tasarruf paketinde kamu ihale sistemiyle ilgili hiçbir düzenleme yapılmamıştır. AKP iktidarı döneminde yaklaşık 200 kere değiştirilen Kamu İhale Kanunu uygulamaları kamuyu ciddi bir borç yükü altına sokmaktadır.

Diğer taraftan, tasarruf paketinde kamuda israfıla ilgili dişe dokunur bir düzenleme bulunmamaktadır. Bütçe gerçekleştirmelerinde temsil ve ağırlama giderlerinde artış

devam etmektedir. Saraydan kaynaklanan harcamalarda bir kısıntı yoktur. Son olarak Cumhurbaşkanının ABD gezisinde yapılan harcamalar 'itibardan tasarruf olmaz' söylemleri ile geçiştirilemez.

Tasarruf paketinin en olumsuz noktalarından biri kamuda tasarrufun büyük ölçüde kamu çalışanlarına yüklenmesidir. Nitekim kamu çalışanları açısından personel servis hizmetlerinin kaldırılması, sosyal tesislerin satılması, lojman kiralalarının artırılması, kamuda esnek ve uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi, kamuda yeni personel istihdamının önümüzdeki üç yıl için emekli olanlarla sınırlandırılması kamuda çalışanların üzerindeki yükü göstermektedir. Bununla birlikte, Türkiye'de atanmayı bekleyen öğretmenler, gıda mühendisleri, ziraat mühendisleri, veterinerler, sağlık teknikerleri, arkeologlar gibi birçok meslek grubunun varlığı düşünüldüğünde personel alımına ilişkin sınırlama olumlu gözükmemektedir. Temel kamu hizmetlerinin hem nicelik olarak hem nitelik olarak yeterli bir biçimde sağlanması bir hükûmetin göz önünde tutması gereken en önemli ilkelerden biridir.

Diğer taraftan, tasarruf paketinin büyüklüğü açıklanmamış olup 100 milyar TL civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bununla birlikte, 2024 yılında toplam bütçe büyüklüğünün 11,1 trilyon TL olduğu düşünüldüğünde milli gelirin yüzde 1'inden az bir tasarruf paketinin ekonominin içinde bulunduğu sıkıntıları çözebilmesi mümkün gözükmemektedir. Özet olarak tasarruf paketinin hükûmetin algı yönetiminin bir parçası olduğu, kamunun sözde tasarruf yapıyormuş gibi gözüktüğü açıktır.

Bugün Türkiye'yi de bölüşüm ilişkileri belki cumhuriyet tarihinde hiç görülmediği ölçüde bozulmuştur. Görüştüğümüz kanun teklifi, emekli maaşları ve asgari ücret artışlarına ilişkin, kamuda çalışan taşeronların kadroya alınmasına, sendikal örgütlenmenin önündeki engellerin kaldırılmasına, daha adaletli bir gelir dağılımının sağlanmasına ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasına yönelik hiçbir düzenleme ve politika içermemektedir. İlgili kanun teklifi komisyonumuzda görüşülürken bütün toplumun gözü acaba en düşük emeklinin kök aylıkları taban aylık seviyesine çıkacak mı, emekliye refah payı gelecek mi, asgari ücrete zam olacak mı soruları ile meşguldü. Bugün Türkiye bu konularla yatıp kalkarken, ciddi hiçbir düzenleme getirmeyen bir torba kanunun TBMM gündeminde olmasını son derece yanlış bulduğumuzu ifade etmek istiyoruz.

VI. KANUN TEKLİFİNİN MADDELERİ ÜZERİNDEKİ GÖRÜŞLERİMİZ

16 ayrı Kanunda ve 2 Kanun Hükmünde Kararnamede ayrıntılı değişiklik yapan 31 maddelik torba yasa teklifinin bazı maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

Teklifin 1. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin 1. maddesiyle 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına bent ilavesiyle, Kurumun gelirlerine “genel bütçeden yapılan Hazine yardımlarından” ibaresi eklenmektedir.

Madde, 58 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin ’nın 18 inci maddesi ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde TSE’nin gelir kalemlerine Hazine yardımlarını da ekleyen düzenlemenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptali üzerine bu gelirlerin Kanunla düzenlenmesi ile ilgilidir.

Madde, Kurum gelirlerinin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile değil Kanunla düzenlenmesi gerektiğine dair kuralın gecikmiş bir uyumudur. Anayasa Mahkemesi iptal kararında TSE’nin gelir kalemlerine yapılan eklemenin “Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle düzenlenebilecek alanların sınırı dışında olduğu (Anayasa m. 104/17)” ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile değil Kanunla düzenlenmesi gerektiğine hükmetmiştir.

Anayasa Mahkemesi, ilgili hükmün konu bakımından yetki yönünden Anayasaya aykırı olduğuna karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararı 9 Kasım 2023 tarihli ve 32364 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hükme göre; 58 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum Ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum Ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 18. maddesi ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 563. maddesinin birinci fıkrasına (ç) bendi eklenmiş ve TSE gelirleri arasına Genel Bütçeden yapılacak hazine yardımları da eklenmiştir. 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 563. maddesinde ise Türk Standartları Enstitüsünün gelirleri düzenlenmiştir.

Oysa kamu gelirleri, devletin ve diğer kamu kuruluşlarının, kamu hizmetlerini karşılamak amacıyla kanuna dayanarak çeşitli kaynaklardan elde ettikleri gelirlerdir. CHP, ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hakkındaki iptal başvurusunda; münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konuların Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenemeyeceğini savunmuştur.

İptali istenen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükmünün, genel bütçeden yapılacak Hazine yardımlarının TSE gelirleri arasına eklenmesini öngördüğü, “verginin kanuniliği” ilkesi gereği idarelerin gelirlerinin kanunla düzenlenmesi gerektiği, “Vergi Ödevi”nin temel hak ve özgürlükler arasında yer aldığı, münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konuların Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmesinin “yasama yetkisinin devri” ve Anayasa’daki “Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenleme yetkisinin sınırlarının aşılması” anlamına geldiğini ileri sürmüştür.

CHP’nin başvurusunda iptali istenen bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesindeki düzenlemenin, Anayasanın “yasama yetkisinin devredilmezliği” ilkesine (m.7); “vergi, resim, harç vb. mali yükümlülüklerin kanunla konulması, değiştirilmesi veya kaldırılması” kuralına (m.73/3); Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle düzenlenebilecek alanların sınırına ilişkin konulara (m. 104/17) aykırılık oluşturduğu savunulmuştur. TSE’nin gelirlerini kanunla değil Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlemek, 5018 sayılı Kanunun 37 nci maddesi ile açıkça düzenlenmiş bir konuda Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenleme yapmak anlamına gelmektedir. Ayrıca, 132 sayılı TSE’ye ilişkin kanunun Kurumun gelir kalemlerini sıralayan hükümlerine eklenmesi gereken ve bu teklifle geç de olsa sağlanan bir düzenleme geçmişte Anayasa’ya aykırı olarak Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yürürlüğe konmuştur. Kanun teklifinin bu maddesindeki düzenleme Anayasa’ya aykırılığın gecikmeyle giderilmesidir.

Kanun teklifi metnindeki madde ile düzeltilen söz konusu düzenleme 6 yıldır uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile Anayasa’nın 104. maddesinde Cumhurbaşkanına tanınan yetkinin aşımına ilginç bir örnek teşkil etmektedir.

Teklifin 2. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle 237 sayılı Taşıt Kanunu’na eklenen Ek 2. maddeyle, kamu taşıtlarının ve iş makinelerinin Özelleştirme İdaresi Başkanlığının belirleyeceği usul

esaslar çerçevesinde ihalesi ve satışının hızlandırılarak kamuya hızlı gelir yaratma ve "tasarruf" amaçlanmaktadır.

İl özel idareleri, belediyeler ve bağlı ortaklıkları hariç olmak üzere, aşağıda belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarının, şirketlerinin, KİT'lerin taşıt ve makineleri ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına devredilen taşıt ve makinelerin satışına dair usul ve esaslarını tek elden Özelleştirme İdaresi Başkanlığı belirleyecek ve Başkanlık tüm bu ihaleleri tek elden yapacaktır.

-Bu kapsamdaki satışlar ve ihale süreçleri için Başkanlığın ihtiyaç duyacağı danışmanlık hizmet alımları 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanundaki mevcut hükümlere göre yapılacak ve bu hizmet alımlarının masrafları Özelleştirme Fonundan karşılanacaktır.

İhale yoluyla yapılacak taşıt satışlarından masraflar düşülecek ve kalan miktar (I) sayılı cetveldeki genel bütçeli idareler (TBMM, Bakanlıklar, yargı organları, komutanlıklar, Emniyet Gen.Müdürlüğü, MİT vb.) için Hazine ve Maliye Bakanlığı merkez muhasebe müdürlüğü hesabına aktarılacak; diğerlerinin (II, III, IV sayılı cetveldeki kurumlar, KİT'ler vb.) taşıtlarının satışı ise o idarenin muhasebesine aktarılacaktır. Bu taşıt satışlarından elde edilecek gelirler, ilgili kurumun bütçesine ya da genel bütçe kapsamındaki kurumsa genel bütçeye gelir kaydedilecektir. Örneğin; Ticaret Bakanlığının bir aracının satış geliri masraflar düşüldükten sonra Hazine üzerinden genel bütçeye; bir üniversitenin aracının satışı ise o üniversiteye yatırılacak ve gelir kaydedilecektir.

Teklif metnin görüşülmesi sırasında söz konusu satışın bizzat ilgili kamu kuruluşları tarafından gerçekleştirilmesi yerine satışın Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yapılmasının ne tür bir avantaj sağlayacağı konusunda sorduğumuz sorulara tatminkar yanıtlar verilmemiştir. Maddenin görüşülmesi sırasında, ihtiyaç fazlası taşıt sayısının belirlenme yöntemi, kapsama giren araç sayısı, hurda ve kullanımda olan araç sayısı, beklenen gelir gibi konularda sorduğumuz sorular da yanıt bulamamış, sadece şu an kapsamda 706 aracın satışa konu edildiği ifade edilmiştir.

Maddenin görüşülmesi sırasında, düzenleme kapsamında tasfiyeye konu olacak taşıtlara ilişkin sayı ve mali boyutun teklifin kanunlaşmasından sonra kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülecek çalışma neticesinde belirleneceğinin belirtilmesi bu konuda gerekli hazırlıkların tamamlanamadığını göstermektedir.

Ayrıca maddenin görüşülmesi sırasında zaten işlevsiz hale gelen Özelleştirme İdaresi Başkanlığına bu görevin tevdi edilmesinin adı geçen kuruluşa iş ve görev

yaratma amacı taşıyıp taşımadığı, bu işlemlerin yine bir özel firma eliyle yürütölüp yürütölmeyeceğı, hurda araçların satışının zaten yasa gereğı Makine Kimya Enstitüsü tarafından yapıldığı için söz konusu satış işleminin neden Özelleştirme İdaresi Başkanlığına verildiğı yönündeki sorularımız da yanıtız kalmıştır.

Satış usul ve yöntemlerinin belirlenmesi konusunda Özelleştirme İdaresine tanınan sınırsız yetkinin eleştirisi konusu olarak ısrarla dile getirilmesi üzerine iktidar partisi milletvekilleriince verilen önerge ile madde metnine ““açık ihale ve/ veya e -ihale yöntemiyle” ibaresinin eklenmesi sağlanmıştır.

Tüm kamu kurum kurumlarında araç kullanımının, araç alım veya kiralananmasının veya daha değişik yöntemler uygulanmak suretiyle taşıt ediniminin ve taşıt kullanımındaki yolsuzluğun boyutları, taşıt satın alımları ve kiralama ile ilgili giderlerin hep artış eğiliminde olduğı geçmiş dönem uygulamalarından bilinmektedir.

Teklifin bu maddesiyle getirilen bu düzenlemenin ihtiyaçlar gerekçe gösterilerek bir süre sonra kamuda yeni taşıt alımına veya kiralananmasına sebep olabileceğı endişesini taşımaktayız.

Ayrıca tasarruf tedbirleri kapsamında memurlar için toplu servis uygulamalarına son verilmesini de tasvip etmemekteyiz. Kamuda taşıt kullanımı ile ilgili tasarrufun daha üst makamların şatafat, saltanat ve itibar anlayışının değiştirilmesi ile elde edileceğı düşünülmektedir.

Teklifin 3. Maddesinin Değerlendirilmesi

Vergi paketinde olması gereken teklifin bu maddesi ile; Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile yabancı yatırımcılar arasında imzalanacak doğrudan yabancı yatırım yapılmasına ilişkin sözleşmelere damga vergisi istisnası getirilmektedir.

Yatırımlarda Devlet yardımları hakkında kararlar kapsamında ölkemize doğrudan yatırım yapan (yabancı) yatırımcılar adına yatırım teşvik belgesi düzenlenmesi öncesinde ilgili kurum ile yatırımcılar arasında yatırım proje sözleşmesi düzenlenebilmektedir.

Maddeyle Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile yatırımcılar arasında imzalanan ve yatırım teşviklerine ilişkin hükümler içeren yatırım sözleşmelerinin damga vergisinden istisna tutulması amaçlanmaktadır.

Yatırım sözleşmesinin tutarının 1.793.936.318 TL'den fazla olması durumunda ödenecek damga vergisi tutarı (2024 yılı için) 17.006.516 TL olacaktır. Bunun altındaki

bir yatırım tutarı için ise tutarın binde 9,48 oranında damga vergisi hesaplanacaktır. Bu şekilde hesaplanacak damga vergisi madde ile istisna edilmektedir.

8/6/2024 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 8639 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile, ithal edilecek Çin Halk Cumhuriyeti menşeli otomobiller için gümrük değerinin %40’ı veya 7.000 ABD Doları tutarından fazla olanı kadar ek mali yükümlülük getirilmiştir.

5/7/2024 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 8724 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile de Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yapılacak ithalatta bu ek mali yükümlülüğün uygulanmayacağı hususu düzenlenmiştir.

Çinli otomobil üreticisi BYD ile Türkiye’ye arasında 8 Temmuz 2024 tarihinde 1 milyar dolarlık yatırım anlaşması imzalanmıştır. Dolayısıyla bu maddenin bu sözleşmeye özgü olarak getirildiği ve bu nedenle de yürürlük tarihi olarak 1/7/2024’ün belirlendiği anlaşılmaktadır. Bu madde aynı zamanda teklifin 11. maddesindeki düzenleme ile de bağlantılıdır. Ülkede yabancı yatırımları teşvik amacıyla genel nitelikte avantaj sağlayıcı düzenlemeler yerine, yatırımları teşvik düzenlemelerinin özellikle belli bir adres gösterilmek suretiyle yapılmasını doğru bulmamaktayız.

Teklifin 4. Maddesinin Değerlendirilmesi

Kanun teklifinin bu maddesi ile 2809 sayılı Kanuna yeniden ek 207. madde eklenmekte ve bu madde ile üniversitelere akademik ünvanlar ile ilgili olarak kadro ihdasları yapılmakta ve Kanun teklifindeki ekli listede yer alan kadro ihdasları¹³ 2809 sayılı Kanuna ilave edilmektedir.

Bu düzenlemenin gerekçesi olarak madde teklifinin gerekçesinde Anayasa Mahkemesinin E.: 2022/81, K.: 2023/153 sayılı kararı gösterilmektedir.

Anayasa Mahkemesi, ilgi kararında

“30. Bu itibarla öğretim elemanları kadrolarının (2) numaralı CBK’ya ekli (III) Sayılı Cetvel’de düzenlendiği gözetildiğinde kuralla ihdas edilen kadroların ekleneceği kadro ve pozisyonlara ilişkin mevzuatın (2) numaralı (CBK) olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim kuralın yer aldığı maddenin gerekçesinde de “Bu şekilde ihdas edilen kadrolar 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Karamamesine eklenecek,

¹³ Maddenin görüşülmesi sırasında iktidar partisi milletvekilleri tarafından verilen önerge ile söz konusu kadro sayılarında değişiklik yapılmıştır.

anılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre kullanılacaktır.” demek suretiyle bu hususa işaret edilmiştir.

31. Anayasa’nın 7. maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) ait olduğu belirtildikten sonra başta 87. madde olmak üzere Anayasa’nın değişik maddelerinde TBMM’nin görev ve yetkilerine yer verilmiştir.

32. Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında ise CBK çıkarma yetkisi Cumhurbaşkanlığına tanımıştır. Bu bağlamda daha önce çıkarılmış bir CBK’da değişiklik yapma yetkisinin de yine Cumhurbaşkanlığına ait olduğu açıktır. Yasama yetkisinin genelliği ilkesi gereğince TBMM’nin her konuda ve dilediği ayrıntıda kanunla düzenleme yetkisine sahip olduğu açıktır. Bu kapsamda TBMM’nin CBK’nın düzenlediği bir konuyu da kanunla düzenleyebileceği kuşkusuzdur. Buna karşın kanunla CBK’da değişiklik yapılması mümkün değildir, zira bu durum CBK çıkarma yetkisini Cumhurbaşkanlığına tanıyan Anayasa’nın 104. maddesiyle bağdaşmamaktadır.

33. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa’nın 104. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.”

şeklindeki görüşüyle, Cumhurbaşkanlığı Hükümet sisteminin kendi içindeki tutarsızlığa dikkat çekerek, kadro ihdaslarının 2 sayılı CBK’ya eklenmesine yönelik düzenlemelerin üniversiteler bağlamında yapılamayacağına hükmetmiştir. Bu çerçevede, ilgi Kanunun ek 207. Maddesinde 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine yönelik düzenleme öngörülmesini de Kanun ile Cumhurbaşkanlığı Kararname alanına müdahale olarak tanımlayarak iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi yeni düzenleme için 29.Ağustos 2024 tarihine kadar süre vermiş bulunmaktadır.

Söz konusu düzenleme Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile düzenlenemeyecek hususlarda dahi yetki aşımına gidilerek Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin yürürlüğe konulmasına ilginç bir örnek teşkil etmektedir.

Bu çerçevede üniversiteler açısından kadro ihdaslarına ilişkin hukuki sorunun çözümü için 2809 sayılı Kanunun ekine kadro ihdasları eklenerek bu sorunun giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde metninin görüşülmesi sırasında Anayasa Mahkemesi tarafından söz konusu düzenleme iptal edilmesine rağmen bazı kadroların doldurulduğu (kullanıldığı) öğrenilmiştir.

Teklifin 5. Maddesinin Değerlendirilmesi

Kanun teklifinin 5. maddesi ile bütçe tekniğine aykırı olarak BOTAŞ'ın görevlendirmeler nedeniyle bütçeden olan alacakları ile yaptığı ithalattan gibi kaynaklanan KDV ve Gümrük Vergisi borçları, idari para cezası, gecikme zamları gibi borçları birbirinden mahsup edilmektedir.

Maddenin görüşmeleri sırasında söz konusu mahsuplaşma işleminin daha önce 2021 Aralık ve 2022 Aralık aylarında yapılan kanuni düzenlemeler ile uygulamaya konulmuş olduğu ifade edilmiştir.

Bilindiği üzere Anayasa'nın 87. maddesi; Bütçe ve Kesin Hesap Kanun Tekliflerinin görüşülmesini ve kabul edilmesini T.B.M.M.'nin görevleri arasında saymaktadır.

Buna ilaveten, Anayasamızda Bütçenin TBMM'ye sevkı, görüşülmesi ve yasalaşması ile ilgili özel düzenlemeler yer almaktadır. Söz konusu düzenlemeler Anayasanın bütçe ve kesin hesaplara ilgili 161. maddesinde yer almaktadır.

Anayasamızda yer alan hükme göre sadece Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve Kesin Hesap Kanun Teklifi bizzat Cumhurbaşkanınca verilmekte, diğer kanun teklifleri ise yasama organı üyelerince TBMM'ye sunulmaktadır.

Diğer taraftan, ilgili yıl bütçe kanununda yer alan miktarların TBMM üyesi milletvekilleriince başka bir kanuna ek geçici madde eklenmesi suretiyle verilen kanun teklifi ile değiştirilmesi Anayasa'nın 161. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Kanun teklifindeki düzenleme 2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer alan bütçe büyüklüklerini etkileyecek bir nitelik taşımaktadır. Ayrıca bütçeleme ilkelerinden olan gayrisafi ilkesine de aykırılık teşkil etmektedir. Nitekim 5018 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesi "Tüm gelir ve giderler gayrisafi olarak bütçede gösterilir." hükmünü taşımaktadır. Buna göre, gelirlerin ve giderlerin ayrı ayrı muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Böyle bir mahsuplaşma yapıldığı zaman gelirler ve giderler ayrı ayrı kesin hesapta izlenemeyecektir. Bu, Parlamentonun bütçe hakkının elinden alınmasıdır.

Söz konusu mahsuplaşma işlemlerinin sonucu ilgili yılın Kesin Hesap Kanun tekliflerinde de görülmeyecektir. Çünkü burada yapılan işlem karşılıklı mahsuplaşma, tahakkuk kayıtlarının karşılıklı olarak terkin edilmesi işlemidir. Bu durum açıklık, saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkelerine de aykırı bulunmaktadır.

İlgili yıl bütçe kanununda yer alan miktarların TBMM üyesi milletvekilleriince başka bir kanuna ek geçici madde eklenmesi suretiyle verilen kanun teklifi ile değiştirilmesi Anayasa'nın 161. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Söz konusu düzenleme ile ilgili olarak tartışılması gereken ikinci bir husus, Anayasa'nın 161. Maddesinde yer alan *"Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur."* şeklindeki düzenleme ile bu değişiklik teklifinin bütçeye ilave bir mali külfet getirme ihtimali olduğundan bahisle kaynak gösterilmek şartıyla "bir ek bütçe teklifi" ile yasalaştırılması gereğidir. Bu duruma ilişkin bir düzenleme 5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Mali Kontrol Kanununun "Merkezi Yönetim Bütçesinin görüşülmesi" başlıklı 19. maddesinde yer almaktadır.

"...Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülme-yen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir."

Yukarıdaki açıklamalar sonucunda kanun teklifinin 5. maddesinde yer alan düzenlemenin bizzat Cumhurbaşkanınca TBMM'ye sevk olunacak "ek bütçe" teklifi ile yapılmasının zorunlu olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca teklif metninde herhangi bir tutara yer verilmemiştir.¹⁴ Bu sınırı belli olmayan bir yetkidir. Bu durum ayrıca Anayasa'nın 2. ve 7. maddeleri açısından da tartışmalıdır.

Bu çerçevede, kanun teklifi metninde yer alan düzenleme Anayasa'nın 161. maddesi ile "bütçe hakkını" düzenleyen 87. Maddesi hükümlerine aykırı bulunmaktadır.

Bu durumun küçük çaplı bir kamu maliyesi krizi olarak ve teklif edilen maddenin de bu krize geçici bir çözüm olarak nitelendirilmesi gereklidir. BOTAŞ ithalattan ve diğer işlemlerinden kaynaklanan vergi borcunu maliyeye ödeyememektedir. Çünkü, Cumhurbaşkanlığı görevlendirmesi gereği doğalgaz maliyetinin altında bir fiyattan satmakta ancak görevlendirmeden kaynaklı zararını Hazineden tahsil edememektedir.

Dünya doğalgaz fiyatlarındaki dönüm noktası 2021 yılının Eylül ayı olmuştur.. Pandemi sonrasında ve Şubat 2022'de Ukrayna ile Rusya arasındaki gerilimin geniş çaplı askeri çatışmaya dönmesi ile birlikte doğalgaz fiyatlarında 10 katı aşan yükselişler yaşanmıştır. Spot piyasadaki fiyat artışının BOTAŞ'ın tedarik maliyetlerini aşırı derecede etkilemesini önlemenin tek yolu uzun vadeli doğalgaz kontratlarının

¹⁴ Ancak düzenlenen Etki Analizinde; "Düzenleme ile BOTAŞ'ın vergi borçları karşılıksız silinmemekte; görevlendirme alacaklarından mahsup edilmektedir. Görevlendirme alacaklarına karşılık ferileri ile birlikte terkin edilecek tutarlar ise Haziran ayı itibarıyla **181,3 milyar TL'dir**.

Kanuni düzenleme sonrasında bu borç görevlendirme bedeli alacağına mahsup edilebilecek; Hazine ve Maliye Bakanlığının Kuruluşu olan **232,6 milyar TL** tutarındaki borcu **51,3 milyar TL'ye** düşebilecektir.

Yapılan düzenlemeye benzer düzenlemeler 2021 ve 2022 yıllarında da yürürlüğe konulmuş olup bu düzenlemeler kapsamında Kuruluşun toplam 155,9 milyar TL ferileri ile birlikte vergi borcu terkin edilerek görevlendirme bedeli alacaklarından mahsup edilmiştir" şeklinde bir açıklamaya yer verilmiştir.

zamanında yenilenmiş olmasıydı. Sorunun kaynağı BOTAŞ'ın sağanak yağışa şemsiyesiz yakalanmış gibi, bir anda gaz tedarik maliyetlerinin aşırı derecede artmış olmasıdır.

Cumhurbaşkanlığı tarafından BOTAŞ'a artan tedarik maliyetine rağmen küçük tüketicinin kullandığı doğalgaza zam yapmama talimatı verilmiş ve ortaya çıkan faaliyet zararının hazineden karşılanacağı garanti edilmiş, ancak bu ödeme yapılmamış durumdadır. Bulunan özüm ise, maliyenin vergi alacağı ile hazinenin görev zararını karşılama taahhüdünü Bu işlemlerin “*merkezi yönetim bütçesinin gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin mahsup suretiyle*” yapılması ise bütçe mekanizmasının arkasından dolanmaktır. Bu düzenleme kapsamında BOTAŞ'ın birikmiş vergi borcunun görev zararı ile mahsup edileceği tahmin edilmektedir. Bu boyuttaki bir işlemin Bütçe ile ilişkilendirilmesi gerekir. Gaz tedarik fiyatları uzun vadeli kontratlarla makul düzeylere çekilmediği sürece bu tip düzenlemeler her yıl gündeme gelecektir

Madde gerekçesinde; ““*Doğal gazın yurt içi satış fiyatları alım maliyetlerinin yanı sıra piyasa koşulları, hava/mevsim şartları, tüketim talepleri, ülkenin ekonomik şartları, piyasa fiyat istikrarı ile hizmeti veren kamu işletmelerinin giderleri de dikkate alınarak mümkün olan en makul seviyede belirlenmektedir. Son dönemlerde maliyetlerde dışsal ve dönemsel nedenlerden kaynaklı yaşanan artışlar doğal gaz fiyatlarına kısmi olarak yansıtılmıştır. **Maliyetlerdeki söz konusu artışların tamamı Devlet politikası olarak vatandaşa yansıtılmamış, bir kısmı Devlet tarafından üstlenilmiştir. Ancak vatandaşa yansıtılmamak adına Devlet tarafından üstlenilen bu maliyetler BOTAŞ'ın nakit yönetimini zorlaştırmaktadır***”

şeklinde açıklamalara yer verilmiştir.

Devlet politikası olarak maliyetlerde yaşanan artışların tamamının vatandaşa yansıtılmadığı, ancak vatandaşa yansıtılmaması adına devlet tarafından üstlenilen bu maliyetlerin BOTAŞ'ın nakit yönetimini zorlaştırdığı gerekçesiyle BOTAŞ'ın Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine ödenmemiş olan her türlü vergi, fon ve paylar ile idari para cezaları, bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizlerinden oluşan borçlarının BOTAŞ'ın Hazineden **görevlendirme** bedeli alacaklarına karşılık mahsup edilerek **üçüncü defa** üstü kapalı olarak terkin edilmesi öngörülmektedir. Daha önceki iki düzenleme 4646 sayılı kanuna eklenen Geçici Madde 6 – (Ek:22/12/2021-7349/6 md.) ve Geçici Madde 7- (Ek:22/12/2022-7429/2 md.) düzenlemeleri ile yapılmıştır.

Söz konusu görevlendirme bedelleri (görev zararları) 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında KHK'nın 35 inci maddesi gereğince çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararları çerçevesinde hazineden karşılanmaktadır. Resmi Gazetede yayınlanmayan bu görevlendirmelerin içeriği; BOTAŞ'ın artan doğalgaz tedarik maliyetlerini sanayi-elektrik üretimi alanları dışındaki konut kullanıcıları ve küçük tüketicilere uygulanan tarifelere yansıtılmamasına ilişkindir.

Etki Analizinde yer alan bilgilere göre 2021 ve 2022 yıllarında da yürürlüğe konulmuş olup düzenlemeler kapsamında Kuruluşun toplam 155,9 milyar TL ferileri ile birlikte vergi borcu terkin edilerek görevlendirme bedeli alacaklarından mahsup edilmiştir.

Ayrıca, bütçe gider verilerine göre 2021 yılı için 19 milyar TL, 2022 yılı için ise 5 milyar TL bakiye BOTAŞ'a görevlendirme ödemesi yapılmıştır.

Teklif edilen madde ile yapılmak istenen düzenleme 2023 yılı başından itibaren yapılan işlemler için geçerli olacaktır. Çünkü, öncesine ilişkin mahsuplaşma-görevlendirme bedeli ödeme işlemleri tamamlanmıştır.

BOTAŞ'ın 2023 yılı faaliyet raporu henüz yayınlanmamıştır; gene 2023 yılına ilişkin Sayıştay Raporu da 2024 yılı sonunda TBMM'ye sunulacaktır. 2023 yılına ilişkin elimizdeki tek veri bütçe gider tablolarında yer alan 74 milyar TL'lik görevlendirme ödemesidir. 2023-2024 döneminde BOTAŞ'ın ne kadar kamu borcu oluştuğunu ve ne kadar görev zararı olduğu henüz açıklanmamıştır.

Maddenin komisyondaki tartışmaları sırasında, kontrat yenileme işlemlerinde geç kalınıp-kalınmadığı, yaşanan bu küçük çaplı kamu maliyesi krizinin nedeninin gerçekte bir grup bürokrat ve siyasinin ihmalinden kaynaklanıp kaynaklanmadığı konusunda sorulan sorulara tatminkar cevaplar verilmemiştir. Komisyondaki açıklamalar kapsamında BOTAŞ'ın 232 Milyar TL'lik görevlendirme alacağının söz konusu olduğu, BOTAŞ'ın herhangi bir borcunun bulunmadığı ifade edilmiştir.

Söz konusu düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olduğu yönünde tarafımızca verilen önerge de komisyon çalışmaları sırasında kabul görmemiştir.

Teklifin 6 ve 7 Maddelerinin Değerlendirilmesi

Teklif metninin 6 ve 7. maddeleri BOTAŞ'ın doğal gaz alımlarında uygulayacağı satın, alma yönteminin düzenlenmesine ilişkindir.

Aynı zamanda her ikisiyle de Anayasa Mahkemesi'nin 11.10.2023 tarih ve E. 2021/14, K.2023/173 sayılı, kararı gereğince BOTAŞ'ın tüm doğal gaz alımlarının herhangi başka bir düzenleme yapılmaksızın 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'ndan istisna edilmesine yönelik düzenlemenin iptaline ilişkin kararının gereğini yerine getirme amacıyla düzenleme yapılıyor.

Teklifin 6'ncı maddesinde söz konusu istisna aynen muhafaza edilmesine karşın; teklifin 7 inci maddesi ile BOTAŞ tarafından yapılacak doğal gaz alımlarına ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanınca belirlenmesi öngörülmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının temel gerekçesi şu şekildedir:

“93. Buna göre petrol ve petrol ürünleri ile doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren BOTAŞ'ın enerji ihtiyacının temininde doğal gaz enerjisinin diğer mallara göre daha kısıtlı depolanma imkânına sahip olduğu hususu ve doğal gaz piyasasının kendine özgü şartları gözetilerek hızlı hareket etme ve acil kararlar alma zorunluluğu nedeniyle her türlü doğal gaz alımlarına ilişkin ihalelerin süratle yapılması amacıyla farklı usullerin benimsenmesi anlaşılabilir bir durumdur.

*94. Bununla birlikte kuralın anayasallık denetiminde değerlendirilmesi gereken asıl mesele, BOTAŞ'ın hangi usul ve esaslar çerçevesinde ihale yapacağıının, mal ve hizmet alımlarında hangi kanuni hükümlere bağlı olacağıının ve **öngörülen usullerin saydamlık, hesap verilebilirlik ve fırsat eşitliği ilkelerini temin ettiğinin belirli olup olmadığıdır**. Kuralda söz konusu mal ve hizmetler 4734 sayılı Kanun'dan istisna tutulmakla birlikte buna ilişkin herhangi başka bir usul de düzenlenmemiştir.*

BOTAŞ'ın söz konusu mal ve hizmet alımlarında hangi usul ve esaslar çerçevesinde ihale yapacağı, mal ve hizmet alımlarında hangi kanuni hükümlere bağlı olacağı belirli değildir. Bu durumda istisna getirilen alana ilişkin ihalelerde saydamlık, hesap verilebilirlik, fırsat eşitliği ve öngörülebilirlik ilkelerinin güvenceye alındığı söylenemez.”

Yani, Anayasa Mahkemesi'nin bağlayıcı olan kararı BOTAŞ'ın her türlü doğal gaz satın alma yönteminin **saydamlık, hesap verilebilirlik ve fırsat eşitliği ilkelerine** uygun olması yönündedir.

Ancak, teklifin 6 ıncı maddesi ile BOTAŞ'ın tüm doğal gaz alımları 4734 sayılı kanundan istisna edilmektedir.

Teklifin 6. maddesinin gerekçesinde;

“Doğal gaz arz güvenliğinin sağlanması amacıyla doğal gaz alımları gerçekleştiren Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin (BOTAŞ) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri kapsamında ihaleye çıkmak suretiyle doğal gaz tedarik etmesi uluslararası doğal gaz piyasasının yapısı gereği mümkün olmadığından; tüm ülke enerji piyasasında doğal gaz kaynaklı yaşanması muhtemel kesinti ve kısıntıların bertaraf edilebilmesi, sistem ve arz güvenliğinin sağlanması hedeflerinin gerçekleşmesi için BOTAŞ tarafından yapılacak doğal gaz alımlarının 4734 sayılı Kanun dışında tutulmasını teminen maddenin yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır.” açıklaması yer almaktadır.

Teklifin 7 inci maddesi ile şu şekilde düzenlenmektedir:

“4734 sayılı Kanunun ek 11 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (m) bendi kapsamında yapılacak alımlara yönelik olarak satın alma yöntemleri dâhil alım sürecinin yürütülmesi ve sonuçlandırılmasına ilişkin gerçekleştirilecek iş ve işlemler hakkında usul ve esaslar piyasa koşulları, gizlilik, güvenilirlik, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması ilkeleri doğrultusunda Cumhurbaşkanınca belirlenir.”

Yani, 7 inci madde ile kurulan çerçeve Anayasa Mahkemesi’nin kararında işaret ettiği **saydamlık, hesap verilebilirlik ve fırsat eşitliği ilkelerine** uygun doğal gaz satın alma yöntemi ile uyumlu değildir.

Bu nedenle teklifin 6 ve 7. maddelerinin teklif metninden çıkartılması yönünde verdiğimiz önergeler komisyonun iktidar partisi milletvekilleri tarafından red edilmiştir.

Teklifin 8. Maddesinin Değerlendirilmesi

Anayasa Mahkemesi, 11.10.2023 tarih ve E. 2021/14, K.2023/173 sayılı, kararında BOTAŞ ve bağlı ortaklıkların petrol ve doğal gaz arama, sondaj, üretim, taşıma, depolama ve gazlaştırma faaliyetleri ile ilgili olarak yapacakları her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, herhangi bir usul öngörülmeden Kamu İhale Kanunundan istisna tutulmasını Anayasa’ya aykırı bularak iptal etmişti.

Anayasa Mahkemesi iptal kararını; “söz konusu mal ve hizmetler anılan Kanundan istisna tutulmakla birlikte buna ilişkin herhangi başka bir usul düzenlenmediği BOTAŞ ile BOTAŞ ve TPAO’nun bağlı ortaklıklarının söz konusu mal ve hizmet alımlarında hangi usul ve esaslar çerçevesinde ihale yapacağı, mal ve

hizmet alımlarında hangi kanuni hükümlere bağlı olacağının belirli olmadığı ve bu durumda da istisna getirilen alana ilişkin ihalelerde saydamlık, hesap verilebilirlik, fırsat eşitliği ve öngörülebilirlik ilkelerinin güvenceye alınmadığı” gerekçesine dayandırmıştı.

Teklifle ise BOTAŞ'a sağlanan istisna aynen devam ettiriliyor. Ancak, maddeye eklenen bir fıkra ile bu alımlarda uygulanacak satın alma yöntemleri, ilan ve davet süreleri ile kuralları, doküman hazırlanması, tekliflerin sunulması, değerlendirilmesi ve alımların sonuçlandırılması dahil ihale süreci ve çerçeve anlaşmalara ilişkin iş ve işlemlerle ilgili esas ve usullerin Kamu İhale Kurumunun görüşü alınarak tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi esası getirilmektedir.

Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında yetkililer tarafından açıklamalarda, söz konusu düzenlemenin Anayasa Mahkemesi Kararının gereğini karşılamak için getirildiği ifade edilmiştir.

8. madde ile kurulan çerçevenin Anayasa Mahkemesi'nin kararında işaret ettiği **saydamlık, hesap verilebilirlik ve fırsat eşitliği ilkelerine** uygun olup olmadığı hususu tartışmalıdır.

Teklif metninde yer alan 6, 7 ve 8. M ilgili ihtisas komisyonu olan Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda tüm boyutlarıyla ele alınıp tartışılmadan acele ile yasalaştırılması gayretini uygun bulmamaktayız.

Teklifin 9. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesi ile 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde ilavesi suretiyle, 30/6/2016 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti arasında imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti'nde Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kurulmasına Dair Anlaşmanın 2 nci maddesinde yer alan yükümlülüklerin *(gerekli arazi, bina ve altyapı ile Japon Hükümeti tarafından sağlanan katkılar hariç diğer tüm giderler)* yerine getirilmesi amacıyla, 7034 sayılı Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kuruluşu Hakkında Kanunla kurulan Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin, Japonya Hükümeti ve/veya Japonya ülke kuruluşlarından kendi adına yılı yatırım programında yer almaksızın sağlayacağı dış finansmana Hazine geri ödeme garantisi verilebilmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanına yetki verilmektedir.

Ayrıca madde uyarınca verilen Hazine geri ödeme garantileri kapsamında doğacak Hazine alacakları hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanması öngörülmektedir.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında yapılan açıklamalardan; söz konusu projenin 2016 yılından beri devam ettiği, ikili anlaşma ile kurulan özel statüsü olduğu için borçlanma yetkisine ihtiyaç duyulduğu, aslında üniversitenin bir nükleer santral projesi ile birlikte düşünüldüğü, ancak bu hususun gerçekleşmediği, üniversite ile ilgili kaynağın Japon hükümetinden uzun vadeli kredi ile temin edileceği, bu nedenle hazine garantisine ihtiyaç duyulduğu anlaşılmıştır.

Teklifin 10. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle; 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna geçici madde eklenmekte, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna kamu bankalarının sermayelerinin güçlendirilmesi amacıyla ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç etme hususunda Hazine ve Maliye bakanına yetki verilmektedir.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesi uyarınca; malî yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenmektedir.

7489 sayılı 2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasıyla da “1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde 3’üne kadar ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebileceği” hüküm altına alınmıştır.

2024 yılı Merkezi Bütçe Kanunundaki söz konusu düzenleme gereği 2024 yılında *ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi miktarı 332.671.110.000 TL.dir*

Kanun teklifindeki bu, madde ile 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna kamu bankalarının sermayelerinin güçlendirilmesi amacıyla 2024 mali yılı içerisinde ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etme hususunda Hazine ve Maliye Bakanına yetki verilmektedir.

Kanun teklifindeki düzenleme ile yine bütçe kanununda öngörülen rakam dolaylı olarak artırılmaktadır.

Anayasa'nın 87. maddesi; Bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşme ve kabul etmenin T.B.M.M.'nin görevleri arasında saymaktadır.

Bilindiği üzere Anayasamızda Bütçenin TBMM'ye sevkî, görüşülmesi ve yasalaşması ile ilgili özel düzenleme yer almaktadır.

Söz konusu düzenleme Anayasa'nın bütçe ve kesin hesaplara ilgili düzenlemeleri içeren 161. maddesinde bulunmaktadır.

Anayasamızda yer alan hükme göre sadece Bütçe ile ilgili kanun teklifi bizzat Cumhurbaşkanınca verilmekte, diğer kanun teklifleri ise yasama organı üyelerince TBMM'ye sunulmaktadır.

Kanun teklifindeki düzenleme 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna geçici madde eklenmesi suretiyle yapılmaktadır.

Ancak bu madde dolaylı olarak 2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer alan 12. maddenin ikinci fıkrasında değişiklik yapmaktadır.

İlgili yıl bütçe kanununda yer alan bir hükümde bulunan bir oranın TBMM üyesi milletvekilleri tarafından başka bir kanuna ek geçici madde eklenmesi suretiyle verilen kanun teklifi ile değiştirilmesi Anayasa'nın 161. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Söz konusu düzenleme ile ilgili olarak tartışılması gereken ikinci bir husus, Anayasa'nın 161. Maddesinde maddesinde yer alan "Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur." şeklindeki düzenleme ile bu değişiklik teklifinin bütçeye ilave bir mali külfet getirme ihtimali olduğundan bahisle kaynak gösterilmek şartıyla "bir ek bütçe teklifi" ile yasalaştırılması gereğidir.

Bu duruma ilişkin bir düzenleme 5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Mali Kontrol Kanununun "Merkezi Yönetim Bütçesinin görüşülmesi" başlıklı 19. maddesinde yer almaktadır.

"...Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmemiş hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir."

Yukarıdaki açıklamalar sonucunda kanun teklifinin 10 maddesinde yer alan düzenlemenin bizzat Cumhurbaşkanınca TBMM'ye sevk olunacak "ek bütçe" teklifi ile yapılmasının zorunlu olduğu düşünülmektedir.

Kanun teklifi metninde yer alan düzenleme Anayasa'nın 161. maddesi ile "bütçe hakkını" düzenleyen 87. Maddesi hükümlerine aykırı bulunmaktadır.

Madde metninin komisyondaki görüşmeleri sırasında bu madde gereği ihraç olunacak ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi tutarının Bütçe Kanunu'nun 12. Maddesinde yazılı olan tutar içerisinde olacağı yönünde açıklama yapılmasına karşın, komisyon üyelerine dağıtılan Etki Analizi Raporunda bu konuda bir açıklamaya yer verilmemiştir.

Komisyondaki çalışmalar sırasında söz konusu yasal düzenlemenin Bütçe Kanunlarındaki ifadenin geçmiş dönemlerdeki Sayıştay bulgularında eleştirilmesi ile ilgili olduğu, bu sefer bu düzenlemenin geçici madde olarak 4749 sayılı yasada yer alan bir hükümle gerçekleştirildiği, ihtiyaç duyulan, münferit bir banka için talep edilen herhangi bir tutarın bu aşamada olmadığı, 2019 yılında ihraç edilen ve 2024 yılında itfa olunan senetlerin nisan 2024 ayında itfa olduğu, önümüzdeki dönemde yine kamu bankalarının olası ihtiyaçlarını dikkate alarak, bu yetkinin alındığı şeklinde açıklamalarda bulunulmuştur.

Ancak madde metnin komisyonda görüşülmesi sırasında söz konusu işlemin direkt olarak hazine tarafından değil de Türkiye Varlık Fonu tarafından gerçekleştirildiği yönündeki eleştiri ve tespitlere tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

TVF tarafından kamu bankalarına yapılan sermaye artırımlarına bakıldığında, kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi amacıyla Hazine tarafından;

-24.04.2019 valörlü 3,3 milyar Euro tutarında 5 yıl vadeli, yıllık %4,61 faizli, kupon ödemesiz özel tertip Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS),

-Nominal 400 milyon Euro tutarında 5 yıl vadeli, faiz ödemesiz özel tertip DİBS, Piyasa İstikrar ve Denge Fonu'na (TVF PID Alt Fonu) ihraç edildiği,

TVF PID Alt Fonu'nun Hazine tarafından ihraç edilen ikrazen özel tertip DİBS'leri kamu bankalarına satarak kaynak oluşturduğu belirlenmiştir.

İkrazen Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senetleri, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kamu kurum ve kuruluşlarına, söz konusu kurumların borçlandırılması suretiyle ihraç edilen Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senetleridir.

Teknik olarak "Hazine tarafından kamu kurum ve kuruluşlarına, söz konusu kurumların borçlandırılması suretiyle çıkarılan Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senetleri" olarak tanımlansa da aslında anlamı "hatır senedir".

Aslında bu düzenleme ile Hazine ve Maliye Bakanlığı görünüşte Merkez Bankası kaynaklarını kullanmadan, dolaylı yöntemler uygulamak suretiyle Merkez Bankası'nın kaynaklarını “kamu” bankalarına aktarılmasını sağlayarak “kamu” bankalarının düşük faizlerle kredi vermeye devam etmesini mümkün kılmaktadır.

Kamu bankalarının sermayelerinin artırma adı altında yapılan operasyonlar, aslında Ak Parti Hükümetlerinin yaklaşık son yedi yıldır yürüttükleri kamu bankalarını kredi verme baskısı altında tutarak bu bankaların bünyelerinde yaratmış olduğu kötüleşmeyi ve zayıflamayı perdelemeyi de amaçlamaktadır. Ayrıca AKP hükümetleri bu yöntemle hesapsız bir vaziyette kamu bankalarını kullanmak suretiyle kredi hacmini artırarak suni genişlemeci politikalar izlemektedir.

Komisyon görüşmeleri sırasında, söz konusu işlemlerin neden dolambaçlı finansal işlemler yapılarak gerçekleştirildiği, İkrazen Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senetleri ile ilgili kullanım yöntemiyle Merkez Bankası kaynakları kullanılarak gerçekleştirilecek parasal genişlemenin ülke ekonomisini faiz, enflasyon, kur sarmalına sokup sokmayacağına dair olarak sorulan sorulara da tatminkar bir yanıt alınamamıştır.

Bu nedenlerle söz konusu işlemin Türkiye Varlık Fonuna bağlı alt fonlar kullanılarak değil direkt olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

Teklifin 11. Maddesinin Değerlendirilmesi

Madde ile 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununda değişiklik yapılarak, araç dışından şarj edilebilen (plug-in) hibrit (hem içten yanmalı motorlu hem de elektrikli olan) araçlardan birleştirilmiş kilometre başına karbondioksit emisyonu 25 gramın altında ve birleştirilmiş elektrikli motor menzili 70 kilometre ve üzerinde olanlardan, motor silindir hacmi 1800 cm³’ü geçmeyenlerin motor silindir hacmi ve matrah eşiklerine göre ÖTV oranları %30, %60 ve %70 olarak ayrıca belirlenmektedir.

Komisyon çalışmaları sırasında iktidar partisi milletvekillerince verilen önerge ile madde metnine “ağırlıklı birleşik”, “eşdeğer elektrik enerjisiyle katedilebilir” ifadeleri eklenmiş “sadece” ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

Otomotiv Distribütörleri ve Mobilite Derneğinin raporuna göre Ocak-Haziran 2024 döneminde 1.652 adet araç dışından şarj edilebilen hibrit araç satılmış olup bu sayı %0,4 oranında bir pazar payına denk gelmektedir.

Bu düzenleme olmasaydı %30, %60 ve %70 olarak öngörülen ÖTV oranları yerine %80 oranı uygulanmaya devam edecekti.

Kamuoyunda bu düzenlemenin sadece bugünlerde Türkiye’de yatırım yapma kararı alan BYD SEAL U modelini kapsayacağı iddia edilmektedir.

Diğer taraftan söz konusu düzenlemenin neden gerektiği ve hangi marka ve model araçları etkileyeceği konuları tam olarak açık değildir. Komisyonadaki tartışmalarda da bu konudaki sorularımıza tatminkâr yanıtlar verilmemiştir.

Söz konusu düzenlemenin AKP tarafından büyük iddialarla kamuoyuna tanıtımı yapılan milli araç TOGG’u olumsuz etkileyip etkilemeyeceği yönündeki sorulara bile net yanıtlar verilmesinden kaçınılmasının nedenini anlamakta güçlük çekmekteyiz.

Maddenin görüşülmesi sırasında görüşlerine başvurulmuş ODMD Kurumsal İletişim Direktörü; şu anda müşteri taleplerinin hibrit ve şarj edilebilir hibrit yönünde olduğunu, ülkemize de bu teknolojilerin gelmesi için teşvikin zorunlu olduğunu, TOGG’un pazardaki payının düşük olması nedeniyle pek fazla etkilenme olmayacağı şeklinde görüş bildirmiştir.

TOBB temsilcisi ise söz konusu düzenlemeden TOGG’un olumsuz etkileneceğini ifade etmiştir.

Bakanlık temsilcisi, TOGG’la başlayan elektrikli mobilite yol haritalarının bulunduğunu, bu yol haritasında hibrit araçların da önemli bir yer tuttuğunu, TOGG yatırımıyla da eş gülmümlü bir şekilde “batarya elektrikli araç” denen yani sadece batarya ve elektrik motoruyla tahrik olan araçlarda ÖTV düzenlemelerinin önceden yapıldığını, bu aşamada hibrit araçlarda da devam ettirmenin gerektiğine inandıklarını ifade etmiştir.

Etki analizi raporunda; “2024 yılı ilk 6 aylık döneme ilişkin ÖTV Beyanname verileri dikkate alındığında bu araçlardan 500 adet satılmıştır. Bu kapsamda, %80 oranından %30 ve %60 ÖTV oranına inen araçlar itibarıyla, yılın başından itibaren bu sistem olsa idi, toplam vergi kaybı 277 milyon TL olacaktır” şeklinde bir açıklama yer almaktadır.

Şayet bu düzenleme ile söz konusu yatırımın Türkiye’de yapılmasının teşviki amaçlanıyor ise, bu oran indiriminin söz konusu yatırım yapıldıktan sonra üretilen araçlar için uygulanması gerekir.

Aksi takdirde söz konusu firma yatırımın tamamlanacağı süre zarfında söz konusu araçlar için aynı zamanda ithalatçı konumunda olduğundan diğer markalara

göre de avantajlı duruma geçecektir. 1 milyar dolar tutarında olacağı ileri sürülen yatırımın bu oran indirimi nedeniyle vazgeçilen vergi ile neredeyse tamamı Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi tarafından finanse edilmiş olacaktır.

Söz konusu maddenin teklif metninden çıkartılması yönünde verdiğimiz önerge iktidar partisi milletvekillerinin oylarıyla ret edilmiştir.

Ülkede yabancı yatırımları teşvik amacıyla genel nitelikte avantaj sağlayıcı vergi düzenlemeler yerine, vergi oran indirimlerinin özellikle belli bir adres gösterilmek suretiyle yapılmasını doğru bulmamaktayız. Uzun dönem açısından söz konusu düzenlemelerin Türkiye'ye karşı bir güvensizlik oluşturacağını düşünmekteyiz.

Teklifin 12. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 9 uncu maddesi değiştirilerek, “akaryakıt istasyonu dışında gerçekleşecek akaryakıt teslimleri” için iki kural düzenleniyor:

1-Akaryakıt istasyonları dışında araçlara akaryakıt ikmalinin yasak olduğu durumlar ve bu yasaklardan muaf sayılanlar yeniden yazılıyor. Kamu kurum ve kuruluşlarına, fabrikalara, şantiyeye, maden ve taş ocaklarına, akaryakıt istasyonu dışında akaryakıt ikmal yapılabilir. Sıralanan bu kamu ve özel kuruluşları, petrol istasyonu dışındaki akaryakıt ikmal haklarını ancak yeterli depolama kapasiteleri varsa ve kendi araçlarına akaryakıt koymaları şartıyla, sadece ihtiyaçları dahilinde kullanabilecektir. Böylece trafiğe çıkması zor olan iş makinelerine, yüksek tonajlı kamyonlara, kamu kurum ve kuruluşlarına petrol istasyonu dışında da -sadece bu işlerdeki ihtiyaçlarda kullanılmak üzere- yakıt aktarımı sağlanacaktır.

Fıkranın önceki halinde petrol istasyonu dışında akaryakıt ikmal mümkün olanlar; “Fabrika, şantiye, nakliye filosu işletmeleri ve benzeri kendi ihtiyaçları için depolama imkânı ve kendi araçlarına akaryakıt ikmal kapasitesi olan yerler” olarak sıralanmıştı. Teklifte bu istisnalar netleştirilmekte “ve benzeri” gibi muğlak ibareler madde metninden çıkarılmakta ve “kamu kurum kuruluşlarına, maden ve taş ocakları”na da akaryakıt ikmalinin petrol istasyonu dışında yapılabilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, “fabrika ve şantiyeler” bu istisnadan yararlanmaya devam ederken, “nakliye filosu işletmeleri” bu kapsamdan çıkarılmaktadır.

2-Fıkraya eklenen yeni cümleyle; akaryakıt istasyonu dışındaki akaryakıt teslimlerinde sorumluluğun kime ait olacağı hükmü getiriliyor; mali usulsüzlüğün önüne

geçmek hedefleniyor ve olası kaza/kayıplarda sorumluluktaki belirsizlik giderilmektedir.

Böylece, akaryakıtın alıcının deposuna taşınması veya taşıtırılması, akaryakıt dağıtım şirketinin yetki vererek bayi yaptığı, bayilik lisansına sahip satıcı tarafından gerçekleştirilecek. Böylece, akaryakıtın bayiden çıkışından alıcının deposuna ulaşmasına kadarki süreç, nakliye bir başkasına yaptırılsa dahi akaryakıt bayisinde olacaktır.

Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında görüşüne başvurulmuş Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası temsilcisi, bayilerin kar marjlarının düşüklüğü nedeniyle zor durumda olduklarını, sektörde çok ciddi bir vergi kaçakçılığı olduğunu, kayıt dışı ile mücadele edilmesinde söz konusu maddedeki düzenlemenin önemli olduğunu, ancak maden ocaklarına ve inşaat firmalarına GSM lisansı zorunluluğunun getirilmesi gerektiğini, uçtan uca takip sisteminin kurulması gerektiği, KDV ve ÖTV'ye dahil edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Yine görüşlerine başvurulmuş Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol Ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası temsilcisi de düzenlemeyi olumlu bulduklarını ifade etmiştir. Petrol Sanayi ve Emobilité Derneği temsilcisi de söz konusu düzenlemeyi olumlu bulmakla beraber, şantiye ve fabrika, maden ocağı gibi yerlere otomasyon kurulmasının istenen amacı sağlamayacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Serbest kullanıcı lisansı olanlar açısından uygulamada birtakım sorunların çıkabileceği konusundaki eleştiri ve tespitlerimize tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

Teklifin 13. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ek madde ilavesiyle, tasarruf tedbirlerine aykırı iş ve işlemlerde bulunduğu tespit edilenlere disiplin cezası verilmesi konusunda düzenleme yapılmaktadır.

Madde gerekçesinde yapılan açıklamalara göre; bu madde ile Ekonomik istikrarın korunması, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması, mali disiplinin sağlanması kapsamında tasarruf tedbirlerine tabi kamu kurum ve kuruluşlarının tasarruf tedbirlerine uyumunun sağlanması amaçlanmaktadır.

Maddede yer alan denetim ise; tasarruf tedbirleri kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarının harcamalarının tasarruf tedbirlerine uygunluğunun izlenmesi ve incelenmesine yönelik olup, durum tespitinin yapılmasını kapsamaktadır. Yapılacak

denetimler, izleme sonuçları dikkate alınarak risk esaslı analize dayalı inceleme faaliyeti şeklinde gerçekleştirilecektir.

Maddede, Hazine ve Maliye Bakanlığı veya idarelerince yapılacak izleme ve denetim sonucunda tasarruf tedbirlerine aykırı iş ve işlemlerde bulunduğu tespit edilenlere disiplin cezasının verilmesi ve yapılan iş ve işlemlerin sonuçlarının Cumhurbaşkanlığına bildirilmesi öngörülmektedir.

Söz konusu düzenleme tedvin tekniğine de aykırı bir biçimde zamanı, kapsamı açık ve net olmayan şekilde düzenlenmiştir. Mevcut personel yasalarında ve diğer kanunlarda kamuda çalışanların hepsinin herhangi bir biçimde, kanunlara, tüzük, yönetmelik ve onun dışında genelgelere, yönergelere uygun davranma zorunluluğu bulunmaktadır. Söz konusu zorunluluğa uyulmadığı zaman ortaya disiplin cezaları uygulaması veya olayın derecesine göre ceza soruşturması girmektedir. İçeriği belirsiz bir maddeye neden gerek duyulduğu tarafımızca anlaşılamamıştır.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında yapılan açıklamalardan; uygulamanın nasıl yapılacağı konusunda yürütme tarafında herhangi bir hazırlığın bulunmadığı, söz konusu denetimin ilgili kamu idarelerinin denetim birimleri veya Hazine ve Maliye Bakanlığının denetim birimleri tarafından yapabileceğine ilişkin bir önerilerin bulunduğu, her kurumun kendi mevzuatındaki disiplin cezasının uygulamasının yapılacağı anlaşılmıştır.

Söz konusu düzenlemenin kamuda tasarrufun sağlanması konusundaki katkısının uygulamadaki kararlılıkla ilgili olacağı, başta Cumhurbaşkanlığı makamı olmak üzere devletin tüm kurumlarının gösterişe dayalı harcama temposundan özellikle kaçınması gerektiği düşünülmektedir.

Teklifin 14 ve 15. Maddelerinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddeleriyle bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının, il özel idareleri aracılığıyla yapacağı yatırımlarına ilişkin olarak artık ödeneklerin tamamının aktarılmaması, sadece hakediş raporlarına göre kaynak transferi yapılabilmesine yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Teklifin 14.maddesiyle 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası değiştirilerek Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının, il özel idareleri aracılığıyla yapacağı yatırımlarına ilişkin ödeneklerin tamamının aktarılması

yerine artık ilgili işe ait hakkediş raporlarına istinaden kaynak transferinin (avans ödemeleri hariç) yapılması hususu düzenlenmekte ayrıca bütçeleme, giderleştirme ve ödeneklerin devri konusunda yapılacak iş ve işlemler sıralanmaktadır.

Teklifin 15 maddesiyle 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'na geçici madde eklenerek hali hazırda daha önce il özel idarelerine aktarılmış bulunan ödeneklerin ilgili kuruma iadesi ve bütçeleştirilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Teklifin 16. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle, 5345 sayılı 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 29 uncu maddesine fıkra eklenmesiyle Madde ile Gelir İdaresi Başkanlığı taşra birimlerinde görev yapan 24.800 civarında gelir uzmanları ve 4.127 civarında gelir uzman yardımcılarının görev ve sorumlulukları kanunda düzenlenmektedir.

Gelir uzmanları ve gelir uzman yardımcıları halen 657 sayılı Kanunun ek 44 üncü maddesine ve 4 sayılı CBK'nın 155 inci maddesine göre istihdam edilmektedirler. Bununla birlikte bunların görev ve sorumlulukları bu kanunlarda yer almamakta ve sadece bu maddelere dayanılarak hazırlanan Gelir İdaresi Başkanlığı Gelir Uzmanlığı Yönetmeliğinde aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

“Uzman ve uzman yardımcılarının görevleri

MADDE 31 – (1) Uzman ve uzman yardımcıları kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge ve diğer mevzuatta belirtilen iş ve işlemlerden kendilerine verilenleri yerine getirirler.

Uzman ve uzman yardımcılarının sorumlulukları

MADDE 32 – (1) Uzman ve uzman yardımcıları, kendilerine verilen görevlerin zamanında ve mevzuata uygun olarak yerine getirilmesinden amirlerine karşı sorumludurlar.

(2) Uzman ve uzman yardımcıları tahakkuk ve tahsilata ilişkin işlemlerin zamanında ve doğru olarak yerine getirilmemesinden doğan Hazine zararlarından sorumlu tutulurlar”.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun E:2018/1944 K:2020/472 sayılı kararı ile Gelir Uzmanı ve Gelir Uzman Yardımcılarının Şefe bağlı olarak ya da görevde yükselme sınavına tabi olan bir kadroya bağlı olarak çalıştırılmayacağı hususunda içtihat oluşmuştur.

Dolayısıyla söz konusu Danıştay kararı sonrasında yukarıda değinilen Gelir İdaresi Başkanlığı Gelir Uzmanlığı Yönetmeliğinde yer alan “amirler” ibaresinden “müdür yardımcısı” ile “vergi dairesi müdür yardımcısı” kadroları ile bunun üstü kadrolarda bulunanların anlaşılması gerektiğinden hareketle bu düzenleme yapılmaktadır.

Teklifin bu maddesinin komisyonda görüşülmesi sırasında görüşlerine başvurulmuş “Yeterliğe Tabi Gelir Uzmanları Derneği” temsilcisi ile BÜRO İŞ Sendikası temsilcisi söz konusu düzenlemeye karşı olduklarını, bu düzenlemenin teklif metninden çıkartılması yönünde görüş bildirmişlerdir.

Maddenin komisyondaki tartışmaları sırasında tarafımızca verilen ve madde metninden “müdür yardımcısı” ibaresinin çıkarılması yönündeki önerge kabul edilmemiştir.

Teklifin 17, 18 ve 19. Maddelerinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddeleriyle 161 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Defterdarlıkların yeniden yapılandırılması nedeniyle Gelir İdaresi Başkanlığı ile ilgili kanunun atıflar maddesinde gerekli düzenleme yapılmaktadır.

3 Temmuz 2024 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 161 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatının (Vergi Dairesi Başkanlıklarının) Defterdarlık adı altında mevcut fonksiyonları ile yeniden teşkilatlandırılması ve Hazine ve Maliye Bakanlığı taşra teşkilatında görevli birimlerin Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Defterdara bağlı çalıştırılması yönünde teşkilat düzenlemeleri yapılmıştır.

Teklifin 17. maddesiyle bu kapsamda 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun atıflar maddesinde gerekli düzenleme yapılmaktadır.

Teklifin 18. maddesiyle Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatında yer alan “Vergi Dairesi Başkanı” unvanı “Defterdar” olarak değiştirildiğinden vergi dairesi başkanlarının mevcut özlük haklarının devam ettirilmesi amacıyla 5345 sayılı Kanunda düzenleme yapılmaktadır.

Teklifin 19. maddesiyle Hazine ve Maliye Bakanlığının taşra teşkilatında sunulan Muhasebat ve Muhakemat hizmetlerinin Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı Defterdarlıklar aracılığı ile sunulmasına yönelik düzenlemeler kapsamında kaldırılan “Defterdar Yardımcısı” kadrolarında çalışan personelin Gelir İdaresi Başkanlığının taşra teşkilatında yer alan Gelir İdaresi Grup Müdürü kadrolarına atanması düzenlenmektedir.

Bu maddeler 161 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile aynı tarihte (1/9/2024) yürürlüğe girecektir.

Teklifin 20. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle; 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’un 2. maddesi değiştirilerek Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun Kapsamında avukatların “yükümlü” sayılmalarına ilişkin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hüküm yeniden düzenlenmektedir.

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine 7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanunla eklenen ve serbest avukatların yükümlüler arasında sayıldığı ibare, Anayasa Mahkemesinin 18/1/2024 tarihli ve E:2021/28, K: 2024/11 sayılı Kararı ile iptal edilmiş ve karar yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ibare:

“, savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak ve 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin birinci fıkrası ile alternatif uyuşmazlık çözüm yolları kapsamında ifa edilen mesleki çalışmalar nedeniyle edinilen bilgiler hariç olmak üzere, taşınmaz alım satımı, sınırlı ayni hak kurulması ve kaldırılması, şirket, vakıf ve dernek kurulması, birleştirilmesi ile bunların idaresi, devredilmesi ve tasfiyesi işlerine ilişkin finansal işlemlerin gerçekleştirilmesi, banka, menkul kıymet ve her türlü hesaplar ile bu hesaplarda yer alan varlıkların idaresi işleriyle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar”

Avukatların taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması, birleştirilmesi ile bunların idaresi, devredilmesi ve tasfiyesi, banka, menkul kıymet ve her türlü hesaplarda yer alan varlıkların idaresi gibi işlerle ilgili olarak önleyici tedbirler

bakımından yükümlü sayılmaları, serbest avukatların, mevzuat tarafından öngörülen şekilde kimlik tespiti yapmaları, aklama ya da terörizmin finansmanı ile ilgili şüpheli bir durumla karşılaşmaları durumunda ise bu durumu MASAK'a bildirmeleri anlamına gelmektedir.

Avukatların taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması gibi işlerle sınırlı olarak MASAK yükümlüleri arasında sayılmaları, suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanının önlenmesi bakımından büyük bir öneme sahip olduğu gibi üyesi bulunduğumuz Mali Eylem Görev Gücü'nün (FATF) 22 no'lu Tavsiyesi bakımından bir gereklilik arz etmektedir.

FATF 22 no'lu Tavsiyenin ilgili kısmı aşağıdaki gibidir.

d) Avukatlar, noterler, diğer bağımsız hukuk işleri ile uğraşanlar ve muhasebeciler

– Müşterileri için aşağıdaki faaliyetlerle ilgili işlem yapmaya hazırlandıklarında veya işlem yaptıklarında;

-gayri menkul alım satımı,

-müşterinin para, menkul kıymet veya diğer varlıklarının yönetilmesi,

-banka, mevduat veya menkul kıymet hesaplarının yönetilmesi,

-şirketlerin kurulması, faaliyette bulunması veya yönetimi için katkıların organize edilmesi,

-tüzel kişi veya yasal oluşumların kurulması, faaliyette bulunması veya yönetimi ile işletmelerin alım satımı,

Bazıları FATF üyesi de olan pek çok gelişmiş ülkede serbest avukatlar, finansal istihbarat birimlerinin yükümlüsü olarak kabul edilmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de avukatların finansal istihbarat birimlerinin yükümlüsü olmaları konusunda olumlu bir yaklaşım sergilemiştir. Mahkeme Michaud/Fransa Davasında (Başvuru no: 12323/11) verdiği kararında;

-Avukatların meslek sırrının hem avukat ve müvekkili hem de adaletin iyi işlemesi için büyük bir öneme sahip olduğunu, ancak meslek sırrının dokunulmaz olmadığını,

-Devletler için, yasadışı faaliyetlerden elde edilen ve özellikle uyuşturucu ticareti veya uluslararası terörizm alanındaki suç faaliyetlerinin finanse edilmesine hizmet edebilecek paraların aklamasıyla mücadelenin, meslek sırrı kadar önem teşkil ettiğini,

-Fransız hukukuna göre avukatların sadece iki durumda (ilk olarak mesleki faaliyetleri çerçevesinde müvekkili adı ve onların hesabına mali veya gayrimenkul işlemi gerçekleştirdiklerinde, ikinci olarak yine mesleki faaliyetleri çerçevesinde bazı

belli işlemlerin -ticari fon ya da gayrimenkul alım satımı; müşteriye ait para, tahvil ve diğer aktiflerin yönetimi; banka, tasarruf ya da tahvil hesabı açılması veya sigorta sözleşmesi düzenlenmesi; şirketlerin oluşturulması, yönetimi veya idaresi; vakıf ve benzer yapılanmaların oluşturulması, yönetimi veya idaresi- hazırlanması veya gerçekleştirilmesiyle ilgili olarak müvekkillerine yardım ettiklerinde) şüpheli işlem bildirimi yükümlülüğüne tabi olduklarını,

-Dolayısıyla şüpheyi finansal istihbarat birimine bildirme yükümlülüğünün avukatlara verilen savunma görevinden uzak olan ve bu yükümlülüğe tabi olan diğer meslek üyelerinin faaliyetlerine benzeyen faaliyetleri ilgilendirdiğini, şüphe bildirme yükümlülüğünün, daha önce de belirttiği gibi avukatların meslek sırrının temelini oluşturan, savunma görevinin özüne dokunmadığını,

-Bu meşru amaç ve bu amacın demokratik bir toplumdaki özel önemi göz önünde bulundurulduğunda, Fransa'da yürürlüğe konulduğu kadarıyla şüpheyi bildirme yükümlülüğünün avukatların meslek sırrına orantısız bir müdahale teşkil etmediğini,

karara bağlamıştır.

Yapılan düzenleme ile bir taraftan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yukarıda bahsedilen kararındaki ilkeler doğrultusunda Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirtilen eleştirilerin karşılanması ve serbest avukatlar için belirli güvencelerin sağlanması amaçlanmakta, diğer taraftan Ülkemizin Mali Eylem Görev Gücü'nün Tavsiye Kararlarına tam uyumlu hale gelmesini sağlamak üzere serbest avukatlar, yükümlülüklerinin sınırı daha net bir biçimde çizilerek ve madde metninde sayılan işlemlerle sınırlı olarak yükümlüler arasına eklenmektedir.

Bu kapsamda öncelikle avukatların, sadece madde metninde sayılan işlemlerle (taşınmaz alım satımı, sınırlı ayni hak kurulması ve kaldırılması, şirket, vakıf ve dernek kurulması vb.) sınırlı olarak MASAK yükümlüsü oldukları açıkça düzenlenerek, savunma hakkı kapsamında icra edilen görevlerin ve edinilen bilgilerin (meslek sırrı olarak), MASAK yükümlülüğü kapsamında olmadığı vurgulanmaktadır.

Ayrıca 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkrası ile alternatif uyuşmazlık çözüm yolları kapsamında yürütülen mesleki faaliyetler sırasında edinilen bilgiler ile müvekkilin savunma hakkı ile hukuki dinlenilme hakkı kapsamındaki durumların bu yükümlülük kapsamında olmadığı açıkça hüküm altına alınmaktadır.

Son olarak 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesi kapsamında yalnızca avukatların yapabileceği işlerle ilgili olarak 1136 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi hükümlerinin saklı kaldığı belirtilmek suretiyle, yalnızca avukatlar tarafından yapılan işler nedeniyle öğrenilen bilgilerin ve yapılan işlerin bu yükümlülük kapsamında olmadığı hüküm altına alınmaktadır. Bu sayede, avukatların, avukat olarak savunma hakkı bakımından yaptıkları görevler ile bu görevler sırasında edinilen mesleki sırların MASAK yükümlülüğü kapsamında olmadığı vurgulanarak ve Anayasa Mahkemesinin Kararındaki iptal gerekçeleri dikkate alınarak serbest avukatlar için belirli güvencelerin sağlanması hedeflenmektedir.

Teklif metninin bu maddesinin görüşülmesi sırasında Türkiye Barolar Birliği temsilcileri; Anayasa Mahkemesinin iptal kararı üzerine hazırlanan teklifte yer verilen düzenlemenin avukatlık mesleğinin bağımsızlığı ve temeline aykırılık oluşturduğu gibi, Anayasa Mahkemesinin kararını da tam olarak karşılamadığı hususlarını vurgulayarak avukatlık mesleğinin mahiyeti, savunma hakkı ve hak arama özgürlüğünün bir bütün olarak hem Anayasa'nın 36'ncı maddesi hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hem de İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi bağlamında ayrıca değerlendirilmesi gerektiği değerlendirilmesinde bulunmuşlardır.

Maddenin görüşülmesi sırasında görüşüne başvurulanan MASAK temsilcisi, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı neticesinde ortaya çıkan durumun telafi edilmesine yönelik bir düzenleme yapıldığını, esasında, avukat-müvekkil ilişkilerini yani bildiğimiz, klasik anlamda avukatlara özgü görev ve yetkiler açısından hiçbir yeni düzenleme yapılmadığını, burada yapılan düzenlemenin , avukatların aslında avukat olmasa bile yapabilecekleri taşınmaz alım satımına aracılık ya da bunun idaresi, aynı hakların korunması, kaldırılması işlemlerine ilişkin tapuda temsil, vekâlet ilişkileri, şirket, vakıf, dernek kurulması, hesaplarının, menkullerinin, varlıklarının yönetilmesi gibi tümüyle finansal işlemlerle ilgili olduğunu belirtmiştir.

MASAK temsilcisi FATF'in üye ülkeler nezdinde yaptığı değerlendirmede 35 ülke arasından 30'u bu düzenlemelere hâlihazırda uyduğunu, yani avukatları yükümlü olarak saydığını, Avrupa Birliğinin konu hakkında tüm ülkeleri mecbur tutan bir direktifinin bulunduğunu, FATF denetimlerinde olumlu puan almak için söz konusu düzenlemenin zorunlu olduğuna dikkat çekmiştir.

Teklifin 21. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 13. maddesi değiştirilerek MASAK tarafından düzenlenen idari para cezaları için Kabahatler Kanunu'nda öngörülen sulh ceza mahkemesine başvuru yolu yerine, idari yargı yoluna başvurulması sağlanmaktadır.

5549 sayılı Kanun kapsamında Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) tarafından düzenlenen idari para cezalarına 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 27 nci maddesi gereğince sulh ceza mahkemesine; sulh ceza mahkemesi kararlarına karşı da yine sulh ceza hakimliğine itiraz edilmektedir.

MASAK tarafından idari para cezası uygulanan fiiller, idare hukuku kapsamında uzmanlık gerektiren, karmaşık ve teknik konulardır. Ayrıca mevcut durumda, itiraz yolunun kısıtlı, temyiz yolunun kapalı olması nedeniyle davalar yüksek yargı denetiminden geçmemektedir. Kabahatler için ceza uygulananlar genellikle gerçek kişiler olmasına karşılık MASAK tarafından hakkında ceza uygulanan yükümlüler çoğunlukla bankalar, aracı kurumlar ve yetkili müesseseler gibi finansal kuruluşlardır. Bunun yanı sıra 5549 sayılı Kanun kapsamında uygulanan idari para cezalarının tutar ve üst sınırları diğer idari para cezalarına kıyasla oldukça yüksektir.

Bu kapsamda madde ile Sermaye Piyasası Kurulu, Rekabet Kurumu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu gibi düzenleyici ve denetleyici kurumlar tarafından uygulanan cezalarda olduğu gibi, MASAK tarafından düzenlenen idari para cezaları için 5326 sayılı Kanunda öngörülen sulh ceza mahkemesine başvuru yolu yerine, idari yargı yoluna başvuru yönteminin uygulanabilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Teklifin 22. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna geçici madde eklenmektedir.

Madde ile deprem bölgesinde nüfusu azalan belediyeler için 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca nüfus esas alınarak 30.06.2027 tarihine kadar genel bütçeden yapılacak pay dağılımında; 2023 yılı nüfusu esas alınarak deprem sebebi ile nüfusu azalan belediyelerin genel bütçeden alacakları payın azalmasını engellemeye yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Bu düzenleme tarafımızca olumlu ancak yetersiz bulunmuştur. Bu belediyelerin genel bütçeden alacakları payın artırılmasını sağlamak amacıyla söz konusu nüfus verilerinin 1.3 kat artırılarak hesaplanma yapılması yönünde tarafımızdan verilen önerge iktidar partisi milletvekilleriince kabul edilmemiştir.

Teklifin 23, 24, 25 ve 26. Maddelerinin Değerlendirilmesi

Teklifte yer alan bu maddelerle devlet desteklerinin izlenmesi ve denetlenmesi alanında Strateji ve Bütçe Başkanlığı çatı kuruluş haline gelmektedir.

Teklifin 23. maddesiyle; 13/10/2010 tarihli ve 6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesi değiştirilmektedir.

102 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile devlet yardımları alanında Strateji ve Bütçe Başkanlığı yetkili merci haline getirildiğinden madde ile, 23/10/2010 tarihinde 6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde mülga Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakana yapılan atfın Strateji ve Bütçe Başkanına yapılması ve aynı maddeye Strateji ve Bütçe Başkanlığı ibaresi eklenmesi amaçlanmaktadır.

Teklifin 24. maddesiyle; 6015 sayılı Kanunun 13ve 14 maddeleri değiştirilmektedir. 102 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle devlet yardımları alanında Strateji ve Bütçe Başkanlığı yetkili merci haline getirilmiş olduğu için, 6015 sayılı kanunun 13'üncü ve 14'üncü maddelerinde yer alan Bakan ibareleri Başkan olarak değiştirilmektedir.

Teklifin 25. maddesiyle; 6015 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi değiştirilmektedir. Madde ile devlet yardımları konusundaki tüm çalışmaların tek çatı altında yürütülmesi, kamu kaynaklarının daha etkin ve verimli şekilde kullanılması ve destek uygulamalarının koordinasyonu, izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik çalışmaların yeknesaklığının sağlanması açısından 6015 sayılı Kanun uyarınca kurulmuş olan Devlet Destekleri Bilgi Sistemine ilişkin yetkilerin Strateji ve Bütçe Başkanlığına verilmesi amaçlanmaktadır.

Teklifin 26. maddesiyle; 6015 sayılı Kanuna geçici madde eklenerek, 6015 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde kurulmuş bulunan Devlet Destekleri Bilgi Sisteminin Strateji ve Bütçe Başkanlığına devrine ilişkin olarak Bakanlık ve Başkanlık arasında altı aylık süre içerisinde protokol yapılması amaçlanmaktadır.

Devlet yardımları konusundaki izleme ve koordine edilmesi işlevi çeşitli zamanlarda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı arasında zaman zaman zaman paylaşırılmış ve/ veya bu kurumlar bünyesinde yerine getirilmiştir. Devlet Destekleri İnceleme ve Denetleme Kurulu zaman içinde kurulmuş bilahare mülga edilmiştir. Söz konusu Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesinin işlevsel bir yapıya kavuşturulması önem arz etmektedir.

Söz konusu maddelerde yapılan değişiklikler Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi ile ilgili sistemin tam anlamıyla kurulamadığını, bu mekanizmanın devleti teşkilatında hangi bünyede kurulacağı ve işletileceği hususlarında tercihlerin netleşmediğini, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçtikten sonra işlerin daha da karmaşık hale geldiğini göstermektedir.

Maddelerin komisyonda görüşülmesi sırasında taşra teşkilatı bulunmayan Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından söz konusu görevlerin nasıl yerine getirileceği konusundaki sorular yanıtızsız kalmıştır.

Teklifin 27. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle, 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “9.000.000.000 (dokuz milyar)” ibaresi “60.000.000.000 (altmış milyar)” şeklinde değiştirilmesi öngörülmektedir. Benzeri kanun teklifleri daha önce CHP Milletvekilleri tarafından TBMM'ye sunulmasına rağmen yasalaşmamıştır.

Fıkranın ikinci cümlesi gereği, Cumhurbaşkanı birinci cümledeki sermaye tutarını 5 kata kadar artırma yetkisine sahiptir. Şu anda Cumhurbaşkanı bu yetkisini kullanmış ve sermaye tavan tutar olan 45 milyara ulaşmış durumdadır. Referans alınacak sermaye tutarının 60 milyara çıkarılması ile Bankanın sermayesinin 300 milyara kadar artırılabilmesinin önü açılmaktadır.

Teklifin bu maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde söz konusu tutarın bir bölümünün belediyeler tarafından karşılanacağı ifade olunmuştur.

Söz konusu değişikliği olumlu bulmakla beraber İller Bankası kaynaklarının iktidar ve muhalefet partisine ait belediyeler arasında farklı bir ayırıma tabi tutulmadan eşit ve adil bir şekilde dağıtılması gereğine inanıyoruz.

Teklifin Metinden Çıkarılan 28. Maddesinin Değerlendirilmesi

Torba yasa teklifinin komisyona sunulduğu orijinal halinde 28. madde olarak yer alan madde tüm partilerin ortak kararı ile teklif metninden çıkartılmıştır.

Söz konusu maddede yer alan hükümle 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrası değiştirilerek genel aydınlatma kapsamında belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılacak kesinti oranlarına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Bu kapsamda büyükşehir belediyelerinin sınırları içinde 2014 yılından bu yana %20 olarak uygulanan %10'luk kanuni oran %30, diğer belediyeler ve mücavir alanlarında 2014 yılından bu yana %10 olarak uygulanan %5'lik kanuni oran %15 ve bu sınırlar dışında ilgili il özel idarelerinde 2014 yılından bu yana %20 olarak uygulanan %10'luk kanuni oran %30 olarak belirlenmekte idi. Genel aydınlatma giderlerinden yerel yönetimlere düşecek kısımlar için, yerel yönetimlerin vergi geliri paylarından yapılacak kesintinin kanundaki oranı 3 katına çıkarılacaktı. Cumhurbaşkanının mevcut kanundaki "bu oranları 2 katına kadar artırma yetkisi" de korunmakta idi. Söz konusu madde düzenlemesinin Grubumuzun ısrarlı talebi üzerine tüm partili üyelerin ortak görüşüyle teklif metninden çıkartılmasını olumlu bir gelişme olarak değerlendirmekteyiz.

Teklifin 28. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle 375 sayılı KHK'ya geçici bir madde eklenerek 8/7/2018 tarihi ile 7/12/2019 tarihleri arasında Vergi Müfettişi olarak en az on yıl çalışan, yeterlik sonrası dönemde en az üç yıl performans değerlendirmesine tabi tutulan ve yapılan performans değerlendirmesinde başarılı olanların, Vergi Başmüfettişi kadrolarına atanmalarına ve geçmişe yönelik mali ve özlük hakları açısından hak doğurmayacağına ilişkin bir düzenleme yapılmaktadır.

Bilindiği üzere vergi müfettişlerine vergi başmüfettişi olma hakkı 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 178 inci maddesi ile 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun

Hükmünde Kararnameye eklenen ek 32 nci maddenin dördüncü fıkrası kapsamında olan vergi müfettişlerine Vergi Müfettişi olarak en az on yıl çalışan, yeterlik sonrası dönemde en az üç yıl performans değerlendirmesine tabi tutulan ve yapılan performans değerlendirmesinde başarılı olma şartı ile getirilmiştir.

Anılan maddede 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Kanunun 51 inci maddesiyle yapılan değişiklikle yardımcılık dönemi dahil Vergi Müfettişi olarak en az on yıl çalışan ve Vergi Müfettişliğine atanma tarihi sonrasında en az altı yıl performans değerlendirmesinde başarılı olanların, Vergi Başmüfettişi kadrolarına atanmaları hüküm altına alınmış, söz konusu düzenlemeden önce Vergi Başmüfettişliğine atanma şartlarını sağlayabilecek nitelikte olanlar için bir geçiş hükmü öngörülmemiştir.

Madde ile söz konusu personelden 7/12/2019 tarihinden önceki dönem için kazanılmış hak kavramı çerçevesinde geçmişe yönelik mali ve özlük açısından hak doğurmadan mağduriyetlerinin giderilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin orijinal halinde sehven 7/1/2019 olarak yazılan ibare görüşmeler sırasında verilen önerge ile 7/12/2019 olarak değiştirilmiştir.

Teklifin 29. Maddesinin Değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle; 631 sayılı KHK'nın 12. Maddesi tamamen değiştirilmekte ve bütün kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimler kapsamındaki belediyeler ve il özel idareleri ile belediyelerin bağlı kuruluşları, kurdukları veya üye oldukları birlikler ile doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketler, kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler, özelleştirme kapsam ve programında bulunanlardan sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen her statüdeki personelden, özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin kurum ve kuruluşların yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyeliğinde ve komisyon, heyet, komite ile benzeri organlarda görev alanlara, kurum içi ve kurum dışı ayrımı yapılmaksızın bu görevlerinden sadece biri için ücret ödenebileceği düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası ile de bu görevlendirme nedeniyle yapılacak ödeme tutarının üst sınırı olarak, 108.000 gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çapımı

sonucunda ortaya çıkan 98.042 TL rakamı ($108000 \times 0,907796 = 98.042$ TL) belirlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla madde kapsamındaki görevlere bağlı ödeme tutarlarının ilgililerin asli görevli oldukları kurumların hesabına yatırılması ve ilgililere ödemelerin kurumlarınca herhangi bir vergi kesintisi yapılmaksızın gerçekleştirilmesi düzenlenmiştir. İkinci fıkrada belirlenen üst sınırı aşan ödemeler veya ikinci veya daha fazla görevlere ilişkin ödeme tutarlarının da genel bütçe kapsamındaki kurum ve kuruluşlar için genel bütçeye, diğer idareler içinse ilgili idarenin bütçesine gelir kaydedilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrası ile belediye başkanları, belediye meclisi üyeleri ve il genel meclisi üyeleri de madde kapsamına dahil edilerek bunların da birden fazla ödeme almamasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında kapsama neden sadece kamu görevlilerinin girdiği, söz konusu düzenlemenin kamu görevlisi statüsünde olmayanları kapsamadığı, bunlar için hem ikinci görev yasağının hem de ücret sınırının olmayacağı konusunda bir tartışma başlatılmış, düzenlemenin sadece kamu görevlisi statüsünde çalışanlar için değil, diğer bütün çalışanlar için de gözden geçirilmesinde yarar olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca kamunun sermayesinin yarısından azına sahip olduğu kuruluşlarda (veya altın hisse olanağının kullanıldığı durumlarda) görev alanlar için bu düzenlemenin geçerli olup olamayacağı tartışmalıdır. Bu konuda yöneltilen sorulara net yanıtlar verilmemiştir.

Kapsamdaki kurum ve kuruluşlar açısından Tasarruf Mevduat Sigorta Fonu kapsamındaki kayyum olarak atananlar ile Varlık Fonu kapsamındaki şirketlerde görev alanlara yönelik düzenlemenin de buraya eklenmesi gerekir. Komisyon çalışmaları sırasında bu konudaki sorularımıza da kesin ve tatminkâr yanıtlar alınamamıştır.

Bu maddenin kişi yönünden kapsamı olarak gerek madde metninde gerekse madde gerekçesinde memurlar, diğer kamu görevlileri ve işçiler gösterilerek statü hukuku kapsamındaki kamu görevlileri tanımlanmıştır. Ancak, belediye başkanı ve yerel yönetimler açısından seçilmiş kişiler bu kapsam dahil edilmiştir. Bu durumda statü hukuku dışında olan Bakan Yardımcıları, Cumhurbaşkanlığı bünyesindeki başkanlıkların ve ofislerin yöneticileri, politika kurulu üyeliklerine getirilenlerin de bu kapsama dahil edilmesi gerekir.

Bütün bunlara ilaveten asgari ücretin yoksulluk sınırının altında kaldığı bir dönemde ikinci ücret üst sınırının 98.000 TL.'ye yükseltilmesi, yoksulluğun arttığı ve bölüşüm şokunun yaşandığı bir ortamda 98.000 TL.'lik tutarın ikinci ücret olarak meşrulaştırılması tarafımızca kabul görmemektedir.

Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında ikinci maaş ödemesinin yürürlükteki asgari ücreti geçemeyeceği yönünde tarafımızca verilen önerge komisyonun iktidar partisi milletvekillerince ret edilmiştir.

Yine maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında kapsam açısından bazı belirsizlikleri ortadan kaldırmak amacıyla, bu madde hükümlerinin , **Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulu üyeleri, Cumhurbaşkanlığı bünyesindeki Başkanlıklarda ve Ofislerde görev yapanlar, , Tasarruf Mevduat Sigorta Fonu kapsamındaki kuruluşlara kayyum olarak atananlar, Varlık Fonu kapsamındaki şirketlerde görev alanlar, Bakan Yardımcıları hakkında da uygulanması yönünde verdiğimiz önerge de** komisyonun iktidar partisi milletvekillerince kabul edilmemiştir.

Teklif Metninin Görüşülmesi Sırasında Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekillerince Verilen Ve Ek Madde İhdasını İsteyen 2 Adet Reddedilen Önerenin Değerlendirilmesi:

Söz konusu teklif metnin görüşülmesi sırasında Plan ve Bütçe Komisyonunun CHP'li üyeleri tarafından teklif metnine ek madde ihdasını isteyen ;

İlk önerge; 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesini değiştiren ve en düşük emekli aylıklarının yürürlükteki asgari ücretten az olamayacağını öneren düzenleme idi.

İkinci önerge; Halen mücbir sebep hali devam eden; Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illeri ile Gaziantep İlinin İslahiye ve Nurdağı ilçelerindeki mükellefler için 31.8.2024 tarihinde sona erecek olan mücbir sebep halinin 31.12.2026 tarihine kadar uzatılmasını” sağlayacak düzenleme idi.

Söz konusu önergeler komisyonda görev yapan çoğunluk partisi milletvekilleri ve çoğunluk partisini destekleyen partinin milletvekillerinin oylarıyla reddedilmiştir.

Sonuç olarak; , I'inci bölümde açıklanan usul eksikliklerini içermiş olması, II'nci bölümünde açıklandığı üzere Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin mevcut uygulamasının TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoyması nedeniyle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılmasını genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan, III'üncü bölümde belirtilen nedenlerle Kanun teklifinde yer alan bazı düzenlemelerin Anayasa'nın bazı hükümlerine aykırılık taşıması, IV'üncü bölümünde Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan, V'inci bölümde geneli, VI'ncı bölümde maddeleri üzerinde yapılan değerlendirmeler sonucunda ayrıntılı olarak açıklanan nedenlerle 2/2266 esas numaralı “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Rahmi Aşkın Türeli
İzmir
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

Veli Ağbaba
Malatya
Cevdet Akay
Karabük
Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya
Mustafa Erdem
Antalya

MUHALEFET ŞERHİ

Genel Değerlendirme

AKP-MHP İktidarı Torba Yasa Tekniğinden Vazgeçmiyor

Her defasında eleştirmemize rağmen iktidar yine bir torba yasa teklifi hazırlamıştır. Birbiriyle ilişkisiz ya da dolaylı ilişkisi olan alanlara ilişkin düzenlemeleri içeren torba yasa teklifi yasama etiğinin ağır bir şekilde ihlal edilmesidir. Torba yasa tekniği Roma Hukuku’ndan gelen “bir kimse farklı konuları düzenleyen hükümlerle ilgili tek bir görüş bildirmeye zorlanamaz” ilkesine aykırıdır. Ancak milattan sonra 204 yılında AKP-MHP iktidarı hala torba yasa tekniğiyle kanun teklifi getirmektedir.

Öte yandan birbiriyle ilişkisiz ya da dolaylı ilişkisi olan alanlara ilişkin pek çok hususu düzenleyen torba yasalar yasama kalitesini de düşürmektedir. Sağlıklı bir şekilde işletilmeyen müzakere süreci nedeniyle düzenlemeler Anayasa Mahkemesi’nden dönmekte yahut uygulamada yaşanan sorunlar nedeniyle aynı düzenleme düzeltilmek üzere Meclis gündemine tekrar getirilmektedir. Hızlı bir şekilde gerçekleştirilen yasama süreci, yasanın ilgili toplumsal kesimlerin, demokratik kitle örgütlerinin ve bizzat yurttaşların kendisinden kaçırılarak yapılmasına neden olmaktadır. DEM Parti olarak torba yasa tekniğine ve yangından mal kaçırıcısına jet hızıyla görüşülüp hayata geçirilen yasama anlayışına karşı olduğumuzu bu vesileyle bir kere daha ifade ediyoruz.

Bir torba yasa teklifi olarak 2/2266 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi de 17 kanunda ve 2 kanun hükmünde kararnamede değişiklik öngörürken, AKP-MHP iktidarının pek çok yasa teklifinde olduğu gibi yine Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hükümlerin düzenlenmesine ilişkin hükümler de içeriyor. Her ne kadar bu torba yasa teklifi kamuoyuna tasarruf paketine ilişkin düzenlemeler olarak sunulmuşsa da teklifte doğrudan tasarrufla ilgili sadece 3 madde bulunmaktadır.

Hatırlanacağı üzere ekonomi yönetiminin enflasyonla mücadele programı kapsamında uygulamaya aldığı “Kamuda Tasarruf ve Verimlilik Paketi” Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ile Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından açıklanmıştı. İddiaya göre bu paket hem tasarruf genelgesiyle hem de bazı yasal düzenlemelerle hayata geçirilecekti. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek paketi açıklarken “AK Parti hükümetlerinin en önemli özelliklerinden biri mali disiplindir. 20 yıllık performans baktığınız zaman mali disiplinin AK Parti’nin önemli özelliği olduğu ortaya çıkacaktır” ifadesini kullanmış ayrıca bunun son tasarruf paketi olmayacağını da dile getirmiştir. Ancak hiçbir inandırıcılığı olmayan “Kamuda Tasarruf ve Verimlilik Paketi”nin kendisi de bu torba yasada bulunan yasal düzenlemeler de asla gerçek anlamda tasarruf uygulamaları değildir.

‘Tasarruf Paketi’ Aldatmacadan İbarettir

Aldığı ekonomik kararlarla ekonomiyi derin bir krizin içerisine sokarak çürüten AKP-MHP iktidarı, “mali disiplini güçlendirmek” ve “kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasını sağlamak” gerekçesiyle bu torba yasa teklifini getirmiştir. Sanki bu israf düzenini 22 yıldır ülkeyi yöneten AKP inşa etmemiş gibi, bu tür gerekçelerle kanun teklifi getirmek yurttaşın aklıyla alay etmekten başka bir şey değildir. AKP’nin 22 yıldır elini kim tutmuş, kim engel olmuştur ki AKP kamu kaynaklarını etkin ve verimli bir şekilde kullanamamıştır?

Sanki 22 yıldır iktidarda başkası varmış gibi “mali disiplini güçlendirmek” ve “kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasını sağlamak”tan söz ederek tasarruf paketi sunmak bir aldatmacadır.

AKP-MHP iktidarı tasarruf söylemiyle kamuoyunda rıza yaratmaya çalışırken “olması gerekeni” ise “yapılması gereken” olarak sunmaya çalışmaktadır. Örneğin, tasarruf paketinin vaatlerinden birisi olan “kamuda ihtiyaç fazlası taşıt alınmayacağı” meselesi zaten “olması gereken”dir. Yani kamuda zaten ihtiyaç fazlası araç olmamalıdır ve olamaz. Yıllardır neredeyse her kamu makamına fuzuli araçlar tahsis eden AKP şimdi de “kamuda ihtiyaç fazlası taşıt alınmaması gerektiğini” sanki yeni bir şeymiş gibi keşfetmektedir. Kaldı ki, taşıtlar üzerinden kamuda tasarrufu konuşmanın kendisinin absürt olduğunu bizzat Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek de dile getirmiş, kamudaki araç kaleminin çerez parası olduğunu söylemişti.

Aldatmacanın bir diğer boyutu da bir taraftan israf düzenine tam gaz devam ederken diğer taraftan tasarruf paketi getirerek halkın gözünü boyamaya çalışmaktır. Bu teklifin bir aldatmacadan ibaret olduğunun ve inandırıcılığını henüz baştan kaybetmiş olmasının en iyi göstergesi ise tasarruf paketinin Meclise sunulduğu gün Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın tuvaletlerinin tadilatı için 23 milyon 933 bin TL’lik harcanacağını basına yansımaları olmuştur. Üstelik bakanlık bu haberi yalanlamamış aksine özü kabahatinden beter bir açıklamayla “bakım ve onarım giderlerinin tasarruf genelgesinin kapsamı dışında” olduğunu açıklamıştır. Bu astronomik tadilat rakamı tasarruf genelgesinin kapsamı dışında ise tasarruf genelgesinin kapsamının ne olduğu sorusu daha da fazla merak uyandırmaktadır.

Yine Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, geçmiş uygulamalardan farklı olarak bu tasarruf paketiyle tedbirlerin tüm kamuyu kapsayacak şekilde uygulanacağını, kamu iktisadi teşebbüslerinin, döner sermayelerin, fonların, bütün kamunun bu tedbir paketinin kapsamında olacağını söylemişti. Ancak

paketin açıklandığı günlerde Dışişleri Bakanlığını Güçlendirme Fonu kurulmuştur.

Ayrıca Şimşek, “Hizmet içi eğitimler kamu tesislerinde yapılacak, otellerde yapılmayacak. Yurtdışı geçici görev harcamalarını sınırlandırıyoruz. Buna yönelik harcamalar başlangıç ödeneğini aşmayacak, bu kaleme başka ödeneklerden aktarım yapılamayacak” demişti. Ancak tasarruf paketinin açıklamasından hemen sonra Diyanet İşleri Başkanlığı en uygun konaklama ücretinin 6 bin 980 liradan başladığı lüks bir otelde toplantı yapmıştır.

Bu sebeplerle açıklanan tasarruf paketi daha ilk andan itibaren “göz boyama” düzenlemesinden başka bir anlam taşımamıştır. Tekrar ve ısrarla vurgulamak gerekir ki, kamuda tasarruf olması gerekendir ve doğrudur, ancak kamuda tasarruf böylesi göz boyayan aldatıcı düzenlemelerle değil bütçe tercihlerini ve vergi yapısını köklü biçimde değiştirmekle olur.

Tasarruf Genelgesi Bütçeye Uğramadı

İşin gerçeği şudur ki, AKP-MHP iktidarı kamu kaynaklarını israf etmek üzerine kurduğu ekonomi politik anlayışının sonucunda kasada kaynak bırakmamış, bu nedenle de geçtiğimiz Mayıs ayında kamu tasarruf paketi açıklamak zorunda kalmıştır. Ancak ne var ki, açıkladıkları tasarruf paketinde ne kadar tasarruf hedeflendiği belirtilmediği gibi, belirlenen tasarruf hedefleri ilgili idareler ve ita amirleri tarafından da dikkate alınmamıştır. Bunun en iyi göstergesi ise Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Haziran ayında açıklanan bütçe harcama kalemlerindeki tutarlardır. Mayıs ayında açıklanan tasarruf paketinden sonra açıklanan ilk bütçe harcama kalemlerinde, harcamaların tam gaz devam ettiği ortaya çıkmıştır.

Örneğin kesinti yapılması gereken ve pakette tasarruf yapılacak denilen temsil ve tanıtım giderleri ile kira harcamalarında Mayıs ayında ciddi artış

yaşanmıştır. Mayıs ayında sadece temsil ve tanıtım giderlerine 418 milyon lira harcanmıştır. Bütçe giderleri bir önceki yıla nazaran yüzde 97,9 artmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan Mayıs bütçe verilerine göre 2024 yılının ilk 5 ayında bütçe açığı 418 milyara yaklaşmıştır. Erdoğan tarafından kullanılan örtülü ödenek harcaması 5 milyar lirayı aşmıştır. Tasarruf paketinde azaltılacağı dile getirilen temsil ve tanıtma harcamaları ile kira harcamaları artmaya devam etmiştir.

Bütçede “kâr amacı gütmeyen kuruluşlar” ana başlığı altında belirtilen dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık olarak isimlendirilen kuruluşlara aktarılan kamu kaynaklarının tutarı 1 milyar 452 milyon liraya ulaşmıştır. Bu derneklerin ve kuruluşların çok önemli bir kısmı iktidara yandaş olan derneklerdir.

Yine aynı verilere göre merkezi yönetim bütçe giderleri 787,7 milyar lira, bütçe gelirleri 1 trilyon 7 milyar lira olmuş, merkezi yönetim bütçesi Mayıs ayında 219 milyar lira fazla vermiştir. Bütçe fazlası vergi gelirlerinin önceki aylara göre hızlı artışından kaynaklanmıştır. Ocak-Nisan döneminde aylık ortalama 458 milyar lira olan vergi gelirleri, Mayıs’ta 898 milyar liraya yükselmiştir. Bu artış ise Mayıs’taki kurumlar vergisi geçici tahsilatından kaynaklanmıştır. Mayıs ayında kurumlar vergisi yüzde 58 artışla 403,9 milyar lira olmuştur

Özetle tasarruf paketinin yayımlanmasının ardından açıklanan ilk bütçe rakamları genelgenin daha ilk aydan itibaren uygulanmadığını ortaya koymuştur. Tasarruf genelgesinde yüzde 25 oranında kesinti yapılacağı belirtilen temsil ve tanıtım harcamalarında fren yerine gaza basılmıştır. Nisan’da 61,2 milyon lira olan temsil ve tanıtma giderleri Mayıs’ta 418 milyon liraya çıkmıştır. Bu harcamanın 228 milyon lirası toplantı ve organizasyon gideri, 189 milyon lirası ise temsil gideri olarak kaydedilmiştir. Ocak-Mayıs döneminde toplam harcama ise 1 milyar 304 milyon lira olmuştur. Böylece temsil ve tanıtma için ayrılan bütçenin yüzde 70’i yılın ilk beş ayında harcanmıştır.

“Cambaza Bak” Taktiği: Saray İsrafı Son Sürat Devam Ediyor

Kamunun israf harcamaları arasında gösterilen bir diğer harcama kalemi olan kiralama işlemlerinin de son sürat devam etmesi dikkat çekmiştir. Ocak-Mayıs döneminde 7 milyar 474 milyon lira tutarında kira harcamasına imza atılmış, sadece mayıs ayında 395 milyon lira taşıt kiralalarına, 169,4 milyon lira ise uçak kiralalarına harcanmıştır. Ocak-Mayıs döneminde yapılan kira harcamalarının yüzde 35’i taşıt ve uçak kiralalarından kaynaklanmıştır.

AKP’li yıllarda özelleştirme tercihinin sonucu olarak elden çıkarılan kamuya ait hizmet binaları nedeniyle kamu kurumlarının kiracı haline gelmesi ile artan hizmet binası kira giderlerine Ocak-Mayıs döneminde 1 milyar 63 milyon lira aktarılmıştır. Kira giderlerinin yüzde 14’ünü ise hizmet binası kiralaları oluşturmuştur.

Denetimsizliğin, israfın simgesi olarak öne çıkan ve sadece AKP’li Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan tarafından harcanabilen ve hesabı sorulamayan örtülü ödenek harcaması da yılın ilk beş ayında 5 milyar 34 milyon liraya ulaşmıştır. Mayısta 920 milyon liralık örtülü ödenek harcamasına imza atılmıştır. Bu harcama Şubat ve Nisan aylarının ardından yılın üçüncü en büyük harcaması olmuştur. Örtülü ödenegın aylara göre dağılımı ise şu şekilde olmuştur: Ocak 285,5 milyon lira; Şubat: 1 milyar 896 milyon lira; Mart: 322,3 milyon lira; Nisan: 1 milyar 609 milyon lira ve Mayıs: 920,6 milyon lira.

Aynı şekilde geçen yıl Nisan ayında 198 milyon 560 bin lira harcayan Saray, bu yılın aynı ayında 1 milyar 603 milyon 986 bin lira harcamıştır. Dolayısıyla kamuda tasarruf, 1 dakikalık harcaması 2 asgari ücretlinin maaşını aşan, en düşük 4 emekli maaşına yaklaşan Saray’a hiç uğramamıştır. Saray ve şatafat kamuda tasarrufun dışında bırakılmıştır.

Sarayın, Sermayenin, Savaş ve Silahlanmanın Bütçesiyle Tasarruf Mükün Değildir

Bütçe harcamalarında tasarruf yapılacağına dair ilk açıklamayı Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, IMF ve Dünya Bankası'nın Bahar Toplantıları'nda, dile getirmişti. Şimşek, 2023 yılında vergiye dair düzenlemeler yapıldığını, 2024 yılında ise harcamalara dair kontrol ve öncelikler sırası yapılacağını ifade etmişti. Sonrasında ise Cumhurbaşkanı Erdoğan yurtdışı seyahati dönüşünde kamuda tasarrufa yönelik adımlar atılacağını söylemişti. Bu konuda en son Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ise gereksiz harcamaların azaltılması, harcamalarda verimlilik artışının sağlanması için Strateji Başkanlığı ve Hazine ve Maliye Bakanlığında iki farklı çalışma yürütüldüğünü kamuoyuyla paylaşmıştı.

Bütçe harcamalarını zorunlu olan ve zorunlu olmayan başlığı altında sınıflandırmak mümkündür. Bazı harcama kalemleri kesilmeleri halinde telafisi mümkün olmayan siyasi ve hukuki sonuçlar ortaya çıkacağı için bunlar “zorunlu harcamalar” olarak ifade edilir. Örneğin bunlar personel maaşları, elektrik ve su faturaları, kiralar gibi ödemelerdir.

Zorunlu olmayan harcamalar ise bütçenin yapıldığı yıl gözden geçirilebilen ve ihtiyaca göre harcanmasına karar verilen harcamalardır. Bazı mal ve hizmet alımları ve sermaye giderleri bu başlık altında değerlendirilebilir. Bütçede tasarruf yapılması gündeme geldiğinde de zorunlu olmayan harcamaların kısılması ve/veya bazılarının vazgeçilmesi gibi tedbirler uygulanır. Bunun sonucu olarak bütçe açığının azalması beklenir.

- a. **Yandaş kuruluşlara transferler:** Zorunlu olmayan giderler için bütçede ayrılmış olan ödenek tutarı 4,8 trilyon liradır. Bu tutarın tamamının tasarruf edilmesi mümkün olmamakla birlikte, bir kısmından vazgeçmek mümkündür. Örneğin iktidarın kâr amacı gütmeyen

kuruluşlara yapılacak transferler adı altında yandaş vakıf ve derneklere yaptığı transferler bu kapsamda değerlendirilebilir.

- b. **Vergi Harcamaları:** Bütçede kontrolsüz yapılan birçok harcama kalemi söz konusuysen israf-tasarruf meselesi gündeme geldiğinde lojman, araçlar ve sosyal tesisler bilinçli bir şekilde temel tartışma konusu haline getirilmektedir. Oysa bütçede çoğunluğu sermayeye peşkeş çekilen Vergi Harcamaları gibi, 2 trilyon 200 milyar liralık devasa bir kalem hiç gündeme getirilmemektedir.

2024 yılı bütçesinde toplam vergi geliri 8 trilyon 335 milyar 575 milyon 951 bin lira olarak öngörülmüştür. Ancak “Vergi Harcaması” adı altında sermayeye peşkeş çekilen rakam ise yaklaşık olarak 2 trilyon 200 milyar liradır. Bu rakam 2024 yılı vergi geliri beklentisinin yüzde 26’sına tekabül etmektedir. Yani bu rakam toplam vergi gelirinin 4’te 1’ine, bütçe açığının ise yüzde 85’ine denk gelmektedir. Eğer vergi harcaması adı altında sermayeye kaynak aktarımı olmasaydı 2024 yılı bütçesinden ücretlilerden alınan gelir vergisi, 1 trilyon 409 milyar 765 milyon 804 bin liralık Özel Tüketim Vergisi ve 37 milyar 549 milyon 907 bin liralık Özel İletişim Vergisi gibi vergi kalemlerine ihtiyaç kalmayacaktı.

2024 bütçesindeki tercihler değiştirilerek tasarruf yapılabilir, hepsi değil ama büyük bir kısmı sermayeye peşkeş çekilen 2 trilyon 200 milyar liralık vergi harcaması emekçi halkımızın pek çok ihtiyacı için harcanabilirdi.

- Vergi harcamasına ayrılan bütçe 129 milyon 396 bin 541 asgari ücrete denktir. Yaklaşık olarak 7,5 milyon olduğu hesaplanan her bir asgari ücretliye aylık 24 bin 445 lira daha ek ödeme yapıp maaşları 41 bin 447 TL’ye çıkartılabilirdi.
- 16 milyon emeklinin her birine 137 bin 500 TL ödeme yapılabilir veya her bir emekliye aylık olarak 11 bin 500 TL ek ödeme yapılabilirdi.
- Yaklaşık 6 milyon engelliye 366 bin 666 TL ödeme yapılabilirdi.

- Sermayeye ayrılan bütçeyle her birinin maliyeti 100 milyon lira olan 22 bin fabrika veya üretim tesisi kurulabilir, işsizlik sorunu kısmen çözülebilirdi.
- Sermayeye ayrılan bu bütçe, tanesi 10 liradan, 220 milyar ekmeğe denk gelmektedir. Bu bütçeyle Türkiye’de bulunan 26 milyon 309 bin 332 haneye yıllık 8 bin 362 ekmek yardımı yapılabilirdi.
- Okullardaki 19 milyon öğrenciye bir yılda 772 kez ücretsiz yemek verilebilir. Çocuklarda yetersiz beslenmeden kaynaklı ortaya çıkan bodurluk sorunu çözülebilirdi.
- 500 yatak kapasiteli 583 tane kamu hastanesi yapılabilir. Hastaların randevu başta olmak üzere sağlığa erişim sorunları çözülebilirdi.
- Yurt, atölye ve spor salonu barındıran bir okulun en yüksek maliyeti 30 milyon liradır. Sermayeye ayrılan bu bütçeyle 73 bin 333 okul açılabilirdi.
- Araştırmalara göre Türkiye’de 32 milyon 150 bin kişi yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Sermayeye ayrılan bu bütçeyle yoksulluk sınırının altında yaşayan her bir kişiye 68 bin 450 lira yardım yapılabilirdi.
- BM 2023 Sürdürülebilir Kalkınma Raporu’nun Sıfır Açlık hedefine yönelik verilere göre, Türkiye’de 14 milyon 800 kişi yeterli gıda tüketememektedir. Sermayeye ayrılan bu bütçeyle yetersiz beslenen her bir kişiye 148 bin 648 lira yardım yapılabilirdi.
- Türkiye’de yaklaşık 3 bin SMA hastası olduğu tahmin edilmektedir. SMA’lıları hayata döndürecek/sorunlarına çözüm bulacak ilacın ücreti yaklaşık 60 milyon liradır. Sermayeye ayrılan bütçeyle Türkiye’de SMA kaynaklı ölümler son bulabilirdi. Hatta her bir SMA hastasının sorunu 12 defa çözülebilirdi.
- Sadece bu bütçeyle ataması yapılmayan yaklaşık 350 bin öğretmene 6 milyon 285 bin 714 defa ödeme, 524 yıl boyunca yapılabilirdi.

- Kadınlara üç doz yapılması gereken HPV aşısının toplam maliyeti 7 bin 500 liradır. Sermayeye peşkeş çekilen bu parayla 43 milyonluk kadın nüfusunun her birine 7’şer defa HPV aşısı yapılabilirdi.
- Anaokuluna giden çocuklara bir öğretim yılı boyunca bir öğün ücretsiz yemek vermenin maliyeti 12 milyar liradır. Sermayeye ayrılan bu parayla çocuklara 183 yıl boyunca ücretsiz yemek verilebilirdi.
- 850 milyara ulaşmış çiftçi borçları 2,5 defa ödenebilirdi.
- Sayısı şu an 2 milyon 245 bin olan çiftçilerin her birine yaklaşık 1 milyon lira hibe desteği verilebilirdi.
- 2 milyon 215 bin 815 esnafın her birisine yaklaşık 1 milyon lira hibe desteği sağlanabilirdi.

c. Tasarruf Ancak Barışçı Bütçe Tercihleriyle Mümkündür

2023 yılında savunma ve güvenlik bütçesi 468,7 milyar lira yani o zamanın döviz kuru ile yaklaşık olarak 25 milyar dolar olarak açıklanmıştı. 2024 yılı savunma ve güvenlik bütçesi ise 1 trilyon 133 milyar 500 milyon liraya yani yaklaşık 40 milyar dolara çıkmıştır.

2024 bütçesinde savunma ve güvenlik harcamalarının dağıtıldığı başlıca kurumlar ve bu kurumlara ayrılan tutarlar şu şekildedir:

- Milli Savunma Bakanlığı (440 milyar 496 milyon TL -- 15,7 milyar dolar)
- Emniyet Genel Müdürlüğü (305 milyar 479 milyon TL -- 10,901 milyar dolar)
- Jandarma Genel Komutanlığı (189 milyar 693 milyon TL -- 6,69 milyar dolar)
- Savunma Sanayii Destekleme Fonu (162,6 milyar TL -- 5,8 milyar dolar)
- İçişleri Bakanlığı (76 milyar 295 milyon TL -- 2,722 milyar dolar)
- Milli İstihbarat Teşkilatı (17 milyar 447 milyon TL -- 622,6 milyon dolar)

- Sahil Güvenlik (11 milyar 517 milyon TL -- 410,994 milyon dolar)
- Savunma Sanayii Başkanlığı (837 milyon TL -- 29,8 milyon dolar)
- Milli Güvenlik Kurumu Sekreterliği (286 milyon TL -- 10,2 milyon dolar)

Bütçede güvenlik ile ilgili en yüksek payı alan kurum 15,7 milyar dolar ile Milli Savunma Bakanlığı’dır. Bakanlığın 10,9 milyar dolar ile Emniyet Genel Müdürlüğü takip etmektedir. İlk üçte yer alan diğer kurum ise 6,7 milyar dolar ile Jandarma Genel Komutanlığı’dır.

Yani ülke bütçesinin yaklaşık yüzde 11’i savunma ve güvenlikçi politika harcamalarına ayrılmış durumdadır. Yoksulluğun, sefaletin, işsizliğin tarihin en yüksek seviyelerine çıktığı günümüzde sefaleti ve yoksulluğu ortadan kaldıracak yatırımlar yerine savaşa ve silahlanmaya devasa kaynaklar ayrılmıştır. Bir taraftan güvenlik ve savaş harcamalarına milyar dolarlık kaynak ayırıp diğer taraftan alay-ı vala ile yaklaşık sadece 100 milyar lira tutarında olacağı tahmin edilen bir tasarruf paketi açıklamak ancak göz boyamaktır. Gerçek tasarruf barış politikaları ve uygulamalarıyla mümkündür.

Ancak savaşa, faize ve kamu garantili ödemelere milyarlarca dolar akıtan iktidar, kamuda taşıtlar, binalar, haberleşme giderleri, cari harcamalar, hizmet içi eğitim, yurt dışı seyahat, kamu istihdamı gibi alanlarda “tasarruf” yaparak ekonomiyi düzelterek yanılığını yaymaya çalışmaktadır.

d. Tasarruf İçin Garanti Ödemeleri İptal Edilmelidir

İktidar tarafından “cebimizden tek kuruş çıkmayacak” denilen yap-işlet-devret (YİD) modeli ile geçiş garantisi verilen köprü ve otoyolları inşa eden şirketlere 2024 yılında da servet akacaktır. 2024 bütçesinde yap-işlet-devret (YİD) modeliyle inşa edilen köprüler, otoyollar ve Avrasya Tüneli ile yap-kirala-devret modeliyle yaptırılan şehir hastanelerine toplam 162 milyar 435 milyon lira ödenecektir. Orta Vadeli Program’da (OVP) esas alınan ortalama dolar kuruna göre bu projeler için gelecek yıl 4,7 milyar dolar ödenecek. KÖİ projeleri için

2017-2023 arasında bütçeden toplamda 221 milyar lira, yaklaşık 16 milyar 844 milyon dolar harcanmıştı.

Avrasya Tüneli için 2024 yılında 4 milyar 907 milyon lira ödeme yapılacak. ÖVP'deki ortalama kur hesabına göre bu tutar 133 milyon dolara denk geliyor. 2018-2023 döneminde toplamda 5 milyar 147 milyon lira ödeme yapılan tünel için bu yıl 2 milyar 750 milyon lira ödeme yapılacak.

Ancak eski Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu 2026 yılı itibarıyla para ödenmeyeceğini açıklamıştı. Karaismailoğlu, 2022'de yapmış olduğu bir açıklamada 2026'da minimum trafik garanti sayısına erişilmesinin öngörüldüğünü anlatarak, “Bu yıldan sonra kamu, gelir paylaşımı yöntemiyle gelir elde etmeye başlayacak. 2039’a gelindiğinde, kamu ödediği tüm garantileri geri almış olacak. 31 Ocak 2042 itibarıyla kamu, borçsuz, masrafsız, işler vaziyette yatırım varlığının sahibi olacak ve tüm gelir kendisine ait olacak. Avrasya Tüneli'nin işletme süresi bittiğinde devlet, vergi ve diğer kazançlar hariç, üste en az 140 milyon dolar para almış olacaktır” ifadelerini kullanmıştı. Ancak bütçede Avrasya Tüneli için 2026'da da ödeme yapılması öngörüldü. Teklifte bu ödemenin 7,7 milyar lira olacağı belirtildi. Türkiye'den Yapı Merkezi ve Güney Kore'den SK E&C şirketlerinin ortak olduğu Avrasya Tüneli İşletme İnşaat ve Yatırım A.Ş.'ye (ATAŞ) yapılan ödemelerin 2018-2026 döneminde toplamda 24 milyar 250 milyon lirayı bulması bekleniyor.

KÖİ GARANTİ ÖDEMELERİ	2024	2025	2026
TOPLAM (MİLYON TL)	162.435	240.837	270.282
AVRASYA TÜNELİ	4.907	6.505	7.690
OTOYOL VE KÖPRÜLER	73.830	136.426	163.206
ŞEHİR HASTANELERİ	83.697	97.905	99.386

Ülkenin geleceğini ipotek altına alan geçiş garantili köprü ve otoyollara 2023’te yapılan ödeme 53 milyar 650 milyon lirayı buldu. Bu tutar ortalama dolar kuru hesabına göre 2 milyar 246 milyon dolar civarındadır.

Ülke ekonomisine ağır yükler getiren bu projeler için bu yılın bütçesinden ise 73 milyar 830 milyon lira ödeneceği belirtiliyor. 2017-2026 döneminde ise köprü ve otoyolların garantilerine yapılan ödemenin toplamda 17 milyar 302 milyon doları bulması bekleniyor.

Şehir hastanelerinin kiralarna ise 2024 yılında kamu bütçesinden 83 milyar 697 milyon lira ödenme yapılması planlanıyor. İktidarın ‘beş yıldızlı otel konforunda hastane yapıldı’ diyerek propagandasını yaptığı şehir hastanelerine 2017-2023 döneminde 102 milyar 206 milyon lira ödeme yapıldı. Bu hastaneler için yapılan ödemelerin 2025’te 97 milyar 905 milyon lirayı, 2026’da ise 99 milyar 386 milyon lirayı bulması bekleniyor.¹ Dolayısıyla şayet gerçek anlamda tasarruf yapılacaksa garanti ödemelerine giden devasa kaynaklardan başlanabilir.

Söz konusu emekçiler olunca kuruş hesabı yapan iktidar, yandaşlara milyarlarca lira kaynak aktarmaktan imtina etmemektedir. Yap-işlet-devret modeliyle yaptıkları ve yandaşlara dolar garantisi verdikleri projelerde yandaşlar “zarar etmesinler” diye yılda 4 defa enflasyon zammı/güncellemesi yapmışlardır. Dahası aynı uygulamayı elektrik şirketleri için de yapmışlardır. Pandemi döneminde 2021 yılında elektrik şirketlerine 3 milyar lira yardım yapılmış, bedeli ise faturalara yansıtılarak halka ödetilmiştir. AKP, iş başına gelmeden önce en çok eleştirdiği ve yürürlükten kaldıracağı vaadinde bulunduğu alım garantili elektrik üretim tesisleri modelini tekrar devreye sokmuş firmalara kar ve alım garantisi verirken maliyetini ise halkın sırtına bindirmiştir. Unutmamak gerekir

¹ <https://www.birgun.net/haber/yandas-sirketlere-servet-garantis-i-477209>

ki, Türkiye iklim şartları üretim için uygun olmasına rağmen dünyada enerjiyi en pahalı tüketen ülkeler arasında yer almaktadır.

Yandaşlara verilen garanti ödemeleri yetmiyormuş gibi sermaye-siyaset ilişkisi garantilerin külfetini arttırmak için kullanılmıştır. Bunun en somut örneği, eski Ulaştırma Bakanı Cahit Turan’ın 2018 yılında Kuzey Marmara Otoyolu inşaatını üstlenen konsorsiyumun CEO’su iken Ulaştırma ve Altyapı Bakanı olarak tayin edilmesi olmuştur. Cahit Turan 2019 yılında çalıştığı şirkete, Kuzey Marmara Otoyolu projesinde, 2 milyar 187 milyon dolar ek maliyet artışı vermiştir. Bunun maliyeti ise her zaman olduğu gibi bütçeye yani halka yüklenmiştir.

Şirket, başlangıçtaki yatırım maliyeti ile bu otoyolu bitiremediği gerekçesiyle yeni kredi almak zorunda kalmış, bu yeni krediyi ise Hazine üstlenmiştir. Şirket lehine araç geçiş garantisi artırılmış, sözleşme süresi uzatılmıştır. Bu değişiklikler ise başlangıçta verilen 1,9 milyar dolar gelir garantisinin 5,8 milyar dolara çıkmasına neden olmuştur. Yani 4 milyar dolarlık ek ödeme yapılmıştır.

Cahit Turan, 2020 yılında bakanlık görevinden ayrılmıştır, ancak geçtiğimiz günlerde, bakan iken iltimas sağladığı şirkete, bir kez daha CEO olarak dönmüştür. Demokrasi kültürünün yerleştiği ülkelerde geçmiş dönemde siyasetin önemli kademelerinde yer almış kişilerin özellikle maddi fayda sağladığı kurumlara yönetici olarak görev yapması “çıkar ilişkisi” olarak değerlendirilmekte, yargılama sebebi yapılmaktadır. Ancak AKP iktidarı böylesi gayri ahlaki uygulamaları “yeni normal” haline getirmiştir.

Çoklu Maaş Düzenlemesi AKP’nin Günahlarını Örtemez

Bu torba yasa teklifinin öne çıkan bir diğer düzenlemesi ise teklifin 29. Maddesidir. Bu madde kamuoyunda “çoklu maaş” olarak bilinen uygulamaları

düzenlemektedir. Bilindiği üzere genellikle AKP’de bir dönem bakanlık, vekillik, yöneticilik vb. görevlerde bulunanlar ‘boşta kalmasınlar diye’ pek çok kamu kurumuna, bankaya ve şirket yönetim kuruluna üye olarak atanmaktadır. Bu şekilde birden fazla maaş almaları sağlanmaktadır. Yönetim kurullarında genellikle ayda birkaç kez yapılan toplantılar sonrası huzur hakkı adı altında ödemeler yapılmakta, yani bir nevi bu şekilde bürokratik makam dağıtılarak AKP’nin eskilerine ulufe verilmektedir.

Bu torba yasanın 29. Maddesi ile kamuoyunda “Huzur Hakkı” olarak bilinen çifte maaşa sınırlama getirileceği iddia ediliyor. Buna göre belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve il genel meclisi üyeleri de dâhil olmak üzere kamu görevlilerine, sadece bir görev için ödeme yapılacak ve bu ödemelere üst bir sınır getirilecek. Görev nedeniyle alınacak huzur hakkı, ücret, ikramiye gibi ödemelerin de ayda bir defadan fazla yapılmaması öngörülmektedir.

Yıllardır basına yansıyan yandaşa çoklu maaş uygulamaları AKP tarafından pek çok defa inkar edilmişti. Dahası “huzur hakkı” adı altında yandaşlara, eski vekillere, AKP’li küskünlere, eski bakanlara vb. dağıtılan bu kaynaklar açıktan canhıraş bir şekilde savunulmuştu. Ancak her ne hikmetse şimdi de bu torba yasayla yıllardır inkar ettikleri ve değiştirmek için düzenleme yapmaktan imtina ettikleri çoklu maaş uygulamasına ilişkin düzenleme getirilmek istenmektedir.

Milyonlarca yurttaş işsizlik sarmalındayken, en temel ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorlanıyorken ve ayrıca çalışanların ve emeklilerin çok önemli bir bölümü açlık ve yoksulluk sınırının altında bir maaşa mahkûm edilmişken kamuoyunun vicdanını yaralayan çoklu maaş uygulamasını iktidarın kaynaklar tükenince gündeme alması toplumsal adaletsizliği gidermeye yönelik değil, göz boyamaya dönük bir adımdır.

Bu düzenleme AKP’nin çoklu maaş günahlarını asla ortadan kaldırmayacaktır. Yıllarca kamusal kaynakları sömüren çoklu maaş

uygulamalarını temize çekmeyecektir. Ataması yapılmadığı için fabrikalarda güvencesiz koşullarda çalışıp iş cinayetinde yaşamını yitirenler için, işsizlikten ve yoksulluktan intihar eden gençler için, geçinemediği için yaşamına son veren öğrenciler için, aç kalmamak için ağır işlerde çalışan emekliler için, okula aç giden öğrenciler için bunu birden fazla maaşla yaşayan ayrıcalıklı kesimin yanına bırakılmamalıdır. Bu torba yasadaki düzenlemeyle yanlış olduğu ve israfa neden olduğu kabul edilen çoklu maaş uygulamalarının emekçi halkımıza yüklenen maliyetin hesabı hukuk yollarıyla sorulmalıdır. Emekçiler açlığa ve sefalete mahkûm edilmişken ne çoklu maaş alanların ne de çoklu maaş verenlerin yanına kar kalmamalıdır.

Madde Değerlendirmeleri

Madde 1: Madde ile Türk Standartları Enstitüsü Kanunu’nun “TSE Gelirleri” maddesinin 1. fıkrasına bir (f) bendi olarak “genel bütçeden yapılacak Hazine yardımları” bendi eklenmesi kanunla düzenlenmektedir. 15/7/2018 tarihli 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin TSE’nin gelirlerini düzenleyen maddesindeki bu bent Anayasa Mahkemesi’nin 25/1/2023 tarihli kararıyla kanunla düzenlenmesi gereken bir madde olduğu gerekçesi ile iptal edilmiştir. Bu sebeple Anayasa Mahkemesi’nin iptal gerekçesini karşılamak üzere kanunla tekrar düzenlenmektedir.

TSE’nin daha önceden böyle bir Hazine yardımına ihtiyaç duymayıp neden şimdi böyle bir ihtiyaç doğduğu tartışma konusudur. TSE’ye Hazineden aktarılan ilk ödenek 2023 yılında 1 milyar 275 milyon lira, 2024 ilk 6 ayında da yaklaşık 371 milyon lira olarak gerçekleşmiştir. Kanun metni ile ilgili hazırlanan “Etki Analizi” belgesinde “kaynak aktarımlarının tamamı yatırımlarda kullanılmaktadır” denilmektedir. Tamamı yatırımlarda kullanılacak denilerek genel bütçeden 1 milyar 271 milyon lira verilmesi, 2023 yılı sermaye gideri ödeneğinin ise 280 milyon lira olarak gerçekleşmesi yani “280 milyon lira

yatırım” yapılacağı söylenmesine rağmen, 1 milyar 275 milyon lira genel bütçeden aktarım yapılması AKP’nin iktidar pratiğinde kamu kurum ve kuruluşlarının gider kalemlerinin ne kadarının kamu yararına harcandığını akıllara getirerek, kurumun gelirlerini artırmaya yönelik bu düzenlemeye neden ihtiyaç duyulduğu sorusunu ortaya çıkarmaktadır. Tasarruf adı altında bütçeye yük getiren bu türden düzenlemelerin yapılması ve bütçe gider kalemlerinin artırılması bir garabet olarak durmaktadır.

Madde 2: Madde ile kamuda tasarruf tedbirleri kapsamında kamu idarelerinde bulunan taşıt ve iş makinelerinin idareler adına satılmasına yönelik esas ve usulleri belirlemeye ve belirlenen esas ve usuller kapsamında ihaleleri yapmaya Özelleştirme İdaresi Başkanlığı’na yetki verilmesi düzenlenmektedir.

Getirilen ek madde ile bu satış işlemlerinde Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun ve Devlet İhale Kanunu hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir. Ancak 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun ve 2880 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerinin uygulanmaması ihaleleri açık, şeffaf ve hesap verilebilir olmaktan çıkaracaktır. Madde ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı’na araç satışlarında kanuna da tabi olmayan, esaslarını sadece kendisinin belirleyeceği gibi geniş bir yetki verilmektedir. “Hızlı bir şekilde, hızlıca kamu gelirine dönüştürme vb.” gibi amaçlar belirtilerek yapılacak satışlarla ilgili örtülü bir durum getirilmektedir. Bahse konu araçların hangi kurumlardan hangileri olacağına, nasıl belirleneceğine, kimlere satılacağına dair bir belirsizlik söz konusudur. Yanı sıra, şu an satılarak tasarruf yapılacağı iddia edilen araçların zamanında ihtiyaç dışı mı alındığı, zamanında yapılan alımların ne için nasıl yapıldığı, kamunun zarara mı uğratıldığı gibi sorular gündeme gelmektedir. Eğer öyle ise bu kararı alanların kimler olduğu ve neden hiçbir zaman kamu zararı kararını almış olanlara bunların rücu edilmediği sorularını bir kez daha gündeme getirmektedir. Özellikle kamu araçlarının Özelleştirme İdaresi

Başkanlığı eliyle toplu olarak satılacak olması ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın satış yöntemini kendisinin belirleyip kendisinin uygulayacak olması İhale Kanunu'na da Özelleştirme Kanunu'na da uymayacak olan işlem olarak karşımızda durmaktadır. Kamunun elindeki araç filolarının belki tek tek belki toplu olarak, buna iş makineleri de dâhil edilerek, Özelleştirme İdaresi'nin uhdesinde dilediği kişi ya da kişilere satacak olması “araç saltanatı” diye eleştirilen araçların şimdi de “taşıt rantına” mı dönüşeceğini akıllara getirmektedir.

Kamu ihale mevzuatının AKP iktidarı tarafından devamlı istisnalar getirmek için kullanılması, bu maddeyle de Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yapılacak bu ihalelerin Devlet İhale Kanunu'ndan muaf tutulmasıyla tekrardan yapılmaktadır. Yanı sıra araç satışının çok ihtisas gerektiren bir iş mi olduğu, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı gibi bir kurum tarafından yapılması gereken bir iş mi olduğu ve neden satış işlemlerinin KİK'ten istisna tutulduğu, Kamu İhale Kanunu mevzuatı çerçevesinde yapılmadığı önemli diğer noktalaradır.

Madde ile ilgili bir diğer önemli husus da bu taşıtların ihtiyaca cevap verip vermediğine dair bir ön inceleme mi yapılacağı yoksa ilgili kurumun bir raporuyla mı bu taşıtların satışa sunulacağı sorusudur. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişten yani 2018 yılından 2024 yılının Mart ayı sonuna kadar araç kiralama bedeli olarak 7 milyar 984 milyon lira ödenmiştir. Kamunun gerçekleştirdiği yüksek araç kiralama ve harcama bedelleri ortadayken, madde düzenlemesiyle planlanan araç ve iş makinaları satışlarından sonra kamu kurumlarının tekrar taşıt kiralaması ya da yeni taşıt alımlarıyla ilgili herhangi bir harcama yapıp yapmayacakları ya da bu taşıtların kurumlar tarafından daha yüksek standartlı yeni araçlar temin etmek amacıyla satılıp satılmayacakları belirsizdir.

Madde 3: Sanayi Bakanlığı’nın yabancı yatırımcılarla yapacağı sözleşmelerden damga vergisi alınmamasını düzenleyen maddedir. Bir taraftan Maliye Bakanı “istisna ve muafiyetleri kaldıracamız” açıklamaları yaparken bir taraftan da “tasarruf paketinin” içerisinde damga vergisi muafiyeti getirilen bir düzenlemeye yer verilmektedir. Yani bir taraftan vergi gelirlerini, dolaysız vergileri arttırmak için çalışıldığı söylenmekte diğer taraftan da istisna kapsamı genişletilmektedir.

Burada amacın ülkeye gelecek doğrudan yatırımları teşvik etmek olduğu belirtilmiştir. Oysaki doğrudan yabancı yatırım çekmek için damga vergisine istisna getirmenin herhangi bir mantığı yoktur. Bu ilave teşvikten sonra ne kadar yatırım geleceği veya vergi istisnası nedeniyle ne kadar bir maliyete katlanılacağı belirsizdir. Yurttaşlar tasarruf tedbirleri kapsamında çeşitli zorluklarla karşı karşıya kalırken yabancı yatırımcıların damga vergisinden muaf tutulması iktidarın önceliklerini de bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Yatırımların vergiye olan hassasiyetinin az olduğu bilinen bir gerçekliktir. Damga vergisi gibi bir vergi nedeniyle yatırım yapılmaktan vazgeçilmesi ya da damga vergisine muafiyet verildiği zaman yatırım yapan firmaların artması az rastlanır bir durumdur. Sanayi Bakanı’nın kimlerle, ne türden anlaşmalar imzalayacağı ve neden böyle bir muafiyet veya istisna getirildiği sorusu orta yerde durmaktadır. Düzenlemenin yürürlüğe gireceği tarihten önce Cumhurbaşkanı, Sanayi Bakanı ve Çinli yatırımcı firma tarafından imzalanan sözleşme sonrasında damga vergisinden muafiyet getirilmesi 1/7/2024 tarihinde yürürlüğe girecek bu madde ile adrese teslim bir düzenleme yapıldığı, düzenlemenin Manisa’ya yatırım yapacak Çinli otomobil firmasının yatırımıyla alakalı olduğu iddialarını gündeme gelmiştir.

Madde 4: Anayasa Mahkemesi’nin iptal gerekçeleri nedeniyle kanuni düzenlemenin yapıldığı bir diğer maddedir. İktidar tarafından iptal edileceği

bilinmesine rağmen kanunla yapılması gereken işlerin kararnameyle veya yönetmelikle yapılması, Anayasa Mahkemesi kararlarının geriye yürümezliğinin kullanılarak, bu arada istenilen iş ve işlemlerin yapılmaya çalışılmasından başka bir şey değildir. Buradaki üniversitelerin kadro meselesi de benzer bir durumdur. Kararname çıkarılarak doldurulan bu kadrolara ilişkin şimdi de kanun çıkartılmaktadır.

YÖK Genel Sekreteri de komisyon görüşmelerinde bu kadrolarla ilgili sürenin 29 Ağustos 2024 tarihinde sona ereceğini, bu nedenle 29 Ağustos tarihine kadar bu kadroların ihdasının yeniden temin edilmesi gerektiğini söylemiştir. Aksi takdirde söz konusu atamaların boşa düşeceğini açıkça ifade etmiştir.

Madde 5: Madde ile BOTAŞ'ın görevlendirmeler nedeniyle bütçeden alacakları ile doğal gaz ithalatından kaynaklanan vergi borçları, idari para cezası, gecikme zamları birbirinden mahsup ediliyor. Bu, yöntem daha önce 2 kere 2021 ve 2022 sonunda kanunlaşmıştır. Fakat bu, bütçenin gayrisafılık ilkesine aykırıdır. Böyle bir mahsuplaşma ayrı ayrı muhasebeleştirilmesi gereken gelir ve giderlerin kesin hesap kanun teklifinde görülmemesi anlamına gelmektedir. Bu da Meclis'in bütçe hakkının elinden alınmasıdır. Anayasa'nın 78 ve 161. Maddelerine de aykırılık söz konusudur.

BOTAŞ'ın neden her yıl aynı şekilde böyle bir finansman sıkıntısına düştüğü, bu şekilde borçlanması nereden kaynaklandığı ve vergi borçlarını neden ödeyemediği, yüksek doğal gaz fiyat artışlarına rağmen neden bu mahsupların yapılmak zorunda kalındığı kamuoyuna net bir şekilde açıklanması gereken asıl önemli hususlardır. Bunlara kimlerin ya da hangi politikaların neden olduğu ortaya çıkarılmalı, kamuyu zarara sokan kişiler hesap vermelidir.

Madde 6: Bu madde BOTAŞ'ın doğal gaz alımlarında uygulayacağı satın alma yönteminin düzenlenmesine ilişkindir. Anayasa Mahkemesi'nin doğal gaz alımlarına yönelik değişikliğe dair iptal kararı doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır. Ancak 6'ncı maddeyle kurulan çerçeve Anayasa Mahkemesi'nin kararında işaret ettiği saydamlık, hesap verebilirlik ve fırsat eşitliği ilkelerine uygun doğal gaz satın alma yöntemiyle uyumlu değildir. Hükme göre BOTAŞ tarafından yapılacak her türlü doğal gaz alımı Kamu İhale Kanunu'ndan istisna tutulacaktır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, kamu alımlarının şeffaf, rekabetçi ve açık bir şekilde yapılmasını sağlamayı amaçlamaktadır. BOTAŞ'ın doğal gaz alımlarını bu kanunun kapsamı dışında tutmak, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine aykırıdır. Bu durum kamu kaynaklarının daha yüksek maliyetlerle kullanılmasına neden olabilecektir.

Madde 7: Bu düzenleme, kanunun belirli alımlar için Cumhurbaşkanı'na usul ve esasları belirleme yetkisi vermektedir. Yetkilerin Cumhurbaşkanı'na verilmesi tek adam rejiminin geldiği noktayı bir kez daha gözler önüne seren bir örnektir. Alım süreçlerinin şeffaflığı ve hesap verebilirliği sağlanmalı, gizlilik ilkesi ile kamu denetimi arasındaki denge iyi kurulmalıdır. Bu düzenlemenin etkin bir şekilde uygulanması için detaylı yönetmelik ve rehberler hazırlanmalı, kamuoyu bilgilendirilmeli ve gerektiğinde hesap verebilirlik mekanizmaları işletilmelidir. Parlamento denetiminden uzak, tek bir kişi veya organın belirleyici olduğu bu düzenleme, yasama organının yetkilerini yok saymaktadır.

Madde 8: TPAO ve BOTAŞ'ın petrol ve doğal gaz arama, sondaj, üretim, taşıma, depolama ve gazlaştırma faaliyetleri ile ilgili mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde parasal limit uygulanmayacaktır. Alım süreçlerinde hesap verebilirliğin sağlanması için denetim mekanizmalarının etkin bir şekilde işlemesi şarttır. Kanunun 5. Maddesinde belirlenen temel ilkeler (şeffaflık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik, gizlilik, kamuoyu denetimi, ihtiyaçların uygun şartlarla ve

zamanında karşılanması, kaynakların verimli kullanılması) doğrultusunda hareket edilmesi zorunludur. Ancak bu şekilde kamu alımlarının etik ve yasal çerçevede yapılması sağlanabilir. BOTAŞ tarafından hazırlanacak yönetmeliklerin, kurum görüşü alınarak hazırlanması, düzenlemelerin kapsamlı ve detaylı olmasını sağlayabilir. Ancak bu süreçte paydaşların görüşlerinin alınması ve kamuoyuna açık bir şekilde paylaşılması gerekmektedir. İhale süreçlerinin etkin, şeffaf ve denetlenebilir bir şekilde yürütülmesi, kamu kaynaklarının verimli kullanılmasını sağlayacaktır.

Madde 9: Türk Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi için sağlanacak dış finansmanlara Hazine geri ödeme garantisi verilmektedir. Hazine garantilerinin artması, devletin zaten artmış borç yükünü daha da artırabilir ve bu da vergi mükellefleri üzerinde ek bir maliyet oluşturabilir. Uzun vadede, bu tür garantiler mali sürdürülebilirlik açısından risk teşkil etmektedir. Bu durum, bütçe açığının büyümesine ve ekonomik istikrarın zayıflamasına neden olmaktadır. Ayrıca bağımsız denetim eksikliği ve dış finansmana bağımlılık gibi riskler, kamu kaynaklarının verimli kullanılmasını engellemektedir. Bu nedenle, söz konusu düzenlemeye karşı Hazine garantilerinin sınırlandırılması, mali disiplinin korunması ve yerel kaynakların etkin kullanılması gerekmektedir.

Madde 10: Bu düzenleme devletin borçlanma kapasitesini artırarak mali dengesizliklere yol açabilir. Ayrıca kamu kaynaklarının belirli gruplar veya kurumlar lehine kullanılması adalet ve eşitlik ilkelerine aykırılık teşkil edecektir. Özel tertip devlet iç borçlanma senetlerinin ihraç edilmesi, devletin borç yükünü artırabilir. Bu nedenle, borçlanmanın çok dikkatli bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir.

Madde 11: Bu düzenleme, elektrikli ve hibrit araçların kullanımını teşvik etmek amacıyla ÖTV oranlarını belirlemektedir. Çinli elektrikli araç üretici BYD'nin

Manisa’da kuracağı fabrika ve 1 milyar dolarlık yatırım için adrese teslim hazırlanmış bir maddedir.

Düzenlemede belirtilen Özel Tüketim Vergisi matrahı sınırları, belirli gelir gruplarının faydalanmasını zorlaştırmaktadır. Vergi matrahı 1 milyon 350 bin lirayı aşmayan araçlara yönelik teşvikler, yüksek gelirli gruplara yönelik bir avantaj sağlarken, düşük ve orta gelirli yurttaşların elektrikli araçlardan faydalanma imkânını kısıtlamaktadır.

Öte yandan otomotiv yatırımları büyük ve stratejik yatırımlar olduğundan iç pazarı nasıl etkileyeceği sorusu mevcut piyasa koşullarında önemlidir. Dışarıdan yeni gelen bir markaya ekonomi politik gerekçelerle çok avantajlı koşulların sağlanması, yerleşik üreticiler için dezavantaj yaratacaktır.

Madde 12: Düzenleme, belirli şartları sağlayamayan işletmelerin akaryakıt ikmali yapmasını engelleyerek, rekabet koşullarını belirli bir düzeyde korumayı amaçlar. Uygulama sürecinde, düzenlemenin etkin bir şekilde nasıl yönetileceği ve denetleneceği önemlidir. Yönetmeliklerin adil bir şekilde uygulanması ve işletmelerin uygunluklarına ilişkin denetimlerin düzenli olarak yapılması gereklidir. Bu düzenleme, akaryakıt ikmali yapabilecek işletmelerin sayısını sınırlandırarak küçük işletmelerin bu sektörde faaliyet göstermesini zorlaştırıp büyük firmaların tekel oluşturması riskini artabilir.

Madde 13: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na ek madde getirilerek, kamu kurum ve kuruluşlarının harcama ve uygulamalarının tasarruf tedbirlerine uygunluğunun izlenmesi, incelenmesi ve denetlenmesi sonucunda alınan tedbirlere aykırı iş ve işlemleri tespiti durumunda tabi oldukları mevzuat uyarınca disiplin hükümlerinin uygulanması ve sonuçların idarelerince Cumhurbaşkanlığına bildirilmesi düzenlenmektedir. Ancak tasarruf tedbirlerine aykırı iş ve işlemlerde bulunan kamu görevlileri hakkında uygulanacak disiplin cezalarının kime nasıl uygulanacağı sorusu yanıtsızdır.

Madde 20: Maddeyle avukatların takip ettiği işlerde şüpheli bir durum varsa MASAK’a bildirme zorunluluğu getirilmektedir. Avukatların, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun 36’ncı maddesi gereği müvekkillerine karşı sır saklama yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu düzenlemeyle avukatlara yüklenmek istenen durum sır saklama yükümlülüğüyle çelişmektedir. Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararı üzerine hazırlanan düzenlemenin avukatlık mesleğinin bağımsızlığı ve temeline aykırılık oluşturduğu gibi Anayasa Mahkemesi’nin kararını da tam olarak karşılamadığı açıktır. Maddenin bu şekilde yasalaşması Anayasa’nın 13’üncü ve 20’nci maddelerine de aykırılık teşkil edecektir.

Madde mevcut içeriğine çok yakın bir çerçevede daha önce yönetmelik olarak düzenlenmiş, Türkiye Barolar Birliği’nin açmış olduğu dava üzerine iptal edilmiştir. Sonrasındaki yasalaşma sürecinde Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilmesi üzerine tekrardan getirilmektedir. Anayasa Mahkemesi’nin madde hükmüne paralel daha önce yapılmış olan düzenlemeyi iptal kararında “ilgili düzenlemenin bu hâliyle avukatlık mesleğinin önemi ve adalet hizmetindeki rolü karşısında mesleklerinin icrası noktasında serbest avukatlara katlanamayacakları bir külfet yüklemekte olup kuralla özel hayata saygı hakkına getirilen sınırlamanın orantılı ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmadığı anlaşılmıştır” denilmiştir. Anayasa Mahkemesi, yürürlükten kalkma süresiyle ilgili bir süre belirtmemesi ve içeriğinde belirttiği gerekçeler bakımından avukatlık mesleğinin ruhuna, mesleğin kamu hizmeti niteliğine uygun olmayan bir içerik taşıdığını açıkça ifade etmiştir. Avukatların yürütmüş olduğu kamu hizmetinin vafına, niteliğine, müvekkilleriyle veya yaptıkları işlerle ve hizmetlerle ilgili mahremiyet ve sır saklama ilkesine uygun olmayan bir içerik olduğu açıktır.

Anayasa Mahkemesi kararında genel olarak avukatların yükümlü tanımına dâhil edilmesi ve başta şüpheli işlem bildirimi olmak üzere müvekkilleriyle olan

ilişkilerinden elde ettikleri bilgileri idareyle paylaşma yükümlülüğü altına alınmalarının avukat-müvekkil mahremiyetini etkileyebileceği, bu yönüyle de özel hayata saygı hakkına yönelik bir sınırlama içerdiğini esasen belirlemiştir. Avukatlık Kanunu’nun 36’ncı Maddesiyle avukatlar sır saklama yükümlülüğüne haizdir ve yine 38’inci Maddeyle de işin reddi zorunluluğu düzenlenmiştir. 36’ncı Maddeyle çok açık bir şekilde avukatların kendilerine tevdi edilen veya gerek avukatlık görevi gerekse Türkiye Barolar Birliği ve barolar organlarındaki görevleri dolayısıyla öğrendiği hususları açığa vurmaları yasaklanmıştır. Meslek kurallarının 38’inci Maddesiyle de yine sır saklama yükümlülüğü tanımlanmıştır. Ayrıca burada avukatlık mesleğinin mahiyeti, savunma hakkı ve hak arama özgürlüğünün bir bütün olarak hem Anayasa’nın 36’ncı Maddesi hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hem de İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi bağlamında da ayrıca değerlendirilmesi gerekir. Temel alınması gereken husus avukatın bağımsızlığıdır.

Mevcut Avukatlık Yasası’nın 36 ve devamı maddesi kapsamında olmasının yanında burada uluslararası ilkelere de aykırılık söz konusudur. 21’inci Yüzyılda Avukatlık Meslek Kurallarına Dair Turin İlkeleri avukatların faaliyetleri noktasında mahremiyetin sağlanması koşullarının üst düzeyde olması noktasında sorumluluk yükleyen ilkeleri ifade etmektedir. “Avukatların rolüne dair temel prensipler” başlıklı Havana Kuralları da benzer değerlendirmeler ortaya koymaktadır. Bu madde kapsamında yer alan özel alanlar tamamen avukatlığa hasredilmiş alanlar olmamakla beraber, avukatlar tarafından yürütüldüğünde kimlik tespiti yapma, belge teminini sağlama ve ilgili kurumlara bildirim yükümlülüğü gibi avukatlık mesleğinin içeriğinde ve ruhunda olmayan, olmaması gereken bir sorumluluk yüklemektedir. Şu an 190 bin avukatın, 26 bin stajyer avukatın olduğu Türkiye’de bu düzenleme avukatların muhbir gibi algılanmalarına sebebiyet verebilecektir.

Avukatların görmekte oldukları bir davada müvekkilleriyle ilgili bir sırra vakıf olduklarında bu sırrın Suç Gelirlerinin Aklanması Kanunu kapsamında bir bildirim yükümlülüğüne tabi kılınması zamanla müvekkillerini bu yönüyle seçmeye başlamalarına, müvekkillerin de avukatlara güvenmemeye başlamasına yol açacaktır. Çünkü artık avukat bir anlamda ihbar yükümlülüğü altına girmektedir. Bu şekilde avukat-müvekkil ilişkisinin zedelenmesi zamanla yargının üç ayağından biri olan savunmayı zayıflatacak, insanların avukat tutmakta avukatların da belli davalara bakmakta tereddüt etmesine yol açacaktır. Bu durum demokratik toplum düzeni gereklerine de aykırılık teşkil edecektir.

Madde 22: 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenerek, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ayın başından 30.06.2027 tarihine kadar 06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde yer alan ve 2023 yılı Ocak ayı verilerine göre nüfusu azalan belediyeler bakımından 2023 yılı Ocak ayı nüfus verileri esas alınacağı düzenlenmektedir. Bu tarih aralığında 2023 yılı ocak ayı nüfus verilerinin geçildiği belediyelerde ise yüksek olan veriler dikkate alınacaktır.

Depremden etkilenen belediyelerin mali desteklerini korunması, afet sonrası toparlanma sürecinde gerekli finansal kaynakların sağlanması önemlidir. Nüfus verilerinin korunması ve yüksek nüfus verilerinin dikkate alınması, belediyelerin ihtiyaçlarına uygun kaynak dağılımını sağlayacaktır. Ancak, uygulama sürecinde veriler doğru şekilde elde edilmeli ve buna ilişkin denetim mekanizmalarının etkin şekilde çalışmalıdır.

Madde 23, 24, 25, 26: 6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun ile Hazine ve Maliye Bakanlığı'na verilen yetkiler, Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na devredilmektedir. AKP, iktidarları sürecince “hızlı ve etkin karar alma” bahanesiyle yetkilerin tek elde toplanmasını amaçlayarak düzenlemelerin “siyasi” boyutunu perdelemek için daima “teknik” yönlerini öne çıkarmıştır. Bu düzenleme de devlet bürokrasisi ve yasaların Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne “entegrasyonu” kapsamında yapılmaktadır. Söz konusu düzenlenmeye ihtiyaç duyulmasının sebebi 2022 yılında devlet yardımlarıyla ilgili yayınlanan 102 Sayılı Cumhurbaşkan Kararnamesi'dir. Devlet yardımlarının çeşitliliği, kapasitesi ve şeffaflığı üzerine eleştiriler söz konusuyken merkezileşmenin genişletildiği görülmektedir.

Oysaki bakanlık çatısı altında, taşrada da güçlü bir yapılanmaya gidilerek devlet destek ve yardımların doğru ve etkin kullanımının sağlanması gerekmekteydi. Doğru adımları pas geçen siyasi iktidar, burada da bir tekelleşmeye giderek taşrada herhangi bir örgütlemesi dahi olmayan Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nı yetkili kılarak tüm devlet desteklerinin başkanlık çatısı altında toplanmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla 22 yıl boyunca devlet yardımları bakanlık çatısı altında farklı birimlerce yürütülmesine rağmen bu kez Cumhurbaşkanlığı çatısı altına alınmasının verimlilikle bir ilgisi bulunmamaktadır. Sosyal, politik ve ekonomik krizlere neden olan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin merkezileşme ve tekelleşme uygulamaları daha da genişletilmeye çalışılmaktadır.

Madde 27: İller Bankası Anonim Şirketi'nin sermayesi 9 milyar liradan 60 milyar liraya yükseltilmektedir. Belediyeler ve bağlı kuruluşlarına yönelik katkı ve desteklerin artırılması gerekliliği ortadadır. Çünkü yerel yönetimlerin güçlü ve etkin olması, yerel demokrasiyi de güçlendirmektedir. Bunun yanında temizlik ve içme suyu vb. çalışmalarla belediyeler, en geniş kamu hizmetinin sunulduğu

yerlerdir. Buna rağmen DEM Parti başta olmak üzere muhalif partilere mensup belediyelere ve yerel yönetimlere gerekli destek ve teşvikler sağlanmamaktadır. Basına da yansıdığı üzere 2021 yılında yüzde 100 kredi desteği verilen belediyelerin çoğu iktidar belediyeleridir. Bu veriye göre muhalif belediyelerin aldığı yüzde 100 kredi desteği sadece 1 taneyken AKP+MHP+Kayyım belediyelerinin aldığı kredi sayısı 68 tanedir. Dolayısıyla asıl sorun İller Bankası Anonim Şirketi'nin sermayesinin miktarı değildir. Sorun kamu sermayesinin belediyeler arasında adil, dengeli ve şeffaf dağıtılmasıdır.

Eğer yerel demokrasinin geliştirilmesi, yerel yönetimlerin geniş kamu hizmeti sunması amaçlanıyorsa karşılıksız proje desteğinden yararlanan ve kredi talepleri kabul edilen muhalif belediyelerin sayısının artırılması gerekmektedir. Dolayısıyla Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da 6 Şubat depreminin yıktığı Hatay'da bir şehre desteğin gelmesi için belediyelerin iktidarda olmasını ima eden yaklaşımı asla kabul edilemez. Özellikle depremin yıktığı kentlerde depremin izlerinin net bir şekilde ortadan kaldırılması amacıyla ciddi desteklerin sağlanması gerekmektedir. Aynı şekilde 8 yıllık süreçte kayyım atanan belediyelerin mali destek ve proje başvurularına pozitif bir ayrımcılığa gidilmelidir. Sonuç itibarıyla İller Bankası'nın sermaye artışı siyasi iktidarın yerel yönetimlere yerel demokrasi temelinde bakması, belediyelerin kamu hizmetleri ve sosyal destekleri en tabana yayması amacıyla geniş bir işbirliği ağının kurulmasıyla anlam bulabilecektir.

Madde 29: Kamuoyunda “çoklu maaş” ve “çifte maaş” şeklinde tanımlanan siyasi iktidarın ise “huzur hakkı” veya “ikramiye” sözleriyle yumuşattığı uygulama hakkında düzenleme yapılarak kamu personelinin maaş sayısı ile maaşın üst tabanı belirlenmektedir. Halihazırda 2011 tarihli 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de yönetim kurulu ve benzeri organlarda yer alan kamu personeli ve memurların tek bir yerden maaş alacağı düzenlenmiştir. Buna rağmen AKP

iktidarları boyunca ehliyet ve liyakat gözetilmeden birçok kişiye çoklu maaş imkânı sağlanması gündemden düşmemiştir. Özellikle iktidar içinde farklı görevlerde bulunanlar için yasaların çizdiği sınır tanınmamış, birçok şirket ve bankanın yönetim kurullarına atanmışlardır. Dolayısıyla mevcut yasanın gereğinin bugüne kadar yerine getirilmediği ortadayken yapılacak düzenlemelerin ne kadar çoklu maaşların önüne geçeceği tartışmalıdır. Çünkü teklifte birçok belirsiz nokta bulunmaktadır. Düzenlemedeki boşlukları, maddelerdeki yoruma açık noktaları siyasi iktidarın kendi lehine kullanacağı açıktır.

Teklifle ilgili hazırlanan etki analizinde belirtilen hükümlere tabi personelle ilgili kurumsal kapsamda belirsizlikler söz konusudur. Etki analizinde geçen “Fonlar (Örneğin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Varlık Fonu – portföyünde yer alan kuruluş ve şirketler ile Varlık Fonu Yönetimi A.Ş. hariç) ifadesi açık değildir. Burada da görüldüğü üzere bir kesimin muaf tutulduğu, *de facto* istisnai bir durum oluşturulmaktadır. Dolayısıyla kapsam dışında tutulan kuruluş ve şirketlerde birçok çok maaş alınması da mümkün kılınmaktadır. Özellikle tasarının “kamu personeli ve memur” olanları içermesi de çoklu maaşın önüne geçilmesini engellemektedir. Çünkü teklif, memur olmayan ve dışardan yönetim kurullarına atanmaları kapsamamaktadır. Böyle bir durumda, bir kişi kamu personeli olmadığı sürece devlete ait şirket ve kurullarda görev yaptığı sayı kadar maaş alabilecektir.

Bunun yanında bir kamu personelinin görev aldığı yerden sadece tek bir maaş alacağı, ek olarak yapılacak ödemenin ise üst sınırının 98 bin lira olduğu belirtilmiştir. Ülkenin yarısının asgari ücretle geçinmek zorunda bırakıldığı, milyonların enflasyon altında ezildiği, işsizlik ve yoksulluğun yurttaşları intihara sürüklediği ve milyonlarca emeklinin 10 bin lira gibi bir sefalet ücretine mahkum edildiği bir süreçte bir kişinin mevcut maaşının yanında 98 bin lira alması da asla kabul edilemez. Söz konusu düzenleme, AKP-MHP iktidarının toplumsal gerçeklikten ne denli koptuğunu tekraren göstermektedir. Maddenin teknik açıdan da özensiz hazırlandığı görülürken uygulamada birçok yorum farkına neden

olabilecek bir tutum sergilenmiştir. Bu sebeple toplum vicdanını inciten uygulamaların şeffaf düzenlemelerle kesin bir şekilde sonlandırılması gerekmektedir. Maddede yeni olan tek şey mevcut kapsama belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ile il genel meclis üyelerinin eklenmesidir.

Heval Bozdağ

Ağrı

Hakkı Saruhan Oluç

Antalya

Gülcan Kaçmaz Sayyigıt

Van

MUHALEFET ŞERHİ

05/07/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/2266 Esas Numaralı “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” esas komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu, tali komisyonu Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu olmak üzere iki komisyona havale edilmiştir.

Teklif; 10/07/2024 tarihinde yalnızca esas komisyonu olan Plan ve Bütçe Komisyonunda yapılan görüşmeleri sonucunda kabul edilerek komisyon görüşmelerini tek günde tamamlamıştır.

Teklif;

- 18/11/1960 tarihli ve 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun
- 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanunu
- 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu
- 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu
- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu
- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun
- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu
- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu
- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
- 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu
- 5/5/2005 tarihli ve 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun
- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun
- 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun
- 13/10/2010 tarihli ve 6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun
- 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun

- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname
- 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname olmak üzere 16 farklı kanun ve 2 farklı kanun hükmünde kararnamede çeşitli düzenlemeler öngörmektedir.

Usule Dair Değerlendirmelerimiz

TBMM Başkanlığı'na sunulan kanun tekliflerinin komisyonlara havale edilme süreci ve bu sürecin işleyişi, Anayasa ve TBMM İçtüzük hükümleri çerçevesinde şekillenmektedir. Ancak, mevcut uygulamalar ve bazı düzenlemeler, demokratik ve şeffaf bir yasama sürecini engellemekte hatta zaman zaman ortadan kaldırmaktadır.

Öncelikle, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 88 inci maddesi ve TBMM İçtüzüğü'nün ilgili 23 üncü ve 26 ncı maddeleri gereğince, kanun teklifleri ve tasarıları, ilgili komisyonlarda görüşülmek üzere TBMM Başkanlığı tarafından havale edilmektedir. Bu bağlamda, komisyonların kanun tekliflerini esas ve tali komisyon olarak ikiye ayırması, birden fazla komisyonu ilgilendiren tekliflerin daha detaylı incelenmesine olanak tanımaktadır.

TBMM İçtüzüğü'nün 23 üncü maddesi uyarınca, kanun tekliflerinin konusu ve kapsamına göre esas ve tali komisyonlara havalesi yapılmaktadır. Tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yönü veya maddeleri üzerine görüş bildiren komisyonlardır. Ancak, iktidarın acele kanunlaştırma iradesi nedeniyle bu komisyonlar devre dışı bırakılmakta ve kendilerine tali olarak havale edilen teklifi görüşmeyeceklerine dair bir yazı alınarak, sadece esas komisyonlarda görüşülmek suretiyle kanunlaştırma süreci tamamlanmaktadır. Bu durum, önemli pek çok konunun ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmesinin önüne geçmekte ve yasama faaliyetinin kalitesini düşürmektedir. Farklı alanlarda deneyim ve bilgi sahibi milletvekillerinin katkıları alınmadan yapılan yasama faaliyetleri, kanunların kapsamlı ve etkili bir şekilde hazırlanmasını engellemektedir.

AK Parti'nin yasama faaliyetlerindeki aceleci tutumu ve TBMM İçtüzüğü ile Anayasa hükümlerine aykırı uygulamaları, yasama sürecinin kalitesini ve etkinliğini ciddi şekilde olumsuz etkilemektedir. TBMM Başkanlığı'nın hangi komisyonların esas ve tali komisyon olacağına karar verme süreci, çoğu zaman yeterli danışma ve değerlendirme yapılmadan gerçekleşmektedir. TBMM İçtüzüğü'nün 36 ncı maddesi gereğince, komisyona havale edilen kanun tekliflerinin görüşülmesi için havale tarihinden itibaren en az 48 saat geçmesi gerekmektedir. Ancak, bu süre çoğu zaman yeterli hazırlık ve inceleme yapılmadan

geçirilmektedir. Milletvekillerinin ve komisyon üyelerinin tasarı ve teklifleri detaylı bir şekilde inceleyebilmeleri için daha uzun bir süreye ihtiyaç duyulmaktadır.

Yine başka bir sorun komisyon toplantılarının gündemi, zorunluluk olmadıkça en az iki gün önceden milletvekillerine yazılı olarak bildirilmektedir. Ancak, pratikte bu süreye riayet edilmediği ve milletvekillerinin toplantı gündeminden yeterince haberdar edilmediği görülmektedir. TBMM İçtüzüğü'nün 26 ncı maddesi, milletvekillerine toplantı gündeminin zamanında bildirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bildirimlerin zamanında ve eksiksiz yapılması, yasama sürecinin şeffaflığı ve katılımcılığı açısından büyük önem taşımaktadır.

TBMM İçtüzüğü'nün 37 nci maddesi gereğince, komisyonlar kanun önerilerini Meclis Başkanlığı'nın havale tarihinden itibaren 45 gün içinde, tali komisyonlarda ise 10 gün içinde sonuçlandırmak zorundadır. Ancak, bu sürelerin çoğu zaman yetersiz kaldığı ve komisyonların önerileri yeterince detaylı inceleyemediği görülmektedir. Bu durum, yasaların aceleyle ve yeterince değerlendirilmeden kabul edilmesine yol açmaktadır. Komisyonların daha etkin çalışabilmesi için, çalışma sürelerinin uzatılması ve gerektiğinde ek süre verilmesi gerekmektedir. Lakin AK Parti acele ve verimsiz bir komisyon sürecini işler kılmayı tercih ederek çoğu zaman aynı günde komisyon toplantılarını yaparak teklifleri komisyon sürecinden çıkarmaktadır. Bu durum, özellikle muhalefet partilerinin görüşlerinin yeterince dikkate alınmadığı eleştirilerini beraberinde getirmektedir. Bir kanun teklifinin hangi komisyonlarda, hangi süre içinde görüşüleceğine dair daha geniş bir istişare mekanizmasının oluşturulması gerekmektedir.

Önemli ve dikkate alınması gereken başka bir husus ise kanun tekliflerinin komisyonlarda görüşülmesi sırasında, muhalefet partilerinin öneri ve eleştirileri çoğu zaman göz ardı edilmektedir. Yasama sürecinde, muhalefet partilerinin öneri ve eleştirilerinin göz ardı edilmesi, demokratik katılımcılığı zedelemekte ve bu sürecinin tek taraflı işlemesine yol açmaktadır.

Yasama sürecinin demokratik meşruiyeti, tüm siyasi partilerin ve milletvekillerinin sürece eşit katılımıyla sağlanmaktadır. Anayasa'nın 2 nci maddesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik bir hukuk devleti olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda, muhalefet partilerinin görüşlerinin dikkate alınmaması, demokratik meşruiyeti zedelemekte ve hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Ancak iktidar grubu alıştığı üzere bu kanun teklifinde de olağan ve olması gereken bu süreçleri dikkate almayan, başta Anayasamız olmak üzere içtüzük hükümlerine riayet etmeyen bir yasama faaliyetini işler kılmıştır. Sonuç olarak teklif hızlı, etkisiz ve verimsiz bir inceleme aşamasından geçirilerek komisyonu tamamlamıştır.

AK Parti Kanun Yapım Geleneği: Torba Kanun Teklifi

Aralarında hiçbir bağlantı bulunmayan birçok kanunu ve maddeyi tek bir kanun içerisinde birleştirip gündeme getiren kanun türü olan torba kanun, muayyen bir hüviyeti haiz olması gereken hukukun bu yönüne gölge düşürmektedir. Torba kanun genel kanun yönteminden farklı olarak resmi olmayan bir kullanımdır. Bu kullanımda genel yasama yönteminin kanun tekniği, iyi uygulama kodlarının ve kurallarının zorlanarak içerik yönünden hızlandırılmasını amaçlamaktadır. Genel yasama yöntemine göre, her biri ayrı bir kanun teklifi yolunu izlemesi gereken ve konu yönünden bütünlük sergilemediği halde tek bir teklif şeklinde yasalaştırılan kanun maddeleriyle; yasama süreçleri hızla geçilmektedir.

Torba kanun usulü Türkiye özelinde yasamanın katkısını devre dışı bırakıp yürütme endeksli yasalar çıkartma usulüdür. Buna mukabil yürütme erkinin parlamentodaki temsilcisi olan iktidar partisine gündemi belirleme imkânı vermektedir. Bu durum fiili hükümet yapısını etkilemekte ve cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ile iktidarın vesayetçi olduğunu iddia ettiği parlamenter sistemi iç içe geçirmektedir.

Bu teknik, birbiriyle alakasız maddelerin içine atılıp bir komisyonca görüşülmeye çalışıldığı, karar alma sürecinin etkin ve etkili işletilmediği bir teknik olmaktan başka bir tecrübe katmamıştır. Torba kanun yapma tekniği bütüncül bir anlayışla kanun yapmamızı engelleyen bir yöntem olmaktan öteye geçememektedir.

Kanun tekniği yönünden olumlu hiçbir yanı olmayan torba kanun yöntemi, sivil toplumun yasa yapım sürecine katılım ve katkısını da neredeyse imkânsız hale getirmektedir. Haliyle ilgili toplum kesimleri için sürpriz hükümlere elverişli düzenlemeler getirmektedir. Görüşülen bu teklifinde aynı yöntemle hazırlandığı ve bu yöntemin kullanılması ile kanun yapım sürecinde teklifin etkisiz ve verimsiz hale getirildiği açıkça ortadadır. Bu yöntemin terkedilerek yasama faaliyetinde kalite ve verimliliğin esas alındığı, ihtisas komisyonları özelinde bir çalışma pratiği ortaya çıkaracak bir usulün kabul edilmesinin sağlanması ivedi şekilde hayata geçirilmelidir.

Etki Analizinden Yoksun Bir Kanun Teklifi

Düzenleyici etki analizi, bir kanun teklifinin toplumun çeşitli kesimlerine, ekonomiye, çevreye ve genel olarak kamu politikasına nasıl etki edeceğini belirlemek için kullanılan bir araçtır. Bu süreç, saydam, objektif, tarafsız, katılımcı ve kapsayıcı bir anlayışla gerçekleştirilmelidir. Analiz sırasında mevcut durumun sürdürülmesi de dahil olmak üzere tüm seçenekler belirlenir ve her bir seçeneğin riskleri ve belirsizlikleri dikkate alınarak en uygun alternatif ortaya konulmalıdır. Ancak bu kanun teklifinde de görüldüğü üzere AK Parti iktidarı

döneminde, düzenleyici etki analizlerinin yetersiz ve eksik yapılması, yasama süreçlerinin etkinliğini ve yasaların uygulanabilirliğini olumsuz etkilemektedir. Düzenleyici Etki Analizinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar doğrultusunda yapılan etki analizlerinin temel amacı, veriye dayalı, saydam, objektif ve katılımcı bir şekilde kanun tekliflerinin değerlendirmesi olmalıyken; AK Parti iktidarında bu süreçlerin titizlikle uygulanmadığı ve hatta çoğu zaman etki analizlerinde kanun tekliflerinin gerekçelerinin yazılıp bir metin haline getirildiği gözlemlenmiştir.

Mevcut teklifin hazırlanmasında güncel ve doğru verilerin kullanılmadığı, gerekli bilgi ve belgelerin eksik veya yetersiz olduğu görülmektedir. Bu durum, teklifin gerçekçi ve uygulanabilir olmasını engellemektedir. Ayrıca, etki analizlerinin saydam ve objektif bir şekilde yapılmadığı, paydaşların ve ilgili tarafların yeterince sürece dahil edilmediği eleştirilmektedir. Katılımcı ve kapsayıcı bir anlayışla yapılmayan etki analizleri, toplumun geniş kesimlerinin ihtiyaç ve beklentilerini göz ardı etmektedir. Örneğin, ilgili teklifte avukatlara dair yapılan düzenlemede, başta avukatların olmak üzere sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine yeterince başvurulmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak, AK Parti iktidarı döneminde etki analizlerinin yetersizliği, yasa yapma sürecinin kalitesini ve etkinliğini ciddi şekilde düşürmektedir. Bu nedenle, düzenleyici etki analizlerinin usul ve esaslarına uygun şekilde yapılması, daha etkili, adil ve sürdürülebilir yasaların hazırlanmasına katkı sağlayacaktır.

Teklifin Geneline İlişkin Değerlendirme

Kanun teklifinin genel gerekçesinde belirtildiği ve hükümetin kamuoyuna yansıttığı üzere, bu kanun teklifi tasarruf tedbirlerini tamamlayıcı nitelikte olduğu iddia edilmektedir. Ancak kanun maddelerine bakıldığında görülmektedir ki otuz iki maddenin yalnızca üç tanesi tasarruf ile ilgili olup, diğer tüm maddelerin tasarrufla ve birbirleriyle ilgisi bulunmamaktadır.

Torba kanun tekliflerinin genel anlamda doğru kanunları üretmede yetersiz olmasının temel sebebi her bir kanunun birçok farklı kanundaki değişikliklerin aynı anda incelenmeye çalışılmasıdır. Bu kanun teklifinde de Türk Standartları Enstitüsü’nün gelirlerinden, vergi dairesi başkanlarının mevcut özlük haklarına; BOTAŞ ihalelerinden Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunda değişikliğe kadar birçok farklı konunun aynı kanun teklifinde değerlendirilmesi dört başı mamur bir yasama sürecini imkânsız hale getirmektedir. Bütünlüğü olmayan bu teklifinin geneline ilişkin sunuş ve karşıt görüşler mecburen maddeler özelinde değerlendirmeyi zorunlu hale getirmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek “tasarruf paketine ilişkin bir kanun teklifi gelecek” şeklinde kamuoyunu bilgilendirmiştir. Ancak teklif incelendiğinde tasarruf

tedbirlerine ilişkin önem arz eden bir şey olmadığı, tasarruf adı altında teklife edilen üç maddenin ise gerekli olmayan zaten olan ancak işletilmeyen kanunlar olduğu görülmektedir. Bu anlamıyla teklif kamuoyunun gözünü boyamaya çalışan bütünlüksüz bir tekliften ibarettir. Bir seneyi aşkın bir süredir kapsamlı, herkesin rahatlıkla anlayabileceği, başı sonu belli, toplumda genel kabul görmüş bir dezenflasyon ve istikrar programını hükümet sunamamaktadır.

Hükümetin tasarruf konusunda samimi olmadığı, ancak tasarruf ediyormuş gibi görünmeye çalıştığı bu teklifle de yeniden anlaşılmıştır. Zira bugün (11 Temmuz 2024) basında yer alan haberlerde görülmüştür ki Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ABD'ye 5 özel uçakla gitmiş ve tüm heyetiyle birlikte en pahalı otele yerleşmiştir. Sürekli tasarruftan bahseden hükümet, iş kendi harcamalarına gelince tasarrufa yanaşmamaktadır. Hükümetin tasarruftan anladığı emeklinin, memurun, işçinin, çiftçinin, esnafın sırtına yük bindirmekten ibarettir. Diğer yandan hükümete yakın yerli ve yabancı sermayeye muafiyetler ve istisnalar tanınmaktadır.

Bu tasarruf programın başarılı olması için ilk yapılması gereken şey hükümetin tartışmaktan kaçındığı TÜİK verilerinin güvenilir olmaması problemidir. Hükümet enflasyonu devamlı düşük ölçmeye devam ettiği sürece politika araçlarını da ona göre belirleyecektir. Yanlış ölçülen bir veriye göre başta faiz olmak üzere yanlış seçilen politika araçları, yanlış sonuçlar üretecektir. Yanlış belirlenen politikalar bu dezenflasyon ve istikrar programının başarıya ulaşması neredeyse imkânsız kılmaktadır.

En doğru ve en verimli, en etkili tasarruf doğru politika üretmekten geçer. Tasarruf tedbirleri altında birçok harcama kaleminden kesinti yapılmaktadır. Bu kesintilerin boyutu 100 milyar lira civarındadır. Sadece geçen sene Merkez Bankasının kur korumalı mevduattan dolayı ettiği zarar ise bunun 8 katı yani 818 milyar liradır. 100 milyar liralık bir tasarruf paketi için tüm parlamenterler ve bürokratlar çalışıp tartışırken Merkez Bankası akıl dışı, bilim dışı, rasyonellikten uzak bir politikayla sadece geçen sene bu ülkeyi 800 milyardan fazla zarara uğratmıştır. O yüzden, hükümet gerçekten doğru bir yerden başlanmak istiyorsa, ilk olarak verileri doğru ölçmeli, kurumların başına liyakatli kadroları getirmeli ve daha sonrasında da bunlarla beraber doğru politikaları izlemelidir. Çünkü yanlış politikalar izlendiğinde zaman bunun maliyetini, tüm toplum ödemektedir.

Maddelere Dair Değerlendirmelerimiz

Madde 1

Türk Standartları Enstitüsü ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir. “F) Genel bütçeden yapılacak Hazine yardımlarından,” Türk Standartları Enstitüsü’nün gelirlerine ilişkin olan bu düzenleme, daha önce CBK’de düzenlenmiş ve Anayasa Mahkemesi tarafından münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken hususlardan olduğu gerekçesiyle iptal edilmiştir.

TSE; akreditasyon, standardizasyon ve sertifikasyon konusunda oldukça önem arz eden bir kurumdur. Bu konularda Türkiye yurtdışından hizmet almakta ve ciddi paralar ödemektedir. Bu anlamda bugüne kadar TSE’nin altyapısının güçlendirilmiş olması gerekirdi. Yirmi iki yıllık AK Parti iktidarında bu konuya dair hiçbir şey yapılmamıştır. Eğer kuruma doğru yatırımlar yapılmış olsaydı, hazine yardımına ihtiyaç kalmayacaktı. Teklifin etki analizinde “kaynak aktarımının tamamı yatırımlarda kullanılmaktadır” denilmektedir. TSE’ye 2023 yılında 1 milyar 275 bin lira, 2024’te ise 371 milyon lira verilmiştir. Ancak 2023 yılında TSE’nin sermaye gideri ödeneği 280 milyon liradır. Tamamını yatırımlarda kullanmak üzere 1 milyar 275 lira alan kurum yalnızca 280 milyon liralık yatırım yapmıştır. Bu durum parlamentoya yanlış bilgi vermek demektir.

TSE’nin niteliğinin artırılması gerekmektedir. TSE uluslararası akreditasyona sahip kuruluşların verebildiği onayları veremediği için yurtdışındaki kurumlara büyük miktarlarda paralar ödenmektedir.

Madde 2

Madde ile; Kamuda tasarruf tedbirleri kapsamında kamu idarelerinde bulunan taşıt ve iş makinelerinin idareler adına satılmasına yönelik esas ve usulleri belirlemeye ve belirlenen esas ve usuller kapsamında ihaleleri yapmaya Özelleştirme İdaresi Başkanlığına yetki verilmesi düzenlenmektedir. Bu düzenleme taşıtların tasfiyesine ilişkindir. Ancak bu düzenlemeye neden ihtiyaç duyulduğu sorulmalıdır. Bugüne kadar zaten kamu ihtiyaç fazlası araçlarını ya hurdaya ayırmakta ya da satmaktaydı. Araç satışı ihtisas gerektiren bir iş midir? Neden Özelleştirme Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmaktadır? Özelleştirme İdaresi Başkanlığında 332 personel çok yüksek maaşla çalışmaktadır. ÖİB’nin 2023 harcaması 157 milyon lira, 2023’te yaptığı toplam özelleştirme uygulaması ise 3,9 milyar liradır. 100 milyon dolarlık özelleştirme yapmak için binalar, yurt içi yurt dışı ödenekleri, personel ödenekleri heba edilmektedir. ÖİB artık verimsiz ve gereksiz bir kurumdur. Tasarruf edilmek isteniyorsa en başta Özelleştirme İdaresi Başkanlığı kapatılmalıdır.

Diğer yandan, kamu bugün elinden çıkartmak istediği araçları neden almıştır? Bu araçlar satıldıktan sonra ileride aynı taşıtların alımı için yeni bir harcama yapılacak mıdır? Etki analizi incelendiğinde görülmüştür ki; hangi araçların satılacağı, ne kadar gelir elde edileceği dahi henüz belirlenmemiştir. Hiçbir hazırlık yapılmadan kanun teklifi hazırlanmıştır. AK Parti hükümeti dönemlerinde birçok kez tasarruf adı altında satılana araçlar yerine daha sonra üst model araçlar satın alınmıştır. Bu konuda AK Parti olumsuz ve israfçı bir karneye sahiptir.

Bir başka husus ise; Kamu İhale Kanunu şeffaflık ve hesap verilebilirliğin teminatıdır. Bu satışlar neden Kamu İhale Kanunundan muaf tutulmaktadır.

Maddeyle kamuda tasarruf tedbirleri kapsamında kamu idarelerinde bulunan taşıt ve iş makinelerinin idareler adına satılmasına yönelik esas ve usulleri belirlemeye ve belirlenen esas ve usuller kapsamında ihaleleri yapmaya Özelleştirme İdaresi Başkanlığına yetki verilmesi düzenlenmektedir. Sonuç olarak komisyonda verdiğimiz önergede de belirtildiği üzere 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun ve 2880 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerinin uygulanmaması ihaleleri açık, şeffaf ve hesap verilebilir olmaktan çıkaracaktır. Bu gerekçelerle ihale süreçlerinin daha şeffaf yürütülmesi adına bahse konu kanunların uygulanmayacağı yönündeki hükmün teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

Madde 3

Bu madde teklifi ülkemize doğrudan yatırım yapan yabancı yatırımcılara düzenlenen yatırım sözleşmelerinin damga vergisinden istisna tutulmasına yönelik bir düzenlemedir.

Öncelikle belirtilmelidir ki bu madde, görüşülmekte olan torba kanun teklifinde değil vergi paketinde yer alması ve o çerçevede görüşülmesi gereken bir maddedir. Tasarruf paketi adı altındaki torba yasada devletin gelirini azaltan bir maddenin yer alması tezat bir durum arz etmektedir.

Doğrudan yabancı yatırımlar bir ülkenin iktisadi büyümesi ve kalkınması için önem arz etmektedir. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler açısından yabancı sermayenin teşviki önemlidir. Bu sebeple birçok gelişmekte olan ülke yabancı sermayenin teşvik edilmesi için hukukun üstünlüğü, işgücünün geliştirilmesi, altyapının kuvvetlendirilmesi gibi yabancı yatırımcıyı ülkeye çekecek çeşitli programlar ve teşvikler izlemektedir. Ancak damga vergisi muafiyeti bu teşviklerden biri değildir. Literatürde buna dair hiçbir bulgu bulunmamaktadır. Diğer yandan bu muafiyetin ne kadarlık bir maliyete yol açacağı, ne kadarlık bir girişe sebep olacağına dair bir etki analizi yapılmamıştır.

Bu bağlamda komisyonda da verdiğimiz önerge doğrultusunda Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi teklif ten çıkarılmasını uygun görmekteyiz. Tasarruf tedbirleri kapsamında kamu çalışanlarının

servisleri dahi kaldırılırken söz konusu bu maddede yabancı yatırımcılar damga vergisinden muaf tutulmaktadır.

Bir ülkede yabancı yatırımın teşviki onlara verilecek imtiyazlarla değil ülkenin teknolojik ve hukuki alt yapısının güçlendirilmesiyle mümkün olmaktadır. Vatandaşlarımız tasarruf tedbirleri kapsamında çeşitli zorluklarla karşı karşıya kalırken yabancı yatırımcıların damga vergisinden muaf tutulması adaletsizlik olarak algılanabilir. Ayrıca, yabancı yatırımcılar için sağlanan bu tür ayrıcalıklar yerli yatırımcılarda bir haksızlık duygusu yarata bilir. Bu gerekçelerle maddenin tekliften çıkarılması gerekliliği açıktır.

Madde 4

Bu madde Yükseköğretim Kurulu - öğretim elemanı kadrolarının ihdas edilmesiyle ilgili bir maddedir. Madde ile; Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hükmü yeniden düzenlenmektedir. Buna göre, iptal gerekçesine uygun olarak üniversitelere öğretim elemanı kadroları ihdas edilmektedir.

Bu maddede açıkça Anayasa'ya aykırı bir düzenleme yapılmaktadır. Muhtemelen önemli bir kısmı çoktan doldurulmuş olan kadroların ihdası yapılmaktadır. AK Parti'nin Kanunla düzenlenmesi anayasal zorunluluk olan bir hükmü kararname ile düzenleme ısrarı yasama kanadına paralellik amacı içermektedir. Anayasa Mahkemesi iptal kararında bu husus açıkça izah edilmiştir. Anayasa mahkemesinin iptal ettiği düzenleme üzerinden yapılan atamalar bu maddeyle kanunlaştırılmaktadır.

Madde 5

Bu maddeyle yapılan düzenlemeyle özellikle 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'na geçici madde eklenmesi öngörülmektedir.

Madde ile; BOTAŞ'ın doğal gaz ithalatından kaynaklanan şirketin ödenmemiş her türlü vergi, fon ve paylar ile idari para cezaları, bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizlerinden oluşan borçlarının, Hazine'den görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık mahsup edilerek, Ticaret Bakanlığınca terkin edileceği düzenlenmektedir.

Benzer düzenleme 2021 ve 2022 yılında yapılmıştır. Daha önce yapılan düzenlemelerde düzenleme yapılan yılın sonuna kadar olan borçlar terkin edilmişken bu düzenlemede yürürlüğe girdiği tarihe kadar borçlarının terkin edileceği düzenlenmiştir.

Görülmektedir ki BOTAŞ finansman sıkıntısı yaşamaktadır. Bu sebeple vergi borcunda mahsuplaştırma gereği doğmuştur. BOTAŞ'ın bu duruma gelmesinde yıllardır süren yanlış ve milletin zararına olan anlaşmalar etkili olmuştur. 2021 yılı son çeyreğinde Nijerya, Rusya ve Azerbaycan ile olan doğal gaz alım anlaşmalarının bir kısmı sona ermiştir. O dönem

yenilenmeyen doğal gaz alım anlaşmaları sonraki dönemlerde çok daha yüksek fiyatta almamıza sebep olmuştur.

Doğalgaz piyasasına ilişkin en önemli sorunlardan biri de uzun vadeli yapılan doğalgaz alım anlaşmalarının yenilenmemesidir. Türk doğalgaz sektörü açısından önemli bir eşik olarak nitelendirilen 2021 yılı içinde ülkemizin uzun vadeli doğalgaz sözleşmelerinin bir bölümünün süresi sona ermiş ancak yaklaşık 20–25 yıllık sözleşmeleri kapsayan bu anlaşmalar yenilenmemiştir. Son 2 yılda doğalgaz piyasasında yaşanan artışlara rağmen iktidarın bu sözleşmeleri yenilememesi öngöründen uzak enerji politikasının benimsenmiş olmasının sonucudur. Daha düşük fiyatlardan yapılacak olan alım anlaşmalarının henüz yapılmamış olması da ülkemizin doğalgaz arzında yaşayacağı krizi şimdiden açığa çıkarmaktadır.

2021 yılının 60 milyar metreküp gaz ihtiyacının 46 milyar metreküp olan kısmı temin edilmiş ancak hala 14 milyar metreküplük gaz ihtiyacının anlaşmaları yapılmamıştır. Rusya ve Nijerya ile yenilenmesi gereken bu anlaşmaların yapılmaması büyük zararlar ortaya çıkaracaktır. Bu gaz ihtiyacının nasıl, ne şekilde karşılanacağını henüz planlanmamış olması ise iktidarın artık yürütme ehliyetini kaybettiğini açıkça göstermektedir.

İktidar tarafından Azerbaycan ile biten sözleşmenin 11 milyar metreküp olarak yenilendiği dile getirilmiştir. Azerbaycan'dan alınan 11 milyar metreküp gazın alım fiyatının ne olduğu bilgisi ise paylaşılmamıştır. Azerbaycan ile yapılan bu sözleşme daha öncesinde yenilenmiş olsaydı gaz alımı 170 dolardan yapılıcakken bu fırsat kaçırılmıştır. BOTAŞ ortalama gaz maliyeti 2021 yılı Ocak ayında 170 dolarken 2021 yılsonu tahmini 700 dolar olarak tahmin edilmiştir. Ancak güncel fiyatlara bakılacak olursa doğalgaz fiyatının 2021 Kasım ayı itibarıyla 1300 dolara kadar çıktığı görülmektedir. Bakanlık gerekli önlemleri almayarak ciddi bir kamu zararına meydan hazırlamıştır. Doğalgaz alımları BOTAŞ'a son 3 ayda ciddi bir yük getirmiştir. Yüksek spottan alınan fiyatlardan kaynaklanan BOTAŞ'a ilave maliyet yaklaşık 6,4 milyar dolar civarında olmuştur.

Ülkemizin doğalgaz depolama çalışmalarına ağırlık vermesi de gerekmektedir. Bu konu son derece stratejik bir meseledir. 60 milyar metreküp tüketen bir ülkenin en azından bu gaz tüketiminin %25-30'u kadar bir depo kapasitesine sahip olması gerekmektedir. Bölgesinde ve dünyada, Türkiye'nin etkin bir güce kavuşması için enerji bağımsızlığı bağlamında da gerekli tedbirleri ivedilikle alması büyük önem arz etmektedir.

İktidarın Sakarya gaz sahasında doğal gaz bulunmasına dair seçim propagandası Türkiye2nin gaz ithalatına son vereceği şeklinde gerçek dışı söylemlerden oluşmaktaydı. Sakarya gaz sahasından günlük 10 milyon metreküp doğalgaz çıkarılacağı iddia edilmişti. Bu

miktar Türkiye'nin günlük tüketiminin yüzde 2'si kadardı. Ancak miktar dahi gerçekleşmedi ve günlük 2 milyon metreküp gaz çıkarıldı.

BOTAŞ'ın vergi borçlarının bu şekilde terkin edilmesi, diğer vergi mükelleflerinin eşit şartlarda muamele görmediği anlamına gelmektedir ve bu durum Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır. Uygulama genel gerekçede belirtilen mali disiplin ilkesi ile çelişmektedir. En önemli husulardan birisi bu düzenlemenin merkezi yönetim bütçesinin gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin yapılmasının, mali şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleriyle çelişmesidir. Sonuç olarak bu madde teklifi temel bütçe ilkeleriyle çelişmektedir.

Madde 6

Madde ile Anayasa Mahkemesinin, doğal gaz alımlarına yönelik değişikliğe dair iptal kararı doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır. Hükme göre BOTAŞ tarafından yapılacak her türlü doğal gaz alımı, Kamu İhale Kanunu'ndan istisna tutulacaktır.

İlk olarak şunu dile getirmek gerekir ki; Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararları, hukukun üstünlüğünü ve yargının bağımsızlığını koruma amacı taşımaktadır. Bu kararların uygulanması, hukuk devletinin temel prensiplerindendir. Anayasa Mahkemesi'nin doğal gaz alımlarına yönelik değişikliklere dair iptal kararı doğrultusunda düzenleme yapılması, bu prensiplere uygun hareket edilmesini gerektirmektedir. Ancak AK Parti bu prensibe aykırı bir düzenleme anlayışından vazgeçmeyeceğinin itirafı niteliğinde olan bu maddeyi teklif ederek hukuk devleti ilkesini reddeder konuma gelmeyi tercih etmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu; kamu alımlarının şeffaf, rekabetçi ve açık bir şekilde yapılmasını sağlamayı amaçlamaktadır. BOTAŞ'ın doğal gaz alımlarını bu kanunun kapsamı dışında tutmak şeffaflık ve hesap verilebilirliğe aykırıdır. BOTAŞ'ın doğal gaz alımlarının bu kanunun dışında tutulması, rekabetçi bir ihale sürecini ortadan kaldıracaktır. Bu durum, kamu kaynaklarının daha yüksek maliyetlerle kullanılmasına neden olacaktır.

Öncelikle şu açıktır ki; Kamu İhale Kanunu, rekabeti teşvik ederek en iyi fiyat ve kaliteyi sağlamayı amaçlamaktadır. BOTAŞ'ın doğal gaz alımlarının bu kanunun dışında tutulması, rekabetçi bir ihale sürecinin olmaması anlamına gelecektir. Bu durum, kamu kaynaklarının daha yüksek maliyetlerle kullanılmasına ve potansiyel olarak daha düşük kaliteli hizmetlerin alınmasına neden olacaktır. Kamu kaynaklarının en verimli şekilde kullanılmasını sağlamak için belirli prosedürler ve kontroller içeren bu kanunun dışında kalmak, kamu kaynaklarının etkin kullanılmasını tehlikeye atacak olmakla birlikte stratejik ve yüksek maliyetli bir alan olan doğal gaz alımlarında bu risk daha da önem kazanacaktır.

Diğer taraftan kanunun uygulanmaması şeffaflık ve rekabet ilkelerinin ihmal edilmesi ile yolsuzluk ve usulsüzlüklerin artmasına, ihalelerin denetim mekanizmalarının dışında

bırakılmasına ve dolaylı olarak kamu kaynaklarının kötüye kullanılmasına zemin hazırlayacaktır.

Sonuç olarak, BOTAŞ'ın doğal gaz alımlarını Kamu İhale Kanunu kapsamı dışında tutmak, şeffaflık, hesap verebilirlik, rekabetçilik ve kamu kaynaklarının verimli kullanımı ilkelerine aykırıdır. Bu tür bir düzenleme, kamu güvenini sarsacak ve yolsuzluk riskini atacaktır. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararlarının dikkate alınarak, şeffaf ve hesap verebilir bir ihale sürecinin sağlanması önemlidir. Bu gerekçelerle düzenlemenin teklif metninden çıkarılması gerektiği açıktır. Komisyon görüşmelerinde İYİ Parti Grubu olarak teklif maddesinin tekliften çıkarılması gerektiği yönünde önerge teklifimiz kabul görmemiş ve AK Parti ve MHP oylarıyla reddedilmiştir.

Madde 7

Madde ile BOTAŞ tarafından yapılacak doğal gaz alımlarına yönelik olarak satın alma yöntemleri dahil, alım sürecinin yürütülmesi ve sonuçlandırılmasına ilişkin gerçekleştirilecek iş ve işlemler hakkında usul ve esaslar, piyasa koşulları, gizlilik, güvenilirlik, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması ilkeleri doğrultusunda Cumhurbaşkanı tarafından belirleneceği düzenlenmektedir.

Öncelikle alım süreçlerine dair usul ve esaslarının Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmesi, karar alma süreçlerinde merkeziyetçiliği ve tek kişiye bağlılığı artırmaktadır. Bu durum, demokratik süreçlerin ve kurumsal denetim mekanizmalarının zayıflamasına neden olacaktır. Ayrıca, tek kişiye bağlı karar alma süreçleri, kamu yararı yerine kişisel veya siyasi çıkarlara hizmet edecektir.

Cumhurbaşkanının doğal gaz alımlarına dair tüm süreci belirleme yetkisi, kamu kaynaklarının kötüye kullanılma riskini artırmaktadır. Bu yetkinin, piyasa koşulları ve ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması gibi ilkelerle sınırlandırıldığı belirtilse de, uygulamada bu ilkelerin ne kadar etkin bir şekilde denetlenebileceği belirsizdir. Özellikle, doğal gaz alımları gibi stratejik ve yüksek maliyetli işlemlerde, karar alma süreçlerinin tek bir makamın yetkisinde toplanması, siyasi ve ekonomik çıkarlar doğrultusunda kararlar alınmasına neden olacaktır. Bu durum, kamu zararına neden olmakla kalmayacak aynı zamanda doğal gaz temini gibi hayati bir alanda ülkenin enerji güvenliğini tehlikeye atabilecek durumlar ortaya çıkaracaktır.

Diğer taraftan Anayasa'nın 125 inci maddesi uyarınca, idarenin her türlü eylem ve işlemi yargı denetimine tabidir. Ancak, Cumhurbaşkanına bu denli geniş yetkilerin verilmesi, yargı denetimini zorlaştıracak ve hukuki denetim mekanizmalarını zayıflatacaktır.

Son olarak açıkça görülmektedir ki bu durum yürütme organının yetkilerini artırırken, yasama ve denetim mekanizmalarını zayıflatmaktadır. Yetki yoğunlaşması, kamu yönetiminde denge ve denetim ilkesine aykırıdır. Satın alma süreçlerinin şeffaf ve hesap verilebilir olması gerekmektedir. Ancak, bu maddenin getirdiği düzenleme, süreçlerin şeffaflığını ve hesap verebilirliğini azaltmaktadır. İlgili bu düzenleme Anayasa Mahkemesi iptal kararını karşılar nitelik ve kapsamda değildir ve teklif maddesinin tekliften çıkarılması hususunun dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir.

Madde 9

Bu madde ile; Üniversitenin Japonya Hükümeti ve/veya Japonya ülke kuruluşlarından kendi adına yılı yatırım programında yer almaksızın sağlayacağı dış finansmana bu Kanunda öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde Hazine geri ödeme garantisi vermeye Bakan yetkilidir” ibresinden anlaşıldığı üzere üniversiteye Japonya’dan dış finansman bulma yetkisi verilmiştir. Ancak üniversitenin kuruluş kanununda belirtilen gelirler arasında dış finansman bulunmamaktadır. Diğer yandan TJÜ’nün dış finansman bulma yetkisi ve bunun geri ödemesinin hazine garantisinde olması diğer üniversiteler açısından fırsat eşitliğine aykırıdır.

Ayrıca Üniversitenin milletlerarası anlaşmaya dayalı olarak kurulmasından dolayı bazı kanunlardan muaf tutulması mümkün ise de Devletin bu Üniversite üzerindeki denetim ve gözetim görevini yerine getirebilmesi için temel kuralların kanunla düzenlenmesi ve aynı zamanda hazine garantisi altında yurtdışı borçların finansman koşullarının kamu tarafından denetlenmesi gerekmektedir. Bu durum devlet adına dış borçlanma yetkisinin devri niteliğindedir.

Madde 10

4749 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 41- “Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi amacıyla 2024 mali yılı içerisinde ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye Bakan yetkilidir.”

Bu madde, kamu bankalarını hükümetin sermaye ihtiyacını karşılamak için ek bir borçlanma aracı öngörmektedir. Ancak, artan borçluluk, bankaların mali risk profilini olumsuz etkileyebilecek ve mali istikrarlarını tehlikeye atacaktır. Alternatifler yeterince değerlendirilmeden, borçlanmaya dayalı bir çözüme yönelmek, sürdürülebilirlik açısından risklidir. Bugünün sorunlarını geleceğe, faizle birlikte ertelenmektedir.

En başta sorulması gereken soru şudur; kamu bankalarının neden sermaye ihtiyacı doğmuştur? Önceki senelerde kamu bankalarına hazineden yalnızca birkaç milyar lira

aktarılrken; 2020-2024 d6nemine kamu bankalarına b6t6eden 192,2 milyar lira verilmiştir. Ayrıca 190 milyar liranın 6zerinde hazine kağıdı yine kamu bankalarına verilmiştir. Kamu bankalarının bu s6rece s6r6klenmesinin yani 6zkaynak ve sermaye darlığı 6ekmesinin m6sebbibi h6k6metin akıl dışı para politikalarıdır. 400 milyara yakın kaynak aktarılan kamu bankaları halen nakit sıkıntısı 6ekmektedir. Bunun sebebi enflasyonun y6zde 85'lere vardığı bir ekonomide kamu bankalarının y6zde 15'le kredi vermeye zorlanmasıdır. Bunun sonucunda gayrimenkul ve otomobil fiyatları başta olmak 6zere fiyatlar genel seviyesi durdurulamaz şekilde artmıştır.

Sonuç olarak bu madde ile ihra6 edilecek senetler ile bankalara aktarılan sermaye ucuz kredi olarak tekrar dağıtıldığında ilerleyen d6nemde bir enflasyon sarmalına sebep olacaktır.

Madde 11

Madde ile elektrikli ara6lara dair 6TV oranlarının belirlenmesi d6zenlenmiştir. Elektrikli ara6ları 6zendirme d6nya genelinde uygulanan bir politikadır. Ancak bu durumun vergi yoluyla yapılması bir yandan da vergi adaletsizliğine yol a6abilmektedir. Ara6 kullanımından devletin elde etmesi gereken vergi gelirleri akaryakıt kullanan ara6 sahiplerine y6klenmektedir ve bu durum bir gelir transferine neden olmaktadır. Elektrikli ara6lar ile ilgili 6ng6r6ler geliştirilmelidir.

Madde metninden Anlaşıldığı 6zere beş kriter belirlenmiştir ve bu kriterlere uyan ara6larda vergi indirimi s6z konusudur. Buna g6re otomobil şarj edilebilir ve hibrit olmalı; motor g6c6 1,6 litre ve altında olmalı; karbon emisyon oranı maksimum 25 gr olmalı, elektrikli motorların menzili 70 km ve 6st6 olmalı ve son olarak aracın matrah fiyatı 1 milyon 350 bin TL'nin altında olmalıdır. Kamuoyundaki haberlere g6re bu tanımlara uyan tek bir ara6 vardır ve teklif adrese teslim olarak hazırlanmıştır. Bir yabancı yatırımcı i6in bu d6zenleme getirilmektedir. Bu durum uzun vadede T6rkiye'ye karşı bir g6vensizlik oluşmasına yol a6acaktır. Yabancı yatırımcılar T6rkiye'de imtiyazlı sınıfların olduğu, imtiyazlı sınıflara 6zel kanun dahi 6ıkanıldığı y6n6nde bir kanıya kapılırsa bu durumda yabancı yatırım 6ekmek T6rkiye i6in 6ok zor olacaktır. T6rkiye yabancı yatırımcılar i6in riskli 6lke sınıfında değerlendirilecektir.

Diğer yandan bahsi ge6en imtiyaz sağlanan yabancı (6inli) firmanın hen6z T6rkiye'ye yatırım yapıp yamayacağı kesin değildir. Firma başka bir 6lkede 6retilip T6rkiye'ye ihra6 etse, bu yasa ge6tiğinde yine aynı muafiyetten yararlanacaktır.

Bir diğer husus ise TOGG otomobillerine haksızlık edileceğine dair ř6phelerdir. Bu kanun yabancı bir firmaya imtiyaz sağlarken TOGG bu firmayla rekabet edebilecek midir? Komisyon g6r6şmelerinde iktidar grubu dahil t6m partilerin temsilcileri TOGG'un bu

uygulama sonucu karşılaşılabileceği kayıplar konusunda endişelerini paylaşmıştır. Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı da ilk etapta TOGG’un bu düzenleme sebebiyle zarara uğrayabileceğini itiraf etmiştir. Benzer şekilde TOGG’un hissedarı olan Türkiye Odalar Borsalar Birliği (TOBB) temsilcisi de düzenlemeye karşı görüş bildirmiştir.

Madde 13

MADDE 13- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 9-Kamu kurum ve kuruluşlarının harcama ve uygulamalarının tasarruf tedbirlerine uygunluğunun idarelerince ve/veya Hazine ve Maliye Bakanlığınca izlenmesi ve denetlenmesi sonucunda, alınan tedbirlere aykırı iş ve işlemleri tespit edilenler hakkında tabi oldukları mevzuat uyarınca disiplin hükümleri uygulanır ve sonuçları idarelerince Cumhurbaşkanlığına bildirilir.”

Maddeye göre mali disiplinin sağlanması kapsamında tasarruf tedbirlerini izleme, denetleme ve yaptırım uygulama yetkisi Hazine ve Maliye Bakanlığına verilmiştir. Kamu kurumlarında mevzuata aykırı işleri denetleyen Sayıştay’dır. Sayıştay hükümet tarafından işini yapamaz hale getirilmiştir. Diğer yandan iç denetim birimleri, teftiş kurulları devlet kurumlarında bu tarz denetimler için kurulmuştur. Hazine ve Maliye Bakanlığına böyle bir yetki vermek devlet kurumlarındaki iç işleyişi, mevcut denetim birimlerini bozacaktır.

Madde 16

Madde ile Gelir İdaresi Başkanlığının merkez ve taşra teşkilatında yer alan 24.800 gelir uzmanı ve 4.127 gelir uzman yardımcısının görev ve sorumlulukları hakkında düzenleme yapılmaktadır.

Maliye Bakanlığı, normalde kariyer mesleği sayılan uzmanlık müessesini geçmişten bugüne yaptığı uygulamalarla itibarsızlaştırmıştır. Uzmanlık, bakanlıkların ancak merkez teşkilatında çalışacak, az sayıda ancak yüksek niteliklere sahip, özenle yetiştirilecek personel grubu olmalıyken Maliye Bakanlığı ve Gelir İdaresi Başkanlığının tek seferde binlerce “gelir uzman yardımcısı” alım sınavı açması ve mevcut personelinin birçoğuna sınavsız şekilde uzmanlık yolu açması sonucu toplam sayısı 30 bine yaklaşmıştır. Bu nedenle uzmanların bir bölümü yeterlik sahibi olup önemli bir bölümü ise yeterlik sahibi olmadan uzman yapılmıştır. Özellikle taşra teşkilatında memurlar eliyle görülecek işleri “uzmanlar” aracılığıyla yapılmak istenmesi, kariyer mesleği olması gereken söz konusu mesleği itibarsızlaştırmıştır. Günümüzde Gelir İdaresi Başkanlığı personelinin %73’ü gelir uzman ve uzman yardımcılarında oluşmaktadır. Dolayısıyla Başkanlık üst yönetimi ilgili personeli “memur” olarak görmekte ve buna göre davranmakta, uzmanlar ise bu duruma itiraz etmektedir.

Özellikle son yıllarda “gelir uzmanları ve gelir uzman yardımcılar” kurum içi hiyerarşi açısından sorunlar yaşamaya başlamıştır. Uzman oldukları için, şef veya şube müdürü gibi kadroların altında yer almayı kabul etmemektedirler. Öte yandan sayıları bu denli yüksek olduğu için hiyerarşi içerisinde daha yüksek bir noktaya da yerleştirememektedirler. Uygulamada kendilerinden memurlar eliyle yürütülecek işlerin – sekreteryaya hizmetleri, santral memurluğu vb. - talep edildiğini belirtmektedir. Kısacası yıllar önce yapılan yanlış uygulamalar sonucu “uzmanlık” kadrosu sulandırılmış ve bugün daha büyük sorunlarla karşılaşılmasına neden olmuştur.

Madde 17 - Madde 18 - Madde 19

Maddeler ile, Gelir İdaresi Başkanlığının taşra teşkilatının Defterdarlık adı altında, Hazine ve Maliye Bakanlığının taşra teşkilatında görevli birimlerin de yeni kurulan Defterdara bağlı çalışmasına yönelik düzenleme için ilgili kanunun atıflar maddesinde değişiklikler yapılmakta, Gelir İdaresi Başkanlığının taşra teşkilatında görevli vergi dairesi başkanlarının unvanlarının defterdar olarak değiştirilmesi sebebiyle özlük haklarının değişmeden devam edebilmesi için düzenleme yapılmakta ve “defterdar yardımcısı” kadrolarında bulunanların Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatında yer alan Gelir İdaresi Grup Müdürü kadrolarına başkaca bir işleme gerek kalmaksızın atanması amaçlanmaktadır.

Gelir İdaresi Başkanlığının taşra teşkilatlarının Hazine ve Maliye Bakanlığı taşra teşkilatı olan Defterdarlıklarla birleştirilmesini sağlayan bu düzenleme halihazırda Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yapılmış olup, düzenlemenin gerektirdiği birtakım tali işler mecburen yasa yapma yoluyla TBMM’ye sunulmuştur. Bir başka deyişle Cumhurbaşkanı, bu kararı aslında daha önceden kimseye danışmadan almıştır. Teklifte yapılan ise Cumhurbaşkanının kararına yönelik mevzuat düzenlemesidir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi her ne kadar Cumhurbaşkanına bu yetkiyi tanımlamış olsa da yapılan işlerin doğru olduğunu göstermemektedir.

2005 yılından önce Gelirler Genel Müdürlüğü Maliye Bakanlığı bünyesinde olduğu için taşra teşkilatları Defterdarlık bünyesinde yürütülmekteydi. Gelirler Genel Müdürlüğünün Gelirler İdaresi Başkanlığı olarak ayrılması taşra teşkilatlarının ayrılmasına neden olmuştur. Bugün ise Gelir İdaresi Başkanlığı halen ayrı bir kurum olarak görevine devam etmekte ancak taşra teşkilatları birleştirilmektedir. Komisyon görüşmelerinde kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri ile teklif sahibi özellikle Milli Emlak Genel Müdürlüğünün Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesine katılmasıyla azalan iş yükünü gidermek, taşra teşkilatındaki personelin iş gücünden daha fazla faydalanmak amacıyla bu birleşmenin yapıldığı söylene de ilerleyen tarihte Bakanlık yapılanmalarının yeniden değiştirilmesi

durumunda ilave bir değişiklik ihtiyacı doğuracaktır. Bu tür nedenlerle kamu kurumlarının yapısıyla sıklıkla değişiklikler yapmak devlet hafızasının koparılmasına, hizmet kalitesinin azalmasına neden olacaktır.

Madde 20

Madde ile Avukatların takip ettiği işlerde şüpheli bir durum varsa MASAK'a bildirme zorunluluğu getirilmektedir. Anayasa Mahkemesinin ilgili düzenlemeye dair iptal kararına rağmen iktidarın benzer düzenlemeyi diretiyor olmasının izahı hukuk devleti ilkelerinden kopuş ve anayasaya sadakatten uzaklaşma olarak açıklanabilir. AK Parti'nin 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna yeni bir ekleme yaparak serbest avukatları MASAK yükümlüleri arasına dahil etmesi, avukatlık mesleğinin icrası açısından ciddi sakıncalar doğurabilecek bir düzenlemedir.

İlgili düzenleme ile birçok açıdan olumsuzluklar inşa edecektir. Bunları başlıklar altında değerlendirmek gerekirse;

Avukat – Müvekkil İlişkisi Zedelenmesi: Avukat-müvekkil ilişkisi, mesleki gizlilik ve güvene dayanmaktadır. Avukatlar, müvekkillerinin kendilerine açtıkları sırları korumakla yükümlüdürler. 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 36 ncı maddesi gereği avukatların üzerlerine aldıkları işte müvekkillerine karşı sır saklama yükümlölükleri bulunmaktadır. Bu kapsamda avukatın etkin bir savunma yapıp müvekkilin haklarını mevzuat dahilinde tespit edebilmesi için kendine tevdi edilen olayı iyi anlaması, bilmesi ve tahlil edebilmesi gerekir.

Bu düzenleme ile avukatlara yüklenen görev sır saklama yükümlölüğü ile çelişecektir. Zaman içerisinde vatandaş- avukat ilişkisinde bulunması gereken güven duygusu zedelenecektir. Bu durum, avukat-müvekkil gizliliğinin ihlaline yol açacak ve müvekkillerin avukatlarına duydukları güveni sarsacaktır.

Avukatların Muhbirlik Yapmaya Zorlanması: Şu açıktır ki düzenleme avukatları muhbirlik yapmaya zorlar niteliktedir. Avukatların, müvekkillerinin suç teşkil edebilecek faaliyetlerini bildirmelerinin istenmesi avukatları adeta birer ihbarcı konumuna düşürecek ve mesleğin saygınlığına zarar verecektir. Avukatların temel görevi, müvekkillerine en iyi şekilde hukuki yardım sunmaktır; onları muhbirlik yapmaya zorlamak, mesleğin doğasına aykırı olacaktır.

Hukuk Devleti İlkesine Aykırılık: Hukuk devleti ilkeleri gereği, herkesin savunma hakkı ve adil yargılanma hakkı vardır. Bu düzenleme, savunma hakkını zayıflatır ve müvekkillerin avukatlarıyla özgürce iletişim kurmalarını engelleyecektir.

“Anayasa madde 36;

Madde 36 – Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.” hükmünü açıkça emreder.

Bu madde, herkesin yargı önünde iddia ve savunma hakkına sahip olduğunu ve adil yargılanma hakkının korunduğunu belirtir. Bu bağlamda, avukat-müvekkil ilişkisini yorumlamak gerekirse: savunma hakkı, adil yargılanma hakkının temel unsurlarından biridir. Müvekkillerin, kendilerini en iyi şekilde savunabilmeleri için avukatlarına güven duymaları gerekmektedir. Bu nedenle, avukat-müvekkil ilişkisinin korunması ve mesleki gizliliğin ihlal edilmemesi, hukuk devleti ilkeleri açısından büyük önem taşımaktadır.

Bir başka boyutuyla, kişiler çoğu zaman hukuk düzeni ve yargı sistemine hâkim olmadıklarından hak kayıplarına sebebiyet verecek ve zamanla hak arama özgürlükleri kısıtlanmış olacaktır. Kaldı ki ceza yargılamasında avukatlık makamı savunma makamı olup maddi gerçeğin aydınlatılması için çalışır. Diğer türlü avukat bir muhbirden ileri gitmeyecek toplumda mesleğin saygınlığı da azalacaktır.

Diğer taraftan Anayasa Mahkemesinin madde hükmüne paralel daha önce yapılmış olan düzenlemeyi iptal kararında; “İlgili düzenlemenin bu hâliyle avukatlık mesleğinin önemi ve adalet hizmetindeki rolü karşısında mesleklerinin icrası noktasında serbest avukatlara katlanamayacakları bir külfet yüklemekte olup kuralla özel hayata saygı hakkına getirilen sınırlamanın orantılı ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmadığı anlaşılmıştır.” denilmiştir. Bu kararı yok sayan bu düzenleme AK Parti iktidarın anayasa tanımaz ve hukuka aykırı uygulamalarını açıklar niteliktedir.

Mesleki Özerkliğin Zedelenmesi: Avukatlık mesleği, bağımsız ve özerk bir meslektir. Bu bağımsızlık, adil yargılanma sürecinin sağlıklı işlemesi için hayati öneme haizdir. Avukatların MASAK’a bilgi vermek zorunda bırakılması, mesleki özerkliği ortadan kaldırmakla birlikte avukatların devletin bir uzantısı gibi hareket etmelerine yol açacaktır.

Sonuç olarak: Bu düzenleme hem Anayasaya hem kanunlarımıza aykırılık teşkil etmekle birlikte avukatlık mesleğinin saygınlığını azaltacak ve avukat – müvekkil ilişkisini birçok yönden olumsuz etkileyecektir. Ayrıca düzenlemenin yasalaşması durumunda ise kanunun nasıl uygulanacağına dair ciddi belirsizlikler bulunmaktadır. Avukatların hangi durumlarda ve ne tür bilgileri MASAK’a nasıl bildirmeleri gerektiği net bir şekilde belirlenmemiştir. Komisyon görüşmelerinde teklif maddesinin çıkarılması gerektiği yönünde önerge teklifimiz kabul görmemiş ve AK Parti ve MHP oylarıyla reddedilmiştir.

Madde 29

Teklifin 29 uncu maddesinde yapılan düzenleme ile 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetveller kapsamındaki kamu idareleri ve bu idarelere bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlar, sermayesinin yarısından fazlası tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı doğrudan veya dolaylı olarak Hazineye ait olan ortaklıklar, fonlar, döner sermayeler, il özel idareleri, belediyeler, il özel idareleri ve belediyelerin bağlı kuruluşları, kurdukları veya üye oldukları birlikler ile doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketler, kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler, özelleştirme kapsam ve programında bulunanlardan sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyeliğinde ve komisyon, heyet, komite ile benzeri organlarında görev alan “kamu görevlilerinin” birden fazla ücret almasının önüne geçilmek istenmektedir.

Düzenleme bu amacıyla tarafımızca desteklenmektedir. Ancak bahsi geçen mevkilerde görev alan ve Cumhurbaşkanlığı Politika Kurullarında yer alan kişileri kapsayıp kapsamayacağı belli değildir. Komisyon görüşmeleri esnasında bu kişilerin kapsam dahilinde olup olmadığı yönündeki sorulara net bir cevap alınamamıştır. Bununla birlikte halihazırda kamu görevlisi olmayan kişilerin bu mevkilerin birden fazlasında görev almaları durumunda yine birden fazla ücret alacakları teklif sahibi tarafından belirtilmiştir.

Ayrıca 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameden muaf tutulduğu için söz konusu düzenleme Türkiye Varlık Fonu ve Şirket ile alt fonlar ve Şirket veya Türkiye Varlık Fonu tarafından hâkim hissedar olarak kurulan diğer şirketleri kapsamamaktadır. İktidarın kendine yakın olanları birden fazla maaşla ödüllendirme yöntemi olarak kullanmayı alışkanlık haline getirdiği Varlık Fonu ve alt şirketlerinin ilgili kurul üyeliklerinin kapsam dışı olması tasarruf tedbirleri uygulamalarının samimiyetsizliğini ortaya koymaktadır. İktidar tasarrufu tedbirlerini kendine yakın olanlara uygulamaya cesaret edememektedir.

Kamuda tasarruf tedbirlerinin amacı, kamu kaynaklarının verimli ve etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamak olmalıdır. Tasarruf tedbirleri kapsamında, vatandaşlarımızın günlük

yaşamlarında kemer sıkamak zorunda kaldığı bir dönemde, belirli kişilerin çoklu maaş almasına izin verilmesi büyük bir adaletsizliktir. Kamuda tasarruf, sadece belirli kesimlere değil, tüm kamu görevlilerine eşit şekilde uygulanmalıdır. Varlık Fonu şirketlerinde yer alan kişilerin birden fazla maaş almasına izin vermek, bu amaca tamamen aykırıdır.

Komisyon görüşmelerinde “birden fazla maaş- ücret” alınmasına engel olmayı amaçlayan bu düzenlemenin Varlık Fonu ve alt şirketleri dahil birinci fıkrada sayılan kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili kurullarında görev alacak ve halihazırda kamu görevlisi olmayanları kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesine yönelik İYİ Parti Grubu olarak sunduğumuz önergemiz AK Parti ve MHP Grubu milletvekillerinin oylarıyla reddedilmiştir.

İktidarın Anayasa Mahkemesinin kararlarına uymaması ve iptal edilen kanuni düzenlemeleri aynen teklif etmesi üzerine eleştiri

Anayasa Mahkemesi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na uygunluğu denetlemekle görevli en yüksek yargı organıdır. Anayasa Mahkemesi'nin kararları, Anayasa'nın üstünlüğünü ve hukukun egemenliğini korumak amacıyla bağlayıcıdır. Bu bağlayıcılık, hukuk devleti ilkesinin temel unsurlarından biridir. Hukuk devleti ilkesi, devletin tüm faaliyetlerinde hukuka bağlı olmasını, yargı kararlarına saygı göstermesini ve hukukun üstünlüğünü esas almasını gerektirir.

AK Partinin Anayasa Mahkemesi'nin kararlarına uymadığı ve Mahkeme tarafından iptal edilen kanuni düzenlemeleri aynen teklif ettiği görülmektedir. Bu durum, hukuk devleti ilkesine açıkça aykırıdır. Anayasa Mahkemesi'nin kararlarına uymamak, Anayasa'nın üstünlüğünü zedelemekte ve yargının bağımsızlığını ihlal etmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin kararları, yasama, yürütme ve yargı erklerini bağlayıcı niteliktedir. Bu kararlara uyulmaması, hukukun üstünlüğü ilkesinin ihlal edilmesi anlamına gelmektedir ve devletin hukuk devleti niteliğini sorgulanır hale getirmektedir.

İptal edilen düzenlemelerin aynen teklif edilmesi, hukuka ve yargı kararlarına karşı bir direnç gösterisidir. Bu tutum, AK Partinin çoğunluğa yargı kararlarına saygı göstermediğini ve hukukun egemenliğini hiçe saydığını ortaya koymaktadır. Hukuk devletinde, yargı kararları, siyasi iradeye rağmen uygulanması gereken bağlayıcı kararlardır. Bu kararların hiçe sayılması, demokratik hukuk devleti anlayışına aykırıdır. Bu tür bir tutum, toplumda hukuka olan güveni sarsacaktır. Hukuk devletinde, bireyler ve kurumlar, haklarının ve özgürlüklerinin yargı tarafından korunacağına ve yargı kararlarının uygulanacağına güven duymaktadırlar. Anayasa Mahkemesinin kararlarının uygulanmaması, toplumda adalet duygusunu tahrir edecektir.

Dolayısıyla; AK Partinin Anayasa Mahkemesi'nin kararlarına uymaması ve iptal edilen düzenlemeleri aynen teklif etmesi, hukuk devleti ilkesini açık ihlaldir. Bu tutum, Anayasa'nın üstünlüğünü, yargının bağımsızlığını ve hukukun egemenliğini yıkmaktadır; toplumda hukuka olan güveni sarsmaktadır. Hukuk devletinin sağlıklı bir şekilde işlemesi için tüm devlet organlarının Anayasa'ya ve yargı kararlarına saygı göstermesi zaruridir. Bu nedenle, Anayasa Mahkemesinin kararlarına aykırı hareket eden tüm düzenlemeler ve tutumlar reddedilmeli, hukuk devleti ilkesi kararlılıkla savunulmalıdır.

Sonuç itibariyle; AK Parti tarafından sunulan kanun teklifinin kamu tasarruf tedbirlerine yönelik olduğu iddia edilmiştir. Ancak, teklifin içeriği incelendiğinde, toplam otuz bir maddeden sadece üç tanesinin doğrudan tasarruf ile ilgili olduğu görülmektedir. Kanun teklifinin içeriği, tasarrufla ilgisi olmayan, birbirleriyle bağlantısı bulunmayan ve Anayasa Mahkemesinin kararlarını dikkate almayan çeşitli maddelerden oluşmaktadır.

Tasarruf tedbirlerine yönelik olarak sunulan bir teklifte, ana odak noktasının tasarruf olması beklenirken, geri kalan yirmi sekiz maddenin bu konu ile ilgisiz olması kabul edilemez. Tasarrufa dair üç maddeyi içeren bu tür bir düzenleme, kanunun amacının ve kapsamının net anlaşılamamasına neden olmakta ve yasama sürecinin ciddiyetini zedelemektedir. Dolayısıyla teklifin, farklı konuların bir araya getirilmesi suretiyle kamuoyunu yanıltma ve dikkat dağıtma amacı taşıdığı izlenimi yaratmaktadır.

2/2266 Esas Numaralı “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ni tasarruf tedbirleri kapsamında yetersiz bulmakta, toplumun talep ve beklentilerini karşılar nitelikte görmemekteyiz. Bu gerekçelerle teklife karşı oy kullanacağımızı kamuoyunun dikkatine arz ederiz.

Ümit Özlale
İzmir

Erhan Usta
Samsun

MUHALEFET ŞERHİ

GENEL DEĞERLENDİRME

Ülkemizde yaşanan ekonomi sorunları, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmaması neticesinde dış şoklara açık kırılgan bir yapıya bürünen ekonomi modelimizden kaynaklanmaktadır. Halbuki halkımızın ödemiş olduğu vergiler, etkin, verimli ve katma değeri yüksek yatırımların desteklenmesinde kullanılmış olsaydı yaşanan birçok sorunun çözümü basit ekonomi programları ve uygulamalarıyla düzelebilecekti. Ancak gelinen noktada ekonomimizde sorunlar artık kronikleşen kriz yapısına bürünmüştür. Sadece para politikasının kullanılması sorunların ortadan kalkmasını sağlamamaktadır. Ayrıca geç kalınan tasarruf uygulamaları ve paketleri sadra şifa sunamamaktadır. Geçen sene 2024 bütçesi hazırlanırken tasarruf tedbirlerinin etkinliği görmeyi umut ederken aksi şekilde Cumhuriyet tarihimizin rekor bütçe ve faiz dışı açığı ile karşı karşıya kalındı. 2024 yılına giriş yaptığımızda da iktidar partisi tasarruf tedbirleri genelgesi ve uygulamalarını hayata geçirmeye çalıştı. Bu uygulamaların 2024 yılı bütçesi hazırlanırken yapılması gerekirdi. Yine bir yıldır yükselen vergi yükü ile halkımızın sorunları katlanarak artmaktadır.

Tüm bunların üzerine iktidar partisi şimdi de Tasarruf Paketi adı altında bir torba kanunu TBMM'ye sunmuştur. Bu kanun teklifini incelediğimizde görmekteyiz ki, tasarruftan tasarruf edilen bir kanun teklifidir. Bu kanun teklifinde, tasarruf tedbirlerine ilişkin maddeler oldukça sınırlı kalmaktadır. Teklifte tasarruf denilebilecek yer alan üç temel madde dikkat çekmektedir: tasarruf tedbirlerine uymayanlara ceza ve idari işlem uygulanması ve bu tedbirlerin denetlenmesi. Söz

konusu kanun teklifi, Türkiye'nin bütçe açığı, cari açık ve tasarruf açığı gibi kronik ekonomik sorunlarına çözüm getirmesi beklenirken, önerilen düzenlemelerin tasarruf tedbirleri açısından oldukça eksiklikleri ve çelişkileri olduğu aşikardır.

2021 Haziran ayında Cumhurbaşkanı tarafından yayınlanan genelge ile kamuda azami tasarruf tedbirleri vurgulanmış, devamında Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından takibi ve raporlanması amacıyla bir genelge daha yayınlanmıştır. En son, 17 Mayıs 2024 tarihinde Cumhurbaşkanı tarafından yayınlanan geniş kapsamlı tasarruf tedbirleri genelgesi, taşınmaz ediniminden taşıtlara, temsil ve ağırlamadan basın-yayın ve kırtasiyeye kadar neredeyse her alanı kapsamaktadır. Ancak, bu tedbirlerin uygulamaya geçirilmesinde ciddi eksiklikler ve tutarsızlıklar olduğu görülmektedir.

Kanun teklifi, tasarruf tedbirlerini öngörse de içerdiği maddelerle kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasını sağlamaktan uzak görünmektedir. Örneğin, kamu kaynaklarının nasıl etkin kullanılacağına dair net bir strateji ortaya konmamış ve alınan tasarruf tedbirlerinin nasıl bir etki oluşturacağı net olarak belirtilmemiştir. Cumhurbaşkanlığı tarafından yayınlanan genelgelerde belirtilen tasarruf tedbirlerinin uygulamaya yansımaları konusunda şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri yeterince dikkate alınmamıştır. Özellikle, kamu varlıklarının ve taşınmazlarının satışında şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerinin göz ardı edilmesi, kamu varlıklarının değerinin altında satılmasına ve kamu zararına yol açabilecek uygulamalara kapı aralamaktadır. Geçim sıkıntısının en zirve dönemlerinden geçerken, kamu kaynaklarının verimli kullanılmadığını açıkça göstermektedir. Ayrıca, kamuda çift maaş uygulamalarının yasal hale getirilmesi, toplumda ciddi bir adaletsizlik algısına neden olmakta ve kamu yönetimine olan güveni sarsmaktadır.

Kamuda tasarruf tedbirleri kanun teklifi, kamu çalışanlarının ve vatandaşların ekonomik durumunu dikkate almadan, tasarruf tedbirlerinin nasıl uygulanacağına dair yeterli açıklık ve şeffaflık sağlamamaktadır. Kamuda çalışan bir kişinin sadece bir maaş alması gerektiği yönündeki ilkenin ihlal edilmesi, kamuoyu nezdinde büyük tepki toplamaktadır. Bu durum, toplumda adaletsizlik algısının yaygınlaşmasına neden olmaktadır.

Kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi amacıyla yapılan düzenlemeler de benzer şekilde finansal şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine ters düşmektedir. Kamu bankalarının sermaye yeterlilik rasyolarının kritik seviyelere düştüğünü gösteren bu düzenlemeler, bankacılık sektörünün sağlığı açısından endişe vericidir. Devlet iç borçlanma senetlerinin ihraç edilmesi, piyasa

mekanizmalarının dışında bir borçlanma yolu olup, uzun vadede kamu maliyesi üzerinde olumsuz etkiler oluşturmaktadır.

MADDELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Madde 1:

Yapılan düzenleme, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 563. maddesinde yer alan “Genel bütçeden yapılacak Hazine yardımları” bendinin, 132 sayılı Kanunun 11. maddesine eklenmesini öngörmektedir. Bu düzenleme ile TSE'nin mali kaynağa erişim sıkıntısının giderilmesi ve projelerine devam edebilmesi hedeflenmektedir. TSE, gelirlerini standardizasyon ve uygunluk değerlendirme alanındaki faaliyetlerden elde etmekte olup, cari harcamalarını ve yenileme yatırımlarını bu kaynaktan karşılayabilen özel bütçeli bir idaredir. Ancak, ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücünü artıracak büyük yatırımlar için ek mali kaynağa ihtiyaç duymaktadır. 2023 yılında TSE'ye bütçeden Ağustos ayında 54.912.000 TL, Eylül ayında 200.000.000 TL ve Aralık ayında 1.020.000.000 TL olmak üzere toplam 1.274.912.000 TL kaynak tahsisi yapılmıştır. 2024 yılı içerisinde ise 371.555.000 TL kaynak tahsisi yapılmıştır. Buradan ve bu düzenlemeden anlaşılmaktadır ki: bu düzenleme ile birlikte TSE'nin mali kaynağa erişim sıkıntısının giderilmesi ve projelerine devam edebilmesi hedeflenmektedir.

Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yapılan düzenlemelerin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesiyle, kanunla yeniden düzenlenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. TSE'nin akreditasyon, standardizasyon ve sertifikasyon konularında daha önce de bahsedildiği üzere yurtdışına ciddi paralar ödediği bir gerçektir ve bu nedenle altyapısının güçlendirilmesi zorunludur. Sorun bu konuda atılması gereken adımlarda çok geç kalındığıdır.

Madde 2:

Mevcut durumda, 2918 sayılı Kanunun 3. maddesi uyarınca, taşıtların satışı Taşıt Kanunu'nun 13. maddesi gereğince kurumların tabi olduğu ihale mevzuatına göre gerçekleştirilmektedir. Ancak, yeni düzenleme ile 5018 sayılı Kanuna ekli idareler ve bu idarelere bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları, KİT'ler ve bunların doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler, özelleştirme

kapsam ve programına alınmış hisselerinin yarısından fazlası kamuya ait olan özel hukuk hükümlerine tabi kuruluşlar, fonlar ve döner sermayeler (il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile kurdukları birlik, müessese ve işletmeler hariç) ait taşıtların Özelleştirme İdaresi Başkanlığı aracılığıyla satılması ve elde edilen gelirlerin ilgisine göre genel bütçeye veya ilgili idare bütçesine gelir kaydedilmesi amaçlanmaktadır. Bu düzenleme, kamu taşıtlarının satışı sürecini merkezi bir yapıya devrederek, taşıtların satışından elde edilecek gelirlerin daha etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını hedeflemektedir. Ancak, bu düzenlemenin uygulanmasında dikkat edilmesi gereken bazı önemli hususlar bulunmaktadır.

Öncelikle, taşıtların satışı sürecinin Özelleştirme İdaresi Başkanlığı aracılığıyla yürütülmesi, sürecin şeffaflığı ve hesap verebilirliği açısından önemli bir adımdır. Ancak, satış işlemlerinin nasıl gerçekleştirileceği, ihale süreçlerinin nasıl işleyeceği ve satış fiyatlarının nasıl belirleneceği konularında detaylı ve açık düzenlemeler yapılmalıdır. Bu, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması açısından kritik öneme sahiptir.

Ayrıca, düzenlemenin etkisi analiz edilirken, tasfiyeye konu olacak taşıtların sayısı ve mali boyutu, teklifin kanunlaşmasından sonra kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülecek çalışma neticesinde belirlenecektir. Bu belirsizlik, düzenlemenin uygulanabilirliği ve mali etkileri konusunda soru işaretleri yaratmaktadır. Kamu kurumlarının taşıt ihtiyaçlarının doğru bir şekilde değerlendirilmesi ve gereksiz taşıtların tasfiye edilmesi, kamu kaynaklarının israfını önleyecek önemli bir adımdır. Ancak, bu süreçte kamu hizmetlerinin aksatılmaması ve taşıt ihtiyacının doğru bir şekilde planlanması gerekmektedir.

Madde 3:

Bu düzenleme, doğrudan yabancı yatırımları teşvik etmek ve ülkemize daha fazla yabancı sermaye çekmek amacıyla atılan olumlu bir adımdır. Ancak, düzenlemenin etkilerini tam olarak ölçebilmek için belirsizlikler bulunmaktadır. Damga vergisi, düzenlenecek sözleşme sayısı ve sözleşmelerde yer alacak yatırım tutarına göre hesaplanabileceğinden, bu aşamada düzenlemenin mali etkisi tam olarak belirlenememektedir.

Yabancı yatırımları teşvik etmek, ekonomik büyüme ve istihdam açısından büyük önem taşımaktadır. Damga vergisi istisnası, yabancı yatırımcıların Türkiye'ye yatırım yapma kararını olumlu yönde etkileyebilir ve ülkemizin rekabet gücünü artırabilir. Vergi istisnalarının, kamu maliyesi üzerindeki uzun vadeli etkileri dikkatle değerlendirilmelidir. Yabancı yatırımcıların teşvik edilmesi, sadece vergi

indirimleri ile sınırlı kalmamalı, aynı zamanda yatırım ortamının genel olarak iyileştirilmesi, bürokratik engellerin azaltılması ve hukuk güvenliğinin sağlanması gibi önlemlerle desteklenmelidir. Son olarak, yabancı yatırımların ülkemize olan katkısını maksimize etmek için, kapsamlı ve entegre bir yaklaşımla hareket edilmesi gerektiğini savunuyoruz.

Madde 4:

Yükseköğretim Kurumları Teşkilat Kanunu'nda yapılan bu düzenleme, Anayasa Mahkemesi'nin kararlarını dikkate alarak anayasal sınırlar içinde yapılmalıdır. Anayasa Mahkemesi'nin iptal gerekçeleri, yasaların şeffaflık ilkelerine uygun olarak düzenlenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Yükseköğretim kurumlarının mali ve idari özerkliklerinin korunması, eğitim kalitesinin artırılması için önemlidir. Bu nedenle, bu düzenlemenin şeffaf ve adil bir şekilde yapılması, yükseköğretim kurumlarının bağımsızlıklarını zedelememesi gerekmektedir.

Madde 5:

BOTAŞ'ın doğalgaz ithalatından kaynaklanan vergi borçları ile bütçeden alacaklarının ve idari para cezalarının birbirinden mahsup edilmesini öngörmektedir. Bu uygulama, daha önce 2021 ve 2022 yıllarında yasalaşmış olmasına rağmen, bütçenin gayrisafilik ilkesine aykırıdır. 5018 sayılı Kanun'un 13. maddesi, tüm gelir ve giderlerin gayrisafi olarak bütçede gösterilmesi gerektiğini belirtmektedir. Böyle bir mahsup işlemi, bütçede gelir ve giderlerin ayrı ayrı muhasebeleştirilmesini engeller ve Parlamento'nun bütçe hakkını elinden alır. Ayrıca, mahsup işlemleri kesin hesaplarda görünmez hale gelir, bu da Parlamentonun denetim yetkisini zayıflatır. Geçmişte bu tür uygulamaların yapılmış olması, bu uygulamaların Anayasa'nın 161 ve 78. maddelerine aykırı olduğu gerçeğini değiştirmez. Dolayısıyla, bu tür düzenlemeler için ek bütçe getirilmesi gereklidir ve mevcut uygulamanın, Anayasa'ya karşı aykırılığı sorgulanmalıdır.

BOTAŞ'ın mali yapısını güçlendirmek elbette önemlidir. Burada sorun, Hazine ve Maliye Bakanlığı'mız BOTAŞ'a olan 232.6 milyar TL olan görevlendirme alacaklarını neden ödemediği ve BOTAŞ'ın borçlarından dolayı faiz yükü altına girmesidir. Haziran ayı itibarıyla 181.3 milyar borcu olan BOTAŞ, açıkça Hazineden alması gereken ödemeleri alamadığı için finansal zorluk yaşamaktadır. Devlet kurumları arasındaki bu koordinasyon ve iletişim eksikliği daha fazla mali sorunlara sebep olmadan mutlaka giderilmelidir.

Madde 6 - 7:

Düzenlemenin, doğal gaz piyasasında fırsat eşitliği ve öngörülebilirlik ilkelerini koruyacak şekilde uygulanması, sektörde adil rekabetin sağlanması açısından elzemdir. BOTAŞ'ın yaptığı alımların uluslararası piyasa şartlarına uygun olması, maliyetlerin düşürülmesine ve rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayabilir. Ancak, bu düzenlemenin uzun vadeli ekonomik etkileri dikkatle değerlendirilmelidir.

Denetim kapasitesinin artırılması, olası usulsüzlüklerin önlenmesi ve ihale süreçlerinin şeffaf bir şekilde yürütülmesi için gereklidir. Bu kapsamda, ilgili kurumlar arasında koordinasyon ve işbirliği sağlanmalıdır. Düzenlemenin etkin bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli altyapı ve kaynakların temin edilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, bu düzenleme, BOTAŞ'ın uluslararası doğal gaz piyasasında etkin bir şekilde faaliyet göstermesini sağlamak açısından önemli bir adımdır. Ancak, uygulamada karşılaşılabilecek zorluklar ve eksiklikler göz ardı edilmemelidir. Şeffaflık, hesap verilebilirlik, fırsat eşitliği ve öngörülebilirlik ilkelerinin tam anlamıyla sağlanması, düzenlemenin başarısı için kritik öneme sahiptir. Bu nedenle, düzenlemenin daha kapsamlı bir şekilde ele alınarak, kamu kaynaklarının etkin kullanımı ve enerji piyasasının sürdürülebilirliği açısından gerekli önlemlerin alınması gerektiğini savunuyoruz.

Madde 8:

Öncelikle, BOTAŞ ve bağlı ortaklıklarının yapacakları alımların Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) üzerinden gerçekleştirilecek olması, şeffaflık ve hesap verilebilirlik açısından olumlu bir adım olarak görülmektedir. Ancak, bu sistemin etkin bir şekilde uygulanabilmesi ve denetim mekanizmalarının tam olarak işlemesi için gerekli altyapı ve kaynakların sağlanması gerekmektedir.

İhale süreçlerinin daha karmaşık hale gelmesine neden olabilecek bu düzenleme, BOTAŞ ve bağlı ortaklıklarının hızlı ve etkin bir şekilde mal ve hizmet alımlarını gerçekleştirebilmesi için sürecin sadeleştirilmesi ve bürokratik engellerin azaltılması gerekmektedir. Bu, işlemlerin hızını ve verimliliğini olumlu yönde etkileyebilir. Ayrıca, ihale süreçlerinde fırsat eşitliği sağlanması temel bir ilkedir. Ancak, yeni düzenlemenin uygulamaya geçirilmesi sürecinde, küçük ve orta ölçekli işletmelerin ihalelere katılımında zorluklar yaşanabileceği göz önünde

bulundurulmalıdır. Bu tür işletmelerin rekabet edebilirliği korunmalı ve desteklenmelidir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçeleri arasında denetim kapasitesinin yetersizliği de yer almaktadır. Yeni düzenlemenin etkin bir şekilde uygulanabilmesi için denetim kapasitelerinin artırılması ve gerekli eğitimlerin sağlanması gerekmektedir. Bu sayede, ihale süreçlerinde olası usulsüzlüklerin önüne geçilmesi mümkün olacaktır. Düzenlemenin uygulanması, BOTAŞ ve bağlı ortaklıklarının maliyetlerinde artışa neden olabilir. İhale süreçlerinin yönetilmesi ve denetimlerin gerçekleştirilmesi için ek kaynak ve personel ihtiyacı doğacaktır. Bu durum, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasını zorlaştırabilir.

Sonuç olarak, bu düzenleme BOTAŞ ve bağlı ortaklıklarının ihale süreçlerinde şeffaflık, hesap verilebilirlik, fırsat eşitliği ve öngörülebilirlik ilkelerini güvence altına almayı amaçlamakta olup, uygulamada karşılaşılabilecek zorluklar ve eksiklikler göz ardı edilmemelidir. Düzenlemenin etkin bir şekilde uygulanabilmesi için denetim kapasitelerinin artırılması, ihale süreçlerinin sadeleştirilmesi ve küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi gerektiğini savunuyoruz. Bu değişikliklerin daha geniş kapsamlı ve etkili bir şekilde ele alınması, kamu kaynaklarının etkin kullanımı ve ihale süreçlerinin güvenilirliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Madde 9:

Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nin kurulması, iki ülke arasındaki bilimsel işbirliğini güçlendirecek önemli bir adımdır. Ancak, bu üniversitenin finansmanında Hazine'ye ek yük getirecek düzenlemelerin yapılması, kamu maliyesi açısından riskler taşımaktadır. Hazine geri ödeme garantileri, kamu kaynaklarının verimli ve etkin kullanılmasını engelleyebilir. Bu nedenle, üniversitenin finansmanında daha şeffaf ve sürdürülebilir yöntemlerin benimsenmesi, bağımsız denetim mekanizmalarının oluşturulması ve kamu zararına yol açabilecek uygulamaların önlenmesi gerekmektedir.

Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, YÖK kapsamı dışında, uluslararası sözleşme ile kurulmuş bir üniversitedir. Sözleşme şartları ve Japonların üniversite ile ilgili mali yükümlülük vaatleri nelerdir sorusu bilinmeden Hazine'nin bu yük altına sokulması doğru değildir. Üniversite'nin mütevelli heyeti nasıl bir yapılandırılmışsa, iki ülke arasındaki mali denge de buna göre sağlanmalıdır.

Madde 10:

Madde 10 kapsamında, kamu bankalarının sermaye artırımında kullanmak üzere Hazine'nin Türkiye Varlık Fonu Anonim Şirketi İstikrar ve Denge Alt Fonuna ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi vermesi için Hazine ve Maliye Bakanı yetkili kılınmaktadır. Bu düzenleme, Türkiye Varlık Fonu'nun Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yaptığı sunuşlarda da tartışılmıştır. Normal şartlar altında, devlet borçlanma yapabilir ve devlet iç borçlanma senedi çıkarabilir; ancak bunun neden Türkiye Varlık Fonu'nun bir alt fonu aracılığıyla yapıldığı belirsizdir. Önceki uygulamalarda sermaye artırımı yapılmış, kamu bankalarına sermaye enjekte edilmiş, fakat Hazine ve Maliye Bakanı yetkili kılınmamıştı. Şimdi ise Hazine ve Maliye Bakanı'nın yetkili kılınması dikkat çekicidir ve bunun nedeni anlaşılmamaktadır.

Kamu bankalarının ne kadar sermayeye ihtiyaç duyduğu da ayrıntılı bir şekilde açıklanmalıdır. 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun 12. maddesi, bütçe başlangıç ödeneklerinin yüzde 3'üne kadar ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebileceğini belirtmektedir, bu miktar yaklaşık 300 milyar liranın üzerine denk gelmektedir. Eğer bu miktar aşılsa, Anayasa'nın 161 ve 87. maddelerine aykırılık oluşacaktır, çünkü bütçe kanunu bu sınırı açıkça belirlemektedir. Buradaki borçlanmanın miktarı ve boyutu belirsizdir ve muğlak konular üzerinde yetki verilmesi kabul edilemez. Son olarak, varlık fonunu borçlandırmaya yönelik bu çalışma ilk etapta gelir artırma gibi gözükse de orta ve uzun vadede Varlık fonunun borçlandırılması manasına gelmektedir. Kamuya ait en kıymetli varlıkları bünyesinde barındıran Varlık Fonu'nun aşırı borç ve faiz yükü altına sokulması, fon içinde bulunan bütün şirketler için alarm niteliğindedir.

Kamu bankalarının her zaman görev zararları olmuştur. Bu zararların toplamı 2020 yılına kadar çoğunlukla 3-5 milyar TL arasında gerçekleşmiştir. 2020-2024 yılları arasında kamu bankalarının görev zararları 192 milyar TL'yi aşmıştır. Buna ilave olarak yine kamu bankalarına 190.5 milyar TL'lik hazine bonosu verilmiştir. Kamu bankalarımızın nasıl bu hale geldiği, nasıl böyle büyük zararlar ettiği önümüzdeki dönem üzerinde durmamız gereken hayati bir meseledir.

Madde 11:

Çevre dostu teknolojilerin teşvik edilmesi açısından olumlu bir adım olarak görülmele birlikte, bazı önemli hususlar göz önünde bulundurulmalıdır:

Çevresel Etki ve Teşviklerin Etkinliği: Hibrit ve elektrikli araçların teşvik edilmesi, çevresel sürdürülebilirlik açısından önemli bir adım olmakla

birlikte, düzenlemenin çevresel etkisinin kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. ÖTV indirimi, yalnızca belirli kriterleri karşılayan Plug-in hibrit araçlar için geçerli olacak şekilde sınırlanmıştır. Ancak, daha geniş bir yelpazedeki çevre dostu araçların teşvik edilmesi, genel çevresel faydaları artırabilir.

Piyasada Yarattığı Etkiler: ÖTV oranlarının düşürülmesi, hibrit ve elektrikli araçların daha cazip hale gelmesine katkıda bulunacaktır. Ancak, bu düzenlemenin yerli üreticiler üzerindeki etkisi de göz önünde bulundurulmalıdır. Yerli otomotiv sektörünün, özellikle TOGG'un, bu değişikliklerden nasıl etkileneceği ve rekabet gücünün korunması için alınacak önlemler belirlenmelidir.

Kapsamın Genişletilmesi: Düzenleme sadece belirli tipteki hibrit araçları kapsamaktadır. Ancak, çevresel faydaların maksimize edilmesi için daha geniş bir araç yelpazesinde benzer teşviklerin uygulanması değerlendirilebilir. Bu kapsamda, tamamen elektrikli araçlar ve diğer düşük emisyonlu araçlar için de benzer teşvik mekanizmalarının oluşturulması önerilmektedir.

Sonuç olarak, Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikler, elektrikli araçların teşvik edilmesi açısından olumlu bir adımdır. Ancak, sadece dışarıdan şarj edilebilen araçlara yönelik vergi avantajlarının sağlanması, elektrikli araç pazarında dengesizliklere yol açabilir. Elektrikli araçların yaygınlaşması ve çevresel faydalarının maksimize edilmesi için tüm elektrikli araç türlerinin vergi avantajlarından eşit şekilde faydalanması gerekmektedir. Ülkemiz açısından yatırımcıların teşvik edilmesi aynı zamanda çevresel tasarruf açısından makul görünmektedir. Ancak, 70 km menzil üstü Plug-In araç üreticisi sayısı az olması nedeniyle uluslararası ticarette taraflı bir vergi düzenlenmesi olarak gözükecektir. Ayrıca, eksik kalan bir unsur da, ülkemizde yerli olarak üretilen araçların ÖTV'den muaf tutulmamasıdır. Sonunda, ülkemiz yabancı yatırımcılara sağladığı bu olanaklar en nihayetinde teknoloji transferine dönüştürülerek, ülkemize uzun vadede kazandırılacak yenilikler öncülenmelidir.

Madde 12:

Petrol piyasasında yapılan bu önemli değişiklikler mevcut uygulamalarda yaşanan bazı sorunları gidermeyi amaçlamaktadır. Ancak değişikliğin bazı sakıncaları beraberinde getireceğini belirtmek isteriz:

Denetim Kapasitesi: İstasyon dışı akaryakıt ikmalinin yalnızca belirli durumlarla sınırlandırılması ve denetimlerin artırılması olumlu bir adım olmakla birlikte, mevcut denetim kapasitesinin yeterli olup olmadığı konusunda ciddi endişeler bulunmaktadır. Denetim kapasitesinin artırılması ve şeffaflık sağlanması için ek önlemler alınmalıdır.

Kamu Güvenliği: Meskûn mahallerde veya kamyon ve otobüs garajlarında yangını ve parlayıcı özellik taşıyan akaryakıtın depolanması, kamu güvenliği açısından ciddi riskler taşımaktadır. Bu düzenleme ile kamu güvenliğine yönelik risklerin azaltılması hedeflenmekte olup, bu konuda daha sıkı denetim ve düzenlemeler gerekmektedir.

Lisanssız ve Faturasız Satışlar: Otobüs ve tır garajlarında lisanssız ve faturasız akaryakıt satışlarının büyük oranda engelleneceği belirtilmektedir. Ancak, bu tür yasadışı faaliyetlerin tamamen ortadan kaldırılması için daha etkili önlemler ve cezai yaptırımlar uygulanmalıdır.

Rekabet Ortamı: Düzenlemenin, mali belge usulsüzlüklerine bağlı olarak haksız rekabete uğrayan lisans sahiplerinin rekabet gücünü artıracığı öngörülmektedir. Ancak, piyasadaki tüm aktörlerin eşit şartlarda rekabet edebilmesi için daha kapsamlı düzenlemeler yapılmalı ve sektörde adil rekabet ortamı sağlanmalıdır.

Mali Usulsüzlüklerle Mücadele: Mali usulsüzlüklerle mücadelede önemli kazanımlar sağlanacağı belirtilmekte olup, bu konuda daha sıkı denetim ve kontrol mekanizmaları oluşturulmalıdır.

Madde 13:

Ekonomik istikrarın korunması ve kamu kaynaklarının verimli kullanılması amacıyla yapılan bu düzenleme, tasarruf tedbirlerinin uygulanmasını öngörmektedir. Ancak, tasarruf tedbirlerinin uygulanmasında keyfi ve adaletsiz uygulamaların önlenmesi gerekmektedir. Tasarruf tedbirlerinin, kamu kurumlarının etkinliğini ve hizmet kalitesini düşürmeyecek şekilde uygulanması gerekmektedir. Ayrıca, tasarruf tedbirlerinin ekonomik büyümeyi ve kamu hizmetlerini olumsuz etkilememesi için dikkatli bir şekilde planlanması zaruri ihtiyaçtır.

Bakanlıklarımızda iç denetim mekanizmaları, teftiş kurulları zaten vardır. Mevcut denetim yapısı dışında Hazine ve Maliye Bakanlığımıza böyle bir görevin verilmesi denetimde çift başlılık doğuracak bir uygulamadır.

Tasarruf tedbirlerinin takip ve kontrolü ilgili denetim birimlerince yapılmalıdır. Daha sıkı bir izleme ve denetim isteniyorsa bu ayrı bir yapı ile değil, mevcut işleyişin güçlendirilmesi ile mümkündür.

Madde 14- 15:

Bu düzenleme ile birlikte, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının il özel idareleri aracılığıyla yapacakları yatırımların kaynak transferlerinin, hak ediş raporlarına göre yapılmasını öngörülmektedir. Ancak bu değişikliğin bazı kritik noktaları bulunmaktadır:

Bürokratik Yük ve Süreç Karmaşıklığı: Düzenleme, il özel idarelerinin hak ediş raporlarını düzenleme ve bu raporlara göre kaynak transferi gerçekleştirme zorunluluğu getirmektedir. Bu durum, bürokratik yükü artıracak ve süreçlerin karmaşılaşmasına yol açacaktır. Hak ediş raporlarının hazırlanması ve onaylanması sürecinde yaşanabilecek gecikmeler, yatırımların zamanında tamamlanmasını engelleyebileceği kaçınılmazdır.

Kaynak Kullanımında Esnekliklerin Kaybolması: Hak ediş raporlarına dayalı kaynak transferi, il özel idarelerinin kaynak kullanımında esnekliklerini azaltacaktır. Bu durum, özellikle acil durumlar ve ani gelişen ihtiyaçlar karşısında hızlı ve etkin bir şekilde hareket etmelerini zorlaştıracaktır. İhtiyaç duyulan kaynakların zamanında sağlanamaması, kamu hizmetlerinde aksamalar yaşanmasına neden olabilir.

Finansal Denetim ve Şeffaflık: Düzenlemenin amacı, hak edışı gerçekleşmemiş tutarların merkezi yönetim bütçesine gider kaydının önüne geçmek olarak belirtilmiştir. Ancak bu düzenlemenin finansal denetim ve şeffaflık ilkeleri çerçevesinde nasıl uygulanacağı belirsiz bırakılmıştır. Hak ediş raporlarının doğruluğu ve güvenilirliği konusunda yeterli denetim mekanizmalarının oluşturulması gerekmektedir.

Madde 16:

Gelir İdaresi Başkanlığı'na bağlı birimlerde görev yapan gelir uzmanlarının ve gelir uzman yardımcılarının görev ve sorumluluklarının kanunda düzenlenmesi, bu pozisyonların net görev tanımlarını ve yetki sınırlarını belirleyecektir. Ancak, bu düzenlemelerin, çalışanların motivasyonunu ve performansını olumsuz etkilememesi gerekmektedir. Gelir uzmanlarının ve yardımcılarının görev ve sorumluluklarının net ve adil bir şekilde belirlenmesi, ayrıca performanslarının objektif kriterlerle değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu meslek mensuplarına ait

görev ve sorumluluklar daha önceden yönetmelikle belirleniyordu ancak, bu düzenlenmeyle kanunla belirleneceği amaçlandığı görülmektedir ve kıymetlidir. Ancak, bir kariyer meslek olan Gelir uzmanlığı ve yardımcılığının yaşamış olduğu problemlerde görev tanımının mevzuatlar çerçevesinde doğru tanımlanmadığından kaynaklanmaktadır. Bu düzenlemeler yapılırken, çalışanların haklarının korunması ve kariyer gelişimlerinin desteklenmesi göz önünde bulundurulmalıdır. Görev tanımlarının net olmamasından dolayı, meslekle ilgili mevzuatların işletilmesi ve mesleki yetkinliklerini dikkate alan düzenlenmelerin yapılması gerekmektedir. Ayrıca, Gelir Uzmanlarının ve yardımcılarının yaşamış olduğu sorunlar, mali, özlük haklarının iyileştirilmesi gerekmektedir.

Madde 17:

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın taşra teşkilatının yeniden düzenlenmesi, kurumun daha etkin ve verimli çalışmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Ancak, bu düzenlemelerin uygulanmasında taşra teşkilatında çalışan personelin görüşlerinin alınması ve yerel ihtiyaçların göz önünde bulundurulması önemlidir. Taşra teşkilatının yeniden yapılandırılması sürecinde, çalışanların haklarının korunması ve kurum içi iletişimin güçlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, yeniden yapılandırma sürecinin taşrada yaşanan sorunların ortadan kalkması açısından önemlidir.

Madde 18:

Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatında yer alan vergi dairesi başkanlarının unvanlarının değiştirilmesi, mevcut özlük haklarının devam ettirilmesi amacıyla yapılan düzenlemeler, çalışanların haklarını koruma açısından önemlidir. Ancak, bu tür değişikliklerin çalışanlar arasında kafa karışıklığına yol açmaması ve görev tanımlarının net bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Unvan değişikliklerinin, çalışanların motivasyonunu ve performansını olumsuz etkilememesi için detaylı bir planlama yapılmalı ve değişiklikler hakkında kapsamlı bilgilendirme yapılmalıdır.

Madde 19:

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın taşra teşkilatında sunulan Muhasebat ve Muhakemat Hizmetlerinin Gelir İdaresi Başkanlığı'na bağlı defterdarlıklar aracılığı ile sunulması, ilgili Defterdar Yardımcılarının karşılığı grup müdürüne denk gelmeyle beraber, Defterdar yardımcılarının gider mevzuatı temelinden

gelmeleri hasebi ile vergi daire başkanlıklarındaki birçok işe ve vergi mevzuatına vakıf olmamaları nedeni ile uygulamada sorunların yaşanacağı aşıkardır.

Madde 20:

Önerilen düzenlemeler, 5549 sayılı Kanun çerçevesinde serbest avukatların yükümlölüklerinin yeniden belirlenmesini kapsamaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararında belirtilen gerekçeler göz önünde bulundurularak, belirli güvenceler sağlanarak serbest avukatlar tekrar MASAK yükümlölükleri arasına dahil edilmektedir.

Bu düzenlemeye göre, avukatlar taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması, birleştirilmesi, yönetimi, devri ve tasfiyesi, banka menkul kıymetleri ve hesaplarda yer alan varlıkların yönetimi gibi işlemlerle ilgili olarak önleyici tedbirler kapsamında yükümlölü kabul edilecektir. Mali Eylem Görev Gücü'nün (FATF) 22 no.lu tavsiyesi doğrultusunda, uluslararası finansal sistemin bütünlüğünü korumak amacıyla Türkiye'nin bu yükümlölükleri eksiksiz yerine getirmesi gerekmektedir. Bu değişiklikle Anayasa Mahkemesi'nin eleştirileri dikkate alınarak serbest avukatlara belirli güvenceler sağlanmakta ve Türkiye'nin FATF değerlendirmelerinde tam uyumlu hale gelmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, 5549 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yapılan değişiklikle, avukatların alternatif uyuşmazlık çözüm yolları kapsamındaki mesleki faaliyetleri sırasında elde ettikleri bilgiler ile müvekkillerinin savunma ve hukuki dinlenme hakları kapsamındaki durumlar bu yükümlölüklerin dışında tutulacaktır

Madde 21:

İdari para cezalarının yargı denetimine tabi olması, hukukun üstünlüğü ilkesinin bir gereğidir. Bu nedenle, idari para cezalarına karşı yargı yolunun açık tutulması önemlidir. Bu düzenlemenin, bireylerin ve kurumların haklarını koruyacak şekilde yapılması gerekmektedir. İdari para cezalarının adil bir şekilde uygulanması, keyfi uygulamaların önlenmesi ve kamuoyu ile paylaşılması önemlidir.

Madde 22:

Deprem bölgesinde nüfusu azalan belediyeler için, İl Özel İdarelerine ve belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden pay verilmesi hakkında kanun uyarınca, 2023 yılının nüfusu esas alınarak genel bütçeden yapılacak pay dağılımında, deprem sebebiyle nüfusu azalan belediyelerin genel bütçeden alacakları payın azalmasını engellemeye yönelik bir düzenleme yapılması öngörülmektedir. Bu düzenleme, depremden etkilenen bölgelerin mali

kaynaklarını koruma amacı taşımakta olup, nüfus kaybı nedeniyle bu bölgelerdeki belediyelerin bütçelerinin olumsuz etkilenmesinin önüne geçmeyi hedeflemektedir. Depremlerden etkilenen illerin bütçe paylarının artırılması, bu illerdeki altyapı ve hizmetlerin iyileştirilmesine yönelik yatırımların artırılmasını sağlayacaktır.

Madde 23-24-25-26:

Devlet desteklerinin izlenmesi ve denetlenmesine yönelik görevlerin Hazine ve Maliye Bakanlığından Strateji ve Bütçe Başkanlığına devredilmesini öngörülmektedir. Ancak bu değişikliğin bazı önemli sakıncaları bulunmaktadır:

Yetki Dağılımında Belirsizlik: Görev ve yetkilerin farklı kurumlar arasında sürekli olarak devredilmesi, devlet desteklerinin izlenmesi ve denetlenmesi sürecinde ciddi belirsizlikler yaratmaktadır. Bu durum, devlet desteklerinin etkin ve verimli bir şekilde yönetilmesini zorlaştırmaktadır.

Kurumsal Hafıza Kaybı: Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde yıllardır biriken bilgi ve tecrübenin Strateji ve Bütçe Başkanlığına aktarılması sürecinde kurumsal hafıza kaybı yaşanabilir. Bu, devlet desteklerinin izlenmesi ve denetlenmesinde önemli aksaklıklara yol açabilir.

Kaynak ve Kapasite Yetersizliği: Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın sahip olduğu kaynaklar ve kapasiteye sahip olup olmadığı belirsizdir. Bu geçiş sürecinde, yeni görevlerin etkili bir şekilde yerine getirilebilmesi için gerekli kaynak ve kapasitenin sağlanıp sağlanmadığı konusunda ciddi endişeler bulunmaktadır.

Sonuç olarak devlet desteklerinin izlenmesi ve denetlenmesi, kamu kaynaklarının etkin kullanımını sağlamak açısından önemlidir. Ancak, Hazine ve Maliye Bakanlığının etkinliğinin daraltıldığı görülmektedir. Maliye bakanlığınca tasarruf uygulamaları, bütçe ve mali kontrolün yapılması daha etkinsen bu yetkinin Strateji ve Bütçe Başkanlığına verilmesi taşrada denetimin etkisiz kılınmasına olanak sağlayacaktır. Devlet Destekleri Bilgi Sistemi'ne ilişkin teknik dokümantasyon ve kaynak kodlarının Başkanlık tarafından belirlenmesi, sistemin güvenliği ve işleyişi yavaşlatarak bürokratik sorunların kapısını aralar.

Madde 27:

İller Bankası'nın sermayesinin 60 milyar TL'ye çıkarılmasını öngörmeyi ve yerel yönetimlerin finansman ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayan bu madde yanında da bazı sakıncalı değişiklikler bulunmaktadır:

Finansal Şeffaflık ve Denetim: Bankanın sermaye artışı ile yerel yönetimlere sağlanan ek finansmanın nasıl kullanılacağı ve denetleneceği konusunda yeterli şeffaflık sağlanmamaktadır. Bu tür büyük sermaye artışlarının, projelerin etkin ve verimli yönetilmesini garanti altına alacak mekanizmalarla desteklenmesi gerekmektedir. Mevcut düzenlemede bu hususa yeterince yer verilmemiştir.

Liyakat ve Etkin Kullanım: Yerel yönetimlere sağlanan ek finansmanın, projelerin liyakat esasına göre belirlenmesi ve etkin kullanımının sağlanması gereklidir. Geçmişte, kaynakların israf edildiği veya yetersiz planlama nedeniyle verimsiz kullanıldığı örnekler maalesef bulunmaktadır. Bu nedenle, ek finansman sağlanırken bu tür risklerin minimize edilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

Sosyal ve Çevresel Etkiler: Sermaye artışının sosyal ve çevresel faydalar sağlama amacıyla yapılması olumlu bir adım olmakla birlikte, bu hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin düzenli olarak değerlendirilmesi ve kamuoyuyla paylaşılması gerekmektedir. Özellikle doğal afetler sonrasında yapılacak yatırımların, afet risklerini azaltıcı ve toplumun direncini artırıcı nitelikte olması önemlidir.

Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetimler Arasındaki Dengenin Korunması: Merkezi yönetim bütçesine ilave yük getirmemesi olumlu bir unsur olarak sunulsa da, bu durumun yerel yönetimlerin bağımsız karar alabilme kapasitelerini nasıl etkileyeceği dikkatle değerlendirilmelidir. Yerel yönetimlerin merkezi yönetimden bağımsız hareket edebilmeleri ve kendi önceliklerine göre kaynak kullanabilmeleri, demokratik yönetim ilkeleri açısından önemlidir. Bu düzenleme, yerel yönetimlerin merkezi yönetimden daha fazla bağımlı hale gelmesine neden olabilir.

Sonuç olarak, İller Bankası'nın sermaye artışı, yerel yönetimlerin finansman ihtiyacını karşılamaya yönelik olumlu bir adım olmakla birlikte, düzenlemenin uygulanmasında şeffaflık, etkinlik ve denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekmektedir.

Madde 28:

Vergi müfettişlerinin atanması ve görev sürelerinin düzenlenmesi, vergi denetimlerinin etkinliğini artırmayı amaçlamaktadır. Ancak, bu düzenlemelerin, müfettişlerin bağımsız ve tarafsız bir şekilde görev yapmalarını engellememesi gerekmektedir. Vergi müfettişlerinin atanmasında objektif kriterlerin belirlenmesi ve performanslarının bağımsız mekanizmalar tarafından değerlendirilmesi önemlidir. Ayrıca, müfettişlerin ve yardımcılarının yaşamış olduğu sorunlar, mali ve özlük haklarının iyileştirilmesi gerekmektedir.

Madde 29:

Çift maaş uygulamalarıyla ilgili olarak, önerilen düzenleme kapsamında kamu maaş skalasının yeniden ele alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Mevcut durumda, kamuda görev yapan bir kişinin, örneğin bir bürokratın, birden fazla maaş aldığı ve bunun muhalefet tarafından sıkça dile getirildiği bilinmektedir. Kamu maaş düzenlemesinin, hiyerarşi ve eğitim kriterlerine göre yeniden düzenlenmesi gereklidir. Performansın önemli olduğu aşık r olsa da, mevcut durumda kamu kuruluşlarında büyük bir karmaşa yaşanmaktadır. Çift maaş uygulamalarının yasallaştırılması, kamuoyunda ciddi bir adaletsizlik algısına neden olmaktadır. Özellikle düşük maaşlarla geçinmeye çalışan emekli ve asgari ücretlilerin bulunduğu bir ortamda, kamu çalışanlarının birden fazla maaş almasının doğru olmadığını ifade etmek önemlidir. Önerilen düzenleme, kamu yönetim ve denetim kurullarında görev yapan kişilere ilave maaş verilmesini öngörmektedir. Ancak, bu durumun yasal hale getirilmesi, kamuoyu ve kamu çalışanları arasında büyük bir yük oluşturacaktır. Kamu sektöründe, özel sektörden yüksek maaşlarla gelen çalışanlar olsa da, çift maaş uygulamalarının bu şekilde yasallaştırılması doğru bir yaklaşım değildir. Bu durum, devlete ve millete zarar verecek, kamu yönetimine olan güveni sarsacaktır. Çift maaş uygulamaları yerine, daha adil ve sürdürülebilir bir maaş düzenlemesi geliştirilmelidir.

Sonuc olarak, tasarruf kanunu teklifi, Türkiye'nin ekonomik sorunlarına çözüm getirme iddiasıyla sunulmuş olsa da içerdiği maddeler açısından ciddi eleştiriler barındırmaktadır. Tasarruf tedbirlerinin uygulanmasında şeffaflık, hesap verebilirlik ve kamu yararı ilkelerinin gözetilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasını sağlamak adına daha kapsamlı ve detaylı düzenlemeler yapılması gerektiği açıktır. İktidar partisinin ekonomi programlarında para politikası uygulamalarını etkin kullanmaya çalışması sorunların çözümü noktasından yetersiz kalmaktadır. Maliye politikalarının etkin olarak kullanılması gerekmektedir. Maliye politikası araçlarıyla kamu harcamalarında gerekli tasarrufların yapılması sağlanmalıdır.

İlave olarak, artan vergi yükünün hafifletilmesi gelir dağılımında adaletin sağlanması açısından da önemlidir. Gelir dağılımında adaletin sağlanamadığı müddetçe ekonomide düzelme ve halkımızın geçim sıkıntısının bitmeyeceği açıkça görünmektedir.

Selim Temurci

İstanbul

İZMİR MİLLETVEKİLİ YAŞAR KIRKPINAR VE SAKARYA MİLLETVEKİLİ
ERTUĞRUL KOCACIK İLE 132 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 18/11/1960 tarihli ve 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“F) Genel bütçeden yapılacak Hazine yardımları,”

MADDE 2- 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2 - 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetveller kapsamındaki kamu idareleri ve bu idarelere bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler, özelleştirme kapsam ve programına alınmış hisselerinin yarısından fazlası kamuya ait olan özel hukuk hükümlerine tabi kuruluşlar, fonlar, döner sermayeler ve diğer tüm kamu kurum ve kuruluşlarının (il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile kurdukları birlik, müessese ve işletmeler hariç) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan taşıt ve iş makineleri ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına devredilen bu neviden taşıt ve iş makinelerinin idareler adına satılmasına yönelik esas ve usulleri belirlemeye ve belirlenen esas ve usuller kapsamında ihaleleri yapmaya Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yetkilidir. Bu madde kapsamında yapılacak satış işlemlerinde 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun ve 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Birinci fıkradaki işlemler ve ihale sürecinin yürütülmesi dâhil ihtiyaç duyulan her türlü danışmanlık hizmeti alınımının 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi için yapılacak giderler Özelleştirme Fonundan karşılanır. Yapılan satışların bedellerinden masraflar düşülür ve kalan tutar genel bütçeli idareler için Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Müdürlüğü hesabına, diğerlerinde ise ilgili idare muhasebe birimi hesaplarına aktarılır, aktarılan bu tutarlar ilgisine göre genel bütçeye veya ilgili kamu kurum ve kuruluşu bütçelerine gelir kaydedilir.”

MADDE 3- 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (2) sayılı tablonun “IV. Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar” başlıklı bölümünün (43) numaralı fıkrasında yer alan “kağıtlar.” ibaresi “kağıtlar ve yatırımlarda Devlet yardımları hakkında kararlar kapsamında Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile 5/6/2003 tarihli ve 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununda tanımlanan yatırımcılar arasında imzalanan yatırım sözleşmeleri.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununun ek 207 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye bağlı ekli (1) sayılı liste Kanuna eklenmiştir.

“EK MADDE 207- Ekli (1) sayılı listede yer alan öğretim elemanı kadroları ihdas edilmiştir.”

MADDE 5- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- BOTAŞ’ın, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geldiği halde ödenmemiş olan her türlü vergi, fon ve paylar, idari para cezaları ile bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizi borçları BOTAŞ’ın Hazineden

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 18/11/1960 tarihli ve 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“F) Genel bütçeden yapılacak Hazine yardımlarından,”

MADDE 2- 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşit Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetveller kapsamındaki kamu idareleri ve bu idarelere bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşları, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler, özelleştirme kapsam ve programına alınmış hisselerinin yarısından fazlası kamuya ait olan özel hukuk hükümlerine tabi kuruluşlar, fonlar, döner sermayeler ve diğer tüm kamu kurum ve kuruluşlarının (il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile kurdukları birlik, müessese ve işletmeler hariç) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan taşıt ve iş makineleri ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına devredilen bu neviden taşıt ve iş makinelerinin idareler adına satılmasına yönelik esas ve usulleri belirlemeye ve belirlenen esas ve usuller kapsamında açık ihale ve/veya e-ihale yöntemiyle ihaleleri yapmaya Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yetkilidir. Bu madde kapsamında yapılacak satış işlemlerinde 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun ve 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Birinci fıkradaki işlemler ve ihale sürecinin yürütülmesi dâhil ihtiyaç duyulan her türlü danışmanlık hizmeti alınımının 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi için yapılacak giderler Özelleştirme Fonundan karşılanır. Yapılan satışların bedellerinden masraflar düşülür ve kalan tutar genel bütçeli idareler için Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Müdürlüğü hesabına, diğerlerinde ise ilgili idare muhasebe birimi hesaplarına aktarılır, aktarılan bu tutarlar ilgisine göre genel bütçeye veya ilgili kamu kurum ve kuruluşu bütçelerine gelir kaydedilir.”

MADDE 3- 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (2) sayılı tablonun “IV- Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar” başlıklı bölümünün (43) numaralı fıkrasında yer alan “kağıtlar.” ibaresi “kağıtlar ve yatırımlarda Devlet yardımları hakkında kararlar kapsamında Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile 5/6/2003 tarihli ve 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununda tanımlanan yatırımcılar arasında imzalanan yatırım sözleşmeleri.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununun ek 207 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye bağlı ekli (1) sayılı liste Kanuna eklenmiştir.

“EK MADDE 207- Ekli (1) sayılı listede yer alan öğretim elemanı kadroları ihdas edilmiştir.”

MADDE 5- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- BOTAŞ’ın, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geldiği halde ödenmemiş olan her türlü vergi, fon ve paylar, idari para cezaları ile bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizi borçları BOTAŞ’ın Hazineden

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık, merkezi yönetim bütçesinin gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin mahsup suretiyle, Ticaret Bakanlığınca terkin edilir. Bu kapsamda mahsuba konu olacak borçlara bu maddenin yayımlandığı tarihten sonra ferî alacak hesaplanmaz.

Bu madde kapsamında BOTAŞ'ın Hazineden olan görevlendirme bedeli alacağı tutarını tespit etmeye ve mahsup suretiyle yapılacak terkin işlemlerini belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir.”

MADDE 6- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (m) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“m) Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) tarafından yapılacak her türlü doğal gaz alımları,”

MADDE 7- 4734 sayılı Kanunun ek 11 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (m) bendi kapsamında yapılacak alımlara yönelik olarak satın alma yöntemleri dâhil alım sürecinin yürütülmesi ve sonuçlandırılmasına ilişkin gerçekleştirilecek iş ve işlemler hakkında usul ve esaslar piyasa koşulları, gizlilik, güvenilirlik, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması ilkeleri doğrultusunda Cumhurbaşkanınca belirlenir.”

MADDE 8- 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendinde yer alan parasal limit, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile yurt dışında kurdukları şirketlerin petrol ve doğal gaz arama, sondaj, üretim, taşıma, depolama ve gazlaştırma faaliyetleri ile ilgili olarak yapacakları her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde uygulanmaz.”

“Beşinci fıkra kapsamında Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi tarafından yapılacak alımlarda Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen temel ilkeler doğrultusunda uygulanacak satın alma yöntemleri, ilan ve davet süreleri ile kuralları, doküman hazırlanması, tekliflerin sunulması, değerlendirilmesi ve alımların sonuçlandırılması dahil ihale süreci ve çerçeve anlaşmalara ilişkin iş ve işlemler ile ilgili esas ve usuller Kurum görüşü üzerine Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir ve ihale sürecindeki işlemler kısmen veya tamamen Kurum tarafından kurulan ve işletilen Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) üzerinden gerçekleştirilebilir.”

MADDE 9- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 8- 30/6/2016 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti arasında imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti’nde Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kurulmasına Dair Anlaşmanın 2 nci maddesinde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla, 18/6/2017 tarihli ve 7034 sayılı Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kuruluşu Hakkında Kanunla kurulan Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Japonya Hükümeti ve/veya Japonya ülke kuruluşlarından kendi adına yılı yatırım programında yer almaksızın sağlayacağı dış finansmana bu Kanunda öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde Hazine geri ödeme garantisi vermeye Bakan yetkilidir.

Bu madde uyarınca verilen Hazine geri ödeme garantileri kapsamında doğacak Hazine alacakları hakkında 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık, merkezi yönetim bütçesinin gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin mahsup suretiyle, Ticaret Bakanlığınca terkin edilir. Bu kapsamda mahsuba konu olacak borçlara bu maddenin yayımlandığı tarihten sonra ferî alacak hesaplanmaz.

Bu madde kapsamında BOTAŞ'ın Hazineden olan görevlendirme bedeli alacağı tutarını tespit etmeye ve mahsup suretiyle yapılacak terkin işlemlerini belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir.”

MADDE 6- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (m) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“m) Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAŞ) tarafından yapılacak her türlü doğal gaz alımları,”

MADDE 7- 4734 sayılı Kanunun ek 11 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (m) bendi kapsamında yapılacak alımlara yönelik olarak satın alma yöntemleri dâhil alım sürecinin yürütülmesi ve sonuçlandırılmasına ilişkin gerçekleştirilecek iş ve işlemler hakkında usul ve esaslar piyasa koşulları, gizlilik, güvenilirlik, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması ilkeleri doğrultusunda Cumhurbaşkanınca belirlenir.”

MADDE 8- 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile” ibaresi “ve BOTAŞ'ın ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile” şeklinde, “yapılacak” ibaresi “yapacakları” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Beşinci fıkra kapsamında BOTAŞ tarafından yapılacak alımlarda Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen temel ilkeler doğrultusunda uygulanacak satın alma yöntemleri, ilan ve davet süreleri ile kuralları, doküman hazırlanması, tekliflerin sunulması, değerlendirilmesi ve alımların sonuçlandırılması dahil ihale süreci ve çerçeve anlaşmalara ilişkin iş ve işlemler ile ilgili esas ve usuller Kurum görüşü üzerine BOTAŞ tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir ve ihale sürecindeki işlemler kısmen veya tamamen Kurum tarafından kurulan ve işletilen EKAP üzerinden gerçekleştirilebilir.”

MADDE 9- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 8- 30/6/2016 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti arasında imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti'nde Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kurulmasına Dair Anlaşmanın 2 nci maddesinde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla, 18/6/2017 tarihli ve 7034 sayılı Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kuruluşu Hakkında Kanunla kurulan Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Japonya Hükümeti ve/veya Japonya ülke kuruluşlarından kendi adına yılı yatırım programında yer almaksızın sağlayacağı dış finansmana bu Kanunda öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde Hazine geri ödeme garantisi vermeye Bakan yetkilidir.

Bu madde uyarınca verilen Hazine geri ödeme garantileri kapsamında doğacak Hazine alacakları hakkında 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.”

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 10- 4749 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 41- 6741 sayılı Kanun kapsamında kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi amacıyla 2024 mali yılı içerisinde ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye Bakan yetkilidir.”

MADDE 11- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listeye 87.03 G.T.İ.P. numaralı sırasının “-Diğerleri” satırında yer alan “--Sadece elektrik motorlu olanlar” alt satırından önce gelmek üzere karşılarında gösterilen oranlarıyla birlikte aşağıdaki alt satırlar eklenmiştir.

“

-- Elektrik motoru da bulunan araç dışından şarj edilebilir araçlardan, birleştirilmiş kilometre başına karbondioksit emisyonu 25 gramın altında, birleştirilmiş sadece elektrik menzili 70 kilometre ve üzerinde olanlardan	
--- Motor silindir hacmi 1600 cm ³ 'ü geçmeyenler	
---- Özel tüketim vergisi matrahı 1.350.000 TL'yi aşmayanlar	30
---- Diğerleri	60
--- Motor silindir hacmi 1600 cm ³ 'ü geçen fakat 1800 cm ³ 'ü geçmeyenlerden özel tüketim vergisi matrahı 1.350.000 TL'yi aşmayanlar	70

”

MADDE 12- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 9 uncu maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yeterli depolama ve kendi araçlarına akaryakıt ikmal kapasitesine sahip olmaları ve akaryakıtı kendi ihtiyaçları için kullanmaları şartıyla; kamu kurum ve kuruluşlarına, fabrika, şantiye, maden veya taş ocaklarına yapılan teslimler hariç, araçlara yapılacak akaryakıt ikmal bayilik lisansı ve yeterli donanımı olan akaryakıt istasyonları dışında yapılamaz. Akaryakıt istasyonu dışında yapılacak akaryakıt teslimlerinde akaryakıtın alıcı deposuna taşınması veya taşıtırılması bayilik lisansına sahip satıcı tarafından gerçekleştirilir.”

MADDE 13- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 9- Kamu kurum ve kuruluşlarının harcama ve uygulamalarının tasarruf tedbirlerine uygunluğunun idarelerince ve/veya Hazine ve Maliye Bakanlığınca izlenmesi ve denetlenmesi sonucunda, alınan tedbirlere aykırı iş ve işlemleri tespit edilenler hakkında tabi oldukları mevzuat uyarınca disiplin hükümleri uygulanır ve sonuçları idarelerince Cumhurbaşkanlığına bildirilir.”

MADDE 14- 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “ödenekleri il özel idarelerine aktarmak” ibaresi “ödenekleri kullanarak il özel idarelerine kaynak aktarmak” şeklinde, beşinci cümlesinde yer alan “ödenekler ile” ibaresi “kaynaklarla” şeklinde değiştirilmiş, altıncı cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bu işlere ilişkin kaynak transferleri, mevzuatı gereğince yapılacak avans ödemeleri hariç ilgili işe ait hakediş raporlarına istinaden hizmeti yaptıran idare bütçesine gider kaydedilmek suretiyle yapılır. İl özel idareleri aracılığıyla yapılacak işlere ilişkin ödenekler kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerinde

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- 4749 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 41- Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonuna kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi amacıyla 2024 mali yılı içerisinde ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye Bakan yetkilidir.”

MADDE 11- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listeye 87.03 G.T.İ.P. numaralı sırasının “- Diğerleri” satırında yer alan “-- Sadece elektrik motorlu olanlar” alt satırından önce gelmek üzere karşılarında gösterilen oranlarıyla birlikte aşağıdaki alt satırlar eklenmiştir.

-- Elektrik motoru da bulunan araç dışından şarj edilebilir araçlardan, ağırlıklı birleşik kilometre başına karbondioksit emisyonu 25 gramın altında, eşdeğer elektrik enerjisiyle katedilebilir menzili 70 kilometre ve üzerinde olanlardan	
--- Motor silindir hacmi 1600 cm ³ ’ü geçmeyenler	
---- Özel tüketim vergisi matrahı 1.350.000 TL’yi aşmayanlar	30
---- Diğerleri	60
--- Motor silindir hacmi 1600 cm ³ ’ü geçen fakat 1800 cm ³ ’ü geçmeyenlerden özel tüketim vergisi matrahı 1.350.000 TL’yi aşmayanlar	70

MADDE 12- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 9 uncu maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yeterli depolama ve kendi araçlarına akaryakıt ikmal kapasitesine sahip olmaları ve akaryakıtı kendi ihtiyaçları için kullanmaları şartıyla; kamu kurum ve kuruluşlarına, fabrika, şantiye, maden veya taş ocaklarına yapılan teslimler hariç, araçlara yapılacak akaryakıt ikmal bayilik lisansı ve yeterli donanımı olan akaryakıt istasyonları dışında yapılamaz. Akaryakıt istasyonu dışında yapılacak akaryakıt teslimlerinde akaryakıtın alıcı deposuna taşınması veya taşıtırılması bayilik lisansına sahip satıcı tarafından gerçekleştirilir.”

MADDE 13- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 9- Kamu kurum ve kuruluşlarının harcama ve uygulamalarının tasarruf tedbirlerine uygunluğunun idarelerince ve/veya Hazine ve Maliye Bakanlığınca izlenmesi ve denetlenmesi sonucunda, alınan tedbirlere aykırı iş ve işlemleri tespit edilenler hakkında tabi oldukları mevzuat uyarınca disiplin hükümleri uygulanır ve sonuçları idarelerince Cumhurbaşkanlığına bildirilir.”

MADDE 14- 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “ödenekleri il özel idarelerine aktarmak” ibaresi “ödenekleri kullanarak il özel idarelerine kaynak aktarmak” şeklinde, beşinci cümlesinde yer alan “ödenekler ile” ibaresi “kaynaklarla” şeklinde değiştirilmiş, altıncı cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bu işlere ilişkin kaynak transferleri, mevzuatı gereğince yapılacak avans ödemeleri hariç ilgili işe ait hakediş raporlarına istinaden hizmeti yaptıran idare bütçesine gider kaydedilmek suretiyle yapılır. İl özel idareleri aracılığıyla yapılacak işlere ilişkin ödenekler kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerinde

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

ayrı tertiplerde izlenir, bu ödeneklerden diğer tertiplere aktarma yapılamaz ve başka amaçlarla kullanılamaz. Söz konusu tertiplerde yer alan ödeneklerden harcanmayan kısımlar ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydedilebilir. Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları bütçelerinden il özel idarelerine yapılacak kaynak aktarımının hangi aşamada ne surette avans veya gider kaydı suretiyle yapılacağı, il özel idarelerince ihaleye çıkılmasında hizmeti yaptıran ilgili idare bütçesindeki ödeneğin esas alınmasına ilişkin usul ve esaslar ile avans karşılığı ödeneğin saklı tutulması, ödenek devri, aranacak belgeler ve bu kapsamdaki diğer hususlar İçişleri Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından müştereken belirlenir.”

MADDE 15- 5302 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Bu Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilmeden önceki haline göre Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından il özel idarelerine aktarılan kaynaklardan bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla kullanılmayan kısımları il özel idarelerince hizmeti yaptıran idareye iade edilir. İade edilen tutarlar genel bütçeli kuruluşlarda genel bütçeye gelir, diğer idarelerde ise kendi bütçelerine gelir kaydedilmek üzere ilgili idarenin merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar karşılığı ilgili kurum veya kuruluş bütçesine idarelerce ödenek kaydedilebilir. Bu madde kapsamında kaydedilen ödeneklerden harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye ilgili kamu idaresi yetkilidir.”

MADDE 16- 5/5/2005 tarihli ve 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 29 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gelir uzmanları ve gelir uzman yardımcıları; müdür yardımcısı, vergi dairesi müdür yardımcısı, müdür ve vergi dairesi müdürü tarafından verilen görev ve işleri belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirmekle yükümlü olup kendilerine verilen görev ve işleri yerine getirirken ilgisine göre müdür yardımcısı, vergi dairesi müdür yardımcısı, müdür ve vergi dairesi müdürüne karşı sorumludurlar.”

MADDE 17- 5345 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinde yer alan “defterdara ve defterdarlığa yapılmış atıflar ilgisine göre vergi dairesi başkanı ve başkanlığına, vergi dairesi başkanlığı bulunmayan yerlerde vergi dairesi müdürü veya müdürlüğüne; gelir müdürlüğüne, takdir komisyonu başkanı veya başkanlığına, tahsil dairesine, mal müdürü ve müdürlüğüne yapılmış atıflar ilgisine göre vergi dairesi başkanı ve başkanlığına veya ilgili müdür veya müdürlüğüne yapılmış sayılır.” ibaresi “defterdara, defterdarlığa, vergi dairesi başkanı ve vergi dairesi başkanlığına yapılmış atıflar ilgisine göre Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı defterdara ve defterdarlığa; gelir müdürlüğüne, takdir komisyonu başkanı veya başkanlığına, tahsil dairesine, mal müdürü ve müdürlüğüne yapılmış atıflar ise ilgisine göre Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı defterdar veya defterdarlığa veya ilgili müdür veya müdürlüğüne yapılmış sayılır.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 5345 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Defterdarın mali hakları

EK MADDE 1 - Gelir İdaresi Başkanlığına ait defterdar kadrosu mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından vergi dairesi başkanı kadrosuna denktir.”

MADDE 19- 5345 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- 1/9/2024 tarihi itibarıyla kadroları kaldırılan Defterdar Yardımcısı unvanlı personel, kadro derecelerine uygun olarak Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatında bulunan Gelir İdaresi Grup Müdürü kadrolarına başkaca bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır. Söz konusu unvanda geçirmiş oldukları hizmet süreleri atandıkları kadroda geçirilmiş sayılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ayrı tertiplerde izlenir, bu ödeneklerden diğer tertiplere aktarma yapılamaz ve başka amaçlarla kullanılamaz. Söz konusu tertiplerde yer alan ödeneklerden harcanmayan kısımlar ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydedilebilir. Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları bütçelerinden il özel idarelerine yapılacak kaynak aktarımının hangi aşamada ne surette avans veya gider kaydı suretiyle yapılacağı, il özel idarelerince ihaleye çıkılmasında hizmeti yaptıran ilgili idare bütçesindeki ödeneğin esas alınmasına ilişkin usul ve esaslar ile avans karşılığı ödeneğin saklı tutulması, ödenek devri, aranacak belgeler ve bu kapsamdaki diğer hususlar İçişleri Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından müştereken belirlenir.”

MADDE 15- 5302 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Bu Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilmeden önceki haline göre Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından il özel idarelerine aktarılan kaynaklardan bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla kullanılmayan kısımları il özel idarelerince hizmeti yaptıran idareye iade edilir. İade edilen tutarlar genel bütçeli kuruluşlarda genel bütçeye gelir, diğer idarelerde ise kendi bütçelerine gelir kaydedilmek üzere ilgili idarenin merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar karşılığı ilgili kurum veya kuruluş bütçesine idarelerce ödenek kaydedilebilir. Bu madde kapsamında kaydedilen ödeneklerden harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye ilgili kamu idaresi yetkilidir.”

MADDE 16- 5/5/2005 tarihli ve 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 29 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gelir uzmanları ve gelir uzman yardımcıları; müdür yardımcısı, vergi dairesi müdür yardımcısı, müdür ve vergi dairesi müdürü tarafından verilen görev ve işleri belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirmekle yükümlü olup kendilerine verilen görev ve işleri yerine getirirken ilgisine göre müdür yardımcısı, vergi dairesi müdür yardımcısı, müdür ve vergi dairesi müdürüne karşı sorumludurlar.”

MADDE 17- 5345 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinde yer alan “defterdara ve defterdarlığa yapılmış atıflar ilgisine göre vergi dairesi başkanı ve başkanlığına, vergi dairesi başkanlığı bulunmayan yerlerde vergi dairesi müdürü veya müdürlüğüne; gelir müdürlüğüne, takdir komisyonu başkanı veya başkanlığına, tahsil dairesine, mal müdürü ve müdürlüğüne yapılmış atıflar ilgisine göre vergi dairesi başkanı ve başkanlığına veya ilgili müdür veya müdürlüğüne yapılmış sayılır.” ibaresi “defterdara, defterdarlığa, vergi dairesi başkanı ve vergi dairesi başkanlığına yapılmış atıflar ilgisine göre Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı defterdara ve defterdarlığa; gelir müdürlüğüne, takdir komisyonu başkanı veya başkanlığına, tahsil dairesine, mal müdürü ve müdürlüğüne yapılmış atıflar ise ilgisine göre Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı defterdar veya defterdarlığa veya ilgili müdür veya müdürlüğüne yapılmış sayılır.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 5345 sayılı Kanunun mülga ek 1 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Defterdarın mali hakları

EK MADDE 1 - Gelir İdaresi Başkanlığına ait defterdar kadrosu mali ve sosyal hak ve yardımlar ile diğer özlük hakları bakımından vergi dairesi başkanı kadrosuna denktir.”

MADDE 19- 5345 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- 1/9/2024 tarihi itibarıyla kadroları kaldırılan Defterdar Yardımcısı unvanlı personel, kadro derecelerine uygun olarak Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatında bulunan Gelir İdaresi Grup Müdürü kadrolarına başkaca bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır. Söz konusu unvanda geçirmiş oldukları hizmet süreleri atandıkları kadroda geçirilmiş sayılır.”

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 20- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine “spor kulüpleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkrası ile alternatif uyuşmazlık çözüm yolları kapsamında yürütülen mesleki faaliyetler sırasında edinilen bilgiler hariç olmak, savunma hakkı ile hukuki dinlenilme hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak ve yalnızca avukatların yapabileceği işlerle ilgili olarak 1136 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, taşınmaz alım satımı, sınırlı ayni hak kurulması ve kaldırılması, şirket, vakıf ve dernek kurulması, birleştirilmesi ile bunların idaresi, devredilmesi ve tasfiyesi işlerine ilişkin finansal işlemlerin gerçekleştirilmesi, banka, menkul kıymet ve her türlü hesaplar ile bu hesaplarda yer alan varlıkların idaresi işleriyle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 21- 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(7) Bu Kanun uyarınca verilen idari para cezası kararlarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.”

MADDE 22- 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) 2 nci maddenin beşinci fıkrasına göre hesaplanacak nüfuslarda bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ayın başından 30/6/2027 tarihine kadar 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde yer alan ve 2023 yılı Ocak ayı verilerine göre nüfusu azalan belediyeler bakımından 2023 yılı Ocak ayı nüfus verileri esas alınır. Bu tarih aralığında 2023 yılı Ocak ayı nüfus verilerinin geçildiği belediyelerde yüksek olan veriler dikkate alınır.”

MADDE 23- 13/10/2010 tarihli ve 6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkra (i) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“a) Başkan: Strateji ve Bütçe Başkanını,”

“j) Başkanlık: Strateji ve Bütçe Başkanlığını,”

MADDE 24- 6015 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının dördüncü cümlesinde yer alan “Bakan” ibaresi “Başkan” şeklinde ve 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakan” ibaresi “Başkan” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 25- 6015 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(1) Devlet desteklerinin bildirimi ve denetlenmesine ilişkin yönetmelikler Cumhurbaşkanınca alınacak karar üzerine yürürlüğe konulur.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları, teşebbüslere mali fayda sağlayan uygulamalarına ilişkin her türlü kayıt ve veriyi Başkanlık bünyesindeki bilgi sistemine aktarırlar.”

“(4) Başkanlık ve devlet yardımının uygulanmasından sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişilerden, devlet yardımlarının izlenmesi ve etkilerinin değerlendirilmesi amacıyla bilgi, belge, kayıt ve veri talep edebilirler. Söz konusu bilgi, belge, kayıt ve veriler bunlara sahip olan genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurumlardan da talep edilebilir. Bu suretle kendisi ile bilgi paylaşılanlar, paylaşılan verinin gizliliğinden ve güvenliğinden sorumludur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 20- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine “spor kulüpleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkrası ile alternatif uyuşmazlık çözüm yolları kapsamında yürütülen mesleki faaliyetler sırasında edinilen bilgiler hariç olmak, savunma hakkı ile hukuki dinlenilme hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak ve yalnızca avukatların yapabileceği işlerle ilgili olarak 1136 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, taşınmaz alım satımı, sınırlı ayni hak kurulması ve kaldırılması, şirket, vakıf ve dernek kurulması, birleştirilmesi ile bunların idaresi, devredilmesi ve tasfiyesi işlerine ilişkin finansal işlemlerin gerçekleştirilmesi, banka, menkul kıymet ve her türlü hesaplar ile bu hesaplarda yer alan varlıkların idaresi işleriyle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 21- 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(7) Bu Kanun uyarınca verilen idari para cezası kararlarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.”

MADDE 22- 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) 2 nci maddenin beşinci fıkrasına göre hesaplanacak nüfuslarda bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ayın başından 30/6/2027 tarihine kadar 6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde yer alan ve 2023 yılı Ocak ayı verilerine göre nüfusu azalan belediyeler bakımından 2023 yılı Ocak ayı nüfus verileri esas alınır. Bu tarih aralığında 2023 yılı Ocak ayı nüfus verilerinin geçildiği belediyelerde yüksek olan veriler dikkate alınır.”

MADDE 23- 13/10/2010 tarihli ve 6015 sayılı Devlet Desteklerinin İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki bent eklenmiştir.

“a) Başkan: Strateji ve Bütçe Başkanını,”

“j) Başkanlık: Strateji ve Bütçe Başkanlığını,”

MADDE 24- 6015 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının dördüncü cümlesinde yer alan “Bakan” ibaresi “Başkan” şeklinde ve 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakan” ibaresi “Başkan” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 25- 6015 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(1) Devlet desteklerinin bildirimi ve denetlenmesine ilişkin yönetmelikler Cumhurbaşkanınca alınacak karar üzerine yürürlüğe konulur.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları, teşebbüslere mali fayda sağlayan uygulamalarına ilişkin her türlü kayıt ve veriyi Başkanlık bünyesindeki bilgi sistemine aktarır.”

“(4) Başkanlık ve devlet yardımının uygulanmasından sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişilerden, devlet yardımlarının izlenmesi ve etkilerinin değerlendirilmesi amacıyla bilgi, belge, kayıt ve veri talep edebilir. Söz konusu bilgi, belge, kayıt ve veriler bunlara sahip olan genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurumlardan da talep edilebilir. Bu suretle kendisi ile bilgi paylaşılanlar, paylaşılan verinin gizliliğinden ve güvenliğinden sorumludur.

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

Kişisel verilerin korunması ile ilgili hükümleri ihlal edenler, muhtelif kanunlar gereğince gizli kalması lazım gelen bilgileri ifşa edenler ile bu fıkra da belirtilen amaç dışında kullananlar hakkında, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.”

MADDE 26- 6015 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Protokol

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Devlet Destekleri Bilgi Sisteminde yer alan her türlü kayıt ve veri ile sisteme ilişkin mevcut teknik dokümantasyon ve kaynak kodları bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde bir protokol ile Başkanlığa devredilir.”

MADDE 27- 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “9.000.000.000 (dokuz milyar)” ibaresi “60.000.000.000 (altmış milyar)” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 28- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “yüzde onu” ibaresi “yüzde otuzu” şeklinde, “yüzde beşi” ibaresi “yüzde onbeşi” şeklinde ve dördüncü cümlesinde yer alan “yüzde onu” ibaresi “yüzde otuzu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 29- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 46- Vergi Müfettişlerinin Vergi Başmüfettişi kadrolarına atanmasında aranan performans değerlendirmesinde başarılı olma şartıyla ilgili olarak ek 32 nci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan süre, Vergi Müfettişi ve Vergi Müfettiş Yardımcısı kadrolarına 7/1/2019 tarihinden önce atanmış olanlar bakımından üç yıl olarak uygulanmaya devam eder.

Bu maddenin uygulanması, kapsama girenler bakımından geçmişe yönelik herhangi bir mali veya özlük hakkı doğurmaz.”

MADDE 30- 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetveller kapsamındaki kamu idareleri ve bu idarelere bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlar, sermayesinin yarısından fazlası tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı doğrudan veya dolaylı olarak Hazineye ait olan ortaklıklar, fonlar, döner sermayeler, il özel idareleri, belediyeler, il özel idareleri ve belediyelerin bağlı kuruluşları, kurdukları veya üye oldukları birlikler ile doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketler, kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler, özelleştirme kapsam ve programında bulunanlardan sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen her statüdeki personelden; özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin her statüdeki kurum ve kuruluşun yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyeliğinde ve komisyon, heyet, komite ile benzeri organlarda görev alanlara, kurum içi ve kurum dışı ayrımı yapılmaksızın bu görevlerinden sadece biri için ücret ödenebilir.

Birinci fıkra kapsamındaki personele, anılan fıkra kapsamında yürütülen görevler nedeniyle huzur hakkı, ücret, ikramiye gibi her ne ad altında olursa olsun bir ayda yapılabilecek ödemelerin toplam net tutarı, (108.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kişisel verilerin korunması ile ilgili hükümleri ihlal edenler, muhtelif kanunlar gereğince gizli kalması lazım gelen bilgileri ifşa edenler ile bu fıkra da belirtilen amaç dışında kullananlar hakkında, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.”

MADDE 26- 6015 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Protokol

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Devlet Destekleri Bilgi Sisteminde yer alan her türlü kayıt ve veri ile sisteme ilişkin mevcut teknik dokümantasyon ve kaynak kodları bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde bir protokol ile Başkanlığa devredilir.”

MADDE 27- 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “9.000.000.000 (dokuz milyar)” ibaresi “60.000.000.000 (altmış milyar)” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 28- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 46- Vergi Müfettişlerinin Vergi Başmüfettişi kadrolarına atanmasında aranan performans değerlendirmesinde başarılı olma şartıyla ilgili olarak ek 32 nci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan süre, Vergi Müfettişi ve Vergi Müfettiş Yardımcısı kadrolarına 7/12/2019 tarihinden önce atanmış olanlar bakımından üç yıl olarak uygulanmaya devam eder.

Bu maddenin uygulanması, kapsama girenler bakımından geçmişe yönelik herhangi bir mali veya özlük hakkı doğurmaz.”

MADDE 29- 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 12- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetveller kapsamındaki kamu idareleri ve bu idarelere bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlar, sermayesinin yarısından fazlası tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı doğrudan veya dolaylı olarak Hazineye ait olan ortaklıklar, fonlar, döner sermayeler, il özel idareleri, belediyeler, il özel idareleri ve belediyelerin bağlı kuruluşları, kurdukları veya üye oldukları birlikler ile doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketler, kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler, özelleştirme kapsam ve programında bulunanlardan sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarından istihdam edilen her statüdeki personelden; özel veya kamu ayrımı gözetilmeksizin her statüdeki kurum ve kuruluşun yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyeliğinde ve komisyon, heyet, komite ile benzeri organlarda görev alanlara, kurum içi ve kurum dışı ayrımı yapılmaksızın bu görevlerinden sadece biri için ücret ödenebilir.

Birinci fıkra kapsamındaki personele, anılan fıkra kapsamında yürütülen görevler nedeniyle huzur hakkı, ücret, ikramiye gibi her ne ad altında olursa olsun bir ayda yapılabilecek ödemelerin toplam

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

geçemez. İlgililere bu fıkrada belirtilen üst sınıra tabi ödemeler dışında, söz konusu görevler nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir ad altında aynı veya nakdi menfaat sağlanamaz.

Birinci fıkra kapsamında yürütülen görevler karşılığında ödenmesi öngörülen tutarlar, ilgili kurum veya kuruluşlarca brüt tutarları üzerinden gerekli vergi kesintileri yapılarak personelin asli görevli bulunduğu kurumca bildirilen bir emanet hesabına yatırılır. Bu kapsamda birden fazla görev alan personel, ücret alacağı görevi asli görevli olduğu kuruma beyan eder. İlgililere mevzuatı uyarınca yapılacak ödemeye ilişkin işlemler bu maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde asli görevli bulundukları kurumlarca herhangi bir vergi kesintisi yapılmaksızın gerçekleştirilir ve üst sınırı aşan ya da ücret alınamayan görevlere ilişkin ödeme tutarları genel bütçe kapsamındaki idarelerde genel bütçeye, diğer idarelerde ise ilgili kurum bütçesine gelir kaydedilir.

Bu madde hükümleri, belediye başkanları, belediye meclisi üyeleri ve il genel meclisi üyeleri hakkında da uygulanır.

Diğer mevzuatın bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

MADDE 31- Bu Kanunun;

- a) 3 üncü maddesi 1/7/2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
 - b) 12 nci maddesi 1/1/2025 tarihinde,
 - c) 17 nci, 18 inci, 19 uncu ve 30 uncu maddeleri 1/9/2024 tarihinde,
 - ç) 28 inci maddesi 1/8/2024 tarihinde,
 - d) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

MADDE 32- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

net tutarı, (108.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçemez. İlgililere bu fıkra da belirtilen üst sınıra tabi ödemeler dışında, söz konusu görevler nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir ad altında aynı veya nakdi menfaat sağlanamaz.

Birinci fıkra kapsamında yürütülen görevler karşılığında ödenmesi öngörülen tutarlar, ilgili kurum veya kuruluşlarca brüt tutarları üzerinden gerekli vergi kesintileri yapılarak personelin asli görevli bulunduğu kurumca bildirilen bir emanet hesabına yatırılır. Bu kapsamda birden fazla görev alan personel, ücret alacağı görevi asli görevli olduğu kuruma beyan eder. İlgililere mevzuatı uyarınca yapılacak ödemeye ilişkin işlemler bu maddede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde asli görevli bulundukları kurumlarca herhangi bir vergi kesintisi yapılmaksızın gerçekleştirilir ve üst sınırı aşan ya da ücret alınamayan görevlere ilişkin ödeme tutarları genel bütçe kapsamındaki idarelerde genel bütçeye, diğer idarelerde ise ilgili kurum bütçesine gelir kaydedilir.

Bu madde hükümleri, belediye başkanları, belediye meclisi üyeleri ve il genel meclisi üyeleri hakkında da uygulanır.

Diğer mevzuatın bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

MADDE 30- Bu Kanunun;

- a) 3 üncü maddesi 1/7/2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
 - b) 12 nci maddesi 1/1/2025 tarihinde,
 - c) 17 nci, 18 inci, 19 uncu ve 29 uncu maddeleri 1/9/2024 tarihinde,
 - ç) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

MADDE 31- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Öğretim Görevlisi	4	10
Öğretim Görevlisi	5	10
Öğretim Görevlisi	6	10
Öğretim Görevlisi	7	10
TOPLAM		90

KURUMU: AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	1	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
Araştırma Görevlisi	4	10
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		90

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Öğretim Görevlisi	4	10
Öğretim Görevlisi	5	10
Öğretim Görevlisi	6	10
Öğretim Görevlisi	7	10
TOPLAM		90

KURUMU: AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	1	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
Araştırma Görevlisi	4	10
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		90

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Araştırma Görevlisi	4	10
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		90

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Araştırma Görevlisi	4	10
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		90

KURUMU: ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	25
Doçent	1	15
Doçent	2	15
Doçent	3	15
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
Öğretim Görevlisi	4	5
Öğretim Görevlisi	5	10
Öğretim Görevlisi	6	10
TOPLAM		110

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	40
Doçent	1	25
Doçent	2	25
Doçent	3	25
TOPLAM		115

KURUMU: BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	10
Doçent	1	10
Doçent	2	5
Doçent	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	1	15
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	15
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		120

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	40
Doçent	1	25
Doçent	2	25
Doçent	3	25
TOPLAM		115

KURUMU: BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	10
Doçent	1	10
Doçent	2	5
Doçent	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	1	15
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	15
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		120

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	25
Doçent	1	20
Doçent	2	20
Doçent	3	20
Öğretim Görevlisi	1	10
Öğretim Görevlisi	3	10
Öğretim Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	4	20
Araştırma Görevlisi	5	20
Araştırma Görevlisi	6	20
Araştırma Görevlisi	7	20
TOPLAM		195

KURUMU: BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	15
Doçent	3	15
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Öğretim Görevlisi	3	5
Öğretim Görevlisi	4	5
Öğretim Görevlisi	5	5
Öğretim Görevlisi	6	5
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		150

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	25
Doçent	1	20
Doçent	2	20
Doçent	3	20
Öğretim Görevlisi	1	10
Öğretim Görevlisi	3	10
Öğretim Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	4	20
Araştırma Görevlisi	5	20
Araştırma Görevlisi	6	20
Araştırma Görevlisi	7	20
TOPLAM		195

KURUMU: BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	15
Doçent	3	15
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Öğretim Görevlisi	3	5
Öğretim Görevlisi	4	5
Öğretim Görevlisi	5	5
Öğretim Görevlisi	6	5
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		150

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	15
Doçent	3	15
Öğretim Görevlisi	4	5
Öğretim Görevlisi	5	5
Öğretim Görevlisi	6	5
TOPLAM		75

KURUMU: ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	25
Doçent	1	15
Doçent	2	15
Doçent	3	15
TOPLAM		70

KURUMU: EGE ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	45
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
TOPLAM		75

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	15
Doçent	3	15
Öğretim Görevlisi	4	5
Öğretim Görevlisi	5	5
Öğretim Görevlisi	6	5
TOPLAM		75

KURUMU: ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	25
Doçent	1	15
Doçent	2	15
Doçent	3	15
TOPLAM		70

KURUMU: EGE ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	45
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
TOPLAM		75

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	30
TOPLAM		50

KURUMU: GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
TOPLAM		70

KURUMU: GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	15
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	15
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
TOPLAM		70

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	30
TOPLAM		50

KURUMU: GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
TOPLAM		70

KURUMU: GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	15
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	15
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
TOPLAM		70

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	5
Doçent	2	5
Doçent	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Öğretim Görevlisi	1	2
Öğretim Görevlisi	2	2
Öğretim Görevlisi	3	2
Öğretim Görevlisi	4	2
Öğretim Görevlisi	5	3
Öğretim Görevlisi	6	2
Öğretim Görevlisi	7	2
Araştırma Görevlisi	4	10
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	5
Araştırma Görevlisi	7	5
TOPLAM		115

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	15
Araştırma Görevlisi	4	10
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		105

KURUMU: KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	5
Doçent	2	5
Doçent	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Öğretim Görevlisi	1	2
Öğretim Görevlisi	2	2
Öğretim Görevlisi	3	2
Öğretim Görevlisi	4	2
Öğretim Görevlisi	5	3
Öğretim Görevlisi	6	2
Öğretim Görevlisi	7	2
Araştırma Görevlisi	4	10
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	5
Araştırma Görevlisi	7	5
TOPLAM		115

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
TOPLAM		50

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
TOPLAM		50

KURUMU: KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	15
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Öğretim Görevlisi	1	5
Öğretim Görevlisi	2	5
Öğretim Görevlisi	3	5
Öğretim Görevlisi	4	5
Öğretim Görevlisi	5	5
Öğretim Görevlisi	6	5
Araştırma Görevlisi	4	10
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
TOPLAM		155

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Öğretim Görevlisi	4	5
Öğretim Görevlisi	5	5
Öğretim Görevlisi	6	5
Araştırma Görevlisi	5	5
Araştırma Görevlisi	6	5
Araştırma Görevlisi	7	5
TOPLAM		90

KURUMU: KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	5
Araştırma Görevlisi	4	10
Araştırma Görevlisi	5	5
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	5
TOPLAM		75

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Öğretim Görevlisi	4	5
Öğretim Görevlisi	5	5
Öğretim Görevlisi	6	5
Araştırma Görevlisi	5	5
Araştırma Görevlisi	6	5
Araştırma Görevlisi	7	5
TOPLAM		90

KURUMU: KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	5
Araştırma Görevlisi	4	10
Araştırma Görevlisi	5	5
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	5
TOPLAM		75

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	1	5
Doçent	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
Öğretim Görevlisi	1	5
Öğretim Görevlisi	2	5
Öğretim Görevlisi	3	5
Öğretim Görevlisi	4	5
Öğretim Görevlisi	5	5
Öğretim Görevlisi	6	5
TOPLAM		70

KURUMU: MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	10
Doçent	1	5
Doçent	2	5
Doçent	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Araştırma Görevlisi	4	5
Araştırma Görevlisi	5	5
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		105

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: KÜTAHYA SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	1	5
Doçent	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
Öğretim Görevlisi	1	5
Öğretim Görevlisi	2	5
Öğretim Görevlisi	3	5
Öğretim Görevlisi	4	5
Öğretim Görevlisi	5	5
Öğretim Görevlisi	6	5
TOPLAM		70

KURUMU: MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	10
Doçent	1	5
Doçent	2	5
Doçent	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Araştırma Görevlisi	4	5
Araştırma Görevlisi	5	5
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		105

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	25
Doçent	1	15
Doçent	2	15
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
TOPLAM		100

KURUMU: MERSİN ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
TOPLAM		70

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	25
Doçent	1	15
Doçent	2	15
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
TOPLAM		100

KURUMU: MERSİN ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
TOPLAM		70

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	15
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
TOPLAM		70

KURUMU: NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	15
Doçent	1	5
Doçent	2	5
Doçent	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
TOPLAM		65

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	15
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
TOPLAM		70

KURUMU: NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	15
Doçent	1	5
Doçent	2	5
Doçent	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
TOPLAM		65

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Araştırma Görevlisi	4	15
Araştırma Görevlisi	5	15
Araştırma Görevlisi	6	15
Araştırma Görevlisi	7	15
TOPLAM		60

KURUMU: ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	10
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Öğretim Görevlisi	3	5
Öğretim Görevlisi	5	5
TOPLAM		50

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Araştırma Görevlisi	4	15
Araştırma Görevlisi	5	15
Araştırma Görevlisi	6	15
Araştırma Görevlisi	7	15
TOPLAM		60

KURUMU: ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	10
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Öğretim Görevlisi	3	10
Öğretim Görevlisi	5	10
TOPLAM		60

KURUMU: RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Araştırma Görevlisi	4	35
Araştırma Görevlisi	5	35
Araştırma Görevlisi	6	35
Araştırma Görevlisi	7	35
TOPLAM		240

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	700
Doçent	1	250
Doçent	2	250
Doçent	3	250
Doktor Öğretim Üyesi	1	55
Doktor Öğretim Üyesi	2	50
Doktor Öğretim Üyesi	3	55
Doktor Öğretim Üyesi	4	50
Doktor Öğretim Üyesi	5	50
Öğretim Görevlisi	1	15
Öğretim Görevlisi	2	15
Öğretim Görevlisi	3	15
Öğretim Görevlisi	4	15
Öğretim Görevlisi	5	15
Öğretim Görevlisi	6	15
Araştırma Görevlisi	4	50
Araştırma Görevlisi	5	50
Araştırma Görevlisi	6	50
Araştırma Görevlisi	7	50
TOPLAM		2000

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	700
Doçent	1	250
Doçent	2	250
Doçent	3	250
Doktor Öğretim Üyesi	1	55
Doktor Öğretim Üyesi	2	50
Doktor Öğretim Üyesi	3	55
Doktor Öğretim Üyesi	4	50
Doktor Öğretim Üyesi	5	50
Öğretim Görevlisi	1	15
Öğretim Görevlisi	2	15
Öğretim Görevlisi	3	15
Öğretim Görevlisi	4	15
Öğretim Görevlisi	5	15
Öğretim Görevlisi	6	15
Araştırma Görevlisi	4	50
Araştırma Görevlisi	5	50
Araştırma Görevlisi	6	50
Araştırma Görevlisi	7	50
TOPLAM		2000

KURUMU: SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	40
Doçent	1	20
Doçent	2	20
Doçent	3	20
Araştırma Görevlisi	4	35
Araştırma Görevlisi	5	35
Araştırma Görevlisi	6	35
Araştırma Görevlisi	7	35
TOPLAM		240

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
TOPLAM		80

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
TOPLAM		80

KURUMU: SAMSUN ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	30
Doçent	1	15
Doçent	2	15
Doçent	3	15
Doktor Öğretim Üyesi	1	10
Doktor Öğretim Üyesi	2	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Öğretim Görevlisi	6	20
Araştırma Görevlisi	4	25
Araştırma Görevlisi	5	25
Araştırma Görevlisi	6	30
Araştırma Görevlisi	7	25
TOPLAM		250

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	20
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		100

KURUMU: SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	1	15
Doçent	2	15
Doçent	3	15
TOPLAM		45

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	20
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	3	20
Araştırma Görevlisi	5	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		100

KURUMU: SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	1	15
Doçent	2	15
Doçent	3	15
TOPLAM		45

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	15
Doçent	1	20
Doktor Öğretim Üyesi	3	15
Öğretim Görevlisi	1	5
Araştırma Görevlisi	4	15
Araştırma Görevlisi	5	15
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		105

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: TARSUS ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	15
Doçent	1	10
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	4	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Öğretim Görevlisi	5	10
Öğretim Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		125

KURUMU: TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	15
Doçent	1	20
Doktor Öğretim Üyesi	3	15
Öğretim Görevlisi	1	5
Araştırma Görevlisi	4	15
Araştırma Görevlisi	5	15
Araştırma Görevlisi	6	10
Araştırma Görevlisi	7	10
TOPLAM		105

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

KURUMU: VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	1	15
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
TOPLAM		60

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	3	20
Doktor Öğretim Üyesi	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	5	10
Araştırma Görevlisi	4	30
Araştırma Görevlisi	5	30
Araştırma Görevlisi	6	30
Araştırma Görevlisi	7	30
TOPLAM		160

KURUMU: VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Doçent	1	15
Doçent	2	10
Doçent	3	10
Doktor Öğretim Üyesi	1	5
Doktor Öğretim Üyesi	2	5
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
TOPLAM		60

(İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Sakarya Milletvekili
Ertuğrul Kocacık ile 132 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

KURUMU: YALOVA ÜNİVERSİTESİ

TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(Öğretim Elemanları)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Profesör	1	30
Doçent	1	15
Doçent	2	15
Doçent	3	15
Doktor Öğretim Üyesi	3	5
Doktor Öğretim Üyesi	4	5
Doktor Öğretim Üyesi	5	5
Araştırma Görevlisi	4	15
Araştırma Görevlisi	5	15
Araştırma Görevlisi	6	15
Araştırma Görevlisi	7	15
TOPLAM		150

TBMM Basımevi - 2024